

České vydání

Informace a oznámení

Svazek 55

15. února 2012

Oznámení č.	Obsah	Strana
	I <i>Usnesení, doporučení a stanoviska</i>	
	STANOVISKA	
	Evropský hospodářský a sociální výbor	
	476. plenární zasedání ve dnech 7. a 8. prosince 2011	
2012/C 43/01	Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru k tématu Průmyslové změny schopné vytvořit udržitelná průmyslová odvětví s vysokou energetickou náročností, která dosáhnou cíle menší energetické náročnosti vytyčeného ve strategii Evropa 2020 (stanovisko z vlastní iniciativy) ...	1
	III <i>Přípravné akty</i>	
	EVROPSKÝ HOSPODÁŘSKÝ A SOCIÁLNÍ VÝBOR	
	476. plenární zasedání ve dnech 7. a 8. prosince 2011	
2012/C 43/02	Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru ke sdělení Komise Evropskému parlamentu, Evropské radě, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů Ukončení prvního evropského semestru pro koordinaci hospodářských politik: pokyny pro vnitrostátní politiky v období 2011–2012 KOM(2011) 400 v konečném znění	8

CS

Cena:
4 EUR

(Pokračování na následující straně)

2012/C 43/03	Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru k návrhu nařízení Evropského parlamentu a Rady, kterým se mění nařízení Rady (ES) č. 1083/2006, pokud jde o některá ustanovení týkající se nástrojů pro sdílení rizika pro členské státy, jejichž finanční stabilita je postižena či ohrožena závažnými obtížemi KOM(2011) 655 v konečném znění – 2011/0283 (COD)	13
2012/C 43/04	Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru ke sdělení Komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů Lepší správa jednotného trhu prostřednictvím širší správní spolupráce: Strategie pro rozšíření a rozvoj systému pro výměnu informací o vnitřním trhu („IMI“) KOM(2011) 75 v konečném znění a k návrhu nařízení Evropského parlamentu a Rady o správní spolupráci prostřednictvím systému pro výměnu informací o vnitřním trhu („nařízení o systému IMI“) KOM(2011) 522 v konečném znění – 2011/0226 (COD)	14
2012/C 43/05	Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru ke sdělení Komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů Na cestě ke kosmické strategii Evropské unie sloužící občanům KOM(2011) 152 v konečném znění	20
2012/C 43/06	Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru ke zprávě Komise – Zpráva o politice hospodářské soutěže za rok 2010 KOM(2011) 328 v konečném znění	25
2012/C 43/07	Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru k návrhu směrnice Evropského parlamentu a Rady o rekreačních plavidlech a vodních skútrech KOM(2011) 456 v konečném znění – 2011/0197 (COD)	30
2012/C 43/08	Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru ke sdělení Komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů Agenda EU v oblasti práv dítěte KOM(2011) 60 v konečném znění	34
2012/C 43/09	Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru ke sdělení Komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů – Posílení práv obětí v EU KOM(2011) 274 v konečném znění a k návrhu směrnice Evropského parlamentu a Rady, kterou se zavádí minimální pravidla pro práva, podporu a ochranu obětí trestného činu KOM(2011) 275 v konečném znění – 2011/0129 (COD)	39
2012/C 43/10	Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru k návrhu směrnice Evropského parlamentu a Rady o minimálních požadavcích na bezpečnost a ochranu zdraví před expozicí zaměstnanců rizikům spojeným s fyzikálními činiteli (elektromagnetickými poli) (dvacátá samostatná směrnice ve smyslu čl. 16 odst. 1 směrnice 89/391/EHS) KOM(2011) 348 v konečném znění – 2011/0152 (COD)	47
2012/C 43/11	Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru k návrhu směrnice Evropského parlamentu a Rady o právu na přístup k obhájci v trestním řízení a o právu na komunikaci po zatčení KOM(2011) 326 v konečném znění – 2011/0154 (COD)	51

I

(Usnesení, doporučení a stanoviska)

STANOVISKA

EVROPSKÝ HOSPODÁŘSKÝ A SOCIÁLNÍ VÝBOR

465. PLENÁRNÍ ZASEDÁNÍ VE DNECH 7. A 8. PROSINCE 2011

Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru k tématu Průmyslové změny schopné vytvořit udržitelná průmyslová odvětví s vysokou energetickou náročností, která dosáhnou cíle menší energetické náročnosti vytyčeného ve strategii Evropa 2020 (stanovisko z vlastní iniciativy)

(2012/C 43/01)

Zpravodaj: **pan IOZIA**

Spoluzpravodaj: **pan JARRÉ**

Dne 20. ledna 2011 se Evropský hospodářský a sociální výbor, v souladu s čl. 29 odst. 2 jednacího řádu, rozhodl vypracovat stanovisko z vlastní iniciativy k tématu

Průmyslové změny schopné vytvořit udržitelná průmyslová odvětví s vysokou energetickou náročností, která dosáhnou cíle menší energetické náročnosti vytyčeného ve strategii Evropa 2020.

Poradní komise pro průmyslové změny (CCMI), kterou Výbor pověřil přípravou podkladů na toto téma, přijala stanovisko dne 17. listopadu 2011. Zpravodajem byl pan IOZIA a spoluzpravodajem pan JARRÉ.

Na 476. plenárním zasedání, které se konalo ve dnech 7. a 8. prosince 2011 (jednání dne 8. prosince 2011), přijal Evropský hospodářský a sociální výbor následující stanovisko 143 hlasy pro, 7 členů se zdrželo hlasování.

1. Závěry a doporučení

1.1 Evropský hospodářský a sociální výbor (EHSV) se domnívá, že Evropa bude moci čelit ostřejší konkurenci rozvíjejících se ekonomik pouze tehdy, zavede-li vysoce inovativní systémy a zvýší své technologické, environmentální a výrobní standardy v souladu s technologickým rozvojem. Pracovníci by měli být chráněni před dopady změn, a to prostřednictvím náležitých a včasné odborné přípravy. Politiky EU by tento vývoj měly podpořit.

1.2 Produkty průmyslových odvětví s vysokou energetickou náročností jsou základem hodnotového řetězce ve všech výrobních odvětvích, do nichž je soustředěna velká část pracovních míst v EU. Stabilita, včasnost, kvalita a zabezpečení dodávek do těchto odvětví je zárukou jejich konkurenceschopnosti na

světovém trhu i zárukou vysoce kvalifikovaných pracovních míst v EU.

1.3 Je třeba vypracovat odpovídající evropský rámec, aby bylo možné řešit společné potřeby průmyslových odvětví s vysokou energetickou náročností, přičemž prioritou musí být posílení jejich konkurenceschopnosti a jejich udržení v Evropě, a to v kontextu hospodářské, sociální a environmentální udržitelnosti. Jednotlivá dotyčná odvětví mají stejný význam a jsou na sobě závislá.

1.4 I přes obtíže spojené se současnou konjunkturou EHSV doporučuje ještě větší investice do výzkumu, vývoje a nasazení, odborné přípravy a do vědeckých činností aplikovaných

v průmyslu. Tyto investice by měly být dostatečně finančně pokryty v rámci příštího rámcového programu a měly by umožnit výměnu zkušeností a výsledků přinejmenším na evropské úrovni. Evropské a národní programy by se měly více zaměřovat na výzkum a inovace v oblasti energetické účinnosti ⁽¹⁾.

1.5 Podle EHSV je nezbytná integrovaná průmyslová politika, jež by měla neustále pod kontrolou externí aspekty a umožnila by evropským podnikům soutěžit s globálními konkurenty za rovných a recipročních podmínek. V zájmu zaručení odpovídající úrovně konkurenceschopnosti je nutné formulovat společnou průmyslovou a fiskální politiku a strategická řešení pro veškerý evropský průmysl.

1.6 Evropa nemůže pokračovat v řízení svého hospodářství tak, že bude klást stále přísnější podmínky a nepřijme zároveň nezbytná opatření k učinění pevných a strategických společných rozhodnutí o správě, nutných pro ochranu svého hospodářského a sociálního modelu a pro dosažení optimálních výsledků i v oblasti ochrany životního prostředí.

1.7 EHSV je pevně přesvědčen, že Unie musí vynaložit veškeré úsilí na vytvoření flexibilních systémů pro účely dosažení cílů, jež se ukáží být nezbytné. Tyto systémy musí zohledňovat specifickou průmyslovou základnu.

1.8 EHSV si klade otázku, zda by i dovozci neměli podléhat opatřením srovnatelným se systémem pro obchodování s emisemi. Hlavním cílem by mělo být vytvoření účinného globálního systému na základě přísné a vymahatelné dohody. Při neexistenci této dohody a s ohledem na dosažení cílů, jež si Unie sama vytyčila, by se se zbožím a službami poskytovanými na jejím území mělo zacházet stejně a za stejných podmínek; totéž by mělo platit pro vyvážené zboží a služby.

1.9 EHSV vřele doporučuje uvažovat o možnosti zachovat systém bezúplatného přidělování certifikátů poskytovaných systémem pro obchodování s emisemi pro ty podniky, které již dosáhly vynikající úrovně a již se blíží fyzikálním a termodynamickým limitům svých specifických technologií. Systém obchodování s emisními povolenkami, jenž bude spuštěn od roku 2013, je zřejmě dobrý, ale pouze pokud bude přijímán i v jiných částech světa. EU zamýšlí zpřístupnit systém obchodování i jiným subjektům mimo EU, a snažit se tak vybudovat globální trh pro obchodování s emisemi.

1.10 V případě průmyslových odvětví s vysokou energetickou náročností by systém obchodování s emisemi mohl v zainteresovaném odvětví způsobit nesmírné škody, pokud by nebyl velmi obezřetně spravován. Přesun emisí uhlíku není ničím, co by se mělo posuzovat až v budoucnu. Dochází k němu nejméně v posledních deseti letech, jelikož investice jsou přesměrovávány z Evropy do jiných zemí, např. do USA, Číny, Indie, Brazílie atd. Podrobné prozkoumání tohoto jevu by bylo mimořádně užitečné.

1.11 Energii obsaženou v surovinách je třeba opětovně využívat a podporovat recyklování všude tam, kde je to možné. Sklo, železo, ocel a hliník mohou mít značný přínos. Evropa své vzácné zdroje vyváží. Bylo by však naopak třeba podporovat jejich opětovné využívání v rámci EU a šetřit energii obsaženou v jednotlivých surovinách ⁽²⁾.

1.12 Průmyslová odvětví s vysokou energetickou náročností by měla být vybízena, aby – i prostřednictvím sdružování – do odvětví energetiky dlouhodobě investovala, zejména do obnovitelných zdrojů energie, a měla by jim být dána možnost kupovat energii na základě víceletých smluv a za stabilní ceny.

1.13 Podle EHSV je mimořádně důležitý stabilní, účinný a trvalý regulační rámec. Ekonomický cyklus investic do průmyslových odvětví s vysokou energetickou náročností trvá sedm až dvacet let (například u starých pecí) a není náhoda, že se v Evropě již více než třicet let investuje do integrovaného cyklu oceli méně, než se očekávalo.

1.14 Doposud přijímané politiky se zaměřovaly spíše na uvalování sankcí než na odměňování inovativních postupů, chování a odpovědných investic. Tento přístup se musí změnit a s pomocí daňových pobídek se musí podporovat činnosti těch podniků, jež prokáží, že v oblasti energetické účinnosti dosáhly významných výsledků.

1.15 Je třeba vyzdvihnout významné výsledky, jichž průmyslová odvětví s vysokou energetickou náročností dosáhla již v období bezprostředně před tím, než systém obchodování s emisemi vstoupil v platnost. Tato odvětví předvíдалa nové potřeby a nové časy a není důvod, proč by měla být v důsledku toho těžce postihována a riskovat ztrátu milionu vysoce stabilních a kvalifikovaných pracovních míst (přímých i nepřímých).

1.16 Mezinárodní a meziodvětvové šíření osvědčených postupů je zřejmě jedním z nástrojů, které je třeba podporovat, spolu s podporou nových pilotních či vzorových projektů.

1.17 Opatření v oblasti podpory z veřejných zdrojů pro výzkum a inovace a příslušné specifické programy se ukázaly být mimořádně důležité. EHSV vyzývá Evropskou komisi, Radu a Parlament, aby tyto programy – zaměřené na energetickou účinnost a diverzifikaci – posílily a natrvalo je zařadily mezi rozvojová opatření.

1.18 Malé a střední podniky mohou velkou měrou přispět k dosažení cílů prostřednictvím specifických programů zaměřených na ně samé. Podniky s vysokou energetickou náročností se nacházejí ve všech segmentech trhu. Náklady na dosažení vynikající úrovně energetické účinnosti jsou však nepřímo úměrné velikosti podniků. A přitom nejlepších výsledků lze celkově dosáhnout právě v malých a středních podnicích. Tam je také třeba směřovat intenzivní úsilí a odpovídající rozsáhlé zdroje.

⁽¹⁾ Úř. věst. C 218, 23.7.2011, s. 38.

⁽²⁾ Úř. věst. C 107, 6.4.2011, s. 1 a Úř. věst. C 218, 23.7.2011, s. 25.

2. Úvod

2.1 Průmyslová odvětví s vysokou energetickou náročností jsou základem všech evropských hodnotových řetězců ve výrobě, neboť poskytují základní materiály pro výrobu průmyslových výrobků. Hrají zásadní roli v rozvoji nízkouhlíkové ekonomiky.

2.2 Přijetí předpisů o 20 % snížení spotřeby je vzhledem k vývoji nové generace produktů průmyslových odvětví s vysokou energetickou náročností výzvou. Ke zpřístupnění trhu pro nové energeticky úsporné produkty je třeba velkého množství opatření a pobídek.

2.3 Odvětví průmyslové výroby, které přispívá 17,6 % k evropskému HDP, pokrývá 27 % konečné poptávky po energii v EU. Velká průmyslová odvětví vyrábějící základní materiály, např. chemické látky a petrochemické výrobky (18 %), železo a ocel (26 %) a cement (25 %), jsou vysoce energeticky náročná a spotřebovávají 70 % celkové energie v průmyslu.

2.4 Myšlenka omezit náklady za účelem udržení a možného zvýšení konkurenceschopnosti přinutila mnoho průmyslových odvětví, zejména těch vysoce energeticky náročných, aby zlepšila svoji energetickou účinnost, což znamená, že jejich ekonomický potenciál bude v roce 2020 nižší než v jiných odvětvích.

Tabulka 1

Očekávaný vývoj a potenciál úspor energie v roce 2020 ⁽³⁾

	2020 (PRIMES 2007) [mil. toe]	2020 (PRIMES 2009 EE) [mil. toe]	Očekávaný pokrok v r. 2020 bez dalších opatření [%]	2020 Ekonomický potenciál [%]	2020 Technický potenciál [%]
	1	2	3 [= (2-1)/1 (*)100]	4	5
Hrubá domácí spotřeba mínus konečné využití k neenergetickým účelům	1 842	1 678	- 9 %	- 20 % (cíl EU)	není k dispozici
Konečná spotřeba energie, z toho:	1 348	1 214	- 10 %	- 19 %	- 25 %
průmysl	368	327	- 11 %	- 13 %	- 16 %
doprava	439	395	- 10 %	- 21 %	- 28 %
bydlení	336	310	- 8 %	- 24 %	- 32 %
terciární sektor	205	181	- 12 %	- 17 %	- 25 %
Přeměna, přenos a distribuce energie	494	464	- 6 %	- 35 %	není k dispozici

Pramen: PRIMES u sloupců 1, 2 a 3; Fraunhofer Institut u sloupců 4 a 5.

(*) Údaje o ekonomickém potenciálu v sektoru přeměny energie vycházejí z propočtů GŘ pro energii.

2.5 Dosud však nebyly plně využity veškeré možnosti, zejména co se týče malých průmyslových odvětví a dokonce i některých středně velkých ⁽⁴⁾.

3. Současný stav v oblasti technologií v různých průmyslových odvětvích s vysokou energetickou náročností

V odvětvích s vysokou energetickou náročností se zkoumá a uplatňuje řada produktů a technologií, jež jsou nezbytné k boji proti změně klimatu a dalším globálním výzvám. Základním předpokladem pro zlepšení účinnosti z hlediska energie a zdrojů jsou aktivní průmyslová politika a inovace. Výzkum a vývoj se musí více zaměřit na technologická a organizační řešení účinná z hlediska energie a zdrojů. Společnosti spolu se zaměstnanci a jejich zástupci musí navíc zaměřit pokrok v oblasti účinnosti z hlediska energie a zdrojů na podporu inovací v produktech a postupech.

Následuje přehled hlavních průmyslových odvětví s vysokou energetickou náročností.

⁽³⁾ SEK(2011) 779 v konečném znění.

⁽⁴⁾ Plán energetické účinnosti 2011, KOM(2011) 109 v konečném znění; studie posouzení dopadů – viz poznámka pod čarou č. 3, Úř. věst. C 218, 23.7.2011, s. 38; Úř. věst. C 318, 29.10.2011, s. 76.

3.1 Chemický a petrochemický průmysl

3.1.1 Průmysl chemických látek zaměstnává 1 205 000 pracovníků ve 29 000 podnicích a hodnota jeho produkce činí 449 miliard eur (Eurostat 2009), celkové tržby jsou téměř dvojnásobné a odpovídají 1,15 % HDP EU. Pouze 8 % ropy se v chemickém průmyslu využívá jako palivo, většina je určena ke zpracování. Pokud jde o spotřebu energie ve zpracovatelském průmyslu, činí 18 % z celkové spotřeby průmyslových odvětví.

3.1.2 Chemický průmysl přeměňuje suroviny v produkty pro jiná průmyslová odvětví a pro spotřebitele. Základní suroviny se dělí na organické a anorganické. Mezi anorganické suroviny patří vzduch, voda a nerostné suroviny, zatímco fosilní paliva a biomasa patří do kategorie organických surovin.

3.1.3 Základem pro výrobu přibližně 85 % chemických produktů je zhruba 20 základních chemických látek, které se získávají z cca 10 surovin a jsou následně zpracovávány na asi 300 meziproduktů. Základní chemické produkty a meziprodukty jsou nazývány velkoobjemové chemikálie. Z meziproduktů se vyrábí přibližně 30 000 druhů spotřebního zboží. Tyto chemické produkty tvoří: 12 % ceny motorového vozidla (sedadla, hadice a pásy, airbagy), 10 % ceny domu (izolace potrubí a elektroinstalace), 10 % ceny produktů každodenní spotřeby v průměrné domácnosti (potraviny, oděvy, obuv, léky a produkty osobní péče atd.).

3.1.4 Uhlí, ropa a zemní plyn jsou hlavními surovinami pro výrobu většiny velkoobjemových chemikálií. V každé fázi je přidávána určitá hodnota: relativní hodnota ropy 1, paliva 2, tradičního petrochemického produktu 10, tradičního spotřebního zboží 50.

3.1.5 Fosilní paliva jsou rovněž nejvýznamnějším zdrojem energie. První místo zastává ropa (cca 40 %), následuje uhlí (cca 26 %) a zemní plyn (cca 21 %).

3.1.6 Chemický průmysl spotřebovává velké množství energie. Přibližně 8 % celkově poptávané ropy se používá jako surovina, zbytek je určen k výrobě paliv, především pro odvětví dopravy.

3.2 Odvětví hutnictví neželezných kovů

3.2.1 Spektrum odvětví hutnictví neželezných kovů je velmi široké a zahrnuje výrobu různých materiálů, jako je hliník, olovo, zinek, měď, hořčík, nikl, křemík a mnoho dalších. Odvětví jako celek má přibližně 400 000 přímých zaměstnanců (zdroj: Eurometaux, červenec 2011). Největším a nejvýznamnějším pododvětvím je výroba hliníku. V roce 2010 v ní bylo zaměstnáno 240 000 zaměstnanců, celkový obrat byl 25 miliard eur. Produkce bauxitu dosáhla zhruba 2,3 mil. t, výroba oxidu hlinitého činila 5,9 mil. t a celková výroba hliníku (primární výroba a recyklace) dosáhla 6 mil. t (ve 270 závodech). Evropská komise stanovila jako referenční hodnotu 1 514 kg ekvivalentu CO₂ na 1 t hliníku z primární výroby.

3.2.2 Různé analýzy prokázaly, že suroviny a energie jsou pro hutnictví neželezných kovů v EU nejvýznamnějšími faktory konkurenceschopnosti. Náklady na energii a suroviny představují podle pododvětví přibližně 50 až 90 % veškerých nákladů na výrobu zušlechťených kovů. Ceny surovin tvoří 30 % až 85 % celkových nákladů, ceny energie 2 % až 37 %. Pokud jde o suroviny, při výrobě kovů v EU má recyklování šrotu stejný význam jako užití rud a koncentrátů.

3.2.3 V souvislosti se závislostí na dovozu se v roce 2005 v hutnictví v EU považoval bauxit, hořčík, křemík a měděné koncentráty za nejcitlivější suroviny (například 50 % světového vývozu koksu pochází z Číny a 40 % světového vývozu měděných koncentrátů z Chile).

3.2.4 Podle údajů z odvětví jsou ohroženy dodávky hliníkového a měděného šrotu, čisté mědi, koncentrátů zinku a olova. Totéž platí v dlouhodobém horizontu pro hliníkový a měděný šrot a pro koncentráty mědi a čistou měď.

3.2.5 Odvětví neželezných kovů je rovněž náročné na elektrickou energii. To platí zejména pro výrobce hliníku, olova a zinku, kteří patří mezi významné spotřebitele elektrické energie.

3.2.6 O značnou část spotřeby neželezných kovů v EU se již stará dovoz, a nebude-li zjednána náprava, tento podíl se ještě zvýší, zatímco evropská výroba z dotčeného odvětví ukončí činnost. To způsobí, že se emise uhlíku přesunou jinam.

3.3 Hutnický průmysl

3.3.1 Evropský hutnický průmysl přímo zaměstnává 360 000 zaměstnanců a jeho obrat činil v roce 2010 190 miliard eur. Celkové množství spotřeby energie činí 3 700 GJ, což odpovídá přibližně 25 % spotřeby energie v průmyslové výrobě, a celkové emise CO₂ činí 350 Mt, což odpovídá 4 % veškerých emisí v EU.

3.3.2 Ve výrobě oceli existují dva hlavní postupy: takzvaný „integrovaný postup“, založený na výrobě železa z železné rudy (byť i při tomto postupu pochází v průměru 14 % výroby ze šrotu), a takzvané „recyklování“, využívající jako hlavní železnou surovinu ocelový šrot tavený v elektrických obloukových pecích.

3.3.3 V obou případech je spotřeba energie úměrná palivu (převážně uhlí a koks) a elektrické energii. Při recyklování je spotřeba energie podstatně nižší (přibližně o 80 %). Při „integrovaném postupu“ se využívají koksárenské pece, zařízení na spékání, vysoké pece a konvertory na dmýchání kyslíku.

3.3.4 Odhaduje se, že současná spotřeba energie při integrovaném postupu činí mezi 17 a 23 GJ na 1 tunu materiálu válcovaného za tepla [1][SET_Plan_Workshop_2010]. Na evropské úrovni se nižší hodnota považuje za dobrou referenční hodnotu pro integrované zařízení, zatímco hodnota odpovídající 21 GJ/t se považuje za průměrnou hodnotu ve všech členských státech EU-27.

3.3.5 Čistý pokles spotřeby energie (odpovídající zhruba 50 %) zaznamenaný v evropském průmyslu v uplynulých 40 letech lze částečně vyvozovat z častějšího využívání recyklování namísto integrovaného postupu (procentuální podíl vzrostl z 20 % v 70. letech 20. století na nyníjších 40 %).

3.3.6 Vyhledky na přechod k recyklování jsou však omezené dostupností a kvalitou šrotu. V Evropě je zhruba 80 % emisí CO₂ souvisejících s integrovaným postupem způsobeno odpadními plyny, které se ve velké míře využívají v témže průmyslovém odvětví k výrobě zhruba 80 % energie, již toto dané odvětví spotřebovává [EUROFER_2009a].

3.3.7 V roce 2008 činila výroba surové oceli v EU 198 milionů tun, což představovalo 14,9 % celkové světové výroby, jež činila 1 327 milionů tun [WorldSteel_2009]. O deset let dříve, když byla výroba o něco málo nižší (191 milionů tun), činil podíl evropských zemí na světové výrobě 24,6 %.

3.4 Keramický průmysl

3.4.1 Keramický průmysl přímo zaměstnává 300 000 osob a pokrývá širokou paletu produktů, od cihel a střešních tašek, kameninových trubek, obkladaček a dlaždic, přes sanitární keramiku a stolní a dekorativní předměty po brusiva, žáruvzdorné výrobky a technickou keramiku ⁽⁵⁾.

3.4.2 Tyto obory zahrnují stavební zařízení, vysokoteplotní procesy, automobilové, energetické, environmentální a spotřební předměty, báňská, loďařská, obranná, letecká a zdravotnická zařízení atd. Obory keramického průmyslu se vyznačují svojí závislostí na domácích i dovážených surovinách.

3.4.3 Evropský keramický průmysl tvoří z velké části malé a střední podniky, jež představují zhruba 10 % zařízení zapojených do evropského systému pro obchodování s emisemi, avšak produkují méně než 1 % emisí.

3.5 Cement

3.5.1 Evropský cementářský průmysl v roce 2010 přímo zaměstnával 48 000 zaměstnanců, výroba dosahovala 250 Mt a obrat činil 95 miliard eur. Referenční spotřeba energie činila 110 kWh/t. Celkové emise CO₂ odpovídaly 3 % veškerých emisí v EU.

3.5.2 Cement je základním materiálem ve stavebnictví i v pozemním a vodním stavitelství. Produkce cementářského průmyslu přímo souvisí s vývojem ve stavebnictví a věrně odráží celkovou situaci v hospodářství.

3.5.3 Technologie výroby cementu v Evropské unii je velkou měrou založena na tzv. moderním suchém výrobním procesu. Tato technologie je charakteristická přibližně o 50 % nižší spotřebou energie než technologie vypalování slínku v pecích tzv. mokřím procesem.

3.5.4 Výroba cementu v 27 zemích EU v roce 2009 byla přibližně 250 milionů tun, což představovalo 8,6 % světové výroby, jež v roce 2006 byla 3 miliardy tun ⁽⁶⁾. Celosvětová výroba je soustředěna z větší části v Asii (75 %) a samotná Čína vyrábí přibližně polovinu cementu na celém světě (54,2 %). Z těchto údajů tedy vyplývá, že obrovská část světové výroby cementu připadá na země, které se neřídí zásadami Kjótského protokolu.

3.5.5 Klíčové rysy evropského cementářského průmyslu jsou vysoká kapitálová náročnost – 150 milionů eur na milion tun výrobní kapacity – a značná spotřeba energie – 60–130 kg/t topného oleje nebo olejového ekvivalentu a navíc 90–130 kWh/t elektrické energie.

3.5.6 Dalším důležitým rysem evropského odvětví cementářství je přítomnost regionálních trhů cementu s oblastí působnosti o poloměru přibližně do 320 km.

3.5.7 Cementářský průmysl je jedním z největších zdrojů emisí oxidu uhličitého. Jeho emise CO₂ představují asi 5 % světových emisí vzniklých v důsledku lidské činnosti ⁽⁷⁾. Hlavním zdrojem emisí CO₂ v cementárnách je proces dekarbonizace a spalování paliv.

3.5.8 Odhaduje se, že emise z procesu dekarbonizace tvoří asi 50 % a ze spalování paliv asi 40 % celkových emisí cementárny. Emise CO₂ z těchto dvou procesů se nazývají „přímé emise“. Hlavním zdrojem nepřímých emisí (asi 10 % emisí z cementáren) je doprava a výroba elektrické energie využívané v cementárně ⁽⁸⁾.

3.5.9 Rozvoj odvětví výroby cementu v EU je do velké míry závislý na politice a na rozhodnutích EU týkajících se emisí CO₂ a jiných druhů znečištění.

3.5.10 Systém pro obchodování s emisemi se v odvětví cementářství týká výroby cementu (slínku) v rotačních pecích s výkonem více než 500 tun denně. Údaje z posledních let ⁽⁹⁾ ukazují, že emise z cementářského průmyslu byly nižší, než se očekávalo. Vysoké ceny povolenek na emise CO₂ mohou být lákavější než výroba většího množství cementu. Struktura systému pro obchodování s emisemi by mohla způsobit omezení výroby. Proto musí být před rozdělením plánovaných povolenek CO₂ provedena analýza, která umožní vytyčit udržitelné cíle, zamezit narušením trhu a motivovat podnikatele ke zlepšení energetické účinnosti a současnému snižování emisí CO₂.

⁽⁶⁾ Informační zpráva k tématu Vývoj evropského cementářského průmyslu, CCMI/040, CESE 1041/2007. Cembureau, Evolution and Energy Trends – internetové stránky Cembureau, květen 2011.

⁽⁷⁾ Carbon dioxide emissions from the global cement industry. Kolektiv autorů: Ernst Worrell, Lynn Price, Nathan Martin, Chris Hendriks, Leticia Ozawa Meida, Annual Review of Energy and the Environment, listopad 2001, svazek 26, s. 303–329.

⁽⁸⁾ Vanderborgh B, Brodmann U. 2001. The Cement CO₂ Protocol: CO₂ Emissions Monitoring and Reporting Protocol for the Cement Industry. Příručka k protokolu, verze 1.6 – www.wbcsdcement.org.

⁽⁹⁾ Zpráva zveřejněná v Euronews v květnu 2006.

⁽⁵⁾ Úř. věst. C 317, 23.12.2009, s. 7.

3.6 Sklářský průmysl

3.6.1 Evropský sklářský průmysl přímo zaměstnává 200 000 zaměstnanců, je v něm činných 1 300 výrobců a zpracovatelů, jejichž výroba dosáhla v roce 2010 34 Mt (30 % celosvětové výroby). Recyklace jedné tuny skla zamezí emisím 670 kg CO₂. Emise CO₂ dosahují zhruba 25 Mt za rok.

3.6.2 Sklo obsahuje převážně sklářské suroviny, jako je křemité hlinka (velmi kvalitní písek), alkalické látky způsobující změnu skupenství křemité hlinky z pevného na tekuté – hlavně sodu a potaš –, stabilizující látky chránící před povrchovou korozi skla (oxid vápenatý, hořčík a oxid hlinitý), některé čerňící přísady a malé množství dalších přísad, které jednotlivým druhům skla propůjčují různé vlastnosti.

3.6.3 Nejrozšířenější klasifikace druhů skla je v závislosti na jeho chemickém složení, podle níž se sklo dělí do čtyř hlavních skupin: sodnovápenaté sklo, olovnatý křišťál a křišťál, borosilikátové sklo a zvláštní skla.

3.6.4 Pokud jde o pododvětví, největším sektorem sklářského průmyslu v EU je „obalové sklo“, které tvoří více než 60 % celkové produkce. Jeho produkty jsou skleněné nádoby (lahve a sklenice). Obalové sklo se vyrábí ve všech členských státech EU, s výjimkou Irska a Lucemburska. V celosvětovém měřítku je EU největším producentem obalového skla (asi 140 skláren).

3.6.5 Ploché sklo, které představuje přibližně 22 % celkové produkce skla, je co do objemu druhým největším sektorem sklářského průmyslu v EU a zahrnuje výrobu plaveného skla a válcovaného skla. V EU je pět výrobců plaveného skla a pět výrobců válcovaného skla. V roce 2008 činily celkové emise CO₂ z výroby plochého skla 7 milionů tun, z nichž zhruba 6,5 milionu připadalo na výrobu plaveného skla a zhruba 0,5 milionu na výrobu skla válcovaného (pramen: CITL).

3.6.6 Nekonečná skleněná vlákna se vyrábějí a dodávají v různých formách: rovingy, rohože, sekané prameny, textilní příze, tkaniny, mletá vlákna. Jejich hlavní konečné využití (přibližně 75 %) spočívá ve vyztužování kompozitních materiálů, zejména pryskyřic tvrditelných teplem a termoplastů. Hlavními odběrateli kompozitních materiálů je stavebnictví, automobilový průmysl, doprava (50 %) a energetika a elektronika.

3.6.7 Několik údajů o uhlíkové stopě:

— průměrná produkce: 870 000 t produktů z nekonečných skleněných vláken za rok,

— průměrné přímé emise CO₂: 640 000 t,

— průměrné emise CO₂/t: 735 kg CO₂/t produktů z nekonečných skleněných vláken.

3.6.8 Odvětví zvláštních skel tvoří zhruba 6 % produkce sklářského průmyslu, a pokud jde o tuny, je na čtvrtém místě mezi největšími odvětvími. Mezi hlavní produkty patří: sklo pro televize a monitory, osvětlovací skla (výbojky a žárovky), optické sklo, laboratorní a technické sklo, borosilikátové sklo a sklokeramika (nádobí, výrobky domácího použití při vysokých teplotách) a sklo na elektroniku (displeje LCD).

3.6.9 Odvětví skla pro domácnost je jedním z nejmenších v celém sklářském průmyslu, tvoří asi 4 % celkové produkce. Patří sem výroba bílého a černého nádobí a ozdobných předmětů, mj. skleniček, šálků, misek, talířů, nádobí, váz a ozdob.

4. Všeobecný přehled emisí CO₂ v Evropě v roce 2010

4.1 Systém EU pro obchodování s emisemi stanoví maximální výši emisí pro přibližně 12 600 zařízení, včetně elektráren, podniků a rafinérií. Systém pokrývá zhruba 40 % celkových emisí skleníkových plynů v EU. Na základě údajů o průmyslové výrobě analytikové odhadují, že v roce 2010 stouply emise o 3,2 % oproti poklesu o 11,3 % v roce 2009 (Barclays Capital, Nomisma Energia, IdeaCarbon).

4.2 Podle Evropské agentury pro životní prostředí činily celkové emise skleníkových plynů v EU v roce 2009 přibližně 4,6 miliardy tun. Pokud by bývaly vzrostly stejně jako loňské emise uhlíku z průmyslové výroby, překročila by EU cíl 4,5 mld. t skleníkových plynů v roce 2020 o cca 300 mil. t. Podle zaměstnanců EU odpovědných za problematiku klimatu zůstane EU pod touto cílovou hranicí, pokud splní cíle vytyčené pro obnovitelné zdroje energie a účinnost.

4.3 CO₂

Emise spadající do systému EU pro obchodování s emisemi stouply v roce 2010 zároveň s poptávkou po energii a celkovou průmyslovou výrobou, v důsledku čehož podniky spotřebovávaly při výrobě elektrické energie a tepla větší množství fosilních paliv (Sikorski).

Zvýšení cen plynu přinutilo tepelné elektrárny, aby začaly spotřebovávat více uhlí, což znamená větší emise oxidu uhličitého.

5. Připomínky Evropského hospodářského a sociálního výboru

5.1 Hodnotový řetězec závisí na dostupnosti a kvalitě materiálu a hlavní evropská průmyslová odvětví dodávají materiál nejvyšší kvality. Evropský zpracovatelský průmysl má prospěch z vysoké úrovně kvality a neustálých inovací, s nimiž výzkum přichází. Například v ocelářském průmyslu závisí 70 % kvality na druhu slévání. Tuto kvalitu je třeba zachovat a pokud možno zvyšovat.

5.2 Evropa nebude schopna bez silného, konkurenceschopného a inovativního průmyslu dosáhnout žádných udržitelných cílů, jako jsou např. cíle vytyčené Komisí v oblasti emisí CO₂.

5.3 Systém EU pro obchodování s emisemi (EU ETS) je systém stanovující stropy emisí (cap & trade) a byl přijat jako významný nástroj pro dosažení cíle, jež si EU vytyčila, tj. snížit emise skleníkových plynů do roku 2020 alespoň o 20 % oproti roku 1990 a o 30 % v případě uzavření mezinárodní dohody. EU ETS zahrnuje přibližně 12 500 energetických a průmyslových zařízení, která dohromady produkují téměř polovinu emisí CO₂ v EU a 40 % celkových emisí skleníkových plynů.

5.4 EU ETS dnes funguje ve 30 zemích (v EU-27, na Islandě, v Lichtenštejnsku a Norsku). Ve srovnání s jinými odvětvími, které nejsou jeho součástí (např. doprava), přineslo zavedení ETS významné výsledky při snižování emisí skleníkových plynů. Průmyslová odvětví s vysokou energetickou náročností jsou nicméně pod stálým tlakem na zlepšování energetické účinnosti kvůli neustále rostoucím cenám energií. Byla by proto velmi žádoucí důkladná analýza toho, nakolik ke snížení emisí přispěl EU ETS.

6. Sociální a environmentální aspekty

6.1 Evropský průmysl, evropské pracovníky, evropské zájmy, životní prostředí, zdraví a spotřebitele lze chránit jen tak, že žádný z těchto zájmů nebude převažovat nad ostatními a že bude nalezena optimální rovnováha mezi environmentální, sociální a hospodářskou politikou.

6.2 EHSV podporuje cíle v oblasti životního prostředí a sociální udržitelnosti a v některých prioritních oblastech činnosti upozorňuje na hlavní směry, jimiž by se měla řídit integrovaná činnost s holistickou vizí problematiky.

6.3 V prvé řadě jsou zapotřebí seriózní programy na podporu odborného růstu, prostřednictvím odborné přípravy zaměřené na získání kvalifikace potřebné k postavení se tváří v tvář technologickým výzvám a dosažení dalších a lepších výsledků v oblasti energetické účinnosti. Průmyslová odvětví s vysokou energetickou náročností se vyznačují nepřetržitými výrobními procesy a vysokou mírou odpovědnosti, což znamená, že pro mladé lidi nejsou atraktivní. K udržení kvalifikovaných pracovníků v těchto oborech v Evropě jsou zapotřebí zvláštní pobídky na podporu programů odborného vzdělávání (včetně stipendií).

6.4 Je nutné stanovit pobídky k mobilitě odborníků a specializovaných pracovníků, aby se šířily znalosti a osvědčené postupy na národní i mezinárodní úrovni.

6.5 Mimořádnou pozornost bude třeba věnovat přechodným obdobím. Bude nutné zaručit vhodnou a zaručenou podporu pracovníkům, jichž se dotkne restrukturalizace zapříčiněná změnami, k nimž bude nutné přikročit v zájmu přizpůsobení výroby novým potřebám. Tento proces by měly podpořit veřejné investice.

6.6 Skutečný závazek k provedení průmyslových změn v odvětvích s vysokou energetickou náročností musí být přiměřený odpovídajícímu posouzení dopadu na společnost

a pracovníky, aby se tak zamezilo negativním sociálním důsledkům a předem došlo k přípravě na zavedení nových modelů výroby.

6.7 Zásadní význam má rozvoj znalostí občanů, jejich porozumění a uvědomění si výhod, které může přinést energeticky účinný průmysl. Proto by se mělo podporovat nejen označování výrobků, ale i uvádění energeticky účinných procesů, jejichž prostřednictvím tyto výrobky vznikly, tzn. mít dvojí označování: označení výrobku i uvedení výrobce, který přispěl k udržení celkové vysoké účinnosti.

6.8 Průmyslová odvětví s vysokou energetickou náročností potřebují větší podporu výzkumu a inovací. Stávající systém financování EU by měl využít příslušné nástroje (např. partnerství veřejného a soukromého sektoru pro udržitelný průmysl SPIRE), aby průmyslové projekty dostaly větší prostor. Technologické platformy tvrdě pracovaly na vytvoření příznivějšího prostředí, kde by průmysl měl lepší přístup k rámcovým programům EU. Měla by být rovněž vyzdvížena úloha organizací pro výzkum a technologie (RTO), které jsou nesmírně důležitou součástí inovačního řetězce a uvádějí inovace do průmyslového využití.

7. Mezinárodní rozměr

7.1 USA, Japonsko, Rusko, Brazílie, Indie a zejména Čína (na prvním místě z hlediska vyprodukovaných emisí, 22 % veškerých emisí) musí převzít svůj díl odpovědnosti. Tyto země spolu s Evropou produkují více než 70 % emisí CO₂ (údaje z roku 2007). Je nezbytné uzavřít dohodu o klimatu a zdraví naší planety, aby bylo možné čelit výzvám, které klade globální oteplování způsobené člověkem.

7.2 EHSV opakovaně vyjádřil svoji podporu těmto evropským politikám a doporučil vyvinout veškeré úsilí o dosažení spravedlivé mezinárodní dohody, která by rozvrhla odpovědnost a náklady a zohlednila celou škálu faktorů, nejen absolutní čísla.

7.3 Politiky boje proti změně klimatu, jež chtějí využívat signálu o ceně CO₂, mohou být úspěšné jen tehdy, pokud se na příští konferenci v Durbanu podaří stanovit nové cíle po Kjótu pro země produkující největší světové znečištění. Evropa se zasazovala o vytyčení podstatně ambicióznějších cílů a jejich zahrnutí do globální dohody. EHSV tento záměr vítá, pokud připomínky vznesené v souvislosti s podmínkou udržitelnosti pro evropské podniky a pracovníky najdou v dohodě své místo a budou respektovány.

V Bruselu dne 8. prosince 2011.

předseda
Evropského hospodářského a sociálního výboru
Staffan NILSSON

III

(Přípravné akty)

EVROPSKÝ HOSPODÁŘSKÝ A SOCIÁLNÍ VÝBOR

465. PLENÁRNÍ ZASEDÁNÍ VE DNECH 7. A 8. PROSINCE 2011

Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru ke sdělení Komise Evropskému parlamentu, Evropské radě, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů Ukončení prvního evropského semestru pro koordinaci hospodářských politik: pokyny pro vnitrostátní politiky v období 2011–2012

KOM(2011) 400 v konečném znění

(2012/C 43/02)

Hlavní zpravodaj: **pan Michael SMYTH**

Dne 7. června 2011 se Komise, v souladu s článkem 304 Smlouvy o fungování Evropské unie, rozhodla konzultovat Evropský hospodářský a sociální výbor ve věci

sdělení Komise Evropskému parlamentu, Evropské radě, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů – Ukončení prvního evropského semestru pro koordinaci hospodářských politik: pokyny pro vnitrostátní politiky v období 2011–2012

KOM(2011) 400 v konečném znění.

Dne 14. června 2011 předsednictvo Výboru pověřilo Řídící výbor pro strategii Evropa 2020 přípravou podkladů Výboru na toto téma.

Vzhledem k naléhavé povaze práce Evropský hospodářský a sociální výbor jmenoval pana SMYTHE hlavním zpravodajem na 476. plenárním zasedání, které se konalo ve dnech 7. a 8. prosince 2011 (jednání dne 8. prosince 2011), a přijal následující stanovisko 136 hlasy pro, nikdo nehlasoval proti a 6 členů se zdrželo hlasování.

1. Závěry

1.1 Unie a její občané zažívají nejhorsí hospodářskou, sociální a politickou krizi ve své historii, jež má výrazný dopad na členské státy a jejich obyvatele a ohrožuje hlavní úspěchy EU, jako je jednotná měna, Pakt o stabilitě a vnitřní trh. Při předchozí finanční krizi zabránila dlouhodobé recesi okamžitá a rozhodná společná činnost čelních představitelů Evropy. Evropa nyní čelí další, stejně závažné výzvě a znovu je zapotřebí, aby byl zaujat rozhodný politický postoj založený na spolupráci. Žádný členský stát se nemůže sám úspěšně vypořádat s touto krizí. Politická volba se stala neúprosnou – buď se evropská integrace posílí, aby překonala krizi, anebo krize evropskou integraci vážně oslabí a ohrozí.

1.2 Ke snížení dluhu, ke konsolidaci veřejných financí a ke zvýšení míry důvěry občanů a podniků jsou nutná okamžitá opatření. Tvůrci politik by se však měli zabývat i obdobím po současné krizi. Je třeba zaměřit se nejen na krátkodobé a střednědobé činnosti. Je zjevné, že jsou nutné dlouhodobé reformy. Činnost či nečinnost bude mít v tomto ohledu krátkodobý či dokonce okamžitý dopad na výpůjční náklady členských států.

1.3 Na tomto základě se Výbor domnívá, že strategie Evropa 2020 je nyní důležitější než kdykoli předtím, jelikož poskytuje komplexní rámec pro reformy, jejichž cílem je zabezpečit udržitelný růst a učinit Unii do budoucna odolnější.

1.4 Je třeba, aby byla nastolena správná rovnováha mezi všemi aspekty této strategie – zejména, pokud jde o její hospodářský, sociální a environmentální aspekt. Tři prioritní oblasti – inteligentní a udržitelný růst podporující začlenění – jsou provázány a vzájemně se posilují. Musí být věnována stejná pozornost hospodářskému růstu, podnikání, malým a středním podnikům, konkurenceschopnosti, inovacím, udržitelnosti a životnímu prostředí, sociálním právům, tvorbě pracovních míst a podpoře vzdělávání.

1.5 S ohledem na obtížnou hospodářskou situaci a napjaté veřejné finance v členských státech spočívá výzva dříve než kdykoli předtím ve vhodném provádění této strategie.

1.6 Výbor je velice znepokojen, že závazky stanovené členskými státy v jejich národních programech reforem jsou nedostačující – jak ukazuje Roční analýza růstu ⁽¹⁾ – pro splnění většiny cílů stanovených v této strategii (cíle v oblasti vzdělávání, zaměstnanosti, výzkumu a vývoje, snižování chudoby, snižování emisí – energetická účinnost – obnovitelné zdroje energie).

1.7 Členské státy musí zvýšit své úsilí a angažovat se v ambicióznějším přizpůsobení na vnitrostátní úrovni, aby měly šanci splnit cíle strategie Evropa 2020, a také si stanovit priority v oblastech podporujících růst (vzdělávání, inovace, energetika, dopravní propojení atd.). Vhodné provádění těchto závazků je zcela zásadní.

1.8 Výbor se domnívá, že pro úspěšnost reforem a strategie růstu bude rozhodující zapojení organizované občanské společnosti a sociálních partnerů do jejich provádění, což také povzbudí administrativy jednotlivých členských států a EU, aby dosáhly konkrétních výsledků. Z tohoto důvodu bude Výbor i nadále spolupracovat se svou sítí národních hospodářských a sociálních rad (HSR) a podobných organizací v rámci strategie Evropa 2020. Na straně jedné se tak zvýší povědomí v členských státech a na straně druhé bude zajištěno, že tvůrci politik na úrovni EU znají místní hospodářské a sociální okolnosti.

2. Obecné souvislosti

2.1 První evropský semestr, nová metoda správy zaměřená na zlepšování koordinace hospodářských politik mezi EU a členskými státy, byl spuštěn v lednu 2011, když Komise představila svou roční analýzu růstu ⁽²⁾, kterou schválilo a doplnilo jarní zasedání Rady ⁽³⁾.

⁽¹⁾ Roční analýza růstu 2012, KOM(2011) 815, 23.11.2011.

⁽²⁾ Roční analýza růstu 2011: postup v rámci ucelené reakce Evropské unie na krizi – KOM(2011) 11, 12.1.2011, včetně předlohy společné zprávy o zaměstnanosti.

⁽³⁾ Závěry Evropské rady, 24. a 25. března 2011, EUCO 10/1/11 REV 1.

2.2 Na tomto základě členské státy předložily na konci dubna 2011 programy stability nebo konvergenční programy, které se zabývají situací jejich veřejných financí, a národní programy reforem, které uvádějí klíčová politická opatření pro dosažení cílů strategie Evropa 2020. Kromě toho předložila většina členských států Paktu euro plus specifické závazky přijaté v rámci paktu ⁽⁴⁾.

2.3 Poté, co Komise posoudila tyto programy a závazky, předložila svá doporučení pro každou zemi a také doporučení pro eurozónu ⁽⁵⁾. Tato doporučení se zaměřila na oblasti, kde je nutná další činnost ze strany členských států, aby byly urychleny strukturální reformy. Evropská rada na svém zasedání v červnu 2011 ⁽⁶⁾ tato doporučení schválila, čímž byl první evropský semestr uzavřen a byl zahájen „národní semestr“.

2.4 Tento dokument vychází ze sdělení Komise Ukončení prvního evropského semestru pro koordinaci hospodářských politik: pokyny pro vnitrostátní politiky v období 2011–2012 ⁽⁷⁾, jež bylo vydáno v červnu 2011. Jeho cílem je zaměřit se na několik hlavních otázek, jako je:

— posílení správy ve vztahu ke strategii,

— zlepšení komunikace o strategii,

— zlepšení jejího konkrétního provádění členskými státy.

2.5 Bude součástí nové integrované zprávy ⁽⁸⁾, jež bude představena interaktivní sítí, kterou vytvořil EHSV s národními HSR a jinými podobnými partnerskými organizacemi.

2.6 Specifické politiky, které jsou součástí strategie Evropa 2020, byly podrobněji zkoumány v předchozím stanovisku k tématu Roční analýza růstu: postup v rámci ucelené reakce

⁽⁴⁾ Příloha I Závěrů Evropské rady, 24. a 25. března 2011, EUCO 10/1/11 REV 1.

⁽⁵⁾ Pro některé členské státy, které jsou zahrnuty do finanční pomoci poskytované členskými státy eurozóny a MMF, Komise pouze doporučila, aby prováděly své Memorandum o porozumění a jeho následné doplňky, které stanovují hospodářsko-politické podmínky, na základě nichž je vyčleňována finanční pomoc. Tato finanční pomoc by měla být v souladu s dosažením cílů strategie Evropa 2020.

⁽⁶⁾ Závěry Evropské rady, 23. a 24. června 2011, EUCO 23/11.

⁽⁷⁾ Sdělení Komise Evropskému parlamentu, Evropské radě, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů Ukončení prvního evropského semestru pro koordinaci hospodářských politik: pokyny pro vnitrostátní politiky v období 2011–2012, KOM(2011) 400 v konečném znění.

⁽⁸⁾ Výbor předložil první integrovanou zprávu k Lisabonské strategii pro období po roce 2010 s ohledem na vypracování nové evropské strategie pro období po roce 2010. Toto stanovisko připravilo Středisko pro sledování Lisabonské strategie EHSV a obsahovalo příspěvky z národních hospodářských a sociálních rad (HSR) a partnerských organizací a také stanovisko EHSV k tématu Lisabonská strategie po roce 2010 (zpravodaj: pan Greif).

Evropské unie na krizi⁽⁹⁾. V návaznosti na konzultace k roční analýze růstu za rok 2011 Výbor vydal stanovisko, jež plně podporovalo strategii Evropa 2020 a evropský semestr a nabádalo Komisi, aby hájila evropskou integraci. Výbor však vyjádřil politování nad tím, že první roční analýza růstu promarnila příležitost poskytnout politické návrhy s ohledem na dosažení inteligentního a udržitelného růstu podporujícího začlenění. Vzhledem k výraznému zhoršení hospodářských a sociálních podmínek je nutné podle těchto návrhů okamžitě jednat.

2.7 Ve stanovisku byly rovněž předloženy některé konkrétní návrhy k deseti bodům, které navrhovala Komise: realizace přísné konsolidace veřejných financí, korekce makroekonomické nerovnováhy, zajištění stability finančního odvětví, zatraktivnění práce, reforma systémů důchodového zabezpečení, zapojení nezaměstnaných do práce, nalezení rovnováhy mezi jistotou a flexibilitou, využití potenciálu jednotného trhu, zapojení soukromého kapitálu do financování růstu a cenově dostupné dodávky energie.

2.8 V návaznosti na zveřejnění Roční analýzy růstu 2012⁽¹⁰⁾ Evropskou komisí má Výbor v úmyslu předložit stanovisko, jež se zaměří na zprávu o pokroku strategie Evropa 2020 s ohledem na zasedání Evropské rady v březnu 2012.

3. Správa

3.1 Proces strategie Evropa 2020 by měl být procesem pro všechny a všech, a nikoli výsadou tvůrců politik, zákonodárců a odborných skupin:

- Je žádoucí přispěvek ze všech složek společnosti, aby všichni měli prospěch z odborných znalostí přímo na místě a aby bylo možné stanovit ty nejlepší přístupy k současným problémům a nalézt kreativní řešení. Jedním z příkladů by mohla být myšlenka sociálního podnikání, jež bude mít hospodářské i sociální pozitivní dopady.
- Vhodné provádění strategie v členských státech do značné míry závisí na závazku a odpovědnosti všech zúčastněných stran. Je proto velice důležitá spoluodpovědnost za strategii, což si žádá plné partnerství, aby bylo možné vytvořit dynamiku v souvislosti s reformami.

3.2 Výbor se domnívá, že by měla nastat zlepšení, pokud jde o konzultaci, účast a mobilizaci organizované občanské společnosti na vnitrostátní a na evropské úrovni.

3.3 Organizovaná občanská společnost by měla být zapojena do monitorování a provádění strategie Evropa 2020 jako aktivní partner.

3.4 Evropští sociální partneři a organizovaná občanská společnost musí být konzultováni, pokud jde o konkrétní doporučení pro jednotlivé členské státy. V tomto kontextu je klíčové načasování, aby se mohla organizovaná občanská společnost zapojit do formulování budoucích výhledů na cyklus po roce 2011 již v počáteční fázi. Dále musí být dodržovány základní úmluvy MOP ratifikované členskými státy, zejména úmluva 98 zajišťující svobodné kolektivní vyjednávání.

3.5 Výbor vyzývá k posílení zvláštní úlohy a profilu národních HSR a podobných organizací. To v žádném případě nebude mít vliv na stávající konzultační mechanismy se sociálními partnery v členských státech.

3.6 Je třeba podniknout kroky k oživení diskuse o provádění strategie Evropa 2020 v členských státech a vlády by měly poskytovat efektivnější procesy zpětné vazby týkající se výsledků většího občanského a sociálního dialogu o této strategii.

3.7 EHSV se vyslovuje pro pravidelné konference o monitorování strategie Evropa 2020 v členských státech, jež by zahrnovaly všechny zúčastněné strany a organizace občanské společnosti.

3.8 Výbor doporučuje, aby byly v členských státech nastoleny stálé dialogy mezi národními HSR či jejich ekvivalenty a dalšími sociálními partnery a zúčastněnými stranami, jako jsou malé a střední podniky, subjekty sociální ekonomiky, skupiny odborníků, univerzity a ti, kdo usilují o podporu sociální soudržnosti a rovných příležitostí. Měly by být náležitě zohledněny dohody a postupy v oblasti občanského dialogu, které existují v některých členských státech.

3.9 Je třeba odstranit strukturální překážky bránící skutečnému dialogu se sociálními partnery a organizacemi občanské společnosti. To například zahrnuje vyhnout se při vypracovávání národních programů reformem krátkým časovým lhůtám, jež se v současnosti staly normou.

3.10 *Správa na evropské úrovni – přidaná hodnota silnějšího evropského rozměru*

3.10.1 Je zřejmé, že politiky členských států samy o sobě nestačí a že by měla být posílena politická spolupráce na evropské úrovni. Asymetrické či izolované makroekonomické, průmyslové nebo sociální politiky v členských státech mohou oslabit HMU a jednotný trh a mohou mít nepříznivý dopad na jiné členské státy.

3.10.2 Výbor se vyslovuje pro dialog mezi národními HSR, organizacemi občanské společnosti a zástupci Komise o specifických podmínkách jednotlivých států. Národní HSR by rovněž měly být více zapojeny do ročních konzultací Komise. EHSV tento přístup podporuje, neboť je v souladu s přístupem přijatým Evropským parlamentem, který vede k

⁽⁹⁾ Stanovisko EHSV k tématu Roční analýza růstu, Úř. věst. C 132, 3.5.2011, s. 26–38.

⁽¹⁰⁾ Roční analýza růstu 2012, KOM(2011) 815.

větší spolupráci s parlamenty členských států, a také Výborem regionů, pokud jde o spolupráci s evropskými místními a regionálními orgány.

3.10.3 Fungování evropského semestru bylo kritizováno na úrovni Evropského parlamentu kvůli nedostatku legitimacy, malé úloze svěřené Evropskému parlamentu, okrajovému zapojení parlamentů členských států a nedostatku transparentnosti procesu. Bylo navrženo, aby se zvýšila efektivnost evropského semestru prostřednictvím pravidelného hospodářského dialogu o výsledcích tohoto semestru. Výbor podporuje myšlenku, aby Evropský parlament zřídil podvýbor zabývající se otázkami souvisejícími s evropským semestrem, a rád by se úzce zapojil do jeho činnosti.

3.10.4 Výbor rovněž usiluje o pokračování spolupráce s Výborem regionů, pokud jde o podporu ztotožnění občanů se strategií Evropa 2020 a jejího účinného provádění.

3.10.5 EHSV se domnívá, že organizovaná občanská společnost by měla být pozvána k účasti na územních paktech⁽¹¹⁾ pro strategii Evropa 2020.

3.11 Dostupné nástroje pro zlepšení správy

3.11.1 Výbor se domnívá, že pro zajištění úspěšnosti strategie Evropa 2020 by měla být využita plná škála nástrojů dostupných v Unii⁽¹²⁾.

3.11.2 EHSV varuje před tím, aby se evropský semestr nestal náhražkou hlavních směrů hospodářských politik a politik zaměstnanosti členských států.

3.11.3 Víceletý finanční rámec na období 2014–2020 by měl podporovat dosažení cílů strategie Evropa 2020.

3.11.4 Strukturální fondy na období 2014–2020 by měly být zcela v souladu s prioritami strategie Evropa 2020⁽¹³⁾.

3.11.5 Lepší koordinace výdajů na úrovni EU a na úrovni členských států by zlepšila účinnost.

⁽¹¹⁾ Územní pakt pro strategii Evropa 2020 je dohoda mezi jednotlivými úrovněmi státní správy (místní, regionální a celostátní) dané země. Strany, které se k územnímu paktu přihlásí, se zavazují ke koordinaci a synchronizaci svých politických programů, aby tak zaměřily svoji činnost a finanční zdroje na cíle a úkoly strategie Evropa 2020 – viz <http://portal.cor.europa.eu/europe2020/news/Pages/TPUsefuldocuments.aspx>.

⁽¹²⁾ Jedná se o nástroje jako nařízení, směrnice, doporučení, stanoviska, normy, obecné zásady, hlavní cíle, společné programy, strukturální fondy, koordinace politik a nástroje vnější činnosti EU.

⁽¹³⁾ Viz zejména stanovisko EHSV k budoucnosti Evropského sociálního fondu po roce 2013, Úř. věst. C 132/8, 3.5.2011.

3.11.6 Veřejné investice – na úrovni EU a na úrovni členských států – do inteligentního a udržitelného růstu podporujícího začlenění by rovněž mohly být podnětem pro dodatečné soukromé investice, a měly by tak pákový efekt.

4. Komunikace o strategii Evropa 2020

4.1 Je třeba více politicky zviditelnit strategii Evropa 2020 a zvýšit povědomí občanů o této strategii, zejména s ohledem na vážné problémy, jimž musí nyní naše společnost čelit.

4.2 Je zapotřebí zintenzívnit komunikaci na všech úrovních (EU, vnitrostátní a zejména místní), protože v mnoha členských státech je strategie Evropa 2020 jediným nabízeným novým myšlením a politickým doplněním, které dává občanům nějakou naději na lepší budoucnost. Je nutné znovu a znovu vysvětlovat klíčová poselství strategie Evropa 2020, pokud jde o růst, pracovní místa a sociální začlenění.

4.3 Národní programy reforem by měly být představeny a projednány v parlamentech členských států.

5. Provádění strategie Evropa 2020

5.1 Výbor vyzývá Komisi a členské státy, aby společně určily překážky, jež brání růstu na vnitrostátní a mezinárodní úrovni. Tyto překážky se projevují v mnoha podobách, jako např.:

- roztržitost jednotného trhu,
- nedostatečný přístup malých a středních podniků na jednotný trh,
- potřeba rozvoje podnikání,
- slabé stránky v podnikatelském prostředí (včetně právního prostředí),
- překážky v zaměstnanosti a přerozdělení pracovních sil (segmentace trhu práce),
- nízká konkurenceschopnost evropského průmyslu z důvodu nedostatku reciprocity na světovém trhu a v mezinárodních veřejných zakázkách,
- potřeba zvyšování účasti na trhu práce,
- nedostatečná kvalita a účinnost vzdělávacích a školicích systémů,
- potřeba dobře fungujícího, regulovaného a stabilního finančního sektoru, který slouží potřebám reálné ekonomiky.

5.2 Tyto potenciální překážky by mohly být určeny díky výše uvedeným stálým dialogům. Bylo by možné navrhnout nové pobídky pro oblasti, jež zaostávají.

5.3 Výbor podporuje používání moderních nástrojů veřejné správy, aby bylo zajištěno úspěšné provádění strategie Evropa 2020 a plné zapojení organizované občanské společnosti a sociálních partnerů. Mezi tyto nástroje se může řadit:

5.3.1 **Definice výchozích bodů, cílů a lhůt:** Výbor si je vědom toho, že v současné době v mnoha případech chybí konkrétní a měřitelné cíle a časové lhůty jsou příliš těsné. Je zastáncem definování jasných, konkrétních cílů doplněných reálnými lhůtami pro jejich dosažení. Přesné výchozí body jsou klíčové pro usnadnění měření dopadu strategie Evropa 2020, a Výbor proto doporučuje, aby se více využívala síť ESPON.

5.3.1.1 Komise by měla monitorovat pokrok a uplatnit své právo upozornit na to, když členské státy neplní dohodnuté závazky.

5.3.2 Využití **referenčního srovnávání a ukazatelů:** Výbor připomíná význam používání ukazatelů pokroku a úspěchu. Je zapotřebí kvantitativních, ale také kvalitativních ukazatelů orientovaných na výstup.

5.3.2.1 Takovéto srovnání na základě národních programů reforem a vytvořené zúčastněnými stranami ve spolupráci se zástupci vlád by poskytlo konkrétní informace pro měření pokroku, jehož dosáhl každý členský stát při provádění strategie Evropa 2020. Každá národní HSR či podobná organizace by musela zanalyzovat a sestavit svá vlastní prioritní kritéria. Některé národní HSR již zahájily referenční srovnávání v pravidelných intervalech s využitím statistik, jež jsou volně dostupné na internetové stránce Eurostatu. Ostatní národní HSR by se mohly angažovat stejným způsobem.

5.3.2.2 Výbor prohlásil, že je připraven spustit na své internetové stránce (internetová stránka CESLink) ⁽¹⁴⁾ digitální platformu pro výměnu informací a údajů.

5.3.2.3 Výbor dále prohlásil, že je připraven uspořádat výroční konferenci, během níž by mohly být zanalyzovány výsledky referenčního srovnávání.

5.3.3 **Pravidelné hodnocení provádění a dopadu politiky:** Díky referenčnímu srovnávání by mohly zúčastněné strany pravidelně monitorovat provádění reforem. To by rovněž poskytlo vhodné informace pro přezkum národních programů reforem a usnadnilo určení osvědčených postupů v jednotlivých členských státech.

6. Šíření osvědčených postupů

6.1 Výbor se domnívá, že by měla být ve velké míře podporována výměna osvědčených postupů na úrovni EU. Proto podniká zjišťovací cesty do členských států, aby zde diskutoval o výměně osvědčených postupů a o provádění reforem se zapojením subjektů občanské společnosti a aby tyto skutečnosti povzbudil.

6.2 EHSV je toho názoru, že zúčastněné strany by měly rozvíjet nové metody pro sdílení osvědčených postupů: víceúrovňové vytváření sítí by znamenalo vzájemnou výměnu informací mezi různými úrovněmi správy a užší spolupráce mezi příhraničními oblastmi ve dvou či více členských státech by vedla ke stanovení přeshraničních cílů. Kromě toho je nutná analýza osvědčených postupů, aby mohly být využity v národním kontextu jiných členských států.

6.3 Výbor vyzývá Komisi a členské státy, aby prostřednictvím elektronických komunikačních prostředků (např. databáze obsahující příklady osvědčených postupů, tabulky atd.) učinily nové kroky k podpoře přeshraniční výměny osvědčených postupů. Výše uvedená metoda však závisí na tom, zda členské státy přijmou vhodný evropský rámec, jenž by to umožnil. Pokud to bude nezbytné, mělo by se uvažovat o vytvoření inovativních nástrojů.

6.4 Výbor znovu připomíná, že je připraven být aktivní jednak jakožto platforma ⁽¹⁴⁾ pro výměnu informací a pro spolupráci mezi národními HSR, sociálními partnery, subjekty občanské společnosti a evropskými institucemi a jednak jako platforma pro výměnu názorů a zkušeností mezi zúčastněnými stranami z jednotlivých členských států. Výbor využívá této příležitosti, aby připomněl, že velmi oceňuje příspěvky, jež do diskuse měly národní HSR a podobné organizace.

V Bruselu dne 8. prosince 2011.

předseda
Evropského hospodářského a sociálního výboru
Staffan NILSSON

⁽¹⁴⁾ Viz <http://www.eesc.europa.eu/ceslink>

Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru k návrhu nařízení Evropského parlamentu a Rady, kterým se mění nařízení Rady (ES) č. 1083/2006, pokud jde o některá ustanovení týkající se nástrojů pro sdílení rizika pro členské státy, jejichž finanční stabilita je postižena či ohrožena závažnými obtížemi

KOM(2011) 655 v konečném znění – 2011/0283 (COD)

(2012/C 43/03)

Hlavní zpravodaj: **pan SMYTH**

Dne 8. listopadu 2011 se Rada, v souladu s článkem 177 Smlouvy o fungování Evropské unie, rozhodla konzultovat Evropský hospodářský a sociální výbor ve věci

návrhu nařízení Evropského parlamentu a Rady, kterým se mění nařízení Rady (ES) č. 1083/2006, pokud jde o některá ustanovení týkající se nástrojů pro sdílení rizika pro členské státy, jejichž finanční stabilita je postižena či ohrožena závažnými obtížemi

KOM(2011) 655 v konečném znění – 2011/0283 (COD).

Předsednictvo Evropského hospodářského a sociálního výboru pověřilo dne 25. října 2011 specializovanou sekci Hospodářská a měnová unie, hospodářská a sociální soudržnost přípravou podkladů na toto téma.

Vzhledem k naléhavé povaze práce Evropský hospodářský a sociální výbor jmenoval pana SMYTHE hlavním zpravodajem na 476. plenárním zasedání, které se konalo ve dnech 7. a 8. prosince 2011 (jednání dne 8. prosince 2011), a přijal následující stanovisko 128 hlasy pro, 7 členů se zdrželo hlasování.

1. Závěry a doporučení

1.1 EHSV bere na vědomí návrh Komise na změnu článků 14 a 36 nařízení (ES) č. 1083/2006, která na jedné straně umožní, aby byl nástroj pro sdílení rizika řízen v rámci nepřímého centralizovaného řízení a na druhé straně to, aby se členskými státy, jejichž finanční stabilita je postižena či ohrožena závažnými obtížemi, umožnilo přispět částí svých přidělů v rámci cílů politiky soudržnosti, konkrétně cíle Konvergence a cíle Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost, na poskytování a přidělování kapitálu na úvěry a záruky vydávané pro realizátory projektů a jiné veřejné a soukromé partnery, přímo či nepřímo, ze strany EIB nebo jiných mezinárodních finančních institucí. Navrhovaná úprava nezmění výši maximálních částek finančních prostředků stanovených v operačních programech na programové období 2007–2013.

1.2 EHSV s tímto návrhem souhlasí.

2. Odůvodnění

2.1 Tento návrh usnadní schvalování úvěrů na jednu nebo více priorit operačního programu poskytovaných podle článku 36 nařízení (ES) č. 1083/2006 ze strany EIB nebo jiných finančních institucí v době, kdy v důsledku snižování veřejného i soukromého dluhu států a finančních institucí členských států by takové úvěry nebyly dostupné.

2.2 Výbor souhlasí s tím, že je zásadně nutné podporovat projekty a hospodářskou obnovu, a proto podporuje výše uvedený návrh.

V Bruselu dne 8. prosince 2011.

předseda
Evropského hospodářského a sociálního výboru
Staffan NILSSON

Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru ke sdělení Komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů Lepší správa jednotného trhu prostřednictvím širší správní spolupráce: Strategie pro rozšíření a rozvoj systému pro výměnu informací o vnitřním trhu („IMI“)

KOM(2011) 75 v konečném znění

a k návrhu nařízení Evropského parlamentu a Rady o správní spolupráci prostřednictvím systému pro výměnu informací o vnitřním trhu („nařízení o systému IMI“)

KOM(2011) 522 v konečném znění – 2011/0226 (COD)

(2012/C 43/04)

Zpravodaj: **pan HERNÁNDEZ BATALLER**

Dne 21. února 2011 se Komise, v souladu s článkem 304 Smlouvy o fungování Evropské unie, rozhodla konzultovat Evropský hospodářský a sociální výbor ve věci

sdělení Komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů Lepší správa jednotného trhu prostřednictvím širší správní spolupráce: Strategie pro rozšíření a rozvoj systému pro výměnu informací o vnitřním trhu („IMI“)

KOM(2011) 75 v konečném znění.

Dne 14. září 2011 se Rada a dne 13. září 2011 Evropský parlament, v souladu s článkem 114 Smlouvy o fungování Evropské unie, rozhodly konzultovat Evropský hospodářský a sociální výbor ve věci

návrhu nařízení Evropského parlamentu a Rady o správní spolupráci prostřednictvím systému pro výměnu informací o vnitřním trhu („nařízení o systému IMI“)

KOM(2011) 522 v konečném znění – 2011/0226 (COD).

Specializovaná sekce Jednotný trh, výroba a spotřeba, kterou Výbor pověřil přípravou podkladů na toto téma, přijala stanovisko dne 10. listopadu 2011.

Na 476. plenárním zasedání, které se konalo ve dnech 7. a 8. prosince 2011 (jednání dne 7. prosince), přijal Evropský hospodářský a sociální výbor následující stanovisko 172 hlasy pro, 2 členové se zdrželi hlasování.

1. Závěry a doporučení

1.1 Výbor s radostí vítá snahu Komise zlepšit správu jednotného trhu prostřednictvím širší správní spolupráce, rozvoje systému pro výměnu informací o vnitřním trhu („IMI“) a vytvořením opravdové kontaktní elektronické sítě pro přímý kontakt mezi různými správními orgány.

1.2 EHSV s uspokojením vítá záměr návrhu nařízení, jímž je stanovít pravidla pro používání systému IMI pro účely správní spolupráce, která by se vztahovala mj. na funkce různých uživatelů IMI, individuální výměnu informací, oznamovací postupy, výstražné mechanismy a ujednání o vzájemné pomoci.

1.3 Dále považuje za pozitivní vytvoření mechanismů pro ochranu soukromí podle povahy vyměňovaných údajů, které by se týkaly mj. lhůt pro uchovávání vyměňovaných údajů a práva na oznámení a opravu.

1.4 V tomto zásadním právním rámci doporučuje zpracovat mezi definice v článku 5 definici pojmu „údaje IMI“, které jsou hospodářské a profesní povahy, souvisejí s výkonem hospodářských a profesních aktivit na vnitřním trhu a jsou předmětem výměny prostřednictvím systému IMI. Jde o údaje, které předpokládají směrnice, jež zavádějí systém IMI jako nástroj správní spolupráce mezi vnitrostátními orgány.

1.5 EHSV se domnívá, že IMI může pomoci rozhodujícím způsobem přeměnit správní spolupráci na vnitřním trhu a přizpůsobit ji požadavkům a očekáváním občanů a podniků, ale i organizací občanské společnosti a úloze, jakou mohou v budoucnu zastávat pro rozvoj a fungování systému.

1.6 V tomto smyslu doporučuje, aby vývoj systému počítal s odlišením objektivních údajů, jež se týkají podmínek výkonu hospodářských a profesních aktivit v různých členských státech, aby tyto údaje mohly být přístupné občanům a podnikům.

1.7 EHSV chápe, že administrativní spolupráce stanovená ve směrnicích, jež systém IMI provádí v praxi, v zásadě vyžaduje kromě dalších činností zejména výměnu informací mezi orgány. V tomto ohledu trvá na dodržování evropských právních předpisů pro ochranu údajů. Nicméně naprosto odmítá, aby vyměňované údaje bylo možné také zpracovávat, jak stanoví návrh nařízení, a to ze dvou důvodů: na jedné straně proto, že směrnice, jež systém IMI provádí v praxi, nikde nezmiňují potřebu zpracování údajů v rámci administrativní spolupráce, při níž vznikají, na druhé straně proto, že praktické potřeby dohlížet na systém IMI a jeho fungování, jež uvádí Komise, se Výboru vůbec nejeví jako dostatečné k odůvodnění tak významného rozšíření zpracování vyměňovaných osobních údajů včetně vytváření samostatných a oddělených souborů během zpracování.

1.8 Konečně vzhledem ke kvantitativnímu skoku, jaký systém znamená z hlediska počtu účastníků a proudění informací, by EHSV doporučil vypracovat nějaký základní systém pro řešení případných „nadměrných“ nesouladů. Tento systém, třebaže jednoduchý, by pomohl vyjasnit případnou odpovědnost za nenormální fungování systému nebo za jeho špatnou správu, což by umožnilo posílit právní jistotu občanů.

2. Souvislosti

2.1 Systém pro výměnu informací o vnitřním trhu je softwarová aplikace přístupná po internetu, kterou vyvinula Evropská komise ve spolupráci s členskými státy (a jež je použitelná pro Evropský hospodářský prostor), s cílem pomoci členským státům při praktickém plnění požadavků na výměnu informací stanovených v právních aktech Unie, a to prostřednictvím centralizovaného komunikačního mechanismu, který by usnadnil přeshraniční výměnu informací a vzájemnou pomoc.

2.2 Je navržen jako flexibilní a decentralizovaný systém – původně koncipovaný coby „projekt společného zájmu“ –, jenž může být snadno upraven tak, aby podporoval různé oblasti jednotného trhu, a který zahrnuje ustanovení o správní spolupráci.

2.3 Hlavními zásadami systému IMI jsou:

- a) opakované využití;
- b) organizační flexibilita;
- c) jednoduché odsouhlasené postupy;
- d) mnohojazyčnost;
- e) přívětivost pro uživatele;
- f) ochrana údajů;
- g) nulové náklady na IT pro uživatele.

2.4 V současné době se tento systém používá za účelem správní spolupráce v rámci směrnice o vzájemném uznávání odborných kvalifikací⁽¹⁾ a směrnice o službách⁽²⁾. Taktéž se vyzkouší při provádění směrnice o vysílání pracovníků⁽³⁾.

2.5 V současnosti nemohou IMI používat ani spotřebitelé, ani podniky. Jde o nástroj určený výlučně příslušným orgánům v dané konkrétní oblasti.

2.6 EHSV se již vyjádřil⁽⁴⁾ ke sdělení Komise „Dosahování přínosů jednotného trhu prostřednictvím posílené správní spolupráce“⁽⁵⁾ a podpořil decentralizovanější přístup za pomoci sítě k přeshraniční správní spolupráci, zprovozněný pro jednotný trh, který zavádí Systém pro výměnu informací o vnitřním trhu.

3. Sdělení Komise

3.1 Podle Komise je pro bezproblémové fungování jednotného trhu třeba, aby správní orgány členských států úzce spolupracovaly, poskytovaly si vzájemnou pomoc a vyměňovaly informace.

3.2 Mezi 50 návrhy uvedenými ve sdělení „Na cestě k Aktu o jednotném trhu“⁽⁶⁾ ohlásila Komise svůj úmysl vytvořit kontaktní elektronickou síť pro evropské správní orgány a navrhla strategii pro rozšíření systému IMI, založeného na mnohojazyčném informačním systému.

3.3 IMI je flexibilní, co se týče organizační struktury v jednotlivých členských státech. Decentralizovaná struktura sítě IMI vyžaduje, aby v zájmu celkové koordinace projektu IMI každá účastnická země jmenovala národního koordinátora IMI (NIMIC).

3.4 Potenciál IMI tkví v možnosti:

- rozšířit IMI o nové oblasti politik;
- vyvinout nové funkce;
- propojit IMI s dalšími systémy IT;
- využít stávající funkce IMI k novým účelům.

⁽¹⁾ Směrnice 2005/36/ES, Úř. věst. L 255, 30.9.2005, s. 22.

⁽²⁾ Směrnice 2006/123/ES, Úř. věst. L 376, 27.12.2006, s. 36.

⁽³⁾ Směrnice 96/71/ES.

⁽⁴⁾ Stanovisko CESE, Úř. věst. C 128, 18.5.2010, s. 103.

⁽⁵⁾ KOM(2008) 703 v konečném znění.

⁽⁶⁾ KOM(2010) 608 v konečném znění.

3.5 Pokud v určité legislativní oblasti neexistuje informační systém podporující správní spolupráci, je využití IMI namísto vývoje nového účelového systému spojeno s řadou výhod:

- a) efektivnější využití prostředků;
- b) uživatelská přívětivost;
- c) rychlejší a předvídatelnější řešení;
- d) vyšší bezpečnost;
- e) menší obtíže pro pilotní projekty.

3.5.1 Počet nových oblastí, o které lze rozšířit systém IMI, je neomezený, nicméně existují organizační překážky rozšíření, neboť další rozvoj je třeba dobře plánovat a zachovat celkovou koncepční soudržnost systému, a to za použití následujících kritérií:

- nová skupina uživatelů by se měla částečně překrývat se současnými skupinami uživatelů, nebo by na ně měla být napojena;
- přednostně by měly být přidány ty oblasti, které mohou využívat současných funkcí;
- pokud rozšíření o novou právní oblast vyžaduje vytvoření nových funkcí, měly by být vytvořeny v obecné rovině, aby nový modul mohl být snadno přizpůsoben dalším skupinám uživatelů;
- náklady by měly být odůvodněny očekávanou přidanou hodnotou, jež bude používání IMI mít pro nové či současné skupiny uživatelů, a přínosem pro občany a podniky;
- nové oblasti a funkce nebo propojení s dalšími nástroji by neměly systém pro uživatele komplikovat.

3.6 IMI se řídí zásadou ochrany soukromí již od návrhu, podle níž je soulad s ochranou soukromí a údajů včleněn do systému od samého počátku, včetně přísného uplatňování zásady omezení účelu a odpovídajících kontrol.

3.7 Náklady na IMI pokrývají vývoj a vylepšování systému, hostování IMI v datovém centru Komise, údržbu, správu systému, podporu druhé úrovně, školení, komunikaci a informační kampaň.

3.8 Rozšíření IMI o nové oblasti a funkce nebo propojení s dalšími nástroji by podle Komise nemělo systém pro uživatele komplikovat. Považuje se za vhodné, aby požadavky na správní spolupráci byly dostatečně jasné a funkční a aby se zvažilo, zda je potřeba proces podporovat nástrojem IT.

3.9 Komise považuje za nezbytné, aby projekt měl transparentní a účinnou strukturu řízení a aby všechny zúčastněné strany znaly postupy a fóra, která se používají k dosažení shody o různých aspektech projektu; proto předpokládá každodenní správu systému, strategická rozhodnutí, poradenství a pokyny od odborníků a rozvoj řídicí struktury.

3.10 Konečně systém by měl zajistit vysokou úroveň výkonnosti a bezpečnosti systému. Pokud jde o výkonnost, s nárůstem počtu uživatelů a objemu údajů v IMI bude klíčové zajistit, aby výkonnost systému zůstala nadále uspokojivá. Pokud se týká bezpečnosti, IMI uchovává a zpracovává osobní a jiné údaje, jež nemají být veřejně přístupné.

4. Obecné připomínky ke sdělení Komise

4.1 EHSV podporuje zaměření Komise na strategii pro rozšíření a rozvoj systému pro výměnu informací o vnitřním trhu („IMI“) za účelem posílení správní spolupráce.

4.1.1 Koherentnější správní spolupráce na vnitřním trhu musí vycházet přinejmenším z Listiny základních práv, zejména ze zásad řádné správy, přístupu k dokumentům, ochrany údajů a společných obecných právních zásad uznaných judikaturou Soudního dvora.

4.1.2 EHSV v každém případě připomíná, že opatření a ochrana osobních údajů mají odlišnou sílu v závislosti na tom, zda se údaje týkají obchodníků či podnikatelů coby hospodářských subjektů.

4.1.3 Ačkoli je jisté, že IMI odstraní nejistotu, činí tak pouze ve prospěch orgánů, avšak nikoli ve vztahu k malým a středním podnikům a dalším sociálním aktérům, na něž by se měl rovněž vztahovat, jak uvedl Evropský parlament ve svém usnesení ze dne 6.4.2001.

4.2 Oblast ochrany údajů musí být kromě vlastní právní a specifické úpravy respektována ve smyslu řádné legislativy i v ostatních právních předpisech. Je tomu tak i při regulaci postupů pro použití unijní politiky obecně, zejména však v případě systému IMI, jež sám o sobě představuje složitý postup.

4.2.1 Pokud jde o podání opravného prostředku, bylo by třeba stanovit v tomto postupu „způsob řešení sporů“ pro „přeshraniční“ případy nesouladu. V tomto smyslu je důležité zajistit rychlý a účinný přístup k prostředkům pro řešení sporů, které by byly pro strany sporu jednoduché a levné, ať už by šlo o občany či podniky.

4.3 Pokud se týká přístupu k systému pro „dodávání informací a získávání dat“, měl by být pečlivě regulován tak, aby vnitrostátní orgán musel provádět konzultaci na základě předchozí odůvodněné žádosti na standardním formuláři, a pouze pokud má žadatel o konzultaci oprávněný zájem.

4.4 Pokud jde o součinnost s ostatními stávajícími informačními nástroji a databázemi regulovaných povolání, mezi něž patří seznamy regulovaných povolání každého členského státu, EHSV se domnívá, že kromě seznamu samého by měly být uvedeny všechny požadavky potřebné pro výkon povolání (kromě diplomu též členství v profesním sdružení či nikoli, pojištění, oprávnění atd.). Některé konzultace by tak byly téměř automatické a mohly by být přístupné subjektům občanské společnosti. EHSV doufá, že text připravované směrnice tyto otázky zohlední.

4.4.1 Tuto potřebu lze vyvodit z výroční zprávy IMI, kde se zmiňuje problém, jaký představuje správa velmi odlišných orgánů, jež jsou příslušné pro oblast služeb. Všechny tyto orgány spolu s údajem o materiální oblasti pravomocí (příjemnějším základní rozlišení na regulaci, zásah či dohled) by měly být uvedeny v seznamech regulovaných povolání.

4.5 Bylo by třeba vyjasnit případnou odpovědnost za nenormální fungování systému nebo jeho špatnou správu – ať už jde o omyly, příliš dlouhou prodlevu, opravy atp. vyměňovaných informací, aby byla zajištěna právní jistota a právní ochrana práv jednotlivců i subjektů z hlediska osobních údajů. Obecnou zásadou unijního práva, kterou uznávají všechny členské státy, je majetkoprávní odpovědnost správního orgánu za nedostačujícího fungování veřejných orgánů.

5. Návrh nařízení

5.1 Hlavními cíli návrhu Komise jsou:

- a) vytvořit solidní právní rámec systému IMI a soubor společných pravidel, a zajistit tak jeho efektivní fungování;
- b) poskytnout ucelený rámec pro ochranu údajů stanovením pravidel pro zpracování osobních údajů v systému IMI;
- c) usnadnit případné budoucí rozšíření systému IMI do nových oblastí práva EU;
- d) vyjasnit úlohy různých subjektů, jež se účastní IMI.

5.2 Stanovuje hlavní zásady ochrany údajů sdělovaných prostřednictvím systému IMI, a to včetně práv zúčastněných stran, v jediném právním nástroji, aby tak zvýšil transparentnost a posílil právní jistotu. Návrh přesně definuje formy a metody správní spolupráce prostřednictvím systému IMI.

5.2.1 Příloha I návrhu vyjmenovává akty Unie, pro něž se v současné době používá systém IMI, zatímco příloha II uvádí možné oblasti budoucího rozšíření.

5.3 Návrh zlepšuje podmínky pro fungování vnitřního trhu poskytnutím účinného a uživatelsky přívětivého nástroje, který usnadní praktické uplatňování těchto ustanovení aktů Unie, podle nichž musí členské státy spolupracovat navzájem mezi sebou i s Komisí a vyměňovat si informace, přičemž zaručuje vysoký stupeň ochrany osobních údajů.

5.3.1 Návrh stanovuje některá společná pravidla pro správu a použití nástroje, mezi něž patří povinnost jmenovat národního koordinátora IMI pro každý členský stát, povinnost odpovědných úřadů poskytnout včas přiměřenou odpověď a ustanovení o tom, že informaci předanou prostřednictvím IMI lze použít coby důkaz stejným způsobem jako obdobnou informaci získanou v rámci daného členského státu.

5.3.2 Návrh rovněž obsahuje mechanismus pro rozšíření systému IMI na další akty Unie, jehož cílem je poskytovat potřebnou pružnost v budoucnu a zároveň zajistit vysokou úroveň právní jistoty a transparentnosti. Po posouzení technické proveditelnosti, nákladové efektivnosti, uživatelské přívětivosti a celkového dopadu na systém, jakož i výsledků případné zkušební fáze, bude Komise zmocněna odpovídajícím způsobem aktualizovat seznam oblastí v příloze I a přijme akt v přenesené pravomoci.

5.3.3 Úlohou Komise je zajistit bezpečnost, dostupnost, údržbu a rozvoj softwaru a infrastruktury IT pro systém IMI. Komise by však mohla mít aktivní úlohu v pracovních postupech IMI na základě právních předpisů nebo jiných ujednání, na nichž je používání systému IMI v určité oblasti vnitřního trhu založeno.

5.3.4 Pokud se týká zpracování údajů a bezpečnosti, návrh se snaží stanovit některé záruky pro transparentnost. Osobní údaje nesmějí být přístupné déle, než je nezbytné, a proto jsou stanoveny maximální lhůty uchovávání údajů, po jejichž uplynutí jsou údaje zablokovány a po pěti letech po skončení postupu správní spolupráce je lze automaticky vymazat.

5.3.5 Pokud jde o zeměpisnou oblast působnosti, systém IMI coby pružný nástroj bude moci umožnit účast třetích zemí na výměnách informací v určených oblastech, nebo dokonce čisté vnitrostátní použití systému.

6. Obecné připomínky k návrhu nařízení

6.1 EHSV s uspokojením vítá návrh nařízení, kterým se stanovují pravidla pro používání systému IMI pro účely správní spolupráce. Protože se však jedná o přímo použitelný předpis s funkcí obecného regulačního rámce, EHSV s obavami připomíná dvě otázky:

— nedostatečnou přesnost některých základních právních pojmů;

— rozsáhlé posílení pravomoci uživatelů systému IMI, pokud jde o vyměňované údaje.

6.2 Systém IMI konkrétně sestává z mnohojazyčné počítačové aplikace, která propojuje více než 6 000 příslušných orgánů, jež si v rozumně krátké době mezi sebou vyměňují informace o podmínkách výkonu určitých hospodářských a profesních aktivit ve svých odpovídajících členských státech.

6.2.1 Konkrétní výměna informací prostřednictvím této počítačové aplikace se řídí minimálními procesními standardy stanovenými v tomto návrhu. Nicméně návrh nyní sahá daleko za tento konkrétní a vymezený účel výměny informací, protože v článku 6 rovněž opravňuje ke „zpracování osobních údajů“, aniž by však v této souvislosti směrnice, jež provádí a jímž slouží, předpokládaly v některé chvíli takové „zpracování“. Protože to uvedené směrnice nestanovují, nesouhlasí s tím, aby vyměňované údaje mohly být taktéž předmětem zpracování.

6.2.2 Je tedy vhodné položit si otázku zaměřenou na dosah tohoto nového oprávnění, k němuž dochází v návrhu nařízení v souvislosti se „zpracováním osobních údajů“ ve znění směrnice 95/46/ES čl. 2 písm. b).

6.2.3 Kromě celkového oprávnění činitelů zapojených do systému IMI ke zpracování vyměňovaných osobních údajů, jak se uvádí v daném článku, návrh nařízení nikde jinde nezmiňuje cíle, jež by zpracování odůvodnilo, ani případné záruky nebo omezení, jakým by podléhalo.

6.2.4 Pouze z důvodů vyjádřených v 15. bodu odůvodnění lze odvodit, proč nyní Komise zahrnuje zpracování údajů mezi obecné cíle systému IMI. Uvedené důvody nejsou bez dalších upřesnění a vyjasnění podle názoru EHSV dostatečné k oprávnění funkce s tak širokým dopadem, jako by mělo zejména:

a) sledování používání systému koordinátory IMI a Komisí.

6.2.5 Podle názoru EHSV jak koordinátoři systému IMI, tak Komise již mají přístup k vyměňovaným údajům; díky tomuto přístupu již vypracovali zvláštní hodnocení systému, které jim umožňuje kromě dalších otázek vyhodnotit čas odpovědi nebo zasahující orgány podle odvětví.

6.2.6 Proto se, s výhradou dalšího objasnění, nejeví jako nezbytné, aby si „sledování použití systému“ vyžadovalo vytvoření zvláštních souborů na základě vyměňovaných údajů formou:

b) *shromažďování informací o správní spolupráci a vzájemné pomoci na vnitřním trhu.*

6.2.7 Dané informace již jsou veřejné a přístupné prostřednictvím zpráv Komise o fungování systému IMI, který by bylo možné použít k vyhodnocení správní spolupráce, jejímž je pouhým nástrojem:

c) *vzdělávací a osvětové iniciativy.*

6.2.8 EHSV se domnívá, že pro takové iniciativy není nezbytné „zpracování“ údajů (chápané podle smyslu stanoveného směrnici 95/46/ES), ale stačí jen „použití“ údajů obsažených v systému.

7. Pokud jde o potřebné upřesnění, týká se základního pojmu, na nějž návrh nařízení opakovaně odkazuje: „osobní údaje“. V tomto ohledu je třeba konzultovat směrnici 95/46/ES, neboť pojem chápaný v duchu této směrnice silně přesahuje potřeby fungování systému IMI, který koneckonců vždy odkazuje ke specifické kategorii zmíněných údajů, jejichž společným rysem je to, že jsou důležité pro výkon určitých hospodářských a profesních aktivit na vnitřním trhu.

7.1 Proto se domnívá, že návrh by měl vymezit rozsah pojmu „osobní údaje“, upřesnit, že odkazuje ke kategorii údajů definovaných v odpovídajících směrnících, neboť k výměně těchto údajů v rámci správní spolupráce mezi státními orgány má systém IMI sloužit, a že se jedná o údaje související s výkonem hospodářských a profesních aktivit na vnitřním trhu; bylo by tedy vhodné zařadit definici tohoto pojmu k ostatním definicím v článku 5.

8. Ve 12. bodu odůvodnění návrhu se konstatuje, že systém IMI je nástroj, který „není přístupný široké veřejnosti“ a který umožňuje „vnějším subjektům (...) poskytnutí informací a získávání dat“. EHSV s tímto cílem nesouhlasí, neboť se domnívá, že jisté informace ze systému IMI, pokud neobsahují osobní údaje, by měly být přístupné vnějším subjektům – občanům, podnikům či organizacím – vzhledem k tomu, že by mimo jiné obsahovaly správní požadavky, které je třeba splnit v zemi, s níž existuje vůle navázat obchodní či profesní spolupráci.

8.1 Zpřístupnění takových informací v žádném případě neznamená přístup k jiným údajům, natožpak možnost jejich zpracování, jak by se mohlo zdát na základě definice „vnějších subjektů“ obsažené v čl. 5 písm. i) návrhu.

8.2 Těmto vnějším subjektům by se mělo přiznat právo podat žádost o informaci náležitěmu nejbližšímu uživateli systému IMI, který by se jí musel v rámci systému zabývat v každém případě, kdy daný vnější subjekt prokáže svůj zájem související s obchodním či profesním vztahem v zemi, pro kterou žádá o informaci.

9. V článku 4 návrhu se Komise opravňuje k tomu, aby do systému IMI začlenila správní spolupráci předpokládanou v souvisejících ustanoveních přílohy II. Patří mezi ně budoucí propojení obchodních rejstříků, což je návrh, který zatím nebyl schválen. Vzhledem k širokému dosahu tohoto případného opatření považuje EHSV za nezbytné upřesnit, jaký typ aktu je třeba použít pro takové rozšíření IMI.

10. Ohledně definice „vnějších subjektů“ a v souladu s tím, co již bylo řečeno, navrhuje EHSV změnit znění uvedené definice následujícím způsobem:

- vymezit je jako občany, podniky nebo organizace, které žádají uživatele IMI o konzultaci, jež se týká předmětu některé ze směrnic zapracovaných do systému a kterou daný uživatel musí předat;
- přiznat jim právo na informace ze systému, jež nebudou obsahovat osobní údaje;

— výslovně vyloučit zpracování informace, k níž měly subjekty přístup.

11. EHSV kladně hodnotí – jakožto záruku správného fungování vnitřního trhu –, že informace obdržená od příslušného orgánu z jiného členského státu prostřednictvím IMI má mít při správních postupech stejnou důkazní hodnotu.

12. Pokud jde o výkon práv zúčastněných osob, EHSV lituje, že v oblasti ochrany údajů návrh neobsahuje jediné řešení, a odkazuje k povinnostem příslušných orgánů nejrůznějších podob, jež jsou obsaženy ve vnitrostátních právních předpisech. Rovněž se domnívá, že možnost uchovávat údaje po dobu různě dlouhých časových období není vhodná pro fungování jednotného trhu ani pro výkon práv občanů.

13. EHSV považuje pro vzájemnou výměnu s třetími zeměmi za nezbytné vyjasnit, zda podmínky stanovené v čl. 22 odst. 1 návrhu je třeba splnit všechny současně, či zda stačí vyhovět jen některým z nich. Ve druhém případě EHSV nenachází základ k tomu, aby rozhodnutí Komise o dostatečnosti a ekvivalenci ochrany údajů ve třetí zemi bylo dostatečným základem k rozšíření IMI o tuto třetí zemi – zatímco v ostatních případech výměnu údajů s vnějším světem předpokládají samy směrnice začleněné do IMI nebo mezinárodní dohody.

14. Pro zajištění vyšší právní jistoty by se ustanovení související s fungováním systému IMI, která se zrušují, a ustanovení, která zůstávají v platnosti, měla nacházet ve znění textu, a nikoli v bodech odůvodnění návrhu nařízení.

V Bruselu dne 7. prosince 2011.

předseda
Evropského hospodářského a sociálního výboru
Staffan NILSSON

Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru ke sdělení Komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů Na cestě ke kosmické strategii Evropské unie sloužící občanům

KOM(2011) 152 v konečném znění

(2012/C 43/05)

Zpravodaj: **pan IOZIA**

Dne 4. dubna 2011 se Evropská komise, v souladu s článkem 304 Smlouvy o fungování Evropské unie, rozhodla konzultovat Evropský hospodářský a sociální výbor ve věci

sdělení Komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů Na cestě ke kosmické strategii Evropské unie sloužící občanům

KOM(2011) 152 v konečném znění.

Specializovaná sekce Jednotný trh, výroba a spotřeba, kterou Výbor pověřil přípravou podkladů na toto téma, přijala stanovisko dne 10. listopadu 2011.

Na 476. plenárním zasedání, které se konalo ve dnech 7. a 8. prosince 2011 (jednání dne 7. prosince), přijal Evropský hospodářský a sociální výbor následující stanovisko 174 hlasy pro, 8 členů se zdrželo hlasování.

1. Závěry a doporučení

1.1 EHSV považuje kosmonautiku za nenahraditelný zdroj strategického významu pro naplnění potřeb EU v oblasti sociální, hospodářské a bezpečnostní, za hnací sílu růstu a inovací, schopnou generovat bohatství díky pracovním místům vyžadujícím vysokou kvalifikaci, inovačním službám a tržním příležitostem, které nabízí i v dalších průmyslových odvětvích, a díky podnětům pro oblast výzkumu, jež dále vedou k inovacím v průmyslu.

1.2 EHSV uznává význam konkurenceschopného kosmického průmyslu, zahrnujícího úplný hodnotový řetězec, tedy konstrukci, vypuštění na oběžnou dráhu, provoz a návazné služby.

1.3 EHSV uznává, že politika v oblasti vesmíru je sdílenou pravomocí EU a jejích členských států. Výbor požaduje posílené partnerství s členskými státy, včetně těch, které nejsou členy ESA. Cílem tohoto partnerství je koordinovat jednotlivé politiky a kompetence v odvětví kosmonautiky. Mělo by se přezkoumat i to, zda by se i členské státy, které nejsou členy ESA, mohly zapojit do programů spolupráce, jako je ISS (mezinárodní vesmírná stanice).

1.4 EHSV proto vítá úsilí zaměřené na posílení základů, na nichž spočívá evropská kosmická politika, a to propojením této politiky se zakládajícími texty EU díky ustanovením v příslušné

oblasti Lisabonské smlouvy, stejně jako s evropskou průmyslovou politikou díky strategii Evropa 2020 a s odvětvím výzkumu a inovací prostřednictvím iniciativy Horizont 2020.

1.5 Jelikož program globálního monitorování GMES je epistylem, na němž spočívá evropská schopnost nezávisle získávat data a informace o terestrickém systému jak v reálném čase, tak v desetiletých historických řadách s cílem zajistit monitorování a bezpečnost životního prostředí a území a pojmout některé mechanismy změny klimatu, vyjadřuje EHSV značné znepokojení nad skutečností, že rozpočet GMES nebyl zařazen do víceletého finančního rámce 2014–2020, a žádá, aby Komise stanovila finanční prostředky nutné k zažehnutí kolapsu tohoto programu.

1.6 EHSV bere na vědomí ústřední úlohu, již plní Evropská kosmická agentura (*European Space Agency, ESA*) jako místo soustředění schopností EU v oblasti technické, vědecké a řídicí, schopností, jež jsou nezbytné k zajištění účinného řízení kosmických programů.

1.7 Dalšími významnými subjekty jsou EUMETSAT (provozní organizace dodávající meteorologická data), *European Environment Agency* ⁽¹⁾ (EEA) a *European Centre for Medium-Range Weather Forecasts* ⁽²⁾ (ECMWF).

⁽¹⁾ Evropská agentura pro životní prostředí.

⁽²⁾ Evropské středisko pro střednědobé předpovědi počasí.

1.8 EHSV připomíná zásadní přínos využití vesmíru pro bezpečnost a ochranu. Zdůrazňuje, že je nutné řádně zohlednit požadavky společné obranné politiky také prostřednictvím přípravy nových programů spolupráce a infrastruktury⁽³⁾.

1.9 EHSV uznává nutnost chránit hodnotu vlastních kosmických infrastruktur vývojem systému monitorování kosmického prostředí SSA (*Space Situational Awareness*).

1.10 V oblasti výzkumu a využití vesmíru je třeba zintenzivnit spolupráci se stálými partnery EU, jako jsou USA, Rusko a Japonsko, a případně usilovat o uzavření dvoustranných dohod s nově se rozvíjejícími mocnostmi v oblasti kosmonautiky, jako jsou Čína, Indie a Brazílie.

1.11 Mezinárodní spolupráce v odvětví kosmonautiky je jedním z klíčových faktorů nejen podpory evropských technologií a služeb, ale také šíření sociálních a humanitárních hodnot.

1.12 Výzkum je základní hodnotou Evropy a má zásadní význam pro rozvoj nezávislosti Evropy v oblasti základních zprostředkujících technologií, jež jsou nezbytné k tomu, aby byl evropský průmysl na světovém trhu konkurenceschopný.

1.13 Investice EU do výzkumu se musí zvýšit vytvořením společného strategického rámce financování výzkumu a inovací.

2. Úvod

2.1 Předmětné sdělení definuje právní rámec a ekonomické, sociální a strategické souvislosti evropské politiky v oblasti vesmíru a popisuje její propojení se základem, na kterém spočívá Evropská unie: s ustanoveními Lisabonské smlouvy, s evropskými průmyslovými a výzkumnými politikami a se společnou obrannou politikou.

2.2 Sdělení stanovuje prioritní činnosti určující politiku EU v oblasti vesmíru, popisuje její mezinárodní rozměr a zkoumá její potřeby z hlediska správy, a směřuje tak k vypracování a provádění evropského kosmického programu.

⁽³⁾ Společná bezpečnostní a obranná politika zahrnuje postupné vymezení **společné obranné politiky Unie**. Ta povede ke společné obraně, jakmile o tom Evropská rada jednomyslně rozhodne. V tomto případě doporučí členským státům přijetí takového rozhodnutí v souladu s jejich ústavními předpisy. Politika Unie podle tohoto oddílu **se nedotýká zvláštní povahy bezpečnostní a obranné politiky některých členských států** a uznává závazky některých členských států uskutečňujících svou společnou obranu v rámci Organizace Severoatlantické smlouvy (NATO), které vyplývají ze Severoatlantické smlouvy a které jsou v souladu se společnou bezpečnostní a obrannou politikou vytvořenou v tomto rámci. (Smlouva o Evropské unii, hlava V, kapitola 2, oddíl 2, čl. 42 odst. 2.)

2.3 Ve sdělení se uvádí, že Komise představí návrh týkající se evropského kosmického programu v roce 2011 a připraví nezbytná opatření k provádění této navržené strategie (průmyslovou politiku, organizaci kosmických aktivit).

3. Obecné připomínky

3.1 Odvětví kosmického průmyslu se podílí 1,1 % na rozpočtu Unie a asi 5 % na objemu evropského průmyslu letectví a kosmonautiky.

3.2 Přes poměrně nevelký rozsah tohoto odvětví je hospodářský, strategický a sociální význam kosmického průmyslu v dnešní době plně uznáván jak Komisí, tak Evropským parlamentem. Není možné si Evropu představit jako oblast vysoké životní úrovně bez podpory a stimulu, který představuje její vedoucí úloha v kosmickém průmyslu. Kromě generování příznivých hospodářských výsledků (v průměru dvojnásobek investované částky, nejvyšší hodnoty – 4,5 násobku – podle OECD 2011 dosahuje Norsko) poskytuje také vstupy nenahraditelným a společensky zásadně důležitým aplikačním oborům, jako je například meteorologie, navigace, určování polohy, řízení letového provozu a námořní dopravy, řízení zemědělství a územního rozvoje, humanitární operace, zvládání přírodních katastrof, vnitřní bezpečnost nebo kontrola hranic.

3.3 V nynějším čase hospodářských obtíží by omezení investic v tomto odvětví mělo ve srovnání se zcela okrajovými přínosy z hlediska úspory v absolutních částkách velmi vážné dopady spočívající v rozptýlení vědeckého znalostního kapitálu a průmyslových kapacit, které Evropa vybuodovala v tomto strategickém odvětví během minulých desetiletí.

3.4 Rozvoj nezávislosti Evropy v oblasti klíčových základních technologií a možnost jejího samostatného vstupu do vesmíru se považují za cíle zásadní důležitosti, které vyžadují aktivní podporu.

3.5 Poté, co do kosmického průmyslu vstoupily nové země jako Čína, Indie, Brazílie a další, potřebuje Evropa strategický plán, aby udržela svou aktivní pozici v kosmickém průmyslu a byla pro své hlavní partnery – zejména USA a Rusko – důvěryhodná.

3.6 Velké koncepční programy jako GMES a Galileo představují pro Evropu nástroj, s jehož použitím může zůstat hybnou silou ve strategických odvětvích zabývajících se využitím družicových navigačních systémů a službami využívajícími pozorování Země.

3.7 Prioritní a neodkladné řešení si v současné době žádá otázka financování programu GMES, neboť konkrétní nebezpečí, že desetileté investice Evropy do pozorování Země, které je dnes stále strategičtější záležitostí, by nebylo zažehnáno, kdyby bylo Evropě a jejímu průmyslu a výzkumu upřeno vydobyté vedoucí postavení.

3.8 Také programy kosmického výzkumu, v jejichž rámci se zkoumají technologie budoucnosti, by mohly být ohroženy současnou finanční krizí států Unie. Je tedy nutné dbát na to, aby nebyla narušena kontinuita v tomto odvětví.

3.9 Tabulka 1 uvádí některé příklady celkových částek investovaných v roce 2009 do kosmického průmyslu některými členskými státy EU, které jsou zároveň členy ESA. Tyto investice v průměru odpovídají podílu na HDP mezi 0,01 % a 0,05 % (údaje z roku 2009, pramen: OECD). Ve srovnání s tím investují největší mocnosti jako Čína, Rusko a USA výrazně vyšší podíl, který odpovídá 0,12 %, 0,20 % a 0,31 %. Tyto údaje pro Rusko a Čínu navíc v období let 2005–2009 dvojnásobně vzrostly. Pokud jde o Evropu, nejvyšším podílem investic se vyznačuje Francie: 0,1 % svého HDP (pramen: OECD).

Tabulka 1

Rozpočtové prostředky investované v kosmickém průmyslu hlavními příspěvateli ESA v roce 2009

(v milionech EUR)

Stát	Rozpočet na kosmický průmysl (*)	Příspěvek agentury ESA (**)
FR	1 960	(716)
DE	1 190	(648)
IT	685	(369)
UK	350	(269)
ES	190	(184)
BE	170	(161)
Celkový rozpočet ESA na rok 2009	3 600	

(*) zdroj: OECD;
(**) zdroj: ESA.

3.10 Agentura ESA disponuje technickou znalostí a schopností plánovat a provádět kosmické programy a stimulovat vývoj nových technologií a aplikací. ESA samotná provozuje četné systémy, které projektuje, zejména systémy vědeckého a výzkumného charakteru. U infrastruktur velkých operačních programů jako Galileo nebo GMES je na Komisi, aby převzala úlohu provozovatele.

3.11 Významný prvek operační kapacity Evropy představuje organizace EUMETSAT.

3.12 Dalšími mezivládními orgány jsou *European Environment Agency* (EEA) a *European Centre for Medium-Range Weather Forecasts* (ECMWF), které jsou smluvními stranami dohody o využití dat a služeb poskytovaných GMES.

4. Konkrétní připomínky

4.1 Evropská politika v oblasti vesmíru spočívá na několika pilířích: normativním rámci a kontextu průmyslové politiky,

mezinárodním rozměru, řízení, vztahu ke společné bezpečnostní a obranné politice a na odpovídajícím a udržitelném režimu financování.

4.2 Právní základ evropské politiky v oblasti vesmíru tvoří ustanovení Lisabonské smlouvy.

4.2.1 Článek 189 Smlouvy o fungování Evropské unie (SFEU) svěřuje EU rozsáhlé pravomoci při definování politiky pro oblast vesmíru a doporučuje mimo jiné realizovat politiky v této oblasti vytvořením evropského kosmického programu.

4.2.2 Politiku EU v oblasti vesmíru a program Galileo přímo řídí generální ředitelství pro podniky a průmysl (GR ENTR) Evropské komise.

4.2.3 Nařízení, kterým se zřizuje program GMES⁽⁴⁾, definuje prováděcí pravidla a rozpočet na jeho vývoj a počáteční fázi provozu v období 2011–2013. Technická koordinace a provádění vesmírné složky GMES se přenáší na ESA, kterou v případě potřeby podpoří organizace EUMETSAT.

4.3 Kontext průmyslové politiky

4.3.1 Odvětví kosmického průmyslu představuje přibližně 5 % evropského průmyslu letectví a kosmonautiky, jemuž dominuje letecký průmysl, který tvoří 92 %. Produkce celého odvětví letectví a kosmonautiky v Evropě činí zhruba 130 miliard EUR, z čehož 6 miliard připadá na kosmický průmysl (údaje za rok 2008, pramen: *Ecorys Report to the EC*). Pracovní síla zaměstnaná v odvětví letectví a kosmonautiky v Evropě čítá 375 tisíc pracovníků, z toho 31 000 v kosmickém průmyslu (zdroj: OECD, 2011). Je pro ni typická vysoká kvalifikace – 35 % pracovníků má vysokoškolské vzdělání v technických nebo manažerských oborech.

4.3.2 Úloha kosmického průmyslu v inovacích, zejména ve vývoji nových technologií a materiálů, je nenahraditelná.

4.3.3 Průmyslový kontext evropské politiky v oblasti vesmíru tvoří strategie Evropa 2020.

4.3.4 Stěžejní iniciativa této strategie vytyčená ve sdělení KOM(2010) 614 v konečném znění definuje kosmický průmysl jako „hnací motor inovací a konkurenceschopnosti ve službách občanů“ a výslovně uvádí, že programy **Galileo/EGNOS a GMES** jsou dobře zavedené programy, jejichž dokončení a pokračování po roce 2013 bude muset být předmětem legislativních návrhů v roce 2011 v souladu s celkovými návrhy pro víceletý finanční rámec (VFR). Kosmické infrastruktury se považují za zásadní nástroje k zajištění bezpečnosti občanů, a je tedy nutné, aby byly chráněny. Systém monitorování kosmického prostředí poskytuje program SSA (*Space Situational Awareness*).

(4) Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 911/2010, Úř. věst. L 276, 20.10.2010, s. 1.

4.3.5 Družicová komunikace je klíčovým oborem kosmického průmyslu a přispívá k dosahování cílů Digitální agendy pro Evropu, neboť ovlivňuje šíření širokopásmového připojení.

4.4 Mezinárodní spolupráce

4.4.1 Zakládající nařízení o programu GMES uvádí, že se jedná o evropský příspěvek k vytvoření *Global Earth Observation System of Systems* ⁽⁵⁾ (GEOSS) vyvinutého v rámci *Group on Earth Observations* ⁽⁶⁾ (GEO).

4.4.2 Partnerství uzavřené s Afrikou za využití EGNOS, GMES a telekomunikačních struktur bude mít dopad v odvětvích, která mají prvořadý význam pro řízení zdrojů, bezpečnost, kartografii, geodézii, telekomunikace a informatiku.

4.4.3 Většina institucionálních investic v odvětví kosmonautiky přichází ze zemí G7, jež v roce 2009 investovaly částku 53 miliard USD (zdroj: OECD). Samotné Spojené státy se podílely částkou 44 miliard USD, z nichž 17 mld. tvoří podíl NASA. Zbývající země G7 (bez USA) investovaly dohromady zbývajících 9 miliard USD.

4.4.4 Je zřejmé, jaký význam mají v odvětví kosmonautiky vedle tradičních představitelů – USA, Ruska a Japonska – nově se rozvíjející mocnosti jako Brazílie, Indie a Čína, jejichž rozpočet určený na toto odvětví celkově dosahuje částky 7,2 miliardy USD ⁽⁷⁾. Pro srovnání: rozpočet Ruské federace činí 2,5 miliardy USD.

4.4.5 Pro srovnání, rozpočet ESA na rok 2009 činil 3,6 miliardy EUR (viz také tabulka 1).

4.4.6 Evropa uplatňuje politiku „svobodného a otevřeného“ šíření dat, kterou ESA uplatňuje v programu GMES.

4.5 Správa

4.5.1 Na základě ustanovení článku 189 SFUE Unie kromě posilování partnerství s členskými státy a koordinace nezbytného úsilí pro výzkum a využití vesmíru „naváže veškeré účelné vztahy s Evropskou kosmickou agenturou“.

4.5.2 ESA je mezivládní organizace, která bude brzy čítat 19 členských států. Spolupráce v ESA není vyhrazena jen členskými státy EU (např. členem agentury je Švýcarsko) ani se neomezuje na státy evropské (Kanada uzavřela s ESA dohodu o partnerství). Řízení zdrojů agentury ESA se zakládá na zásadě „zeměpisného výnosu“ (*geographical return*), podle kterého členské státy dostávají průmyslové zakázky úměrné vlastnímu

podílu na účasti v agentuře ESA. Tato zásada dosud vyžadovala nasazení významných zdrojů ze strany členských států. Personální řízení se řídí obdobnou zásadou „spravedlivého výnosu“ (*fair return*), jeho uspořádání však není tak přímo závislé na základech, z nichž vycházejí průmyslové zakázky. Personál v zásadě nemusí reprezentovat národní zájmy a není jim odpovědný. Současná tendence v EU skutečně směřuje k překonání principu výslednice národních zájmů ve prospěch evropské přidané hodnoty ⁽⁸⁾. V případě ESA a s ohledem na evropský kosmický program by tento přístup byl zvláště vhodný.

4.5.3 Spolupráce ESA s EU byla definována rámcovou dohodou, která vstoupila v platnost v květnu 2004 (Úř. věst. L 261, 6.8.2004). Evropská komise a ESA koordinují své činnosti prostřednictvím společného sekretariátu složeného z úředníků Evropské komise a pracovníků výkonné složky ESA. Členské státy ESA a EU se setkávají na úrovni ministrů v „kosmické radě“, jež je společným shromážděním Rady Evropské unie a Rady ESA. Shromáždění Rady připravují zástupci členských států sdružení v *High-level Space Policy Group* (HSPG). ESA disponuje styčným úřadem v Bruselu, jehož úkolem je zajišťování kontaktů s evropskými institucemi.

4.5.4 „Kosmická rada“ umožnila rozvoj pevných vztahů mezi ESA a Komisí.

4.5.5 EUMETSAT je mezivládní organizace, která se v současné době skládá z 26 členských států. Jejím rozhodovacím orgánem je Rada, složená ze zástupců meteorologických služeb členských zemí. Tyto služby financují činnosti organizace EUMETSAT tak, že každá přispívá úměrně hrubému národnímu důchodu příslušného členského státu. Rozpočet organizace v roce 2010 dosahoval částky zhruba 300 milionů EUR.

4.5.6 Dalšími mezivládními orgány jsou *European Environment Agency* (EEA) a *European Centre for Medium-Range Weather Forecasts* (ECMWF), které jsou smluvními stranami dohody o využití dat a služeb poskytovaných GMES.

4.6 Výzkum a inovace

4.6.1 Výzkum je základní hodnotou evropské kultury. Výzkum a inovace přispívají k tvorbě pracovních míst, růstu prosperity a zlepšování kvality života. Výzkumná aktivita představuje také základ evropské nezávislosti v oblasti základních technologií. Kosmický výzkum je odvětvím, v němž se přednostně navazují vztahy a vazby mezi akademickým výzkumem, průmyslovými inovacemi a rozvojem inovačních technologií.

⁽⁵⁾ Globální soustava systémů pozorování Země.

⁽⁶⁾ Skupina pro pozorování Země.

⁽⁷⁾ Čína 6,1 miliardy USD, Indie 861 milionů USD, Brazílie 205 milionů USD.

⁽⁸⁾ Viz odstavec 166 usnesení Evropského parlamentu ze dne 8. června 2011 o *Investování do budoucnosti: nový víceletý finanční rámec (VFR) pro konkurenceschopnou, udržitelnou a inkluzivní Evropu*: „[...] způsob, jakým se systém vlastních zdrojů vyvíjel a postupně nahrazoval skutečné vlastní příjmy tzv. „národními příspěvky“, klade nepřiměřený důraz na čistou bilanci mezi členskými státy, a odporuje tak zásadě solidarity EU, oslabuje společný evropský zájem a do značné míry ignoruje evropskou přidanou hodnotu“.

4.6.2 Financování kosmického výzkumu je součástí evropských systémů financování výzkumu. V odvětví aplikací je však přítomnost Evropy nedostatečná, a proto je nezbytné usilovat o to, aby se kapacity evropského výzkumu odrazily v nových a inovačních aplikacích.

4.6.3 Výzkumné činnosti v EU jsou financovány převážně ze 7. rámcového programu (2007–2013), který disponuje rozpočtem 50,5 miliardy EUR, z nichž asi 3 % (tedy 1,4 miliardy EUR) připadají na kosmonautiku.

4.6.4 Ve víceletém finančním rámci navrhovaném na léta 2014–2020 jsou prostředky k financování výzkumu a inovací spojeny ve společném strategickém rámci (SSR) pro výzkum, inovace a technologický rozvoj (pojmenovaného Horizont 2020). Pro období, které tento rámec pokrývá (2014–2020), dosáhnou prostředky na výzkum částky 80 miliard EUR.

4.6.5 EU si ve strategii Evropa 2020 vytyčila ambiciózní cíl vyčlenit na výzkum 3 % HDP.

4.7 Bezpečnost a společná obrana

4.7.1 Kosmické infrastruktury poskytují základní služby pro bezpečnost a obranu, jak stanoví společná bezpečnostní a obranná politika, a to zejména v oblastech předcházení a zvládnání krizí.

4.7.2 Bezpečnost kosmických infrastruktur ohrožuje rostoucí množství kosmického odpadu. ESA (pro civilní oblast) a Evropská obranná agentura (pro vojenskou oblast) spustily programy pro SSA (*Space Situational Awareness*). EU vypracovává mezinárodní kodex chování pro činnosti v kosmickém prostoru (*Code of Conduct for Outer space activities*).

4.8 Evropský kosmický program – rozpočet

4.8.1 V předmětném sdělení Komise zkoumá možnost zahrnout návrh týkající se evropského kosmického programu

do víceletého finančního rámce z června 2011. Návrh rozpočtu EU na období let 2014–2020, představený v červnu 2011, se zaměřuje na dosažení záměrů strategie Evropa 2020.⁽⁹⁾

4.8.2 Ve VFR není návrh týkající se evropského kosmického programu jasně označen tímto názvem, ale pro programy GMES a Galileo se uvádějí následující ustanovení:

— VFR Okruh 1, *Inteligentní růst zaměřený na začlenění*: vyčleňuje na Galileo 7 miliard EUR;

— Mimo VFR: na financování GMES se vyčleňuje 5,8 miliardy EUR.

Tento návrh na financování GMES mimo VFR se zdá být v naprostém rozporu jak s doporučeními pracovního dokumentu Komise SEC(2011) 868 v konečném znění ze dne 29. června 2011, který je průvodním dokumentem ke sdělení *Rozpočet – Evropa 2020*, tak i se závěry Rady pro konkurenceschopnost přijatými dne 31. května 2011.

4.8.3 Je třeba pochopit, jak lze zaručit rozpočet plánovaný na GMES tak, aby se zamezilo riziku ukončení programu, který má tak zásadní význam pro budoucí konkurenceschopnost Evropy ve strategické oblasti pozorování Země a který si doposud vyžádal deset let práce a investice ve výši 3 miliard EUR. Podle již zmíněných závěrů z 3 094. zasedání Rady pro konkurenceschopnost (vnitřní trh, průmysl, výzkum a vesmír) ze dne 31. května 2011 „Komise vypracuje návrh na financování těchto stěžejních programů [*GMES a Galileo*] v rámci nadcházejícího víceletého finančního rámce“ a „vzhledem k tomu, že se v obou případech jedná o evropské programy v rámci odpovědnosti EU, měly by finanční prostředky být i nadále čerpány z rozpočtu EU“.

4.8.4 Přístup vytyčený v návrhu VFR bude do konce roku 2011 definován podrobně legislativními návrhy výdajových programů a nástrojů pro jednotlivá strategická odvětví.

V Bruselu dne 7. prosince 2011.

předseda
Evropského hospodářského a sociálního výboru
Staffan NILSSON

⁽⁹⁾ KOM(2011) 500 v konečném znění, část I, *Rozpočet – Evropa 2020*.

Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru ke zprávě Komise – Zpráva o politice hospodářské soutěže za rok 2010

KOM(2011) 328 v konečném znění

(2012/C 43/06)

Zpravodaj: **pan Paulo BARROS VALE**

Dne 10. června 2011 se Evropská komise, v souladu s článkem 304 Smlouvy o fungování Evropské unie, rozhodla konzultovat Evropský hospodářský a sociální výbor ve věci

zprávy Komise – Zpráva o politice hospodářské soutěže za rok 2010

KOM(2011) 328 v konečném znění.

Specializovaná sekce Jednotný trh, výroba a spotřeba, kterou Výbor pověřil přípravou podkladů na toto téma, přijala stanovisko dne 10. listopadu 2011.

Na 476. plenárním zasedání, které se konalo ve dnech 7. a 8. prosince 2011 (jednání dne 7. prosince), přijal Evropský hospodářský a sociální výbor následující stanovisko 116 hlasy pro, 7 členů se zdrželo hlasování.

1. Shrnutí a závěry

1.1 EHSV každý rok hodnotí zprávu Komise o politice hospodářské soutěže, přičemž zároveň předkládá připomínky a návrhy, jež si postupem času získaly pozornost orgánů a přispěly k různým úpravám, díky nimž se prokazatelně zvýšila účinnost. Tato analýza byla vypracována v kontextu doby velkých výzev pro evropský projekt, vzhledem k rizikům fragmentace, nebo podle mnohých dokonce ohrožení dalšího pokračování výjimečné integrace, jíž bylo dosaženo za necelé půl století. Dvě generace Evropanů zažily úžasné období míru a prosperity založených na solidaritě mezi zeměmi a regiony a na dlouhé cestě provádění společných politik. Právě s ohledem na tento kontext, kdy se musí vybírat mezi nepředvídatelným ústupem zpět, nebo historickým postupem vpřed, je zapotřebí posoudit různé evropské politiky, a zejména politiku hospodářské soutěže. Případný převod politik zpět do působnosti jednotlivých států v důsledku krize a potenciálních konfliktů mezi členskými státy a zásahy vlád do ekonomiky prostřednictvím protekcionistických opatření je možnost, jež by velmi zasáhla vnitřní trh a politiky hospodářské soutěže, které – přinejmenším na vnitřní úrovni – prokázaly svou vysokou hodnotu.

1.2 Letošní vydání zprávy připomíná 40. výročí politiky hospodářské soutěže, obsahuje výčet hlavních událostí v jejím rámci a vysvětluje její význam pro cíle EU: budování jednotného trhu, jeho zapojení do služeb spotřebitelů – skupiny, která z něho musí mít největší užitek – a vytvoření konkurenceschopného sociálně tržního hospodářství. EHSV Komisi k tomuto vydání gratuluje, stejně jako k úspěchům dosaženým za posledních 40 let, musí nicméně podotknout, že připomíná spíše chvalozpěv na práci Komise, který „ustupuje od naléhavých požadavků dneška“, jak se uvádí ve zprávě. Jde sice o pozitivní dokument, avšak bylo by užitečnější, kdyby místo pouhé sebechvaly obsahoval analýzu a vyhodnocení silných a slabých míst odvedené práce; mohl dokonce obsahovat srovnávací analýzu členských států EU a dalších relevantních států.

Připomenutí tohoto 40. výročí mohlo být výbornou příležitostí k tomu, aby Komise po korektní analýze historického vývoje navrhla modernizaci a prodloužení toho, co lze nazvat politikou hospodářské soutěže; při tom by bylo třeba posoudit vývoj způsobený zrychlenou globalizací a nepříznivé dopady, které měly na Evropu transformace a delokalizace založené na bezbřehém využívání lidských, materiálních a přírodních zdrojů v těch částech světa, kde se nevyznávají stejné hodnoty jako v evropských společnostech, a těžící z kupní síly, kterou Evropa dosud byla schopna zaručit svým občanům.

1.3 I rok 2010 byl silně ovlivněn hospodářskou a finanční krizí, k níž se přidala krize státních dluhů. EHSV upozorňuje na to, že pokračování krize a příslušných dočasných opatření zaměřených na boj proti ní může narušit hospodářskou soutěž, a zdůrazňuje význam jejich přísného sledování a nutnost okamžité příslušné nápravy. Je zásadní monitorovat provádění národních plánů hospodářské obnovy a jejich dopady na hospodářskou soutěž, a to prostřednictvím vyhodnocování přijatých opatření; to je jediný možný způsob, jak vědomě rozhodnout o osudu dočasných opatření pro boj proti krizi, jež jsou stále platná.

1.4 EHSV je potěšen vývojem v oblasti mezinárodní spolupráce, ale opět upozorňuje na to, že je nezbytné zajistit spravedlivý zahraniční obchod, v němž by třetí země nezneužívaly liberalizaci obchodu formou sociálního nebo environmentálního *dumpingu*. Musí být zaručeno dodržování mezinárodních pravidel spravedlivého obchodu a základních předpisů o ochraně životního prostředí a rovněž svoboda usazování a podnikatelských sdružení a Evropa při tom musí sehrát zásadní roli. Evropská unie by dále měla různě prosazovat pravidla WTO namířená proti veškerým opatřením, která zabraňují přístupu evropských podniků k různým trhům, a to tím, že bude vytvářet pravidla podporující rovnost příležitostí, nehladě

na velikost, umístění a daňové podmínky daných trhů. Politika hospodářské soutěže EU musí vstoupit do nové fáze, stanovit si nové priority, definovat nové nástroje a přijímat účinnější opatření v oblasti obchodu se zeměmi mimo Unii. EHSV vyjadřuje své zklamání v souvislosti s tím, že jeho předchozí žádosti z této oblasti nevedly k modernizaci a rozšíření vize, kterou EU v této problematice dlouhodobě představuje.

1.5 Je nutné zajistit přísné dodržování základních úmluv MOP týkajících se odborových práv a svobod, dětské práce, nehumánních pracovních podmínek a právo na stávku, a to ve všech aspektech. Na vnitřní úrovni je ještě třeba zajistit sjednocení legislativ jednotlivých členských států, pokud jde o pracovní právo a rovnost příležitostí, s cílem zabránit narušování hospodářské soutěže. Aby bylo dosaženo růstu podporujícího začlenění, což je jednou z priorit strategie Evropa 2020, je třeba věnovat maximální pozornost trhu práce, který byl silně zasažen krizí, a podporovat zachování a tvorbu pracovních míst a mobilitu.

1.6 Vývoj související se strategií Evropa 2020, jejíž nástroje a vývoj podle odvětví jsou ve zprávě popsány, je již patrný. Upozorňuje se na rizika liberalizace odvětví energetiky, která se týkají jednak kvality a kontinuity dodávek a jednak cen. Pokud jde o Digitální agendu, opět se zdůrazňuje, že je důležité zvýšit úroveň znalostí u manažerů a uživatelů elektronických komunikačních služeb s cílem co nejlépe využít úsilí vyvíjené v této oblasti.

1.7 Je zjevné, že jisté dopady měly i spekulace s cenami surovin, o čemž se zpráva vůbec nezmiňuje. Je třeba monitorovat trh a vytvářet či používat nástroje, které dostanou pod kontrolu kolísání cen a minimalizují dopady na hospodářskou soutěž.

1.8 EHSV zdůrazňuje své znepokojení v souvislosti s tím, že vnitrostátní orgány pro hospodářskou soutěž nemohou plnit úlohu regulátora v určitých odvětvích, v nichž jsou ceny významně ovlivňovány změnami v cenách surovin, přičemž nárůst nákladů na suroviny má okamžitý a přímý dopad na konečnou cenu, zatímco jejich pokles stejný vliv nemá. Tyto orgány musí být vzhledem ke své blízkosti k trhu hlavním hybatelem opatření na úrovni politiky hospodářské soutěže a musí svou činnost zaměřovat a soustředit na regionální trhy.

1.9 Upozorňujeme na význam dohledu vnitrostátních orgánů pro hospodářskou soutěž nad odvětvím velkých maloobchodních řetězců, kde může moc velkých ekonomických skupin vést k vážným narušením hospodářské soutěže z důvodu zneužívání dominantního postavení. Je sice pravda, že podniky si mohou svobodně zvolit způsob distribuce svých výrobků, ale je otázkou, zda se v praxi smlouvy neuzavírají s tím, že si ceny stanoví velcí nákupci, což je flagrantní

porušování zákona a pravidel rovnováhy sil při vyjednávání, které pomalu rozkládá výrobní odvětví i malé velkoobchodníky a maloobchodníky.

1.10 Pokud jde o bílou knihu z roku 2008 o žalobách o náhradu škody způsobené porušením antimonopolních pravidel ES, nedošlo k výraznému pokroku a ochrana práv spotřebitelů v této oblasti se ještě zhoršila – stále častěji dochází k porušování jejich práv a tato porušování nejsou postihována. Je třeba, aby byly v této oblasti předloženy nezbytné unijní legislativní návrhy, za účelem účinného zajištění náhrady škod kolektivního či rozptýleného charakteru. Spravedlivý obchod a spravedlivá soutěž mají zásadní význam pro spotřebitele. Poskytované informace o kvalitě produktů a služeb musí být relevantní a musí být umožněno podávat stížnosti, aby tak byla zaručena práva spotřebitelů.

1.11 Víme práci odvedenou na vytvoření evropského patentu, nástroje, který usnadňuje přístup k ochraně vlastnictví a je důležitou pobídkou k investování do výzkumu a inovací; co se týče schválení tohoto nového systému ochrany vlastnictví, očekáváme všeobecný konsenzus.

1.12 Samoregulace může být účinným systémem stimulace rozvoje určitých trhů, který podporuje spravedlivý obchod. Ten prokázal, že je účinnějším a flexibilnějším nástrojem pro řešení důsledků rozvoje trhů a jejich produktů a služeb než prosazování některých pravidel a předpisů. Zpráva Komise se o této možnosti, jež by se měla prozkoumat a zvážit, nezmiňuje.

1.13 V případě nejvzdálenějších či ostrovních regionů jsou náklady na dopravu v souvislosti s přístupem na centrální trhy často překážkou pro řádnou hospodářskou soutěž mezi provozovateli z těchto regionů a provozovateli z výhodnějších lokalit; proto bude nutné vytvořit vyrovnávací mechanismy a nástroje podporující rovnost příležitostí.

1.14 EHSV chválí Komisi za vůli podpořit změny ve zprávě o politice hospodářské soutěže a za to, že tak upustila od starého modelu spočívajícího ve výčtu obecně známých informací, přičemž nyní reaguje na různé požadavky, které Výbor pravidelně předkládá. Je třeba podtrhnout význam strategičtější vize v rámci dokumentu, jež by umožnila a podpořila diskusi o politice hospodářské soutěže namísto diskuse o právu hospodářské soutěže.

1.15 EHSV si však klade otázku, zda ve zprávě Evropské komise nechybí zmínka o tom, že je nutné v souladu s evropskými smlouvami zajistit, aby pravidla hospodářské soutěže dodržovaly veřejnoprávní subjekty, které se ucházejí o veřejné zakázky otevřené podnikům soukromého sektoru.

2. Obsah zprávy za rok 2010

2.1 Zpráva je strukturována do šesti oddílů: nástroje politiky hospodářské soutěže, její uplatňování v jednotlivých odvětvích, spolupráce mezi evropskou sítí pro hospodářskou soutěž a vnitrostátními soudy, mezinárodní činnosti, iniciativy spojené s organizacemi spotřebitelů a interinstitucionální spolupráce.

2.2 Nástroje

2.2.1 Opatření navazující na provádění dočasného krizového rámce pro státní podporu

2.2.1.1 V reakci na potíže finančního sektoru způsobené krizí státního dluhu bylo prodlouženo uplatňování podpůrných opatření s cílem usnadnit bankám přístup k financování. Zajištění dostupnosti státních záruk za účelem usnadnění tohoto přístupu se ukázalo jako účinný nástroj.

2.2.1.2 Také podpůrná opatření, jež mají usnadnit přístup k financování pro podniky, byla prodloužena, avšak týká se to menšího počtu opatření a pouze MSP.

2.2.1.3 Je naléhavě nutné zjistit, jaký je dopad těchto opatření a jejich skutečný přínos. Na základě takové analýzy bude možné posoudit výhody a nevýhody tohoto typu zvýhodňování, důsledky těchto opatření pro hospodářskou soutěž a význam pokračování těchto podpor i v roce 2012.

2.2.2 Programy hospodářské korekce

2.2.2.1 Programy hospodářské korekce určené Řecku a Irsku nařídily opatření v oblasti hospodářské soutěže, které se v Řecku týkají reformy vnitrostátních orgánů pro hospodářskou soutěž a liberalizace regulovaných profesí a v Irsku nových právních předpisů v oblasti investic, a zavedení legislativních změn, které odstraní překážky obchodu a hospodářské soutěže v odvětvích chráněných vnitrostátními právními předpisy.

2.2.2.2 Předlužení zemí je samozřejmě zdrojem narušení hospodářské soutěže, jelikož se podporuje činnost některých hospodářských subjektů. Druhotným důsledkem je to, že jelikož jsou občané nuceni zásadně zvýšit úsilí, pokud jde o dosažení vyrovnaných veřejných účtů, dostávají se tak oproti ostatním do znevýhodněné pozice. Podpora Řecka a Irska, jež byla doplněna o podporu Portugalska, si i nadále zasluhuje zvláštní pozornost, co se týče dopadu přijatých opatření, s ohledem na případná narušení trhu.

2.2.3 Prosazování antimonopolních pravidel

2.2.3.1 Prosazování antimonopolních pravidel bylo intenzivní vzhledem k tomu, že Komise pozměnila nařízení o blokových výjimkách, a to jak vertikálních, tak horizontálních.

2.2.3.2 Pokud jde o bílou knihu z roku 2008 o žalobách o náhradu škody způsobené porušením antimonopolních

pravidel ES, bylo – na rozdíl od toho, co žádal EHSV v několika stanoviscích, tedy aby byl vytvořen kolektivní postup pro řízení o vyrovnání a náhradě škody (kolektivní žaloba na úrovni Unie) – rozhodnuto zahájit nové veřejné konzultace, od kterých se neočekává určení společných zásad, které by se měly uplatňovat při přípravě legislativních návrhů týkajících se mechanismů kolektivního vyjednávání. V této oblasti je naléhavě nutné nalézt legislativní řešení pro ochranu spotřebitelů a podniků.

2.2.3.3 Zdůraznili bychom vyměření pokuty 70 podnikům (o 27 více než v roce 2009) v návaznosti na 7 rozhodnutí o kartelech a prvního antimonopolního rozhodnutí, a to na trhu zdravotnických služeb.

2.2.3.4 V rámci boje proti zneužívání dominantního postavení padla v oblasti energetiky čtyři rozhodnutí a bylo zahájeno několik řízení v oblasti informačních a komunikačních technologií (IKT).

2.2.4 Kontrola fúzí

Vlivem hospodářské krize se roce 2010 uskutečnilo relativně málo fúzí. Bylo oznámeno 274 transakcí, vydáno 16 podmíněčných rozhodnutí a zamítavé rozhodnutí nebylo vydáno žádné.

2.2.5 Kontrola státní podpory

2.2.5.1 Podpora související s horizontálními prioritami evropského zájmu (kultura a zachování dědictví, regionální soudržnost, ochrana životního prostředí, výzkum, vývoj a inovace a náhrada škod způsobených přírodní pohromou) představovala velkou část podpory schválené v roce 2010.

2.2.5.2 Chtěli bychom podtrhnout zveřejnění příručky o prosazování právních předpisů EU v oblasti státní podpory vnitrostátními soudy, která má pomoci vnitrostátním soudcům v jejich činnosti, v reakci na rostoucí počet případů, jež se týkají státní podpory a jsou žalovány u vnitrostátních soudů.

2.3 Vývoj v jednotlivých odvětvích

2.3.1 V odvětví finančních služeb bylo hlavní aktivitou na poli hospodářské soutěže provádění dočasného předpisového rámce. Analyzovaných případů fúzí bylo velmi málo a souvisely s podmínkami restrukturalizace stanovenými pro udělování státní podpory. Úsilí o finanční stabilizaci má zásadní význam a musí být vyvíjeno i nadále; zároveň však nelze podceňovat nebezpečí vyplývající z rizika spekulace na trhu, aby se předešlo opakování toho, co se stalo v USA.

V návaznosti na již vykonanou práci Komise stanovila závaznými závazky, které navrhla společnost Visa a které se týkají multilaterálně sjednaných mezibankovních poplatků („poplatků MF“).

2.3.2 V listopadu roku 2010 byla představena energetická strategie pro příští desetiletí v rámci strategie Evropa 2020, s cílem vytvořit jednotný trh v odvětví energetiky. Vytvoření otevřeného a konkurenčního trhu v odvětví je bezpochyby přínosné pro spotřebitele, je však třeba zdůraznit obavu těchto spotřebitelů, pokud jde o kvalitu a kontinuitu dodávek energie, zejména v případech, kdy jsou služby poskytovány podniky, které se nacházejí v jiné zemi.

I nadále byla stimulována opatření související s výrobou energie z obnovitelných zdrojů, úsporou energií a sanací kontaminovaných lokalit, v souladu s cíli v oblasti klimatu a energie vytyčenými ve strategii Evropa 2020.

2.3.3 Komise zahájila Digitální agendu pro Evropu, která je součástí strategie Evropa 2020 a jejímž hlavním cílem je vytvořit jednotný trh s komunikačními službami, se zvláštním zaměřením na sjednocení cen *roamingových* služeb s vnitrostátními sazbami a na přístup všech občanů k širokopásmovým službám. Velkou výzvou se jeví být rovnováha, pokud jde o hospodářskou soutěž mezi provozovateli obchodování po internetu a malými obchody, a ochrana spotřebitelů před nekalými praktikami. Je třeba zvýšit důvěru spotřebitelů v oblasti legitimacy provozovatelů, bezpečnosti plateb a ochrany osobních dat.

2.3.4 Na trhu s IKT zaměřila Komise svou činnost na zajištění dostupnosti pokynů k dohodám o spolupráci, aby podnítila hospodářskou soutěž na trhu, a přispěla tak k plnění jednoho z cílů strategie Evropa 2020, tedy zajištění dostupnosti efektivních produktů a služeb. V této oblasti je třeba i nadále věnovat pozornost vzdělávání a zvyšování dovedností, a to jak na straně nabízejících subjektů, tak na straně konečných spotřebitelů.

2.3.5 Pokud jde o sdělovací prostředky, monitorovala Komise i nadále přechod z analogového vysílání na digitální systém.

2.3.6 Vzhledem k naléhavé potřebě vytvořit patent Společenství pokračují práce zaměřené na vytvoření jednotného systému patentů Společenství ve farmaceutickém průmyslu. Byl také ohlášen přezkum směrnice o transparentnosti týkající se kritérií pro stanovování cen a režim náhrady nákladů u léčivých přípravků.

2.3.7 V oblasti zdravotnictví byla přezkoumána řada stížností soukromých poskytovatelů zdravotnických služeb na nespravedlivé zacházení ve srovnání s veřejnými nemocnicemi. O výsledcích těchto případů však není řečeno nic.

2.3.8 Odvětví dopravy bylo v roce 2009 těžce zasaženo krizí a rok 2010 byl rokem obnovy, kdy se ceny více méně vrátily na úroveň před krizí.

2.3.8.1 V letecké dopravě se stanovila právní závaznost závazků leteckých společností British Airways, American Airlines a Iberia v oblasti transatlantických letů a byla schválena fúze podniků British Airways a Iberia a fúze United Airlines a Continental Airlines.

2.3.8.2 Pokud jde o železniční a pozemní dopravu, byl za účelem posílení hospodářské soutěže přijat návrh na přepracování prvního železničního balíčku, kterým se vytváří jednotný evropský železniční prostor.

2.3.8.3 Pokud jde o námořní dopravu, byla na základě pokynů pro toto odvětví a pokynů k doplňující podpoře schválena podpora pro projekt „mořských dálnic“ zaměřený na odklonění silničního provozu mezi Francií a Španělskem. Komise rovněž provedla studii týkající se fungování a veřejného financování přístavní infrastruktury.

2.3.9 Bylo odloženo otevření trhu poštovních služeb v plném rozsahu v jedenácti členských státech, přičemž Komise dále monitoruje liberalizaci a dohlíží na to, aby nedocházelo k nepatřičnému znevýhodňování odpovědných poskytovatelů veřejných služeb.

2.3.10 Hlavním tématem hospodářské soutěže v automobilovém průmyslu je nezbytná restrukturalizace odvětví a podpora vývoje nových, ekologičtějších automobilů.

Bylo schváleno nařízení o obecné blokové výjimce pro vertikální dohody mezi výrobci vozidel a autorizovanými prodejci, servisními pracovníky a distributory náhradních dílů, pokud jde o poprodejní trhy a o trhy prodeje nových vozidel, a bylo schváleno patnáct fúzí v automobilovém průmyslu.

2.3.11 V reakci na problémy související s hospodářskou soutěží způsobené rozdíly ve vyjednávací síle mezi dodavateli a kupujícími v oblasti obchodu s potravinami bylo ustaveno fórum na vysoké úrovni pro lepší fungování potravinového řetězce.

Odvětví dominují velké skupiny, a to očividně na úkor malých obchodů, kteří jim nemohou konkurovat z hlediska ceny, i na úkor malých maloobchodníků, producentů a prodejců, jejichž prodejní marže klesají pod tíhou moci velkých skupin. Orgány pro hospodářskou soutěž v tomto odvětví v případech zneužití dominantního postavení, které devastují trh, nezasahují v dostatečné míře. Stanovit osvědčené postupy není dostačující; úsilí se musí soustředit především na kontrolu a postihy postupů podporujících zneužívání dominantního postavení.

2.4 Evropská síť pro hospodářskou soutěž a spolupráce s vnitrostátními soudy

Evropská síť pro hospodářskou soutěž pokračovala ve své činnosti a i nadále prokazovala svůj význam pro diskusi a výměnu osvědčených postupů v prosazování antimonopolních pravidel. Vedle zřízení pracovní skupiny pro fúze přistoupila Komise k přezkumu nařízení o obecné blokové výjimce a pokynů k horizontálním dohodám a vertikálním omezením.

2.5 Mezinárodní činnosti

2.5.1 Pokračovalo se v úsilí o mezinárodní spolupráci v oblasti hospodářské soutěže, Komise se dále účastnila činnosti Mezinárodní sítě pro hospodářskou soutěž a výboru pro hospodářskou soutěž OECD. Intenzivní byla spolupráce s USA a byla zahájena jednání o soutěžních záležitostech se Švýcarskou konfederací. Podtrhli bychom, že prioritou byla spolupráce a diskuse o antimonopolním zákonu s Čínou a spolupráce mezi GŘ pro hospodářskou soutěž a Indií v oblasti omezujících dohod, zneužití dominantního postavení a kontroly fúzí.

2.5.2 V neposlední řadě je třeba se zmínit o zahájení přístupových jednání s Chorvatskem o kapitole věnované hospodářské soutěži a o tom, že turecký parlament přijal zákon o státní podpoře.

2.6 Dialog s organizacemi spotřebitelů a zúčastněnými stranami

2.6.1 Na internetové stránce GŘ pro hospodářskou soutěž byla ve všech úředních jazycích zveřejněna sekce věnovaná spotřebitelům, kde je vysvětlena úloha politiky hospodářské soutěže a její hlavní iniciativy a cíle.

2.6.2 Po konzultaci v otázce vertikálních omezení vydala Evropská poradní skupina spotřebitelů stanovisko k žalobám o náhradu škody.

2.7 Interinstitucionální spolupráce

2.7.1 V říjnu vstoupila v platnost nová rámcová dohoda mezi **Evropským parlamentem** a **Komisí**.

2.7.2 **Evropský parlament** přijal usnesení o Zprávě o politice hospodářské soutěže za rok 2008, o nařízení o blokové výjimce v odvětví motorových vozidel, o horizontálních dohodách a o rozhodnutí Rady o státní podpoře na uzavírání nekonkurenceschopných uhelných dolů.

2.7.3 Komise informovala **Radu** o iniciativách v oblasti hospodářské soutěže, přičemž zvláštní důraz byl kladen na pravidla státní podpory v souvislosti s krizí.

2.7.4 EHSV přispěl v oblasti politiky hospodářské soutěže svými stanovisky ke zprávě o politice hospodářské soutěže za rok 2008, k nekonkurenceschopným uhelným dolům, ke stavbě lodí a k nařízení o blokové výjimce v odvětví motorových vozidel.

V Bruselu dne 7. prosince 2011.

předseda
Evropského hospodářského a sociálního výboru
Staffan NILSSON

Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru k návrhu směrnice Evropského parlamentu a Rady o rekreačních plavidlech a vodních skútrech

KOM(2011) 456 v konečném znění – 2011/0197 (COD)

(2012/C 43/07)

Zpravodaj: **pan Miklós PÁSZTOR**

Dne 1. září 2011 se Rada a dne 13. září 2011 Evropský parlament, v souladu s článkem 304 Smlouvy o fungování Evropské unie, rozhodly konzultovat Evropský hospodářský a sociální výbor ve věci

návrhu směrnice Evropského parlamentu a Rady o rekreačních plavidlech a vodních skútrech

KOM(2011) 456 v konečném znění – 2011/0197 (COD).

Specializovaná sekce Jednotný trh, výroba a spotřeba, kterou Výbor pověřil přípravou podkladů na toto téma, přijala stanovisko dne 10. listopadu 2011.

Na 476. plenárním zasedání, které se konalo ve dnech 7. a 8. prosince 2011 (jednání dne 8. prosince 2011), přijal Evropský hospodářský a sociální výbor následující stanovisko 143 hlasy pro, 7 hlasů bylo proti a 10 členů se zdrželo hlasování.

1. Doporučení

1.1 EHSV vítá návrh směrnice o rekreačních plavidlech a vodních skútrech. Považuje ji za důležitý krok na cestě ke splnění společných cílů EU. Přestože má odvětví, jehož se směrnice týká, pouze omezený význam, její vstup v platnost přispěje ke splnění několika horizontálních cílů. Jedná se například o cíle v oblasti konkurenceschopnosti a zaměstnanosti obsažené ve strategii Evropa 2020. Posílení norem ochrany životního prostředí přispěje k dosažení cílů strategie pro podporu biologické rozmanitosti a čistoty vzduchu v oblasti se zásadním významem.

1.2 EHSV se domnívá, že je velice důležité, aby nové právní předpisy posílily konkurenceschopnost tohoto odvětví, a to i přes zpřísnění environmentálních požadavků. Tyto předpisy totiž mají vést k tomu, aby se toto odvětví přizpůsobilo očekávaným světovým trhům, a odstranilo tak své konkurenční nevýhody. EHSV vyjadřuje naději, že ve stále větším počtu odvětví bude dosahováno srovnatelné součinnosti mezi nároky na kvalitu a konkurenceschopností. Doporučuje, aby byla poté navázána užší spolupráce s transatlantickými partnery s cílem nalézt srovnatelný přístup k ukazatelům kvality.

1.3 EHSV vítá odhodlání Evropské komise zajistit odpovídající a bezchybné fungování různých subjektů. Výbor zároveň zdůrazňuje, že formulace je natolik obecná, že by měly být uplatňovány stejné postupy a zřízeny stejné subjekty jako pro jakékoli jiné zboží.

1.4 Obecně EHSV rovněž souhlasí s detaily návrhu směrnice. Doporučuje však, aby byly upřesněny následující body:

— je důležité jasně uvést, že bezpečnostní normy a normy emisí jsou platné pro všechny vody, nejen pro moře;

— bezpečnostní normy se vztahují na všechny typy dotčených plavidel;

— pokud jde o malé motory, je možné stanovit kratší přechodné období;

— co se týče hlučnosti, je třeba posílit evropskou kontrolu místních právních předpisů.

1.5 EHSV si přeje, aby se Evropská unie stala průkopníkem v oblasti norem a právních předpisů v oblasti životního prostředí a šla příkladem celému světu.

1.6 Na základě zkušeností nashromážděných v rámci přípravy směrnice EHSV očekává od Evropské komise, že do konzultací zapojí nejširší skupiny a že bude dohlížet na to, aby dotazníky byly přístupné ve všech jazycích účastníků a bylo možné je v těchto jazycích vyplnit.

2. Obsah návrhu směrnice

2.1 Smyslem návrhu směrnice je předložit dvojitou změnu ustanovení právních předpisů směrnice o soukromých rekreačních plavidlech, jež byla přijata v roce 1994. Na jedné straně jde o posílení environmentálních požadavků a na straně druhé o přizpůsobení právního rámce.

2.1.1 Změna norem ochrany životního prostředí je žádoucí z dvou důvodů. Zaprvé vzhledem k nárůstu počtu plavidel a dopadu tohoto jevu na životní prostředí. Radikálně vzrostly především emise oxidů dusíku, ale v zasažených geografických oblastech byl rovněž pozorován zvýšený výskyt jiných znečišťujících látek. Zadruhé vzhledem k tomu, že naše mírné normy emisí již na mezinárodním trhu představují konkurenční nevýhodu, zejména v porovnání se Spojenými státy, což staví náš vývoz do obtížné situace.

2.1.2 V důsledku přijetí nařízení (ES) č. 765/2008 a rozhodnutí č. 768/2008/ES je též nutno vypracovat novou směrnici o rekreačních plavidlech. Pokud jde o povinnosti hospodářských subjektů, subjekty posuzování shody a jejich pravomoci, orgány dozoru nad trhem a označení CE, výše uvedené právní předpisy počítají s tím, že Komise bude povinna harmonizovat odvětvové právní předpisy, zejména s cílem odstranit nejistoty spojené s posuzováním dopadu. To zvýší právní jistotu ve prospěch všech subjektů.

2.2 Návrh má stanovit přesnější definice než ty, jež dříve převažovaly v oblasti, pro kterou mají být právní předpisy stanoveny. Pojmy rekreační plavidlo a soukromé plavidlo jsou upřesněny, stejně jako odpovídající výjimky. Jsou rovněž vymezeny jednotlivé subjekty na trhu.

2.3 Návrh se dále detailně zabývá subjekty pověřenými posuzováním shody v oblasti ochrany spotřebitelů a životního prostředí, jakož i jejich fungováním a jejich pravomocemi. Návrh celkově umožňuje místním a vnitrostátním orgánům použít požadavky směrnice jako základ a v souladu se zásadou subsidiarity zohlednit též místní možnosti a potřeby v rámci provádění směrnice.

2.4 Přílohy návrhu směrnice představují požadavky související s bezpečností, zdravím, normami ochrany životního prostředí a dalšími procesními dokumenty. Všechna tato ustanovení jsou přizpůsobena bezpečnostním podmínkám platným pro plavbu. Normy týkající se emisí škodlivých látek jsou posíleny, a jsou tak uvedeny do souladu se srovnatelnými normami platnými ve Spojených státech.

2.4.1 Návrh směrnice však nedoporučuje změnit mezní hodnoty týkající se hluku. To se vysvětluje tím, že jej způsobuje celá řada faktorů, pro niž je obtížné stanovit předpisy na úrovni Unie. Zde má velký význam role místních právních předpisů.

2.5 Vzhledem k povaze dotčené oblasti má Evropská komise podle směrnice právo měnit technické dokumenty a postupy posuzování shody týkající se norem ochrany životního prostředí, které jsou uvedeny v příloze, s výjimkou mezních hodnot. To umožní přizpůsobit se s potřebnou flexibilitou vědeckému a technickému vývoji.

2.6 Důležitým prvkem směrnice je to, že pro výrobce a distributory stanovuje dostatečně dlouhé přechodné období, aby jim umožnila přizpůsobit se novým právním předpisům. Pro normy emisí se obecně jedná o tříleté období od vstupu této směrnice v platnost. Přechodné období může být prodlouženo o tři roky pro malé a střední výrobce motorů uvádějící na trh zážehové přívěsné motory s výkonem nižším než 15 kW.

3. Celkové hodnocení

3.1 Projednávaný návrh zavádí nové právní předpisy v oblasti, v níž 37 000 podniků zaměstnávajících 270 000 osob vyrábí konečné výrobky, motory a díly⁽¹⁾ a v níž rovněž existuje „výroba pro vlastní potřebu“, která představuje zvláštní druh zájmové činnosti. V souladu s výkladem zde jde o plavidla o délce od 2,5 m do 24 m, jež nezajišťují přepravu cestujících za úplat. V nových právních předpisech jsou motorová plavidla s maximální délkou 4 metry zvláštní kategorií, aby se tak vyřešily dříve zjištěné nedostatky.

3.2 EHSV vítá úsilí Komise posílit požadavky na ochranu životního prostředí a spotřebitelů také v této oblasti, v souladu s celkovými cíli. Za zvláště příznivou shodu okolností lze považovat skutečnost, že nové právní předpisy zvyšují i přes posílení environmentálních požadavků konkurenceschopnost tohoto odvětví, neboť se zasazují o jeho přizpůsobení očekávaním světových trhů, a odstraňují tak jeho konkurenční nevýhody. EHSV vyjadřuje naději, že ve stále větším počtu odvětví bude dosahováno srovnatelné součinnosti mezi nároky na kvalitu a konkurenceschopností. Doporučuje, aby byla poté navázána užší spolupráce s transatlantickými partnery s cílem nalézt podobný přístup k ukazatelům kvality.

3.3 Přestože se Komise snažila reagovat na velký počet problematik a v mnoha bodech byla úspěšná, je třeba si položit otázku, na jakou zeměpisnou jednotku se právní předpisy skutečně vztahují. Více bodů naznačuje, že cílovou oblastí je námořní plavba. Bylo by vhodné, aby směrnice jasněji stanovila, že se vztahuje na plavidla, jež mohou být rovněž využívána na vnitrozemských vodních cestách.

3.4 Návrh směrnice se velice podrobně zabývá zásadami, podle kterých se řídí institucionální struktury stanovující shodu, jakož i jejich subjekty a odpovědnosti, pravomocemi a úkoly těchto subjektů. EHSV uznává a vítá rozhodnutí Evropské komise dohlédnout na odpovídající a bezchybné fungování institucionálních struktur. Domnívá se, že v této oblasti návrh směrnice splnil očekávání.

3.4.1 Výbor zároveň zdůrazňuje, že text je ve skutečnosti natolik obecný, že překračuje cíl regulovat nástroje platné pro rekreační plavidla. Bylo by tedy vhodné uplatňovat stejné postupy a zřídit stejné subjekty jako pro jakékoli jiné zboží. Pokud jde o plavbu, zásadní ustanovení se nacházejí v přílohách. EHSV se domnívá, že je načase přijmout harmonizované právní předpisy v oblasti ochrany spotřebitelů, které by pokrývaly všechny tyto postupy a instituce. Odvětvové předpisy by tak skutečně zohledňovaly případy související s daným odvětvím. Takový přístup by podstatným způsobem přispěl ke zvýšení transparentnosti a jasnosti evropských právních předpisů a jejich přijetí.

⁽¹⁾ Nezávislý výrobek, jenž je začleněn do jiného výrobku, ale je rovněž samostatně použitelný.

3.5 EHSV se vyslovuje pro to, aby byla na Komisi přenesena pravomoc měnit přílohy pod podmínkou, že si v případě změny Výbor zachová své právo zaujmout stanovisko k této změně a účastnit se činnosti Komise v této oblasti.

3.6 EHSV se domnívá, že Komise plně nevyužila všech možností, jak v co největší míře zapojit všechny zúčastněné strany do konzultace, neboť proces písemné konzultace proběhl výhradně v angličtině. EHSV očekává, že Komise do budoucna zajistí, aby dotazníky byly přístupné ve všech příslušných jazycích a bylo možné je v těchto jazycích vyplnit.

4. Konkrétní připomínky

4.1 EHSV schvaluje definované kategorie plavidel a celkově i výjimky.

4.1.1 Výbor se však táže, zda by nebylo vhodné stanovit do určité míry právní předpisy i pro emise závodních plavidel. Přispělo by to též významným způsobem k technologickému rozvoji. Určení úrovní emisí podle kategorií výkonu by mohlo též být opodstatněné.

4.1.2 Otázky vyvstávají rovněž v případě plavidel využívaných ke komerčním účelům. EHSV se domnívá, že bezpečnostní normy a normy emisí nesouvisí se způsobem využití plavidla.

4.1.3 EHSV dále doporučuje, aby v právních předpisech byla též výslovně uvedena bezmotorová plavidla, neboť bezpečnostní požadavky, jež se na ně vztahují, jsou stejné jako pro motorová plavidla. Přestože je technické řešení odlišné, na normy to nemá vliv.

4.2 EHSV schvaluje ustanovení týkající se emisí znečišťujících látek a podporuje zpřísnění norem. Podle Výboru je však důležité zdůraznit, že Unie by místo zpřísnění požadavků měla do budoucna být v této oblasti průkopníkem, v souladu se svými závazky. To by se mělo významným způsobem projevit zejména ve zprávách o provádění a jedním z cílů postupu projednávání ve výboru by mohlo být to, že by tato směrnice byla spojena s opatřeními týkajícími se inovací.

4.3 EHSV dále souhlasí s tím, že pro boj proti hluku je důležité zpřísnit místní právní předpisy a zároveň počítat s možností kontroly na evropské úrovni, jež by zapojovala subjekty občanské společnosti.

4.4 EHSV podporuje přechodné období pro subjekty na trhu.

4.5 EHSV schvaluje návrh týkající se subjektů pověřených kontrolou shody a doufá, že tyto subjekty nezpůsobí pouze zvýšení administrativní zátěže, ale budou účinně bojovat za ochranu spotřebitelů a životního prostředí. Výbor se domnívá, že v souvislosti s otázkami tohoto druhu se nelze spokojit se samoregulací ani s činnostmi výborů zastupujících dotčené hospodářské subjekty, přestože je zároveň třeba posílit jejich poradní roli v tomto procesu.

4.5.1 Za tímto účelem je třeba využívat nejnovější informační technologie a je na Komisi, aby k tomu pobízela členské státy.

4.6 EHSV schvaluje to, aby se postupy posuzování shody uplatňovaly na všechna plavidla spadající do této kategorie, včetně plavidel vyrobených pro vlastní potřebu.

V Bruselu dne 8. prosince 2011.

předseda
Evropského hospodářského a sociálního výboru
Staffan NILSSON

PŘÍLOHA

ke stanovisku Evropského hospodářského a sociálního výboru

- a) Následující pozměňovací návrh získal více než čtvrtinu odevzdaných hlasů, byl však v průběhu diskuse na plenárním zasedání zamítnut (čl. 54 odst. 3 jednacího řádu):

Odstavec 1.4

Upravit následovně

„1.4 Obecně EHSV rovněž souhlasí s detaily návrhu směrnice. Doporučuje však, aby byly upřesněny následující body:

- je důležité jasněji uvést, že bezpečnostní normy a normy emisí jsou platné pro všechny vody, ~~nejen pro moře~~;
- bezpečnostní normy se vztahují na všechny typy dotčených plavidel;
- ~~pokud jde o malé motory, je možné stanovit kratší přechodné období;~~
- co se týče hlučnosti, je třeba posílit evropskou kontrolu místních právních předpisů.“

Odůvodnění

Definice v úvodu návrhu Komise (implicitně) i jiné části textu, jako např. definice navigačních světel a příloha I (explicitně) uvádějí, že pravidla musí být použita na všechny vodní plochy. Dokument Komise nijak neupřednostňuje moře, je to zřejmě jen dojem zpravodaje.

Výsledek hlasování

Pro: 69
Proti: 78
Hlasování se zdrželo: 13

- b) Následující odstavce ze stanoviska specializované sekce byly vyškrtnuty v důsledku pozměňovacích návrhů schválených plenárním shromážděním, avšak získaly podporu více než čtvrtiny hlasů:

Odstavec 1.3

Vyškrtnout

„1.3 EHSV vítá odhodlání Evropské komise zajistit odpovídající a bezchybné fungování různých subjektů. Výbor zároveň zdůrazňuje, že formulace je natolik obecná, že by měly být uplatňovány stejné postupy a zřízeny stejné subjekty jako pro jakékoli jiné zboží. EHSV se domnívá, že je načase přijmout harmonizované právní předpisy v oblasti ochrany spotřebitelů, které by pokrývaly všechny tyto institucionální postupy a struktury. Odvětvové předpisy by tak skutečně zohledňovaly případy související s daným odvětvím. Takový přístup by podstatným způsobem přispěl ke zvýšení transparentnosti a jasnosti evropských právních předpisů a jejich přijetí.“

Výsledek hlasování

Pro: 73
Proti: 70
Hlasování se zdrželo: 13

Odstavec 4.4

Vyškrtnout text

„4.4 EHSV podporuje přechodné období pro subjekty na trhu. V případě malých motorů by mohlo být odůvodněné omezit toto období na maximálně jeden nebo dva roky namísto navrhovaných tří let.“

Výsledek hlasování

Pro: 78
Proti: 49
Hlasování se zdrželo: 10

Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru ke sdělení Komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů Agenda EU v oblasti práv dítěte

KOM(2011) 60 v konečném znění

(2012/C 43/08)

Zpravodajka: **paní JOÓ**

Dne 15. února 2011 se Evropská komise, v souladu s článkem 304 Smlouvy o fungování Evropské unie, rozhodla konzultovat Evropský hospodářský a sociální výbor ve věci

sdělení Komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů – Agenda EU v oblasti práv dítěte

KOM(2011) 60 v konečném znění.

Specializovaná sekce Zaměstnanost, sociální věci, občanství, kterou Výbor pověřil přípravou podkladů na toto téma, přijala stanovisko dne 8. listopadu 2011.

Na 476. plenárním zasedání, které se konalo ve dnech 7. a 8. prosince 2011 (jednání dne 7. prosince 2011), přijal Evropský hospodářský a sociální výbor následující stanovisko 170 hlasy pro, 2 hlasy byly proti a 5 členů se zdrželo hlasování.

1. Závěry a doporučení

1.1 EHSV vítá *Agendu EU v oblasti práv dítěte* (dále jen „sdělení“), kterou Komise uveřejnila dne 15. února 2011, a vyjadřuje naději, že bude výchozím bodem k úplné realizaci Úmluvy OSN o právech dítěte a k systematickému zohledňování práv dítěte v co nejvyšší možné míře. Toto sdělení bylo zveřejněno po čtyřech letech příprav a předcházelo mu sdělení Komise s názvem *Směrem ke strategii EU o právech dítěte* z července 2006, k němuž EHSV vydal stanovisko ⁽¹⁾.

1.2 Děti jsou v rámci EU skupinou obyvatelstva, jejíž prospěch a zdravý rozvoj mají zásadní význam, a to jak ve smyslu obecných životních podmínek, jejich kvality života, tak ve smyslu investic do budoucna. Kvalitně prožitá dětství vycházející z existence práv zajišťuje socioekonomický rozvoj, což umožní EU splnit cíle ve všech oblastech. Je nutno zdůraznit, že vnímání dětí coby „investice do budoucna“ musí jít ruku v ruce s konceptem šťastného dětství, protože pro děti i společnost je současnost právě tak důležitá jako budoucnost.

1.3 Výbor poznamenává, že čl. 3 odst. 3 Smlouvy o Evropské unii stanovil ochranu práv dítěte za cíl Evropské unie a tato ochrana je zakotvena v právně závazné Listině základních práv. Listina se vztahuje na činnost všech institucí a orgánů Unie a na členské státy při provádění právních předpisů EU. Každý nový evropský legislativní návrh je proto posuzován z hlediska svého dopadu na základní práva včetně práv dítěte.

1.4 EHSV poukazuje na skromnost a omezenost cílů tohoto sdělení. Evropská unie dosud neratifikovala Úmluvu Organizace spojených národů o právech dítěte, jako to udělala v případě Úmluvy OSN o právech osob se zdravotním postižením ⁽²⁾. EU by měla najít cestu, jak se k této úmluvě jednostranně připojit. ⁽³⁾ Členské státy by měly každé dva roky připravit komplexní zprávu o monitorování postavení dětí, která by se zabývala nejen jejich ekonomickými poměry, ale i jinými faktory podílejícími se na jejich dobrých životních podmínkách, a která by vycházela ze systematického sběru údajů, výzkumu a analýz. To by usnadnilo vytvoření unijní databáze a hodnotícího nástroje, které by doplnily stávající dostupné informace.

1.5 Výbor má za to, že je třeba více využívat údajů a informací – např. zpráv vlád a organizací občanské společnosti pro Výbor OSN pro práva dítěte – umožňujících porovnat opatření členských států v oblasti ochrany a prosazování práv dětí. Různé mezinárodní organizace, jako je Eurostat, OECD, Světová banka atd., by se měly současně podněcovat, aby shromažďovaly údaje týkající se práv dětí a využívaly příslušné ukazatele pomocí systematické kompilace a analýz. EHSV doporučuje, aby EU úzce spolupracovala s Radou Evropy na vytváření synergií mezi jejich příslušnými programy ⁽⁴⁾.

⁽¹⁾ KOM(2006) 367 v konečném znění a Úř. věst. C 325, 30.12.2006, s. 65–70.

⁽²⁾ <http://europa.eu/rapid/pressReleasesAction.do?reference=IP/11/4&format=HTML&aged=1&language=CS&guiLanguage=en>.

⁽³⁾ Podepsat Úmluvu OSN o právech dítěte a přistoupit k ní mohou pouze státy – na rozdíl od Úmluvy OSN o právech osob se zdravotním postižením, kde tuto možnost mají také regionální organizace. Možným řešením by bylo jednostranné prohlášení EU o připojení, které by v praxi mohlo mít obdobné účinky jako přistoupení a zamezilo by obtížím spojeným s ratifikací.

⁽⁴⁾ Nadcházející strategie Rady Evropy o právech dítěte 2012–2015 a další strategie v souvisejících oblastech.

1.6 EHSV vyjadřuje znepokojení nad tím, že ve sdělení chybí účinná strategie pro jeho provedení či aplikaci, ačkoli ukazatele Agentury Evropské unie pro základní práva a souhrnný seznam hodnotících nástrojů k provádění Úmluvy Organizace spojených národů o právech dítěte by mohly být uspokojivým základem. Existence takové prováděcí strategie by mohla být zárukou, že bude strategie v oblasti práv dětí uplatňována a prosazována.

1.7 Vlastní účast dětí na přípravě rozhodnutí, která se jich týkají, a na hodnocení programů je nezbytná; bylo by také užitečné posoudit jejich spokojenost a vyhodnotit jejich názory. EHSV vítá snahu Komise o zapojení dětí a podporu jejich účasti v souvislosti se všemi otázkami, které se jich týkají. Je také nezbytné zohlednit postoje profesních organizací a odborníků pracujících s dětmi.

1.8 EHSV doporučuje, aby mezi programy, jejichž cílem je zajistit prosazování a ochranu práv dítěte, a dalšími programy EU (týkajícími se vzdělávání, mládeže, integrace Romů, boje s chudobou, justice vstřícné k dětem, mezigenerační solidarity, vnějších vztahů) byla vzájemná součinnost a interakce. Tyto programy by též měly klást viditelný důraz na otázky týkající se práv dětí a jejich prospěch a zdravý rozvoj. Dále považuje za důležité garantovat práva dětí pomocí integrovaného přístupu a úzké spolupráce a koordinace mezi jednotlivými GR Komise.

1.9 EHSV doporučuje, aby se provádění strategie Evropa 2020 posuzovalo v neposlední řadě i z hlediska práv dítěte a jeho prospěchu tak, aby to bylo v souladu s cíli strategie a zároveň aby bylo možné tyto cíle odděleně posoudit z hlediska dlouhodobého plánování (vzhledem k tomu, že děti jsou investicí do budoucna).

1.10 EHSV doporučuje, aby EU věnovala zvláštní pozornost ochraně a prosazování práv zvláště zranitelných skupin dětí (dětí žijících v chudobě, mimo své rodiny, v ústavech, dětí ohrožených či trpících násilím nebo zneužíváním, dětí s postižením, z etnických či přistěhovaleckých menšin, dětí bez doprovodu, uprchlíků, dětí, jež utekly z domova, dětí opuštěných rodiči migranty) na národní i evropské úrovni. Ochrana práv dítěte a právo na ochranu soukromí a lidskou důstojnost znamená, že EHSV odsuzuje jakékoli násilí páchané na dětech, včetně násilí uplatňovaného doma za „výchovným účelem“, a vyzývá tedy všechny členské státy, aby přijaly zákon o zákazu tělesného trestání dětí, a opakovaně vznáší požadavek, aby byl jmenován zvláštní zmocněnec.

1.11 Výbor je toho názoru, že je mimořádně důležité propagovat a vyučovat právům dítěte společně s prostředky ochrany a prosazováním těchto práv. Vedle poskytování kvalitních informací veřejnosti je nutné věnovat zvláštní pozornost informování rozhodujících činitelů, právníků a jiných odborníků z praxe, ale i vnitrostátních a evropských specialistů a politiků. Další oblastí zájmu by měla být příprava těch, kdo pracují s dětmi a rodinami, a samotných rodičů a dětí, nejen kvůli

osvětě o právech dítěte, ale také kvůli pochopení toho, že je nutné, aby děti byly nositeli lidských práv – nikoli jen zmenšeninami dospělých se zmenšenými právy – se silnější ochranou kvůli své zranitelnosti, věku a postavení. Členské státy by měly všemožně podporovat rodiny, neboť je to v nejvlastnějším zájmu dítěte.

1.12 Výbor uznává, že na práva dítěte je nutno nazírat holisticky a komplexně, a nikoli odděleně. Zároveň doporučuje věnovat zvláštní pozornost otázkám, jako je kvalitní, dostupná a bezplatná pre- a postnatální péče pro matky coby aspekt veřejného zdraví a zdraví dětí, a otázkám, jimiž se zabývá toto sdělení, jako je justice vstřícná k dětem včetně mladistvých pachatelů⁽⁵⁾.

1.13 K zajištění spravedlnosti, která by neměla negativní dopady na děti, žádá EHSV přijetí opatření zaručujících výsledky pod ochranou jednak pro děti, které se stanou obětí sexuální trestné činnosti, a dále pro děti, které se účastní občanskoprávního rozvodového řízení rodičů. Při shromažďování svědectví je třeba zabránit tomu, aby dítě bylo vystaveno dalším traumatům, a tato činnost tedy musí být prováděna za pomoci specificky proškolených odborníků a pokud možno na „neutrální půdě“ mimo soudní budovy.

1.14 Mezi nejzávažnější překážky v prosazování práv dítěte patří dětská chudoba, deprivace, diskriminace a vyloučení. ESHV proto opakuje své doporučení z předchozích stanovisek, že by v těchto oblastech měla být zvláštní pozornost věnována provádění, monitorování a posuzování programů v úzké souvislosti s cíli strategie Evropa 2020 v oblasti snižování chudoby a všech forem vzdělávání. Za tímto účelem bude nutné zajistit dostatečné zdroje. Přednost by měly vždy mít politiky a opatření zaměřené na děti.

1.15 Vzhledem k hospodářské krizi, finančním překážkám a omezeným zdrojům EHSV doporučuje věnovat zvláštní pozornost zajištění toho, že nedojde ke zhoršení stávajících problémů a že se současné aktivity na ochranu a posílení práv dítěte nestanou obětí úsporných opatření.

2. Souvislosti

2.1 Všechny členské státy EU ratifikovaly Úmluvu OSN o právech dítěte⁽⁶⁾ (dále jen „úmluva“) a ve většině těchto zemí se stala nedílnou součástí vnitrostátního práva – její uplatňování je tudíž povinné. Úmluva je nejrozšířenější ratifikovanou úmluvou o lidských právech na světě. Za posledních dvacet let od základu změnila zásady a postupy týkající se postavení, práv a úlohy dětí.

⁽⁵⁾ Úř. věst. C 110, 9.5.2006, s. 75.

⁽⁶⁾ <http://www2.ohchr.org/english/law/crc.htm>.

2.2 Komise určila problematiku dětí za klíčovou prioritu v rámci svých strategických cílů na období 2005–2009 a v červenci 2006 zveřejnila samostatné sdělení s názvem *Směrem ke strategii EU o právech dítěte* (7), v němž počítá s vytvořením komplexní strategie o právech dítěte a začleněním ochrany a prosazování práv dítěte do všech oblastí vnitřních i vnějších politik EU, jakož i s podporou činnosti členských států v této oblasti.

2.3 EHSV volá po souhrnné, komplexní a holistické unijní strategii, jejímž cílem by bylo v plném rozsahu a účinným způsobem zajistit prosazování práv dítěte v souladu s úmluvou ve vnitřní i vnější politice Evropské unie, ale i v rámci činnosti členských států při provádění strategie o právech dítěte (8).

2.4 Stanovisko, které EHSV uveřejnil v roce 2006, uvádí, že postoj k právům dítěte v politikách EU by měl vycházet z úmluvy a jejích dvou opčních protokolů, z příslušných rozvojových cílů tisíciletí (9) a Evropské úmluvy o lidských právech. EHSV nedávno vydal několik stanovisek zabývajících se různými aspekty práv dítěte (10).

2.5 Listina základních práv EU, v jejímž článku 24 je zakotvena zásada ochrany a prosazování práv dítěte, se stala právně závaznou vstupem Lisabonské smlouvy v platnost dne 1. prosince 2009. Článek 3 Smlouvy o Evropské unii poprvé v dějinách Evropské unie výslovně zmiňuje ochranu práv dětí (11). Ochrana a podpora práv dítěte je jedním z cílů Evropské unie. Veškeré politiky a opatření, které se nějak týkají dětí, musejí být koncipovány, naplňovány a monitorovány v souladu s nejvlastnějším zájmem dítěte (12).

2.6 V programech EU, Rady Evropy a OSN týkajících se práv dítěte jsme našli čtyři společná témata: chudobu a sociální vyloučení, děti jako oběti násilí, zvláště zranitelné skupiny dětí a nutnost dětí aktivně zapojit, konzultovat a naslouchat jim v záležitostech, které se jich týkají. Dalším společným tématem EU a Rady Evropy je justice vstřícná k dětem a rodinná politika.

(7) KOM(2006) 367 v konečném znění.

(8) Úř. věst. C 325, 30.12.2006, s. 65–70.

(9) Valné shromáždění OSN, Deklarace tisíciletí OSN, 8. září 2000.

(10) Úř. věst. C 48, 15.2.2011, s. 138–144, Úř. věst. C 44, 11.2.2011, s. 34–39, Úř. věst. C 339, 14.12.2010, s. 1–6, Úř. věst. C 317, 23.12.2009, s. 43–48.

(11) <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:C:2008:115:0013:0045:CS:PDF>.

(12) http://ec.europa.eu/justice/fundamental-rights/rights-child/index_en.htm.

2.7 Ve svém stanovisku (13) z června 2010 Výbor regionů zdůraznil, že práva dětí musejí být uplatňována průřezově a musejí se dotýkat všech otázek. To vyžaduje mnohostranný přístup a začlenění dětské problematiky do všech oblastí evropských i vnitrostátních politik.

2.8 Komise vytvořila evropské fórum o právech dětí pro organizace občanské společnosti, které se již sešlo pětkrát a vyjádřilo svůj názor na právě připravovanou strategii. Mimo to byly provedeny dva průzkumy o tom, jaké povědomí mají děti o svých právech a jaké jsou názory na toto téma. Výsledky těchto průzkumů byly podkladem k přípravě tohoto programu (14). Sdělení se také zabývá právy dítěte z pohledu Rady Evropy – se zvláštním zřetelem k násilí vůči dětem, snahám o zajištění justice vstřícné k dětem a dalším relevantním doporučením a úmluvám.

2.9 Akční skupina pro práva dítěte (CRAG) (15) je významnou skupinou sdružující organizace občanské společnosti. CRAG je neformální seskupení nevládních organizací, jehož cílem je spolupráce při monitorování a naplňování sdělení Evropské komise s názvem *Směrem ke strategii EU o právech dítěte*.

2.10 Na jaře roku 2011 došlo k vytvoření neformální, mezi-stranické aliance poslanců Evropského parlamentu k tématu práv dítěte, která si za svoji prioritu stanovila koordinování a konzistentní přístup k problematice dětí, zejména k otázkám jejich práv (16).

3. Práva dětí v EU

3.1 EHSV vítá první zprávu Evropské komise o uplatňování Listiny základních práv Evropské unie (17) vydanou 31. března 2011, která se věnuje šesti hlavám listiny (důstojnost, svobody, rovnost, solidarita, občanská práva a soudnictví) se zvláštní kapitolou o právech dítěte v rámci hlavy Rovnost. Listina základních práv striktně zavazuje EU k prosazování práv dětí zaručujícím jim právo na život, na ochranu, na rozvoj a na aktivní zapojení.

(13) Úř. věst. C 267, 1.10.2010, s. 46–51.

(14) Eurobarometr: http://ec.europa.eu/public_opinion/flash/fl_235_en.pdf.

(15) Členy skupiny jsou: Terre des Hommes, World Vision, European Foundation for Street Children Worldwide, Save the Children, Euronet – evropská síť dětí, Eurochild, Plan International, SOS-Kinderdorf International, <http://www.eph.org/a/2610>.

(16) [http://www.eurochild.org/\(http://www.eurochild.org/index.php?id=208&tx_ttnews%5Btt_news%5D=1819&tx_ttnews%5BbackPid%5D=185&cHash=cc6d4444ebae436b2a844a082a0ea2a8\)](http://www.eurochild.org/(http://www.eurochild.org/index.php?id=208&tx_ttnews%5Btt_news%5D=1819&tx_ttnews%5BbackPid%5D=185&cHash=cc6d4444ebae436b2a844a082a0ea2a8)).

(17) http://fra.europa.eu/fraWebsite/attachments/charter-applic-report-2010_EN.pdf.

3.2 EHSV s potěšením konstatuje, že Agentura Evropské unie pro základní práva po rozsáhlé konzultaci odborníků a organizací občanské společnosti vyvinula ukazatele ke stanovení míry prosazení práv dětí⁽¹⁸⁾ a vypracovala studii s údaji o prospěchu dětí žijících v EU. Tato studie však obsahuje pouze údaje o hmotných podmínkách a blahobytu, neuvádí složené ukazatele kvality života a ochrany dětí na základě praktických opatření a jejich rozsahu⁽¹⁹⁾.

3.3 Výbor zdůrazňuje, že v ochraně a účinném uplatňování práv dítěte může uspět pouze průřezové partnerství. V takovém partnerství se na plnění určitých cílů společně podílejí členské státy, různé úrovně správy, vnitrostátní a mezinárodní nevládní organizace spolu s organizacemi občanské společnosti, fóra zastupující různé zájmy, např. děti a jejich zastupující organizace, sociální partneři, jako jsou zaměstnavatelé, odbory a podnikatelské subjekty.

3.4 Ač je pravdou, že se sdělení zmiňuje o dětské chudobě a různých skupinách zvláště zranitelných dětí, na tyto otázky se navzdory jejich značnému významu pro současný prospěch dětí a jejich úspěšný přechod k dospělosti a začlenění, v neposlední řadě v rámci dobře známých demografických problémů stojících před Evropou, nicméně nezaměřuje. Zvláštní pozornost je v tomto ohledu nutno věnovat také prevenci všech forem diskriminace na základě pohlaví mezi dětmi.

3.5 Hospodářská krize je pro prospěch a zdravý rozvoj dětí rizikovým faktorem, který děti – zejména ty, které žijí v obtížných podmínkách – zasahuje v mnoha ohledech. Ve většině případů se služby a profesionálové, kteří s dětmi pracují, sami potýkají s problémy a čím dál větší počet základních služeb buď chybí, nebo je dostupných pouze ve velmi omezené míře.

3.6 V rámci vnějších vztahů přikládá EU velkou důležitost konkrétním otázkám s významem pro ochranu a prosazování práv dítěte. Mezi tyto otázky patří přeshraniční opatrovnictví, nezvěstné děti, děti migrantů, děti bez doprovodu, děti zadržovaných nelegálních migrantů, zneužívané děti a děti, které jsou oběťmi pohlavního zneužívání či sexuální turistiky⁽²⁰⁾. Nezabývá se však stále vážnějším problémem dětí, které zanechali rodiče migranti v zemích původu. U takových dětí je absence dozoru, zatímco rodiče pracují v některém z členských států EU, závažným problémem, stejně jako v případě, že rodiče nemohou s sebou své děti vzít z důvodu nevhodných podmínek. Za této situace – ačkoli poptávka po práci rodičů je v jiné zemi, v níž také platí daně a příspěvky, jejich dětem práva chybějí a jsou vystaveny vážným rizikům.

⁽¹⁸⁾ http://fra.europa.eu/fraWebsite/attachments/FRA-report-rights-child-conference2010_EN.pdf.

⁽¹⁹⁾ http://www.tarki.hu/en/research/childpoverty/tarki_dwb_mainreport_online.pdf.

⁽²⁰⁾ Stanovisko EHSV k tématu Ochrana dětí před cestujícími sexuálními delikventy, Úř. věst. C 317, 23.12.2009, s. 43–48.

3.7 EHSV považuje za velmi důležité, že došlo k první formulaci doporučení ohledně propojení práv dítěte a podnikatelského světa⁽²¹⁾, když UNICEF, iniciativa OSN Global Compact a Save the Children zahájily přípravu zásad a obecných pokynů, jejichž cílem je pomoci podnikatelské sféře chránit a podporovat práva dítěte. Kromě toho, že tento proces poskytuje prostor pro pozitivní opatření, upozorňuje na potenciální negativní dopady, zejména pokud jde o reklamu (nabádání dětí ke spotřebě produktů škodících tělesnému či psychickému zdraví, k násilnému, riskantnímu či eroticko-pornografickému jednání), vzorce spotřeby, ale i zdravotní a výživu, cestovní ruch, dětskou práci a diskriminaci. Všechna odvětví hrají v této oblasti klíčovou roli, a měla by tudíž úzce spolupracovat s vládními a nevládními organizacemi, organizacemi občanské společnosti, obchodními organizacemi a odbory, aby bylo možné tyto cíle splnit jak v Evropské unii, tak v členských státech.

3.8 EHSV je toho názoru, že ačkoli většina programů týkajících se problematiky dětí spadá do vnitrostátních pravomocí, stále roste počet doporučení a aktivit EU v mnoha těchto oblastech (např. předškolní věk, odborná příprava, předčasně ukončená školní docházka, nezvěstné děti). Ty potom ovlivňují vnitrostátní politiky, avšak rozsah jejich vlivu na realizaci na národní úrovni je mnohdy nejasný.

3.9 V různých programech EU (např. v oblasti mládeže, vzdělávání, celoživotního učení, integrace Romů, boje s chudobou, mezigenerační solidarita, rovnováhy pracovního a rodinného života, vnějších vztahů atd.) by měly být prioritou možnosti ochrany a prosazování práv dítěte s důrazem na různé skupiny zvláště zranitelných dětí, včetně dětí, jež zanechali rodiče migranti v zemích původu.

3.10 EHSV již dříve⁽²²⁾ naléhal na Komisi, aby na ochranu práv dítěte jmenovala zvláštního zmocněnce pro otázky násilí páchaného na dětech, a žádal státy, aby usilovaly o odstranění veškerých forem násilí páchaného na dětech. Proto EHSV lituje, že Komise nezaujala vůči tělesnému trestání dětí žádný postoj. Tělesné tresty poškozují právo dětí na tělesnou nedotknutelnost. Děti, které jsou bity, se učí používat násilí. Ochrana práv dítěte a právo na ochranu soukromí a lidskou důstojnost znamená, že EHSV odsuzuje jakékoli násilí páchané na dětech, včetně násilí uplatňovaného doma za „výchovným účelem“, a vyzývá tedy všechny členské státy, aby přijaly zákon o zákazu tělesného trestání dětí. Opakovaně vznáší požadavek, aby byl jmenován zvláštní zmocněnec a aby Evropská komise a členské státy usilovaly o odstranění tělesných trestů na dětech ve všech členských státech EU.

⁽²¹⁾ Children's Rights and Business Principles Initiative (iniciativa o dětských právech a obchodních zásadách).

⁽²²⁾ Úř. věst. C 325, 30.12.2006, s. 65–70.

3.11 Výbor souhlasí s tím, že naslouchání dětem, konzultace s nimi a jejich zapojování do všech otázek s nimi souvisejících napomůže vykonatelnosti jejich práv a zároveň je připraví na aktivní občanství. Aby se tak mohlo stát, je dále zapotřebí zajistit přístup k verzím dokumentů pro dětské čtenáře, a vytvářet a spravovat podobně přístupné brožury a internetové stránky či jejich specifické části, jak plánuje GR pro spravedlnost ⁽²³⁾.

3.12 K zajištění spravedlnosti, která bude respektovat práva dětí a zabrání jejich psychologické újmě, by bylo vhodné přijmout ve všech soudních systémech Unie následující opatření:

- u dětí, jež se staly obětí sexuální trestné činnosti, je třeba při shromažďování svědectví zabránit tomu, aby dítě bylo vystaveno dalším traumatům, a tato činnost tedy musí být prováděna za pomoci specificky proškolených odborníků a pokud možno na „neutrální půdě“ mimo soudní budovy;
- u dětí, které se účastní občanskoprávního rozvodového řízení rodičů, musí být výslech prováděn se stejnou opatrností, jako ve výše uvedeném případě, a je třeba je chránit před manipulací ze strany rodičů a právních zástupců.

3.13 V účinnějším informování o právech dítěte hrají nezbytně nutnou pozitivní úlohu média, včetně sociálních médií, která jsou zaměřena na rodiče, profesionály a samotné děti.

3.14 EHSV se vyslovuje pro využívání otevřené metody koordinace, jakož i dalších vhodných mechanismů, jako prokazatelně účinného přístupu k zajištění toho, že spolupráce mezi členskými státy a identifikace a využívání osvědčených postupů může pomoci při ochraně a prosazování práv dítěte a zároveň zařadit dětskou problematiku do ostatních politik.

3.15 Záměrem EHSV jako předního zástupce občanské společnosti je k tomuto přispět systematickým monitorováním výsledků a šířením a posilováním práv dítěte prostřednictvím jeho členů.

3.16 Pro účinnější prosazování legislativy považuje EHSV za vhodné a nutné zavést užší spolupráci a konzultace mezi různými orgány OSN, Výborem pro práva dítěte, Radou Evropy a mezinárodními dětskými organizacemi a organizacemi zastupujícími děti než doposud, jelikož cíle a činnost takových organizací souvisí s rozsáhlým a komplexním prosazováním práv dítěte.

V Bruselu dne 7. prosince 2011.

předseda
Evropského hospodářského a sociálního výboru
Staffan NILSSON

⁽²³⁾ Dětský koutek na www.europa.eu.

Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru ke sdělení Komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů – Posílení práv obětí v EU

KOM(2011) 274 v konečném znění

a k návrhu směrnice Evropského parlamentu a Rady, kterou se zavádí minimální pravidla pro práva, podporu a ochranu obětí trestného činu

KOM(2011) 275 v konečném znění – 2011/0129 (COD)

(2012/C 43/09)

Zpravodajka: **paní Kathleen WALKER SHAW**

Dne 18. května 2011 se Evropská komise a dne 29. června 2011 Rada rozhodly, v souladu s článkem 304 Smlouvy o fungování Evropské unie, konzultovat Evropský hospodářský a sociální výbor ve věci

sdělení Komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů – Posílení práv obětí v EU

KOM(2011) 274 v konečném znění

a

návrhu směrnice Evropského parlamentu a Rady, kterou se zavádí minimální pravidla pro práva, podporu a ochranu obětí trestného činu

KOM(2011) 275 v konečném znění.

Specializovaná sekce Zaměstnanost, sociální věci, občanství, kterou Výbor pověřil přípravou podkladů na toto téma, přijala stanovisko dne 8. listopadu 2011.

Na 476. plenárním zasedání, které se konalo ve dnech 7. a 8. prosince 2011 (jednání dne 7. prosince), přijal Evropský hospodářský a sociální výbor následující stanovisko 142 hlasy pro, 4 členové se zdrželi hlasování.

1. Závěry a doporučení

1.1 EHSV naléhavě vyzývá Komisi k vypracování podrobnější studie dopadu krize na oběti trestného činu a předložení doprovodných opatření na základě příslušných zjištění.

1.2 EHSV je znepokojen nízkou důvěrou obětí v systém trestního soudnictví a uznává potřebu zvýšit sebevědomí obětí, zejména obětí opakované trestné činnosti, a rozvíjet občanskou sebedůvěru k přetnutí začarovaného kruhu viktimizace. Vyzývá Komisi, aby zvážila přijetí doprovodných opatření a zajištění financování na podporu této věci.

1.3 EHSV navrhuje, aby Komise upravila definici „obětí“ tak, aby byla posílena práva a uznání rodiny nebo zástupce oběti.

1.4 EHSV naléhavě vyzývá Komisi k vypracování podrobné analýzy ochrany obětí, které utrpěly újmu v zaměstnání v důsledku trestné činnosti a předložit doprovodná opatření na podporu minimálních práv a uznání ve veřejném i soukromém sektoru v celé EU.

1.5 EHSV doporučuje, aby Komise vypracovala podrobnou analýzu obětí dopravních přestupků a předložila opatření k zajištění spravedlnosti, podpory a náhrady škody.

1.6 EHSV navrhuje, aby Komise do návrhů zabudovala účinnější záruky proti přímé i nepřímé diskriminaci obětí.

1.7 EHSV vyzývá k provedení významné kulturní změny ve smyslu přijetí úlohy oběti, a k tomu bude zapotřebí školení odborného a výkonného personálu na všech úrovních soudního systému a dalších relevantních orgánů za současného dodržení zásady subsidiarity. Patřit by sem mělo také obecné pojetí obětí ve sdělovacích prostředcích a prevence politicky motivovaného využívání obětí.

1.8 EHSV uznává, že určité skupiny obětí jsou zvláště zranitelné a vyžadují zvláštní zacházení, ovšem domnívá se, že namísto rozeznávání určitých „zranitelných obětí“, a tedy potenciálního vytváření hierarchie obětí, by Komise měla navrhnout, aby všechny oběti trestného činu měly přístup ke zvláštním

opatřením v podobě individuálního posouzení – v souladu s vnitrostátními předpisy – jejich zranitelnosti na základě jejich osobní charakteristiky, povahy trestného činu a vztahu k podezřelé osobě.

1.9 EHSV vyzývá k přijetí doprovodných opatření zaměřených na posílení a formální zakotvení sítě služeb podpory pro oběti s působností v celé EU a navrhuje, aby byla trvale financována z rozpočtu EU. EHSV rovněž doporučuje rozšíření působnosti služeb podpory na podporu obětí trestného činu a jejich rodin po návratu v případě, kdy k události došlo v zahraničí. EHSV se též domnívá, že služby podpory pro oběti by měly být flexibilní a schopné rozdělovat prostředky regionálně do oblastí, které je potenciálně budou nejvíce potřebovat.

1.10 EHSV uznává úlohu občanské společnosti v širším smyslu při přípravě praktických opatření na podporu obětí trestného činu a vyzývá Komisi, aby předložila doprovodná opatření a potřebné financování.

1.11 EHSV naléhavě vyzývá Komisi, aby v nadcházejícím přezkumu provedla řadu nutných zlepšení ustanovení o odškodňování obětí včetně možnosti zavedení programu odškodňování za újmu utrpěnou v důsledku trestného činu na úrovni EU. EHSV žádá Komisi, aby členským státům dala zřetelně najevo, že směrnice zajišťuje minimální pravidla a základní úroveň práv, jež umožňuje vnitrostátním prováděcím předpisům poskytování vyšší míry ochrany.

1.12 EHSV vítá návrhy týkající se restorativní justice a vyzývá Komisi, aby podpořila financování pilotních projektů s cílem vybudovat pravidla a vzdělávání týkající se restorativní justice v EU.

1.13 EHSV vyzývá Evropskou komisi, aby vypracovala společné postupy, v nichž by byla jasně definována lhůta⁽¹⁾ pro převoz a repatriaci tělesných ostatků obětí ze zahraničí a jež by byly nadřazeny vnitrostátním, regionálním či místním předpisům.

2. Úvod

2.1 Balíček návrhů předložených Komisí dne 18. května 2011 rozšiřuje stávající opatření týkající se práv obětí přijatá na úrovni EU. Cílem návrhů je zajistit jasná a konkrétní práva obětí trestného činu a zajistit uznání, respekt, ochranu, podporu a přístup ke spravedlnosti bez ohledu na to, odkud v EU pocházejí nebo kde v EU žijí.

⁽¹⁾ EHSV navrhuje lhůtu 28 dnů, jež by poskytovala dostatečný časový prostor pro provedení soudního ohledání a analýzy DNA dvěma patologi a také pro to, aby si konzulární úřad země, z níž oběť pocházela, vyžádal vypracování nezávislé zprávy.

2.2 EHSV uznává, že Lisabonská smlouva dnes EU poskytuje jasný právní základ ke stanovení minimálních pravidel upravujících práva obětí trestného činu. Návrhy vycházejí ze Stockholmského programu⁽²⁾ a jeho akčního plánu⁽³⁾ a jsou v souladu s Budapešťským plánem⁽⁴⁾.

2.3 EHSV vítá skutečnost, že polské předsednictví považuje za prioritu posílení bezpečnosti v EU, a dále úsilí předsednictví o dosažení pokroku v přípravě balíčku o obětech v Radě.

2.4 EHSV k této problematice vyvinul řadu aktivit včetně toho, že vypracoval stanoviska k odškodňování obětí trestného činu⁽⁵⁾, obchodování s lidmi⁽⁶⁾, pohlavnímu zneužívání a pohlavnímu vykořisťování dětí a proti dětské pornografii⁽⁷⁾, k právům dítěte⁽⁸⁾, politice EU pro boj proti terorismu⁽⁹⁾, začlenění do informační společnosti⁽¹⁰⁾ či boji proti počítačové trestné činnosti⁽¹¹⁾.

3. Obecné připomínky

3.1 EHSV zdůrazňuje, že členské státy nemohou přehlížet dopad probíhající hospodářské a finanční krize na tuto problematiku a musejí chápat fungování kriminality v těchto souvislostech. Při přísných úsporných opatřeních řada členských států omezuje policejní, zdravotní a sociální služby, komunitní organizace a financování služeb podpory pro oběti a další nevládní organizace v tomto oboru. Stávající nerovnosti se dále zvětšují a rostoucí míra chudoby a nezaměstnanosti pravděpodobně podníká další sociální problémy a stanou se potenciálním katalyzátorem kriminality.

3.2 Údaje o obětech trestného činu v EU jsou alarmující. Každý rok se lidé stanou přímými oběťmi více než 75 milionů trestných činů. Je nepřijatelné, aby většinou trestných činů bylo poškozováno vždy totéž malé procento obětí, které jsou viktimizovány stále dokola. Oběti typicky žijí v oblastech s vysokou kriminalitou, vysokým stupněm strachu z trestné činnosti a nízkou mírou hlášení trestných činů. Přibližně 90 % trestných činů v těchto komunitách není hlášeno.

3.3 Zásadním předpokladem budování prostoru svobody, bezpečnosti a práva pro občany v EU je zlepšení podpory obětí trestného činu v celé EU. Je to nezbytné vzhledem k setrvalému nárůstu počtu lidí cestujících po EU či stěhujících se po EU za prací, a tento trend bude dále pokračovat.

⁽²⁾ Viz http://www.consilium.europa.eu/uedocs/cms_data/docs/pressdata/en/ec/111877.pdf [není k dispozici v češtině].

⁽³⁾ KOM(2010) 171 v konečném znění.

⁽⁴⁾ Přijato Radou ministrů dne 10. června 2011.

⁽⁵⁾ Úř. věst. C 95, 23.4.2003, s. 40–44.

⁽⁶⁾ Úř. věst. C 51, 17.2.2011, s. 50–54.

⁽⁷⁾ Úř. věst. C 325, 30.12.2006, s. 60–64, Úř. věst. C 317, 23.12.2009, s. 43–48 a Úř. věst. C 48, 15.2.2011, s. 138–144.

⁽⁸⁾ Úř. věst. C 325, 30.12.2006, s. 65–70.

⁽⁹⁾ Úř. věst. C 218, 23.7.2011, s. 91.

⁽¹⁰⁾ Úř. věst. C 318, 29.10.2011, s. 9–18.

⁽¹¹⁾ Úř. věst. C 97, 28.4.2007, s. 21–26.

3.4 EHSV vítá skutečnost, že návrhy nabízejí občanům, kteří se stali obětí trestného činu v zahraničí v některém z členských států, možnost hlásit čin v domovském členském státě. To je zvláště důležité v případech vážných zranění nebo nehod, nebo pro rodinné příslušníky v případě smrtelného úrazu.

3.5 EHSV podporuje horizontální přístup směrnice pokrývající práva všech obětí.

3.6 Co je rovněž důležité, návrhy uznávají poškození a obtíže, které kromě oběti utrpí také její rodina, to je však nutné v návrzích reflektovat systematictěji.

3.7 Tyto události mají devastující fyzické, emocionální a finanční důsledky, které vyžadují podporu obětem i jejich rodinám, které se tak dostávají do středu událostí souvisejících s podporou těchto obětí, s jednáním s úřady, zdravotní podporou, labyrintem administrativy, pronásledováním podezřelých a domáháním se spravedlnosti a odškodnění.

3.8 EHSV se domnívá, že je třeba uznat existenci zvýšených obtíží a zátěže pro oběti a jejich rodiny v přeshraničních situacích, kde se setkávají s dalšími problémy spojenými s odlišnými jazyky, postupy a kulturami, které jsou pro ně neznámé a které jim mohou připadat nepřekonatelné.

3.9 Obecněji řečeno, 50 % obětí trestného činu nehlásí trestný čin „příslušnému orgánu“. Může tomu tak být z různých důvodů, mimo jiné proto, že oběti nerozumějí systému trestních oznámení nebo podávání žalob, případně nemají příliš důvěru v pomoc úřadů či jejich ochranu a podporu při domáhání se spravedlnosti či náhrady škody. EHSV by si přál realizaci návrhů v podobě praktických opatření zaměřených na nápravu nedostatečné důvěry obětí v soudní systém.

3.10 Studie potvrzují⁽¹²⁾, že stávající opatření nepřinesla řešení řady praktických a technických problémů, se kterými se setkávají oběti a jejich rodiny v době, kdy jsou nejzranitelnější a potřebují pomoc.

3.11 Tyto návrhy jsou důležitým krokem k tomu, aby oběti a jejich rodiny byly umístěny do popředí, aby se jim dostalo uznání, slušného zacházení a respektu a aby pro ně byla zajištěna ochrana, podpora a přístup ke spravedlnosti, které jsou jejich právem. Lidé zranitelní v důsledku takových okolností by se nikdy neměli cítit osamoceni.

4. Konkrétní připomínky

4.1 V současné době panuje v EU výrazná nerovnováha v intenzitě a účinnosti předpisů a bude nutné provést skokovou

změnu k zajištění přijatelných standardů podpory, ochrany a práv, na něž se občané EU budou moci spolehnout bez ohledu na to, zda se vyskytují ve své zemi, nebo v kterémkoli jiném členském státě. Není možné, aby míra podpory, které se oběti dostane, byla loterií podle toho, kde v EU se stane obětí trestného činu.

4.2 EHSV uznává, že jeho členové mají výsadní postavení umožňující podílet se na účinném provedení těchto návrhů, a v souvislosti s doprovodnými opatřeními zmíněnými ve sdělení vyzývá Komisi k pokračování ve spolupráci s EHSV na tom, aby jejich domovské organizace ve vhodných případech byly motivovány k rozvíjení konkrétních struktur, politik a postupů, jejichž vyústěním bude systematictější a účinnější podpora obětí trestného činu a jejich rodin.

4.3 Uznání a ochrana

4.3.1 Definice „obětí“ ve směrnici pokrývá pouze „rodinné příslušníky osoby, jež zemřela v důsledku trestného činu“. EHSV se domnívá, že toto vymezení je příliš úzké a nebere v úvahu skutečnost, že řada přeživších obětí je natolik vážně zraněna, že potřebují zásadní podporu pro uplatnění své právní způsobilosti při podávání trestního oznámení nebo aby se mohly v soudním řízení domáhat spravedlnosti a odškodnění, což pak za ně musí učinit rodinní příslušníci nebo jiné osoby poskytující podporu. I oni musejí být uznáni. EHSV navrhuje pozměnit znění článku 2 dokumentu KOM(2011) 275 (Definice) tak, aby zahrnoval nový odst. 2 písm. a) iii): „uznaná osoba poskytující podporu, ať se jedná o člena rodiny nebo zaměstnance oběti, která potřebuje zásadní podporu pro uplatnění své právní způsobilosti před spácháním trestného činu nebo po něm“.

4.3.2 I přes úsilí o soulad s předpisy v oblasti zdraví a bezpečnosti při práci se EHSV obává, že návrhy mlčí k otázce ochrany obětí trestné činnosti při práci, a to včetně pracujících v silniční a jiné dopravě. Členské státy přistupují různě k určování toho, která porušení práv a ochrany na pracovišti naplňují skutkovou podstatu trestného činu, což by mohlo ohrozit záruku minimálních pravidel v celé EU. Tato skutečnost má též dopady na vyslané pracovníky. EHSV proto vyzývá Komisi k vypracování podrobné analýzy této problematiky a doprovodných opatření na podporu minimálních práv obětí trestné činnosti při práci, jež by platila pro veřejný i soukromý sektor.

4.3.3 EHSV se obává, že definice oběti jako „fyzické osoby“ by mohlo organizace nebo podniky, které se stanou obětí trestného činu, vyloučit z možnosti domáhat se práv podle této směrnice. EHSV navrhuje, aby Komise provedla studii mapující potřebu specifických opatření v této oblasti, zejména pokud se jedná o malé a střední podniky, s cílem zvýšit ochranu před sériovou viktimizací.

⁽¹²⁾ KOM(2011) 274 a SEK(2011) 580.

4.3.4 EHSV se domnívá, že Komise nevěnovala odpovídající pozornost vážnému problému přímé a nepřímé diskriminace obětí včetně diskriminace kulturní, a navrhuje, aby do návrhů byly zabudovány účinnější záruky v tomto smyslu. Může dojít k dvojí viktimizaci a diskriminaci tam, kde jsou oběti terčem zneužívání z důvodu své rasy, náboženství, víry, sexuální orientace, zdravotního postižení, pohlaví nebo sociálního původu, což je hlavní příčinou mimořádně vysoké míry nehlášených trestných činů. Oběti se též mohou setkat s diskriminací v podobě nepřijatelného zacházení ze strany úřadů a soudního systému tím, že jim tyto subjekty nevěří nebo s nimi nejednají s dostatečnou slušností, respektem a uznáním.

4.3.5 EHSV vyzývá k provedení významné kulturní změny ve smyslu přijetí úlohy oběti v soudním systému. Důležitým prvním krokem je zajištění odpovídajícího vzdělávání odborného a výkonného personálu za současného dodržení zásady subsidiarity. EHSV doporučuje Komisi, aby se zaměřila na programy financování, které by mohly dosáhnout této kulturní změny prostřednictvím klíčových agentur.

4.3.6 Ochrana obětí trestného činu má v návrzích klíčový význam. To je zvláště důležité v případech, kdy se oběti a jejich rodiny nacházejí v blízkosti nebo ve stejné budově jako obviněný, ať již v nemocnicích, u soudu nebo na policejních služebnách. Je třeba přijmout standardní postupy k zaručení podmínek (spíše než k jejich „postupnému zavedení“, jak se uvádí v návrzích), které zamezí kontaktu mezi obětí a její rodinou s obviněným tím, že je umístí do oddělených místností a použijí oddělená zařízení.

4.3.7 Důležité je také bránit tomu, aby se lidé stávali potenciálními oběťmi. EHSV vyzývá Komisi, aby podpořila monitorování vzniku nových forem viktimizace, např. počítačové trestné činnosti, a vyhodnotila, jaká opatření jsou nutná k ochraně a podpoře obětí. Klíčovým předpokladem snížení počtu obětí je rozvíjení programů, které budou stavět na úspěšnosti programů typu Daphne, tedy zvyšovat informovanost o možných rizicích a přijímat preventivní kroky, dojde-li k hrozbě.

4.3.8 Ze statistik vyplývá, že jakmile se někdo stane obětí, velmi se zvýší jeho zranitelnost vůči další viktimizaci. Řada obětí trpí celoživotní viktimizací z dětství v rodině nebo v péči státních a jiných institucí. Pro mnohé z nich je těžké hovořit o své situaci a podniknout kroky nutné k nahlášení viktimizace. EHSV požaduje doprovodná opatření a cílené financování z prostředků EU zaměřené na posílení obětí a svědků viktimizace, jež by narušilo sériovou viktimizaci a rozvíjelo občanskou sebedůvěru zejména v oblastech s vysokou kriminalitou.

4.3.9 Přestože EHSV uznává, že některé skupiny obětí jsou zvláště zranitelné – jako děti nebo lidé se zdravotním postižením vyžadující zvláštní zacházení, obává se, že označením některých „zranitelných obětí“ může Komise podnítit vznik jakési hierarchie obětí, což by mohlo vést k diskriminaci jiných obětí. Všechny oběti jsou zranitelné a EHSV se domnívá, že vhodnější by mohl být návrh, aby všechny oběti trestného činu měly přístup ke zvláštním opatřením v podobě individuálního posouzení – v souladu s vnitrostátními předpisy – jejich zranitelnosti na základě jejich osobní charakteristiky, povahy trestného činu a vztahu k podezřelé osobě. Naprosto nezbytné jsou metodiky, které s ohledem na podporu oběti uznávají její sociální prostředí a životní podmínky, rozumějí jim a reagují na ně. EHSV doporučuje pozměnit článek 18 v dokumentu KOM(2011) 275 tak, že budou vyškrtnuty odstavce 1, 2 a 5 a náležitě upraveny odkazy a formulace v navazujícím textu, včetně vyškrtnutí slov „všech ostatních“ v prvním řádku odstavce 3.

4.3.10 EHSV vítá návrh nařízení o vzájemném uznávání ochranných opatření v občanských věcech a uznává, že se jedná o nutný doplňující právní předpis k návrhu směrnice CSL 00002/2010 o evropském ochranném příkazu. EHSV konstatuje, že Rada ministrů a Evropský parlament dospěly k dohodě nad tímto návrhem. EHSV se domnívá, že využití a formát obou opatření by s ohledem na usnadnění jejich aplikace měly být co nejvíce standardizovány. Je třeba zavést mechanismy, jež zaručí účinné prosazování ochranných příkazů.

4.3.11 EHSV uznává pozitivní úlohu, kterou mohou ve vztahu k podpoře a uznání práv obětí sehrát sdělovací prostředky, a považuje za žádoucí, aby návrhy obsahovaly ustanovení, která by zajistila rovnováhu mezi uznáním této pozitivní úlohy a ochranou soukromí obětí a jejich rodin během soudního řízení, a dále ochranou před nevídanou pozorností médií včetně politicky motivované viktimizace z jejich strany. Příliš často dochází ke zveřejnění vyobrazení, fotografií a osobních údajů bez předchozího souhlasu, což je nepřijatelné narušení soukromí a rodinného života. Důležité je zaručit obětem a jejich rodinám patřičný respekt, integritu a lidská práva v době, kdy jsou nejzranitelnější. V takových případech by příslušné sdělovací prostředky měly mít povinnost napravit porušení pravidel tím, že je uznají se stejnou mírou viditelnosti, kterou udělily viktimizaci samé.

4.3.12 EHSV dále považuje za žádoucí zařadit do návrhů požadavek na veřejné instituce, zejména policii, aby také ony chránily soukromí obětí a jejich rodin. Tato otázka zasluhuje pozornost, neboť policie je největším dodavatelem informací sdělovacím prostředkům. Například ve Spojeném království došlo před časem ke skandálnímu odhalení telefonních odposlechů obětí a jejich rodin. EU musí zajistit větší ochranu obětí a jejich rodin v této oblasti, jak doma, tak v zahraničí.

4.4 Právo na informace, dorozumění, tlumočení a překlad

4.4.1 EHSV vítá skutečnost, že návrhy udělují obětem jasná a rozsáhlá práva na včasné a relevantní informace a právo na průběžné informace o vývoji jejich případu. Velmi často dochází ke ztrátě drahocenného času, informací a důkazů, zejména není-li od počátku zřejmé, zda se jedná o trestný čin, např. u hledaných osob, utopení, pádů nebo nejasných úmrtí. Časová prodleva může být ještě větší v přeshraničních případech, zejména pokud k případu nejsou svědci. To vše by nemělo znamenat zpoždění v aktivaci opatření na podporu a ochranu obětí. Možnosti vyšetřování s využitím Eurojust nebo smlouvy o vzájemné právní pomoci je omezené, neboť ve druhém případě se musí jednat výhradně o trestní věci. EHSV považuje za žádoucí doprovodná opatření, s jejichž pomocí by mohly být odstraněny překážky bránící podání podnětu k vyšetřování nebo žádosti o poskytnutí informací.

4.4.2 Je důležité vědět, kde získat informace a jak ohlásit pohrůžku nebo incident; v přeshraničních situacích by tyto informace měly být lépe zpřístupněny příslušnými orgány, jako jsou policie, konzuláty a velvyslanectví, nemocnice či místní úřady, a na jejich internetových stránkách. Uvedené informace by také měly být zařazeny do cestovních dokumentů od cestovních kanceláří či leteckých společností, formou trhačích duplikátů, který cestující mohou přenechat blízkým rodinným příslušníkům nebo přátelům.

4.4.3 V současné době není dostatečná koordinace a spolupráce mezi příslušnými úřady v přeshraničních případech, kde jsou častou překážkou odlišnosti v zákonech a kulturách či neochota orgánů ke sdílení informací a spolupráci. EHSV považuje za žádoucí další spolupráci mezi ministerstvy zahraničí a spravedlnosti v EU na přípravě Memoranda o porozumění, jež by napomohlo výměně informací mezi policejními orgány prostřednictvím konzulárních úřadů a přineslo odpovědi na legitimní dotazy oběti nebo rodiny k vyšetřování. Patřit by sem měl závazek příslušných orgánů poskytnout kontaktní údaje vyšetřujícího orgánu nebo vyšetřovatele jmenovanému kolegovi v jiné jurisdikci, který by se spojil s obětí a její rodinou a poskytl tyto informace; podle nutnosti by bylo nutné zajistit ochranu před nežádoucím zveřejněním těchto informací.

4.4.4 Řada zemí nemá systém kontaktních osob pro styk s rodinami v rámci policejních či jiných vyšetřujících orgánů, a vyžaduje, aby si rodina pro účely podání informací najala právního zástupce, což může být nákladné a nad možnosti četných rodin. EHSV doporučuje, aby Komise zvážila doprovodná opatření zaměřená na vytvoření modelů osvědčených postupů v této oblasti, které by byly jednodušší využity v celé EU.

4.4.5 Členské státy by měly mít povinnost široce a pravidelně zveřejňovat informace o právech obětí a místech, kde mohou získat podporu. Dále by z důvodů minimalizace

nákladů měly mít povinnost spolupracovat na úrovni EU na mnohojazyčné nabídce takových informací.

4.4.6 Právo rozumět a právo být chápán je klíčovým předpokladem domáhání se spravedlnosti. EHSV navrhuje, aby členské státy vyhodnotily komunikační potřeby obětí a jejich rodinných příslušníků, kteří se účastní trestního řízení, aby jim byla zaručena podpora, kterou potřebují k tomu, aby rozuměli a byli chápáni.

4.4.7 Rozsáhlá práva na tlumočení a překlad zdarma v trestním řízení patří mezi základní lidská práva, a nabývají kritického významu pro oběti a jejich rodiny v přeshraničních případech. EHSV vítá skutečnost, že tato práva jsou nyní rozšířena i na oběti. Obavy o náklady těchto služeb by neměly být přeháněny, neboť mnohé členské státy již reagují na tyto žádosti obětí.

4.4.8 EHSV vítá skutečnost, že oběti a jejich rodiny mají právo vznést námitku proti rozhodnutí, že takové služby nejsou potřebné, a právo podat stížnost na kvalitu tlumočení, nepovažují-li ji za dostatečnou, aby mohly uplatňovat svá práva v rámci řízení. Dle požadavku směrnice 2010/64/EU o právu na tlumočení a překlad v trestním řízení EHSV podporuje zavedení národních rejstříků kvalifikovaných překladatelů a tlumočnicků a cíl, aby se jednalo o oficiální zdroj využívaný právními poradci a příslušnými orgány. EHSV se obává, že některé členské státy provozují rejstříky, avšak smluvně tyto služby sjednávají s agenturami, čímž rejstříky obcházejí a postupují v rozporu s duchem směrnice; EHSV považuje za žádoucí, aby tyto praktiky byly zastaveny.

4.5 Právo na služby podpory pro oběti

4.5.1 Návrhy stanovují minimální služby, které mají být poskytovány v celé EU s cílem zajistit, aby oběti trestného činu a jejich rodiny věděly, jak včasnou a jak účinnou pomoc mohou očekávat v době, kdy to nejvíce potřebují, bez ohledu na to, kde v EU se nacházejí. Je naprosto zásadní, aby tyto služby byly poskytovány zdarma, aby byla zachována důvěrnost informací a aby je poskytovali řádně proškolení pracovníci, ať již se jedná o služby veřejné, nebo soukromé.

4.5.2 EHSV se obává, že současná úroveň a kvalita služeb podpory pro oběti mezi členskými státy EU se značně liší a že obecně nejsou tyto služby financovány tak dobře jako služby pro lidi obviněné nebo podezřelé ze spáchání trestného činu. EHSV vyzývá k přijetí doprovodných opatření zaměřených na posílení standardů, kvality a zeměpisného pokrytí agentur pro podporu obětí s působností v celé EU a navrhuje, aby byla bezpečně a trvale financována z rozpočtu EU. Napomůže to dosažení úspor z rozsahu tím, že budou připraveny společné vzdělávací programy online, informační a komunikační struktury a sdílení osvědčených postupů. Napomůže to též strukturovanějšímu monitorování obětí, provádění a prosazování legislativního balíčku a jeho účinnosti.

4.5.3 Právo obětí na služby podpory je klíčovým předpokladem jejich návratu do normálního života a efektivního přístupu ke spravedlnosti. Ačkoli finanční a hospodářská krize představuje pro mnohé členské státy vážné problémy, nemohou tyto státy uhnout před svými povinnostmi v této oblasti. Musejí porovnat náklady na realizaci těchto služeb s náklady na jejich nerealizaci, tj. hospodářské a sociální náklady obětí a jejich rodin, kterým trvá dlouhou dobu, než se z takového zážitku vzpamatují, nebo se jim to dokonce vůbec nepodaří. Několik zemí financuje státní opatření na podporu obětí z pokut vybraných za trestné činy. EHSV navrhuje, aby Komise financovala studii účinnosti těchto systémů s výhledem jejich širšího použití.

4.5.4 EHSV uznává, že počet obětí trestného činu se v jednotlivých členských státech a regionech liší. Zvýšený výskyt problému může být následkem zvýšení počtu obyvatel na vrcholu sezóny dovolených v kombinaci s alkoholem posílenou agresivitou. EHSV se domnívá, že podpora by měla být dostatečně flexibilní, aby se k ní dalo přistupovat regionálně, a vyzývá Komisi a členské státy, aby zvážily nasměrování prostředků a podpůrných opatření s cílem zlepšit komunikaci a služby pro kritická místa. Zvláště důležité je to tam, kde zvýšené riziko ohrožení nebo násilného trestného činu je disproporcionálním důsledkem výskytu podezřelých nebo obětí z míst mimo daný region nebo stát.

4.5.5 Nezbytné je právní zakotvení povinnosti informovat oběti o službách podpory a poskytnout tyto služby. V EU úkol spojit oběti s těmito službami zpravidla přísluší policii. V současné době však drtivá většina⁽¹³⁾ obětí na příslušné služby odkazována není. Jedná se tak o největší překážku poskytování podpory obětem v celé Evropě.

4.5.6 Další orgány vstupující do kontaktu s oběťmi by také měly mít podle možností za úkol odkázat oběti na služby podpory včetně nemocnic, velvyslanectví a konzulárních úřadů, škol a služeb v oblasti bydlení. Je třeba poznamenat, že zde nenastává problém s právy na ochranu osobních údajů.

4.5.7 Stávající služby podpory pro oběti nepomáhají běžně obětem nebo rodinám obětí trestných činů spáchaných v zahraničí po návratu postižených do země původu. Tuto slabinu je třeba řešit. Obětem může trvat dlouho, než se vrátí do normálního života, a mnohé z nich se po návratu domů potýkají se setrvalými zdravotními problémy a právními či administrativními problémy. EHSV vyzývá k rozšíření oblasti působnosti služeb podpory pro oběti tak, aby poskytovaly tuto podporu.

4.5.8 EHSV žádá o vytvoření finančních opatření EU k financování a podpoře spolupráce a budování kapacit mezi

službami podpory pro oběti a policejními a soudními orgány, nemocnicemi, odbory, nevládními organizacemi a podniky, jejichž výsledkem by bylo rozvíjení zapojení občanské společnosti do zlepšování podpory pro oběti trestného činu a jež by dále vedly k propagaci osvědčených postupů a praktických opatření zlepšujících podporu obětí. Dobrovolníci, kteří utrpí újmu v důsledku trestné činnosti během poskytování podpory a služeb, by také měli být uznáni a podporováni jako oběti trestného činu.

4.5.9 EHSV sice potvrzuje, že primární při ochraně a podpoře obětí jsou soudní systémy a další příslušné veřejné orgány, domnívá se však, že existuje také prostor pro podniky a organizace v příslušných odvětvích (cestovní kanceláře, pojišťovny, letecké společnosti, hotely, banky, mobilní a jiní telefonní operátoři, půjčovny automobilů a taxislužby, odbory a sociální nevládní organizace) ke konstruktivní spolupráci na rozvíjení pozitivních a praktických strategií a struktur na podporu obětí a jejich rodin v době krize. Tyto iniciativy by neměly být považovány za břemeno, ale spíše za příležitost k rozvíjení pozitivních politik sociální odpovědnosti podniků.

4.5.10 EHSV navrhuje, aby Komise provedla studii odvětví pojištění v EU a vyhodnotila opatření týkající se krytí, ochrany a odškodnění obětí trestného činu a nehody, s cílem propagovat osvědčené postupy v poskytování spravedlivé a přiměřené právní a administrativní podpory, odškodnění a nákladů nezbytných k tomu, aby se oběti nebo jejich rodiny mohli zúčastnit trestního řízení. Srozumitelnost pojmů a výjimek z pojistných krytí by měla být posouzena s ohledem na rozdílnou úroveň gramotnosti, vzdělání a možná zdravotní postižení zákazníků. Ustanovení smluv o sjednání cestovního pojištění, kde je krytí úplně nebo částečně vyňato, pokud pojištěnec požil alkohol a pod jeho vlivem přispěl ke škodní události, by měla být jasně sdělena a pojišťovny by zároveň měly být vyzvány k přiměřenému zohlednění skutečnosti, že řada lidí na dovolených pije s mírou, a ke zvážení použití zavedených způsobů měření alkoholu, jako je tomu např. u silničních kontrol. Členské státy mají i nadále povinnost poskytnout odškodnění podle směrnice EU o odškodňování. To však pojišťovny nezabýváje povinnosti plnit primární závazky.

4.5.11 EHSV se domnívá, že by měla být zřízena monitorovací skupina na úrovni EU, která by zahrnovala oběti a jejich rodiny, spolky na podporu obětí a příslušné nevládní organizace, a zástupce odborů a podniků, a podporovala trvalé monitorování, dbala na rozvíjení odborné přípravy a působila jako hnací síla kulturní změny ve prospěch obětí.

4.5.12 Tam, kde to bude vhodné, by podpora práv obětí měla být zapracována do ostatních politik a legislativních návrhů EU. Napomohlo by to pokroku v této oblasti.

⁽¹³⁾ Dle informací organizace Victim Support Europe.

4.6 Spravedlnost a odškodnění

4.6.1 Je třeba zlepšit rovnováhu mezi právy obviněného a právy oběti. V současné době nejsou oběti dostatečně chráněny a mají méně práv. EHSV naléhavě vyzývá Komisi a členské státy, aby přijaly opatření, která by poskytla účinné možnosti odvolání pro ty oběti, kterým nebudou poskytnuty informace, podpora a další minimální práva a ustanovení zakotvená ve směrnicích.

4.6.2 Právo oběti vypovídat během trestního řízení a právo předkládat důkazy patří do lidských práv a funkční justice. Toto právo je v některých členských státech již zakotveno a je třeba jej zavést v celé EU. V této souvislosti by právní předpisy EU měly zohledňovat a důrazně podněcovat zavádění efektivních programů na ochranu svědků.

4.6.3 Práva obviněného musejí být zaručena, je však třeba také uznat a podporovat legitimní zájmy obětí a jejich rodin. Oběti by měly mít práva na stejné úrovni právní a administrativní podpory. EHSV vítá uznání práv obětí na právní pomoc, pokud mají status účastníka trestního řízení, jenž jim přiznává možnost využít práv podle této směrnice. EHSV se domnívá, že tato podpora by měla být zpřístupněna též rodinám obětí a uznaným osobám poskytujícím podporu, pokud dojde k úmrtí oběti nebo oběť potřebuje zásadní podporu pro uplatnění své právní způsobilosti při účasti na trestním řízení, a žádá Komisi, aby provedla analýzu právní pomoci a asistence pro oběti a jejich rodiny v EU, aby mohla být připravena možná budoucí opatření k rozšíření podpory v této oblasti.

4.6.4 EHSV vyjadřuje své znepokojení nad tím, že v některých členských státech naráží repatriace tělesných ostatků obětí na značné překážky. Rodinám obětí je často odepíráno právo převézt ostatky svých blízkých do vlasti, aby je mohli pohřbít, nebo musejí na jejich vydání čekat celé roky a absolvovat složitou právní proceduru. K zármutku nad smrtí blízké osoby se tak přidává nevýslovný žal a pocit marnosti. EHSV doporučuje Evropské komisi, aby vypracovala společné postupy, v nichž by byla jasně definována lhůta⁽¹⁴⁾ pro převoz a repatriaci tělesných ostatků obětí ze zahraničí a jež by byly nadřazeny vnitrostátním, regionálním či místním předpisům.

4.6.5 EHSV vítá právo na náhradu výdajů za cestu, náhradu výdajů za ubytování a denní příspěvky pro oběti během účasti na hlavním líčení, ať již v postavení svědka, nebo oběti. EHSV rozumí skutečnosti, že toto ustanovení zahrnuje rodinu oběti vraždy, očekával by však širší použití na rodiny obětí a osoby poskytující podporu obětem, které potřebují zásadní podporu pro uplatnění své právní způsobilosti, a plnění ze strany státu.

4.6.6 Základním minimálním pravidlem by mělo být písemné potvrzení o podání trestního oznámení. Podle rozhodnutí Evropského soudu pro lidská práva by oběti také měly mít právo na řádné vyšetření jejich stížnosti ze strany státu.

4.6.7 EHSV se domnívá, že v případě trestných činů spáchaných obviněným v jiném členském státě by měla existovat ustanovení, jež zajistí, aby řízení o vydání neblokovala domácí řízení proti témuž obviněnému, pokud se domácí řízení týkají méně závažné trestné činnosti než stíhání v zahraničí. Tato řízení by měla být zkrácena nebo přesunuta na jiný termín až do uzavření zahraničního řízení.

4.6.8 EHSV se domnívá, že v případě rozhodnutí o zastavení trestního stíhání by mělo existovat právo na nezávislý přezkum tohoto rozhodnutí. Účinnějším nástrojem by bylo právo oběti na to, aby byla konzultována před přijetím rozhodnutí o zahájení trestního stíhání.

4.6.9 EHSV uznává, že peněžitá náhrada škody nemůže nahradit újmu utrpěnou v důsledku trestného činu, a dále že je velmi důležité uznání oběti a respekt vůči ní. Oběti mají zavedené právo na odškodnění, často si však tohoto svého nároku nejsou vědomy, nebo je odrazuje složitý proces vymáhání. Získání odškodnění za újmu utrpěnou v důsledku trestného činu v přeshraničních případech je často nemožné bez toho, že oběť nebo rodina podají občanskoprávní žalobu v zahraniční jurisdikci, což je složité a nákladné. Je třeba učinit více pro to, aby oběti mohly podávat žaloby snáze a bez poplatků. EHSV naléhavě vyzývá Komisi, aby provedla přezkum směrnice o odškodňování obětí a provedla celou řadu nutných zlepšení v této oblasti včetně možnosti zavedení programu odškodňování za újmu utrpěnou v důsledku trestného činu na úrovni EU.

4.6.10 EHSV vyzývá Komisi, aby v rámci výše uvedeného přezkumu věnovala zvláštní pozornost otázce odškodňování obětí dopravních přestupků. EHSV bere na vědomí dobré příklady odškodnění a podpory obětí v některých členských státech. Například tam, kde je významná část peněz vybraných na pokutách za dopravní přestupky použita na podporu a odškodňování obětí. Vzhledem k tomu, že dopravní nehody jsou hlavní příčinou vzniku tělesného postižení, měly by do přípravy, provádění a správy těchto programů odškodňování být zapojeny také organizace zastupující osoby se zdravotním postižením.

4.6.11 Měla by být zvážena možnost poskytovat zálohy na pomoc obětem a jejich rodinám bezprostředně po události, kdy mohou být náklady zvláště vysoké.

4.6.12 EHSV vítá návrhy týkající na restorativní justice, zařazené ve směrnici, domnívá se však, že použitá definice je příliš úzká a je třeba zdůraznit, že existují různé možnosti restorativní justice, které nezahrnují zprostředkování vztahů mezi lidmi. EHSV potvrzuje, že právní a ochrana obětí a jejich rodin musí být prvořadým cílem ve všech případech. Nezbytné jsou silné záruky a vítána budou ustanovení, jež zajistí, aby státy usnadnily využití řádně proškolených služeb podpory. EHSV

(14) Viz poznámka pod čarou č. 1.

konstatuje, že v současné době velmi málo členských států poskytuje financování restorativní justice a doporučuje Komisi, aby podpořila pilotní projekty s cílem vybudovat pravidla a vzdělávání týkající se restorativní justice v EU, dosáhnout úspor z rozsahu a podpořit výměnu osvědčených postupů.

4.6.13 EHSV konstatuje, že každý rok vyprodávají donucovací orgány v celé EU velké množství „odcizeného majetku“, jež policie nevrátila zpět vlastníkům. Dalším problémem jsou nepřijatelné lhůty pro vrácení majetku⁽¹⁵⁾. EHSV považuje za žádoucí posílení ustanovení o vrácení majetku spolu s povinností orgánů poskytovat specifické informace a kontaktní údaje o osobách odpovědných za daný majetek; dále je třeba zajistit, aby majetek byl vrácen v krátké a předem stanovené lhůtě.

V Bruselu dne 7. prosince 2011.

4.7 *Provádění a prosazování*

4.7.1 Porušení ustanovení směrnice má závažné hospodářské a sociální důsledky nejen pro oběti a jejich rodiny, ale také pro ekonomiky členských států v podobě neodpracovaných pracovních dní a zatížení zdravotních a jiných sociálních a právních služeb. Je proto nezbytné, aby tato nová opatření na podporu obětí a jejich rodin byla řádně provedena tak, aby vedla k lepšímu a rychlejšímu návratu do normálního života.

4.7.2 EHSV se domnívá, že návrhy by měly zahrnovat silná opatření k zajištění dodržování minimálních pravidel v celé EU. To bude vyžadovat zajištění trvalého monitorování a účinného prosazování, a dále též odrazující sankce jako prevenci nedodržení ustanovení směrnice.

předseda
Evropského hospodářského a sociálního výboru
Staffan NILSSON

⁽¹⁵⁾ Služby podpory pro oběti v celé Evropě pravidelně dostávají stížnosti obětí na lhůty donucovacích orgánů vztahující se na vrácení majetku obětem.

Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru k návrhu směrnice Evropského parlamentu a Rady o minimálních požadavcích na bezpečnost a ochranu zdraví před expozicí zaměstnanců rizikům spojeným s fyzikálními činiteli (elektromagnetickými poli) (dvacátá samostatná směrnice ve smyslu čl. 16 odst. 1 směrnice 89/391/EHS)

KOM(2011) 348 v konečném znění – 2011/0152 (COD)

(2012/C 43/10)

Samostatná zpravodajka: **paní LE NOUAIL MARLIÈRE**

Dne 22. července 2011 se Rada a dne 13. září 2011 Evropský parlament, v souladu s článkem 304 Smlouvy o fungování Evropské unie, rozhodly konzultovat Evropský hospodářský a sociální výbor ve věci

návrhu směrnice Evropského parlamentu a Rady o minimálních požadavcích na bezpečnost a ochranu zdraví před expozicí zaměstnanců rizikům spojeným s fyzikálními činiteli (elektromagnetickými poli) (dvacátá samostatná směrnice ve smyslu čl. 16 odst. 1 směrnice 89/391/EHS)

KOM(2011) 348 v konečném znění – 2011/0152 (COD).

Specializovaná sekce Zaměstnanost, sociální věci, občanství, kterou Výbor pověřil přípravou podkladů na toto téma, přijala stanovisko dne 8. listopadu 2011. Samostatnou zpravodajkou byla paní LE NOUAIL MARLIÈRE.

Na 476. plenárním zasedání, které se konalo ve dnech 7. a 8. prosince 2011 (jednání dne 7. prosince), přijal Evropský hospodářský a sociální výbor následující stanovisko 144 hlasy pro, 45 hlasů bylo proti a 4 členové se zdrželi hlasování.

1. Závěry a doporučení

1.1 EHSV doporučuje přijmout tuto směrnici a provést ji co nejdříve do práva členských států.

1.2 Výbor však podporuje, aby bylo velmi rychle iniciováno přijetí zásady předběžné opatrnosti, jež by zohlednila rizika netepelných biologických účinků expozice elektromagnetickým polím. Dlouhodobě musí být zcela zaručena vysoká míra ochrany zdraví pracovníků, a to použitím nejlepších technologií, jež jsou k dispozici a jež jsou nákladově přijatelné. Výbor očekává, že odpovídající ustanovení bude zařazeno do textu směrnice.

1.3 Aby byla tato zásada předběžné opatrnosti účinná a spolehlivá, Výbor podporuje postup Komise spočívající ve stanovení prahových hodnot. K plnému účinku tohoto postupu však doporučuje stanovit pevné prahové hodnoty s odkazem na limity uplatňované při provádění směrnice 2004/40/ES (Rakouskem, Českou republikou, Slovenskem, Litvou, Lotyšskem, Estonskem a Itálií). Výbor trvá na nezbytném posílení nezávislosti vědeckých subjektů, jež se podílejí na stanovení limitů pro expozici pracovníků elektromagnetickým polím, jejich účinku a důsledků pro veřejné zdraví a opatření, která je třeba přijmout na ochranu zdraví pracovníků vystavených tomuto typu záření.

1.4 Je třeba skoncovat s případy střetu zájmů, ve kterých se nacházejí členové těchto komisí, ať již v souvislosti s financováním vlastních výzkumných projektů, nebo pokud

jde o jejich jmenování (postupy a nabídková řízení, využití nezávislých veřejných vědeckých ústavů).

1.5 Výbor připouští, že pro povolání, kde se používá magnetická rezonance pro lékařské účely (MRI), je třeba výjimka, kterou je však třeba časově omezit a současně s ní navýšit prostředky na výzkum nových technologií určených k ochraně zaměstnanců před účinky expozice elektromagnetickým polím a na hledání náhradních technik. Pracovníkům, jichž se tato výjimka týká, musí být poskytnuty lepší ochranné prostředky, zvláštní zdravotní dohled a pojištění zákonné odpovědnosti pro případ chybného výkonu práce způsobeného silnou expozicí elektromagnetickému poli. Výbor dále zastává mínění, že výše uvedené zásady se musejí vztahovat nejen na pracovníky ve zdravotnictví, ale také na všechny další pracovníky, kteří mohou být vyloučení z obecných ustanovení směrnice na základě výjimky podle článku 3 návrhu směrnice.

2. Úvod

2.1 Cílem projednávaného návrhu směrnice je změna směrnice Evropského parlamentu a Rady 2004/40/ES ze dne 29. dubna 2004 o minimálních požadavcích na bezpečnost a ochranu zdraví před expozicí zaměstnanců rizikům spojeným s fyzikálními činiteli (elektromagnetickými poli), která měla být původně provedena do práva členských států ke 30. dubnu 2008. Nejedná se o celkovou ochranu veřejnosti. V návaznosti na konkrétní otázky, jež se vyskytly v souvislosti s lékařským zobrazováním na principu magnetické rezonance (MRI), a potřebu pokračovat v analýzách dopadu směrnice Evropská komise navrhla a obdržela dodatečnou lhůtu pro provedení směrnice – až do 30. dubna 2012.

2.2 Tento návrh je přepracováním směrnice z roku 2004 s novou sadou mezních a referenčních hodnot pro nízké frekvence, jeho smyslem je ochraňovat před přímými i nepřímými účinky souvisejícími s expozicí pracovníků elektromagnetickým polím, avšak pouze v případě známých krátkodobých účinků. Konkrétně se netýká rizik, o nichž se diskutuje a jež souvisejí s netepelnými účinky expozice některým nízkofrekvenčním polím.

2.3 Vzhledem ke specifickému využití pro lékařské účely byla udělena výjimka lékařským odvětvím, jež používají MRI. Dále se připouští udělení výjimek z ochranných norem upravených směrnicí v oblasti ozbrojených sil a členské státy mohou dočasně připustit překročení norem „ve zvláštních případech“.

3. Obecné připomínky

3.1 EHSV nebyl přímo konzultován ve věci směrnice z roku 2004, ale v roce 2008 v otázce návrhu na prodloužení lhůty pro její provedení o čtyři roky. V tomto stanovisku ⁽¹⁾ EHSV:

- připomněl svou výzvu z roku 1993 ⁽²⁾ k „provedení vědeckých výzkumů, jejichž cílem by bylo zjištění úrovně ohrožení zdraví zaměstnanců v ... podmínkách ... expozice magnetickým polím ... včetně víceleté expozice“;
- konstatoval, že „současná úroveň ochrany zaměstnanců před škodlivými účinky expozice elektromagnetickým polím je v jednotlivých členských státech rozdílná“ a že je třeba „považovat za prioritní úkol naléhavě vypracování zdokonaleného textu směrnice, která všem zaměstnancům zajistí odpovídající bezpečnost při expozici elektromagnetickým polím“.

3.2 Vědecké studie prokázaly jistý počet škodlivých účinků elektromagnetických polí na zdraví:

3.2.1 V případě statických magnetických polí: podráždění pokožky, změny elektrokardiogramu (vratné až do magnetické indukce 2 Tesla ⁽³⁾), obtíže jako těžká nauzea, vidění světlých skvrn, závratě atp. pozorované již v případech expozice poli 1,5 Tesla ⁽⁴⁾.

3.2.1.1 V případě nízkofrekvenčních polí (< 10 MHz): narušení elektrofyziologických procesů probíhajících v organismu,

⁽¹⁾ Stanovisko EHSV, Úř. věst. C 204, 9.8.2008, s. 110.

⁽²⁾ Stanovisko k návrhu směrnice Rady o minimálních požadavcích na bezpečnost a ochranu zdraví před expozicí zaměstnanců rizikům spojeným s fyzikálními činiteli, Úř. věst. C 249, 13.9.1993 [není k dispozici v češtině].

⁽³⁾ Tesla je jednotkou silového působení elektromagnetického pole. Značka této jednotky je T. Je to tedy jednotka soustavy SI pro magnetickou indukci. Odpovídá toku magnetické indukce 1 Weber na metr čtvereční.

⁽⁴⁾ WILÉN J 2010 – WILÉN J, DE VOCHT F. 2010. „Health complaints among nurses working near MRI scanners – A descriptive pilot study“, *Eur J Radiol.* 13. října 2010.

které může vést ke zrakovým vjemům (tzv. fosfénům), podráždění nervové a svalové tkáně, poruchám funkce srdeční atd. ⁽⁵⁾

3.2.2 V případě vysokofrekvenčních polí (> 100 kHz): hypertermie způsobená absorpcí energie biologickými tkáněmi.

3.2.3 Riziko vyvolání nepřímých účinků, které jsou rovněž bezpečnosti a zdraví pracovníků škodlivé, jako například: výbuch či požár způsobený elektrickým obloukem, vymrštění předmětu z magnetických kovů, dysfunkce elektronických systémů, negativní vliv na pracovníky „zvláště ohrožené“ (anglicky „at particular risks“) účinky elektromagnetického pole, jako jsou například osoby s lékařskými implantáty, osoby používající elektronické přístroje nošené na těle, těhotné ženy, osoby s léčenými nádorovými onemocněními atd.

3.3 Zásadní diskuse se stále vede o fyziologických, netermických a střednědobých účincích nízkofrekvenčních polí.

3.3.1 Mezi předpokládaná rizika patří: zasažení neuroendokrinního systému (hormony, melatonin), nervově degenerativní onemocnění (Parkinsonova nemoc, Alzheimerova choroba, skleróza), vliv na lidskou/zvířecí reprodukci a vývoj (riziko potratu, deformace plodu) a zvýšená rizika výskytu rakoviny (mozkové nádory, dětská leukémie).

3.3.2 Mezinárodní agentura pro výzkum rakoviny (IARC, *International Agency for Research on Cancer*, odnož Světové zdravotnické organizace) zařadila nízkofrekvenční elektromagnetická pole a elektromagnetická pole radiových vln do kategorie 2b „podezřelé karcinogeny pro člověka“: v roce 2001 kvůli možným nebezpečím dětské leukémie a znovu v roce 2011 v důsledku studie Interphone (podezření na vyšší riziko výskytu gliomu, zhoubného mozkového nádoru).

3.4 Teprve nedávno publikovaná Hussova zpráva ⁽⁶⁾ varuje před netermickými biologickými účinky, které jsou potenciálně škodlivé pro rostliny, hmyz a zvířata i pro lidský organismus a jež souvisejí s expozicí elektromagnetickým polím včetně expozic nižším hodnotám, než připouštějí limity doporučené ICNIRP ⁽⁷⁾ a které v jádru přebírá současný návrh směrnice Evropské komise.

⁽⁵⁾ „ICNIRP Guidelines for limiting exposure to time-varying electric, magnetic, and electromagnetic fields (up to 300 GHz)“, *Health Physics*, 74, 4. dubna 1998, 494–522; 494–522 – <http://www.icnirp.de/documents/emfgdl.pdf>.

⁽⁶⁾ *The potential dangers of electromagnetic fields and their effect on the environment* (Potenciální nebezpečí elektromagnetických polí a jejich účinky na životní prostředí), 6. května 2011 – Parlamentní shrnutí a územní otázky. Dokument 12608, s. 3 <http://assembly.coe.int/Main.asp?link=/Documents/WorkingDocs/Doc11/EDOC12608.htm>.

⁽⁷⁾ Mezinárodní komise pro ochranu před neionizujícím zářením (*International Commission on Non-Ionizing Radiation Protection*).

3.5 Tato zpráva, založená na souhrnné analýze mnoha vědeckých výsledků a na slyšení se všemi zúčastněnými stranami (vědci, Evropská agentura pro životní prostředí, nevládní organizace a sdružení občanů, podnikatelé atd.), dospěla k závěru, že je nutné přijmout pro EU zásadu předběžné opatrnosti typu ALARA (*As low as reasonably achievable* – v co nejnížší rozumně dosažitelné míře), účinná preventivní opatření a revizi stávajících prahových hodnot, aniž by se čekalo na souběh všech vědeckých a klinických důkazů, neboť toto čekání by mohlo přivodit velmi vysoké zdravotní a finanční náklady, jako tomu bylo v minulosti například v případě azbestu, polychlorovaných bifenyly a tabáku.

3.6 Po zveřejnění této zprávy přijalo Parlamentní shromáždění Rady Evropy usnesení⁽⁸⁾, které „jakožto normy a limity týkající se elektromagnetických polí všech typů a všech frekvencí (...) doporučuje použít zásadu předběžné opatrnosti ALARA (*As low as reasonably achievable*), tedy co nejnížší možnou úroveň, jaké lze rozumně dosáhnout“. Usnesení mimo jiné uvádí, že „zásada předběžné opatrnosti by se měla použít, pokud vědecké vyhodnocení neumožňuje určit rizika s dostatečnou mírou jistoty“, pokud jde o lidské zdraví. Doporučení se uvádějí se současným „zohledněním nejen takzvané termických účinků, ale rovněž atermických či biologických účinků expozice elektromagnetickým polím“. Je třeba jednat, neboť „vzhledem k rostoucí expozici obyvatel (...) by mohla nečinnost stát finančně a lidsky velmi mnoho, pokud by byla předběžná varování zanedbána“. Usnesení rovněž zdůrazňuje, že je třeba nezávislost a nezlomná důvěryhodnost vědeckých posudků, aby bylo možné získat „transparentní a objektivní vyhodnocení potenciálních škodlivých dopadů na životní prostředí a lidské zdraví“. Na závěr usnesení vyzývá k „revizi vědeckých základů stávajících předpisů pro expozici elektromagnetickým polím, jež stanovila ICNIRP a které mají závažné nedostatky“.

3.7 Nedávné a odůvodněné reakce sociálních partnerů na současný návrh směrnice zdůraznily zejména:

— význam toho, aby nebyla vyloučena žádná kategorie pracujících, a potřebu sestavit chybějící evropské právní předpisy pro expozice pracovníků elektromagnetickým polím;

— souhlas s výjimkou pro pracovníky používající MRI, pokud bude časově omezená (v této směrnici tomu tak není) a bude ji provázet zvláštní lékařské sledování;

— obavu o ochranu pracovníků proti dlouhodobým rizikům (nezhledněné v návrhu směrnice); bylo navrženo zavedení míst pro konfrontaci expertů ICNIRP a národních expertů členských zemí Evropské unie.

3.8 Navzdory možným dopadům na lidské zdraví neexistuje k dnešnímu dni žádný evropský předpis zaměřený na harmonizaci ochrany pracovníků před elektromagnetickými poli na území EU.

3.9 EHSV znovu opakuje, že je třeba právní předpis na ochranu proti účinkům expozice pracovníků elektromagnetickým polím v oblasti, kde všechny metodiky a vědecké poznatky ještě nedospěly ke konečným výsledkům, ačkoli některé závěry vědeckých studií potvrzují negativní účinky elektromagnetického pole na zdraví pracovníků, jejichž závažnost a rozsah se však v každé studii liší.

4. Konkrétní připomínky

4.1 Evropská komise postavila svůj návrh směrnice na ochranných opatřeních odvíjejících se od prahových hodnot spíše než na obecnější zásadě předběžné opatrnosti typu ALARA; pokud jde o lidské zdraví, měla by se přijmout veškerá ochranná opatření potřebná k tomu, aby se pracovníci nevystavovali rizikům dlouhodobých účinků; soubor takových poděření vycházejících z četných vědeckých studií je jednoduše odmítnut dvěma vědeckými komisemi: ICNIRP a SCENIHR⁽⁹⁾. Je třeba zdůraznit, že je to způsobeno především nevelkým počtem vědeckých studií uskutečněných v posledních letech, jež by se týkaly pracovníků, protože hlavní směr vědeckého zájmu se soustředil na problematiku expozice veřejnosti působení systémů mobilní telefonie.

4.2 Další argument, který tyto organizace běžně používají a který vede k odmítnutí jakéhokoliv dlouhodobého účinku, spočívá v nedostatku poznatků o biologických mechanismech, jejichž prostřednictvím by mohla expozice elektromagnetickým polím ovlivňovat živé organismy. Takový argument by měl spíše nahrávat uplatnění zásady předběžné opatrnosti, pokud jsou nějaké účinky pravidelně pozorovány dříve, než je vědecká obec schopna přijít s přesnými biologickými vysvětleními.

4.3 V těchto nejistých souvislostech Výbor podporuje návrh, aby „se uvažovalo o snížení expozice vlivům prostředí, jakmile je to možné, zejména použitím nejlepších technologií, jež jsou k dispozici a jež jsou nákladově přijatelné“.

⁽⁸⁾ Usnesení 1815 (2011) – <http://assembly.coe.int/Mainf.asp?link=/Documents/AdoptedText/ta11/FRES1815.htm> [české znění není k dispozici].

⁽⁹⁾ Scientific Committee on Emerging and Newly Identified Risks (Vědecký výbor pro vznikající a nově identifikovaná zdravotní rizika).

4.3.1 Je účelné, aby úroveň expozice, kterou připouštějí ustanovení směrnice, přinejmenším nepřevyšovala mezní hodnoty stanovené pracemi uznávaných expertů členských států, které se zakládají na vědeckých poznatcích a jsou publikovány podle zásad platných pro vědecká díla.

4.4 Odkazujeme na užitečné stanovisko Francouzské agentury pro zdravotní bezpečnost životního a pracovního prostředí (AFSSET, *Agence française de sécurité sanitaire de l'environnement et du travail*):

„Zejména vzhledem k:

- metodologickým nedostatkům popisu vlastností expozice v experimentálních podmínkách pozorovaným v mnoha studiích;
- případným dlouhodobým vlivům na zvláštní patologie a potřebu lépe dokumentovat účinky dlouhodobých (chronických) expozic;
- zájmu pokračování výzkumu některých případných biologických účinků expozic „netermickým“ úrovním;“

navrhovala v roce 2009:

- 1) „dbát na metodologickou kvalitu studií *in vitro* a *in vivo*, obzvláště pokud se týká fyzikální části (popis vlastností expozice a forem

signálů), ale rovněž pokud jde o biologickou část (slepé pokusy, náležité kontroly, identifikace chyb II. druhu, opakování experimentů, dostatečná statistická významnost atp.);

- 2) provádět studie zaměřené zejména na reprodukci a vývoj několika generací zvířat (například na zvířatech s vloženou predispozicí k nemocem, pro které jsou u člověka známy geny související s danou predispozicí, tj. neurodegenerativní onemocnění, některé druhy rakoviny, autoimunitní onemocnění) a vždy porovnávat s normálními zvířaty a pro dokonale charakterizované a realistické podmínky expozice;
- 3) zopakovat několik studií analyzovaných v této zprávě, které ukazují biologické účinky pravděpodobně fyziologického typu (zejména o průtoku krve v mozku);
- 4) vypracovat studie o frekvenčních pásmech do 400 MHz (zejména pro dlouhodobé účinky slabého výkonu) a nad 2,5 GHz ⁽¹⁰⁾.“

4.5 Ohledně zásady předběžné opatrnosti bychom rádi vhodně připomněli článek pana Oliviera Godarda, ředitele pro výzkum v CNRS, oddělení ekonometrie (UMR 7176), Ecole polytechnique, Francie, s názvem *Principe de précaution: un bon principe en manque d'organisation de sa mise en œuvre* (Zásada předběžné opatrnosti – dobrá zásada, která ke svému uplatnění postrádá organizaci) ⁽¹¹⁾.

V Bruselu dne 7. prosince 2011.

předseda
Evropského hospodářského a sociálního výboru
Staffan NILSSON

⁽¹⁰⁾ Stanovisko AFSSET k aktualizaci poznatků v otázce radiofrekvenčních kmitočtů. http://www.afsset.fr/upload/bibliotheque/403036549994877357223432245780/09_10_ED_Radiofrequences_Avis.pdf.

⁽¹¹⁾ http://www.gabrielperi.fr/IMG/article_PDF/article_a1246.pdf a http://www.gabrielperi.fr/IMG/pdf/PubOlivier_Godard-precaution-0411.pdf.

Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru k návrhu směrnice Evropského parlamentu a Rady o právu na přístup k obhájci v trestním řízení a o právu na komunikaci po zatčení

KOM(2011) 326 v konečném znění – 2011/0154 (COD)

(2012/C 43/11)

Samostatný zpravodaj: **pan DE LAMAZE**

Dne 1. září 2011 se Rada, v souladu s článkem 304 Smlouvy o fungování Evropské unie, rozhodla konzultovat Evropský hospodářský a sociální výbor ve věci

návrhu směrnice Evropského parlamentu a Rady o právu na přístup k obhájci v trestním řízení a o právu na komunikaci po zatčení

KOM(2011) 326 v konečném znění – 2011/0154 (COD).

Specializovaná sekce Zaměstnanost, sociální věci, občanství, kterou Výbor pověřil přípravou podkladů na toto téma, přijala stanovisko dne 8. listopadu 2011.

Na 476. plenárním zasedání, které se konalo ve dnech 7. a 8. prosince 2011 (jednání dne 7. prosince 2011), přijal Evropský hospodářský a sociální výbor následující stanovisko 181 hlasy pro, 3 hlasy byly proti a 10 členů se zdrželo hlasování.

1. Závěry a doporučení

1.1 EHSV se velmi příznivě staví k myšlence vypracování této směrnice. Přijetí právního aktu, který by zohledňoval nejnovější judikaturu Evropského soudu pro lidská práva týkající se práva na obhajobu, by bylo nesporným pokrokem, jak co se týče požadavku právní jistoty, tak pokud jde o zaručení tohoto práva v jednotlivých členských státech.

1.2 Aktivní pomoc obhájce podle vlastního výběru poskytovaná již od začátku trestního řízení je zárukou spravedlivého procesu. EHSV souhlasí s Komisí, že je třeba zajistit účinnost tohoto práva.

1.3 Právě z tohoto důvodu a vzhledem k tomu, že zásady popsané v návrhu směrnice se zdají být ambiciózní, se EHSV obává, že její provádění bude obtížné.

1.4 EHSV vyjadřuje hluboké politování nad tím, že bylo odloženo téma právní pomoci, která byla spojena s právem na přístup k obhájci v cestovní mapě Rady, poněvadž to může ohrozit účinnost přiznávaných práv.

1.5 Hlavním cílem návrhu směrnice je rozšířit právo na přístup k obhájci na podezřelé osoby.

1.5.1 Toto právo sice musí být zaručeno v okamžiku zadržení, EHSV však podotýká, že v souladu se zásadou nezájatosti, již se řídí hledání pravdy, musí mít každá vyslychaná osoba právo na přítomnost obhájce, jakmile proti ní bylo zahájeno trestní stíhání.

1.5.2 V souladu s právem nevyprovídat ve svůj neprospěch se zdá být logické, aby osoby, proti nimž bylo zahájeno trestní stíhání, měly přístup k obhájci a aby prohlášení učiněná bez jeho přítomnosti nemohla být použita k jejich usvědčení.

1.5.3 V tomto ohledu by EHSV uvítal změnu terminologie, jež by spočívala v nahrazení výrazu „podezřelá osoba“ formulací „osoba, proti níž bylo zahájeno trestní stíhání“, která by přinesla větší jistotu a objektivitu.

1.6 Dalším cílem návrhu směrnice je prohloubit právo na přístup k obhájci, jenž bude hrát aktivní úlohu, a to hlavně během výslechů.

1.7 EHSV je toho názoru, že právo na přístup k obhájci tak, jak je stanoví návrh směrnice, je v souladu s požadavky vyšetřování a může dokonce usnadnit řádný průběh trestního řízení tím, že přispěje k zajištění přijatelnosti shromážděných důkazních prostředků. Musí být ovšem splněny níže uvedené podmínky.

1.7.1 Směrnice musí jednak

— stanovit, aby měl obhájce právo být přítomen při vyšetřovacích úkonech a při úkonech za účelem shromáždění důkazních prostředků, při nichž je vyžadována přítomnost dotyčné osoby pouze v případě, že je nezbytná s ohledem na ochranu práva na obhajobu;

— stanovit přiměřenou lhůtu, po jejímž uplynutí budou moci vyšetřovací orgány jednat bez přítomnosti obhájce, přičemž musí být doloženo, že byl patřičně informován;

- uložit všem členským státům povinnost stanovit přiměřenou dobu trvání a četnost schůzek obhájce s jeho klientem, k nimž by mělo docházet přinejmenším před každým výsledkem;
- stanovit, aby každý členský stát mohl zavést postupy odchylné od určitých stanovených zásad jak během vyšetřování, tak během trestního stíhání, zejména v případě, že méně závažné činy, jež jsou rozšířenou formou trestné činnosti, nejsou popírány a ani je popřít nelze;
- poukázat na to, že obhájci mají povinnost zachovávat důvěrnost informací týkajících se vyšetřování;
- stanovit právo vyrozumět třetí osobu či příslušný konzulát (nikoli s nimi komunikovat).

1.7.1.1 Délku a průběh vyšetřování musejí i nadále určovat vyšetřovací orgány.

1.7.1.2 EHSV každopádně považuje za nezbytné stanovit odchylku pro případ podezření, že by mohlo dojít k narušení řádného průběhu vyšetřování.

1.7.2 Dále musí být zajištěno, že členské státy zavedou struktury, jež v naléhavých situacích umožní okamžitý přístup k obhájci v případě, že obhájce podle vlastního výběru nebude ihned k dispozici.

1.8 Vzhledem k tomu, že obhajoba získá nová práva, EHSV vyzývá Radu, aby v zájmu zachování rovnováhy definovala hlavní směry pro zlepšení ochrany práv obětí. Oběti by totiž měly mít možnost přizvat si obhájce, když jsou vyslýchány vyšetřovacími orgány, obzvláště během konfrontace s obviněnými, kteří sami budou moci tohoto práva využít.

2. Souvislosti a obsah návrhu směrnice

2.1 Rada uznala, že se dosud nepodniklo na evropské úrovni dost k tomu, aby byla zajištěna základní práva osob v trestním řízení. 30. listopadu 2009 přijala Rada ve složení pro spravedlnost a vnitřní věci usnesení o cestovní mapě pro posílení těchto práv. Rada v této cestovní mapě, jež byla připojena ke Stockholmskému programu, vyzvala Komisi k předložení návrhů ohledně těchto opatření:

- (A) právo na překlad a tlumočení;
- (B) informace o právech a informace o obvinění;
- (C) právo na přístup k obhájci a k právní pomoci;
- (D) komunikace s příbuznými, zaměstnavateli a konzulárními úřady;

(E) zvláštní ochrana pro zranitelné podezřelé nebo obviněné osoby.

2.2 Prvním krokem bylo přijetí směrnice 2010/64/EU o právu na tlumočení a překlad (opatření A).

2.3 Druhým krokem bude v současnosti projednávaná směrnice o právu na informace v trestním řízení⁽¹⁾, jež stanoví minimální normy, pokud jde o právo na informace o právech a o vznesených obviněních a o právo nahlížet do spisu (opatření B).

2.4 Zde posuzovaný návrh směrnice je třetím opatřením tohoto souboru právních předpisů. Odráží skutečnost, že se Komise rozhodla zabývat se právem na přístup k obhájci ve spojení s právem na komunikaci (D). Téma právní pomoci, která byla v cestovní mapě Rady spojena s právem na přístup k obhájci, bylo naopak odloženo na pozdější datum (2013). Stejně jako u předcházejících opatření Komise rozhodla, že se tato práva budou vztahovat na osoby zatčené na základě evropského zatýkacího rozkazu.

2.5 Tento návrh směrnice má zajistit uplatňování Listiny základních práv Evropské unie, zejména článků 4, 6, 7 a 47, přičemž vychází z článků 3 a 6 Evropské úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod týkajících se především zákazu špatného zacházení a práva na přístup k obhájci v souladu s výkladem Evropského soudu pro lidská práva.

2.6 Stanoví, že všechny podezřelé či obviněné osoby musí mít co nejdříve přístup k obhájci. Bez ohledu na zbavení svobody musí být přístup k obhájci umožněn při výslechu (článek 3).

2.6.1 Obhájce se aktivně účastní výslechu a soudního jednání (klade otázky, činí prohlášení) a má právo být přítomen při jakémkoli vyšetřovacím úkonu nebo úkonu za účelem shromáždění důkazních prostředků, při němž se výslovně vyžaduje nebo povoluje přítomnost podezřelé či obviněné osoby. To neplatí v případě, že existuje možnost, že do doby, než se obhájce dostaví, se důkazní prostředky, jež mají být shromážděny, pozměny, budou odstraněny či zničeny. Má přístup do místa, kde je dotyčná osoba zadržována, za účelem ověření vazebních podmínek (článek 4).

2.7 Návrh stanoví rovněž právo komunikovat po zatčení se třetí osobou nebo s příslušným konzulátem (články 5 a 6) s cílem vyrozumět je o svém zadržení.

⁽¹⁾ Úř. věst. C 54, 19.2.2011, s. 48–50.

2.8 Jakákoliv odchylka od práv stanovených v návrhu směrnice musí být odůvodněna mimořádnými okolnostmi (článek 8). Toto rozhodnutí musí přijmout soudní orgán, a to pro určitý jednotlivý případ, a nesmí být založeno výhradně na kritériu závažnosti trestného činu.

3. Obecné připomínky

3.1 EHSV vítá nové politické zaměření, které přináší cestovní mapa přijatá Radou dne 30. listopadu 2009, jejímž cílem je posílit základní práva v trestním řízení.

3.2 I když tento návrh, který navazuje na nejnovější judikaturu Evropského soudu pro lidská práva, definuje minimální pravidla (členské státy mohou jít dále), ve skutečnosti usiluje o harmonizaci vnitrostátních trestních řízení shora.

3.3 Stupeň ochrany práva na obhajobu poskytovaný vnitrostátními právními předpisy se ještě stále velmi liší. Je nezbytné definovat společné normy platné v celé EU, aby byl vytvořen společný prostor práv a aby byla posílena vzájemná důvěra mezi vnitrostátními soudními orgány. Dosažení těchto cílů přikládá EHSV zvláštní význam, poněvadž jsou nezbytnou podmínkou a zároveň nutným důsledkem volného pohybu osob.

3.4 EHSV rovněž zdůrazňuje, že je naléhavě nutné snížit počet sporů, jež zatěžují Evropský soud pro lidská práva a nesou s sebou finanční sankce pro členské státy.

3.5 EHSV by však rád připomněl, že tato pravidla budou moci být uplatňována a plně prováděna pouze v případě, že budou v souladu s čl. 82 odst. 2 Smlouvy o fungování Evropské unie přihlížet k rozdílům mezi právními tradicemi a systémy jednotlivých členských států (právní systém založený na zásadě projednací, nebo na zásadě vyšetřovací). Domnívá se, že by bylo vhodné věnovat se tomuto aspektu hlouběji.

3.6 Metodika a harmonogram legislativní činnosti

3.6.1 EHSV si není jist, zda má společné projednání práva na přístup k obhájci s právem na komunikaci se třetí osobou nějaký přínos. Přísně vzato se právo na komunikaci nepodílí na ochraně práva na obhajobu.

3.6.2 EHSV zato vyjadřuje politování nad tím, že právo na přístup k obhájci:

- nebylo spojeno s právem na informace v trestním řízení (B);
- je projednáváno odděleně od právní pomoci, s níž bylo spojeno v cestovní mapě Rady.

3.6.3 I když EHSV chápe důvody pro odložení tématu právní pomoci, má námitky proti rozhodnutí Komise stanovit nejprve zásady, a teprve poté se zamýšlet nad finančními prostředky na jejich uplatňování. Finanční dopad sám o sobě sice nemůže odůvodnit nedodržení článku 6 Evropské úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod tak, jak je vykládán Evropským soudem pro lidská práva, mohlo by to však ohrozit účinnost stanovených práv.

3.6.4 EHSV je tím znepokojen o to více, že náklady spojené s prováděním této směrnice jsou v posouzení dopadu přiloženém k návrhu směrnice zjevně podhodnoceny.

3.6.5 EHSV si obzvláště klade otázku, jakým způsobem bude financován přístup ke dvěma obhájcům při výkonu evropského zatýkacího rozkazu (jeden obhájce v členském státě, který rozkaz vydal, a druhý v zemi jeho výkonu), přičemž nezpochybňuje opodstatněnost tohoto požadavku.

3.7 Obsah návrhu

3.7.1 Rozšíření práva na přístup k obhájci na podezřelé osoby (články 2 a 3)

3.7.1.1 Hlavním přínosem návrhu směrnice je rozšíření práva na přístup k obhájci na podezřelé osoby.

3.7.1.2 Nejnovější judikatura Evropského soudu pro lidská práva je v současnosti občas vykládána protichůdně. EHSV se domnívá, že přístup k obhájci musí být zaručen od okamžiku zbavení svobody.

3.7.1.3 Odchylka by byla možná pouze v případě, že proti vyslychané osobě bylo zahájeno trestní stíhání a že v důsledku toho a v souladu se zásadou nezáujatosti při hledání pravdy tato osoba již nemůže být vyslychána jako prostý svědek a má právo na obhájce.

3.7.1.4 Toto pojetí se zdá být v souladu s nejnovější judikaturou.

3.7.2 Obsah práva přístupu k obhájci (článek 4)

3.7.2.1 Aktivní účast obhájce při výslechu (odstavec 2)

3.7.2.1.1 EHSV oceňuje skutečnost, že návrh směrnice klade důraz na účinnost pomoci obhájce, který bude při výslechu a soudním jednání moci klást otázky, žádat o vysvětlení a činit prohlášení. Vzhledem ke zvláštnostem jednotlivých právních systémů se EHSV domnívá, že pravidla pro uplatňování těchto práv by si mohl stanovit každý členský stát sám.

3.7.2.1.2 Soudí, že by bylo rovněž vhodné stanovit, aby si obhájce mohl vyžádat připojení svých připomínek k protokolu z výslechu s cílem zamezit jakýmkoli problémům s vyšetřovacími orgány.

3.7.2.1.3 EHSV nicméně podotýká, že u podezřelých osob (pokud bude tento výraz zachován) bude pomoc obhájce narážet na praktické obtíže, obzvláště na problém s předáváním spisu v reálném čase⁽²⁾. U nejrozšířenějších trestných činů totiž vyšetřovací orgány nemají k dispozici spis před výslechem obviněného.

3.7.2.2 Právo obhájce být přítomen při jakémkoli vyšetřovacím úkonu nebo úkonu za účelem shromáždění důkazních prostředků, při němž je přítomna obviněná osoba (odstavec 3)

3.7.2.2.1 Toto právo sice představuje nesporný pokrok, pokud jde o ochranu práva na obhajobu, EHSV se však domnívá, že je třeba rozlišovat mezi jednotlivými typy opatření. Obviněná osoba musí mít právo na přítomnost obhájce během domovní prohlídky.

3.7.2.2.2 Naproti tomu u opatření technického a vědeckého charakteru (snímání otisků, odebrání biologických vzorků), pro něž obhájce nedisponuje zvláštními odbornými znalostmi, nemá podle EHSV toto právo žádný přínos. Mohl by postačovat formulář obsahující informace o důsledcích odmítnutí podepsaný danou osobou.

3.7.2.2.3 EHSV si je nicméně vědom obtíží, jež může toto právo vnést do průběhu vyšetřování. Pokládá za nejdůležitější, aby nebyl narušen řádný průběh vyšetřování. Musí být možné shromáždit důkazní prostředky co nejdříve, což je ostatně i v zájmu samotného podezřelého. EHSV navrhuje, aby směrnice stanovila lhůtu, po jejímž uplynutí budou moci vyšetřovací orgány jednat bez přítomnosti obhájce, přičemž musí být doloženo, že byl patřičně informován.

3.7.2.2.4 EHSV se domnívá, že pouze v určitých případech, kdy by nebyla ohrožena spravedlivost procesu, by vnitrostátní soudní orgány mohly rozhodovat o případné přípustnosti důkazních prostředků shromážděných bez přítomnosti obhájce.

3.7.2.3 Schůzky obhájce s klientem (odstavec 5)

3.7.2.3.1 Musí být zajištěna dostatečná doba trvání a četnost schůzek s obhájcem. Avšak absence jiných omezení, než že tato doba a četnost „nesmí být omezeny způsobem, který by mohl

být na újmu výkonu práv na obhajobu“, což je velmi vážná a subjektivní formulace, povede podle EHSV ke sporům mezi obhájci a policejními orgány.

3.7.2.3.2 EHSV si klade otázku ohledně doby potřebné pro výkon uvedených práv (stanovisko obhájce, jeho účinná účast, seznámení se se spisem, schůzka s klientem, přítomnost při výsleších a určitých vyšetřovacích úkonech atd.) v rámci časově omezeného vyšetřování, během něhož není k dispozici dostatek času na účinný výkon těchto práv.

3.7.2.3.3 EHSV považuje za nezbytné pověřit každý členský stát stanovením přiměřené doby trvání a četnosti schůzek obhájce s klientem tak, aby nebyl narušen řádný průběh vyšetřování a současně byla zachována možnost účinně uplatňovat tato práva. Soudí, že by k těmto schůzkám mělo docházet přinejmenším před každým novým výslechem.

3.7.2.4 Vazební podmínky (odstavec 4)

3.7.2.4.1 Není třeba dokládat, že vazební podmínky mají vliv na osobu, jež byla zbavena svobody. EHSV zdůrazňuje, že ze zjevných důvodů souvisejících s lidskou důstojností je naléhavě nutné vyčlenit potřebné prostředky na zlepšení těchto podmínek. Úkolem obhájce sice dle Výboru není „ověřovat“ vazební podmínky příslušné osoby, mohlo by však být stanoveno, aby obhájce tyto podmínky „konstatoval“⁽³⁾ a mohl si vyžádat připojení jeho připomínek ke spisu. EHSV navrhuje upřesnit, že obhájce musí mít přístup do místa, kde je dotyčná osoba zadržována, co nejdříve.

3.7.2.5 Zásada svobodného výběru obhájce

3.7.2.5.1 Právo na přístup k obhájci nelze chápat odděleně od související zásady svobodného výběru obhájce v souladu s čl. 6 odst. 3 písm. c Evropské úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod. EHSV konstatuje, že návrh směrnice tuto zásadu nezmiňuje, a navrhuje ji připomenout. Mohla by být stanovena odchylka pro teroristické a organizované trestné činy, která by byla udělována na žádost soudního orgánu. Obhájce by v takových případech mohla určit advokátní komora.

3.7.2.5.2 Aby bylo možné uplatňovat zásadu svobodného výběru obhájce, musí budoucí nástroj právní pomoci stanovit, že úkony každého evropského obhájce budou moci být hrazeny z titulu právní pomoci.

⁽²⁾ Článek 7 návrhu směrnice o právu na informace v trestním řízení stanoví, že každá podezřelá či obviněná osoba nebo její obhájce má právo nahlížet do spisu.

⁽³⁾ Přesnější překlad výrazu „to check up“ do francouzštiny („constater“ namísto „contrôler“).

3.7.2.5.3 Aby byla zaručena účinnost práv stanovených ve směrnici, vyzývá EHSV členské státy, aby neprodleně zvážily zavedení struktur, jež v naléhavých situacích umožní okamžitý přístup k obhájci v případě, že obhájce podle vlastního výběru nebude ihned k dispozici.

3.7.2.6 Utajení vyšetřování

3.7.2.6.1 EHSV připomíná, že obhájci mají povinnost zachovávat důvěrnost informací týkajících se vyšetřování. Tato povinnost podle EHSV přispěje k tomu, aby prohloubení práv stanovených v návrhu směrnice nenarušilo řádný průběh vyšetřování.

3.7.3 Právo na komunikaci se třetí osobou (články 5 a 6)

3.7.3.1 EHSV uznává důležitost zajištění práva na informování třetí osoby. Aby se však zamezilo narušení vyšetřování, k němuž by mohlo dojít v souvislosti s právem na přímou komunikaci, navrhuje následující formulaci: „právo na vyrozumění“ třetí osoby či příslušného konzulátu.

3.7.4 Oblast působnosti (článek 2) a odchylky (článek 8)

3.7.4.1 EHSV se obává, že by přílišná formalizace trestního řízení mohla ohrozit účinnost vyšetřování, a proto se domnívá, že musí být každému členskému státu ponechána možnost zavést postupy odchylné od určitých stanovených zásad jak během vyšetřování, tak během trestního stíhání, zejména v případě, že méně závažné činy, jež jsou rozšířenou formou trestné činnosti, nejsou popírány a ani je popřít nelze.

3.7.4.2 EHSV pokládá za nejdůležitější, aby nebyl narušen řádný průběh vyšetřování, a proto navrhuje, aby byla každopádně stanovena odchylka pro případ podezření, že by k tomu mohlo dojít. Vybízí k tomu, aby byl v tomto smyslu pozměněn čl. 8 písm. a) (viz Konkrétní připomínky).

4. Konkrétní připomínky

4.1 V celém dokumentu je třeba nahradit výraz „podezřelá nebo obviněná osoba“ formulací „osoba, proti níž bylo zahájeno trestní stíhání“.

4.2 V čl. 3 odst. 1 písm. a) je třeba doplnit „nebo soudního jednání“ za „výslechu“.

4.3 V čl. 4 odst. 1 je třeba nahradit výraz „ji zastupuje“ formulací „jí pomáhá“.

4.4 V čl. 4 odst. 2 je třeba upřesnit „při každém soudním jednání a výslechu osoby, proti níž bylo zahájeno trestní stíhání“ a doplnit „a vyžádat si připojení svých připomínek k protokolu“.

4.5 V čl. 4 odst. 4 je třeba nahradit výraz „ověřit“ výrazem „zjistit“ a za „za tímto účelem má“ doplnit „co nejdříve“ a „a právo vyžádat si připojení svých připomínek ke spisu“.

4.6 V názvu článku 5 a v čl. 5 odst. 1 je třeba nahradit „komunikaci“ výrazem „vyrozumění třetí osoby“.

4.7 V čl. 5 odst. 2 je třeba nahradit výraz „dítě“ výrazem „nezletilý“.

4.8 V článku 6 je třeba nahradit výraz „komunikovat s“ výrazem „vyrozumět“.

4.9 V čl. 8 odst. a) doplnit na konec „a nenarušit řádný průběh vyšetřování“.

4.10 V čl. 8 druhém pododstavci je třeba nahradit výraz „soudní orgán“ výrazem „příslušný orgán“.

4.11 V čl. 11 odst. 2 třetí odrážce je třeba doplnit „a vyžádat si připojení svých připomínek k protokolu“.

V Bruselu dne 7. prosince 2011.

předseda
Evropského hospodářského a sociálního výboru
Staffan NILSSON

Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru k návrhu nařízení Evropského parlamentu a Rady, kterým se mění nařízení Rady (ES) č. 1967/2006 o opatřeních pro řízení udržitelného využívání rybolovných zdrojů ve Středozemním moři

KOM(2011) 479 v konečném znění – 2011/0218 (COD)

(2012/C 43/12)

Zpravodajka: **paní LE NOUAIL MARLIÈRE**

Dne 6. září 2011 se Rada a dne 13. září 2011 se Evropský parlament, v souladu s článkem 43 Smlouvy o fungování Evropské unie, rozhodly konzultovat Evropský hospodářský a sociální výbor ve věci

návrhu nařízení Evropského parlamentu a Rady, kterým se mění nařízení Rady (ES) č. 1967/2006 o opatřeních pro řízení udržitelného využívání rybolovných zdrojů ve Středozemním moři

KOM(2011) 479 v konečném znění – 2011/0218 (COD).

Specializovaná sekce Zemědělství, rozvoj venkova, životní prostředí, kterou Výbor pověřil přípravou podkladů na toto téma, přijala stanovisko dne 21. listopadu 2011.

Na 476. plenárním zasedání, které se konalo ve dnech 7. a 8. prosince 2011 (jednání dne 7. prosince 2011), přijal Evropský hospodářský a sociální výbor následující stanovisko 166 hlasy pro, jeden hlas byl proti a 12 členů se zdrželo hlasování.

1. Závěry a doporučení

1.1 Výbor schvaluje změny navržené Komisí v nařízení z roku 2006, jejichž cílem je i nadále zavést udržitelný rybolov v regionu prostřednictvím zlepšení využívání živých vodních zdrojů a ochrany citlivých stanovišť, to vše s ohledem na zvláštnosti drobného pobřežního rybolovu ve Středozemním moři.

1.2 Přestože nebylo provedeno posouzení dopadu těchto změn, Výbor věří, že nová opatření budou mít pouze nepříliš významný dopad na celkové rybolovné zdroje ve Středozemním moři.

2. Návrhy Komise

2.1 Shrnutí

Cílem návrhu je určit přenesené pravomoci uvedené v nařízení (ES) č. 1967/2007 a stanovit postup, jímž bude Komise přijímat příslušné akty v přenesené pravomoci. Komise je tímto oprávněna přijímat:

— akty v přenesené pravomoci, aby povolila odchylky z některých ustanovení uvedeného nařízení, pokud je tato možnost výslovně stanovena a za předpokladu, že jsou splněny přísné podmínky stanovené uvedeným nařízením,

— kritéria pro stanovení a přidělení tras pro lodě vybavené zařízeními s uzavíracím mechanismem pro lov zlakovitých v hospodářské oblasti 25 mil okolo Malty,

— prováděcí předpisy k dalším technickým specifikacím týkajícím se vlastností lovných zařízení,

— akty v přenesené pravomoci, pokud jde o změny příloh tohoto nařízení.

Právní základ

Ustanovení čl. 43 odst. 2 Smlouvy o fungování Evropské unie (a články 290 a 291 SFEU).

— Zásada subsidiarity

Návrh spadá do výlučné pravomoci Evropské unie.

— Zásada proporcionality

Návrhem se mění opatření, která již v nařízení Rady (ES) č. 1967/2006 jsou, proto není třeba řešit otázku zásady proporcionality.

— Volba nástrojů

Navrhovaný nástroj: nařízení Evropského parlamentu a Rady.

Jiné prostředky by nebyly přiměřené z tohoto důvodu: nařízení musí být pozměněno nařízením (princip dodržování stejného postupu).

ROZPOČTOVÉ DŮSLEDKY

Toto opatření nepředstavuje pro Unii žádné dodatečné výdaje.

2.1.1 Jedná se o přezkum nařízení Rady (ES) č. 1967/2006 ze dne 21. prosince 2006 – konečného legislativního aktu – o využívání rybolovných zdrojů ve Středozezemním moři. Hlavním právním základem tohoto přezkumu nařízení je článek 43 SFEU (zdroj: článek 37 SEU), který Komisi uděluje pravomoc předkládat návrhy týkající se přípravy a provádění společné zemědělské politiky, zde přesněji společné rybářské politiky.

2.2 Návrh se však také opírá o článek 290 SFEU (zdroj: článek 202 SEU), který vytváří novou kategorii aktů, tzv. akty v přenesené pravomoci, „které podrobně rozvádějí nebo mění některé prvky legislativního aktu v rámci přenesení pravomoci definovaného zákonodárcem“.

2.3 Každý legislativní akt předložený v tomto právním režimu musí výslovně vymezovat cíle, obsah, rozsah a dobu trvání přenesení pravomoci (čl. 290 odst. 1 SFEU). Akt takto přenesený na Komisi je nelegislativním aktem a netýká se podstatných ustanovení legislativního aktu, který musí výslovně stanovit podmínky přenesení pravomoci. Přenesení pravomoci na Komisi je tak formálně zakotveno a Parlament nebo Rada nebo oba tyto orgány mohou rozhodnout o jeho zrušení (ibid., odst. 2 písm. a)).

2.4 Dále akt v přenesené pravomoci může vstoupit v platnost pouze tehdy, nevysloví-li ve lhůtě stanovené legislativním aktem Parlament nebo Rada žádné námitky (ibid., odst. 2 písm. b)). Součástí názvu aktů v přenesené pravomoci jsou slova „v přenesené pravomoci“.

2.5 Pravomoci svěřené Komisi jí dále umožňují přijmout jednotné podmínky pro provedení právně závazných aktů Unie, jak je stanoveno v čl. 291 odst. 2 Smlouvy (prováděcí akty).

2.6 V souvislosti s přizpůsobením nařízení (ES) č. 1967/2006 novým pravidlům Smlouvy byly pravomoci, které jsou v současnosti Komisi uvedeným nařízením svěřeny, v pozměněném návrhu ze dne 9. srpna 2011 ⁽¹⁾ nově zařazeny mezi opatření přenesené povahy a opatření prováděcí povahy.

3. Obecné připomínky Výboru

3.1 Výbor konstatuje, že pouze zákonodárci přísluší určit, zda povolí, či nepovolí využití aktů v přenesené pravomoci. To mu umožňuje zaměřit se na hlavní ustanovení právního předpisu a dává mu možnost nezacházet do technických podrobností, které mohou sahat až k pozdější změně určitých prvků příslušného legislativního aktu, které nejsou podstatné. O tom, co je a co není podstatné, rozhodne předem zákonodárce.

3.2 Právo Parlamentu nebo Rady vracet akty k přepracování (*call back*) dává zákonodárci pravomoc kdykoli obnovit svoji plnou zákonodárskou moc; v tomto případě se Parlament usnáší většinou hlasů a Rada rozhoduje kvalifikovanou většinou. Přenesení pravomoci zaniká ke dni stanovenému v legislativním aktu, je-li toto ustanovení zařazeno (*sunset clause*). Vyprší-li platnost přenesení pravomoci na Komisi, musí být toto přenesení pravomoci případně obnoveno.

3.3 Právním základem návrhu nařízení v novém znění je čl. 43 odst. 2 (nový) SFEU, který svěřuje EU pravomoc v oblasti SRP, a Výbor souhlasí s postojem Komise, pokud jde o dodržování zásady proporcionality, neboť návrh mění pouze prvky, které jsou již obsaženy v nařízení z roku 2006, jež Komisi svěřovalo přenesené pravomoci týkající se aktualizace určitých ustanovení, která nejsou podstatná.

3.4 Výbor rovněž konstatuje dodržení principu stejného postupu, pokud jde o typ aktu, tj. pouze nařízení může měnit jiné nařízení. Konečně by provedením změny nařízení neměly ani vzniknout žádné nové rozpočtové výdaje. Hlavními prvky návrhu nařízení jsou:

- zavedení čtvercových ok o průměru 40 mm pro vlečné sítě pro lov při dně a za určitých okolností zavedení sítí s kosočtvercovými oky o průměru 50 mm nejpozději do 1. července 2008,
- obecné pravidlo stále zakazuje použití vlečných sítí do vzdálenosti 1,5 námořní míle. Navrhované změny umožňují za určitých podmínek povolit i nadále použití vlečných sítí v pobřežních vodách (od 0,7 do 1,5 námořní míle).

3.4.1 Návrh nařízení dále:

- zavádí technická opatření zaměřená na zlepšení selektivity stávajících ok o průměru 40 mm pro vlečné sítě,
- posiluje současný zákaz použití vlečných zařízení v pobřežních oblastech,
- omezuje celkové rozměry určitých lovných zařízení s vlivem na intenzitu rybolovu,
- zavádí postup dočasného nebo trvalého uzavření oblastí pro určité metody rybolovu, jak v unijních, tak mezinárodních vodách,
- ukládá přijetí plánů řízení kombinujících opatření týkající se intenzity rybolovu a technická opatření,

⁽¹⁾ KOM(2011) 479 v konečném znění.

— umožňuje členským státům EU regulovat ve vlastních vodách a za určitých podmínek rybolovnou činnost, jež nemá podstatný unijní rozměr ani nemá podstatné dopady na životní prostředí, a to včetně určitých místních rybolovných činností povolených v současné době právními předpisy Unie.

4. Konkrétní připomínky Výboru

4.1 Pozměněné nařízení zavádí dvě kategorie ustanovení, na jedné straně jsou to ustanovení procedurální, týkající se Komise a jejího výkonu pravomocí na ni přenesených, na druhé straně pak stojí opatření technická týkající se povolení odchylky pro určité rybářské lodě, pokud jde o rozměr lodí, kterým může být povolena odchylka, jejich výkon a lovné prostředky, jež tyto lodě využívají; dále jde o vymezení zón, kde je rybolov povolen.

4.2 Výbor konstatuje soulad procedurálních ustanovení s novou Smlouvou o fungování Evropské unie.

4.3 Výbor si nicméně klade otázku, zda ovšem technická ustanovení, umožňující odchylky od technických ustanovení nařízení z roku 2006, skutečně vykazují rysy ustanovení, která nejsou podstatná, podle článku 290 SFEU, neboť se jedná o druh odchylky od ustanovení, jejichž smyslem je chránit rybolovné zdroje ve Středozemním moři, ohrožené nadměrným rybolovem.

4.4 Výbor konstatuje, že tato ustanovení byla předmětem dlouhých debat v Radě a že jeden členský stát se zdržel hlasování. Skutečnost, že navrhované změny jsou „málo podstatné“ není prokázána posouzením dopadu, které by podložilo použití nových ustanovení článků 290 a 291 SFEU.

4.5 Výbor se však domnívá, že návrhy na odchylky umožní malým rybářským subjektům v regionu lépe čelit globální hospodářské krizi a růstu nákladů, především na palivo.

V Bruselu dne 7. prosince 2011.

předseda
Evropského hospodářského a sociálního výboru
Staffan NILSSON

Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru k zelené knize o propagačních a informačních opatřeních na podporu zemědělských produktů: strategie propagace chutí Evropy s vysokou evropskou přidanou hodnotou KOM(2011) 436 v konečném znění a k návrhu nařízení Evropského parlamentu a Rady, kterým se mění nařízení Rady (ES) č. 3/2008 o informačních a propagačních opatřeních na podporu zemědělských produktů na vnitřním trhu a ve třetích zemích

KOM(2011) 663 v konečném znění – 2011/0290 (COD)

(2012/C 43/13)

Zpravodajka: **paní SLAVOVA**

Dne 14. července 2011 se Komise, dne 27. října 2011 Evropský parlament a dne 29. listopadu 2011 Rada Evropské unie, v souladu s čl. 43 odst. 2 a článkem 304 Smlouvy o fungování Evropské unie, rozhodly konzultovat Evropský hospodářský a sociální výbor ve věci

zelené knihy o propagačních a informačních opatřeních na podporu zemědělských produktů: strategie propagace chutí Evropy s vysokou evropskou přidanou hodnotou

KOM(2011) 436 v konečném znění

a

návrhu nařízení Evropského parlamentu a Rady, kterým se mění nařízení Rady (ES) č. 3/2008 o informačních a propagačních opatřeních na podporu zemědělských produktů na vnitřním trhu a ve třetích zemích

KOM(2011) 663 v konečném znění.

Specializovaná sekce Zemědělství, rozvoj venkova, životní prostředí, kterou Výbor pověřil přípravou podkladů na toto téma, přijala stanovisko dne 21. listopadu 2011.

Na 476. plenárním zasedání, které se konalo ve dnech 7. a 8. prosince 2011 (jednání dne 7. prosince 2011), přijal Evropský hospodářský a sociální výbor následující stanovisko 188 hlasy pro, 2 hlasy byly proti a 5 členů se zdrželo hlasování.

1. Závěry a doporučení

1.1 Zemědělsko-potravinářské produkty Evropské unie jsou jedinečné svojí kvalitou a rozmanitostí. Na otevřeném globálním trhu však k zajištění dobrého tržní postavení nestačí jen vyrábět vynikající potraviny a nápoje. Evropským výrobcům mohou k vyrovnání se s výzvami stále konkurenčnějšího trhu pomoci informační programy a programy podpory, které spotřebitelům vysvětlí normy přispívající k vysoké jakosti zemědělských produktů EU a budou stimulovat vývoz.

1.2 Současná informační a propagační politika na podporu zemědělských produktů dosáhla dobrých výsledků, EHSV je však přesvědčen, že by měla být dále zjednodušena a zkvalitněna, aby lépe reagovala na požadavky evropských a světových trhů a zabývala se potřebami evropských výrobců.

1.3 EHSV vítá zelenou knihu o propagačních a informačních opatřeních na podporu zemědělských produktů: strategie propagace chutí Evropy s vysokou evropskou přidanou hodnotou a doporučuje, aby se propagační politika na podporu zemědělsko-potravinářských produktů stala pro nadcházející roky jednou z politických priorit Komise, a to jak na vnitřních, tak na vnějších trzích.

1.4 EHSV podporuje dva hlavní cíle nové propagační politiky zaměřené na cílový trh: jednak informace pro spotřebitele

a povědomí o trhu EU se zdůrazněním vyšších záruk v oblasti označování, možnosti zpětného vysledování a bezpečnosti potravin a náročnějších ekologických požadavků, požadavků na dobré životní podmínky zvířat a dodržování práv pracujících, jednak podporu vývozu na vnější trh.

1.5 EHSV uznává, že jsou nutná omezení z důvodu současné finanční krize, avšak považuje za klíčové, aby byl navýšen rozpočet na informační a propagační opatření na podporu zemědělských produktů na vnitřním trhu a ve třetích zemích. Například USA vyčlenily na Program pro přístup na trh 200 milionů USD ročně do konce daňového roku 2012.

1.6 EHSV doporučuje, aby došlo ke zjednodušení administrativních postupů pro přípravu a monitorování propagačních programů, zejména snížením počtu zpráv vyžadovaných Komisí. Je mimořádně důležité, aby byla snížena administrativní zátěž.

1.7 EHSV se domnívá, že je nezbytná větší transparentnost při výběru programů na vnitrostátní úrovni a že by Komise měla vypracovat jasné pokyny pro členské státy. Také by se mělo zlepšit hodnocení programů, přičemž je třeba používat přesný hodnotící systém s konkrétními ukazateli, jako je např. nárůst trhu. Měla by se omezit délka trvání procesu výběru.

Kromě toho je velice důležité, aby tyto programy měly evropskou vizi a vizi založenou na přidané hodnotě včetně vytváření pracovních míst a aby byly formou výhodnějšího systému financování (60 % namísto 50 %) upřednostňovány programy pro více zemí pokrývající několik produktů.

1.8 Měla by být zavedena větší pružnost, aby bylo možné přizpůsobovat programy měnícím se podmínkám na trhu ve fázi provádění. Proto by se také měla snížit úroveň podrobností vyžadovaných při předkládání programů.

1.9 EHSV doporučuje Komisi, aby zohlednila rozdíly ve schopnostech odborných organizací ve starých a nových členských státech. Nedostatečné zkušenosti a nízká úroveň schopností omezují možnosti odborných sdružení z nových členských států plně se účastnit propagačního plánu. EHSV doporučuje, aby Komise zvažila navýšení zálohových plateb pro tyto organizace (například 30 % ročních nákladů).

1.10 EHSV se domnívá, že právní předpisy v oblasti propagace by měly ujasnit úlohu značek a vyváženost mezi generickou reklamou a propagačními značkami, zejména v zemích mimo EU. Aby byla informace úplná a transparentní, mělo by být povoleno uvádět původ produktu, a to i tam, kde se nejedná o chráněné označení původu či zeměpisné označení.

1.11 Je třeba zlepšit komunikaci a koordinaci mezi členskými státy a Komisí a také mezi členskými státy navzájem. Výměna osvědčených postupů a know-how by měla probíhat na konferencích a seminářích.

1.12 EHSV vítá nápad vytvořit evropskou platformu pro výměnu osvědčených postupů, jež může být cenným nástrojem při podpoře příprav propagačních kampaní. Služba výměny (semináře sdílení zkušeností, internetové stránky atd.) na úrovni EU ve prospěch všech subjektů činných v oblasti zemědělsko-potravinářské informační a propagační politiky by byly zvláště přínosné při sestavování dobře rozčleněných a koordinovaných „nadmárodních“ programů.

1.13 V této souvislosti je třeba vytvářet synergie mezi různými probíhajícími propagačními programy. K tomu, aby programy dosáhly zamýšleného účinku, je nezbytná kontinuita. Úspěšný propagační program by mělo být možné jednoduše zopakovat. Je třeba vytvořit skutečnou síť pro aktivní propagaci.

1.14 EHSV doporučuje Komisi, aby vypracovala kompletní a jednoduchou příručku, jež by pomohla příjemcům dodržovat pravidla a postupy tohoto plánu.

1.15 Propagační politika musí podporovat vývozní aktivity subjektů EU, především malých a středních podniků, aby bylo možné těžit z nárůstu spotřeby na nových trzích. Vývoz se netýká pouze nových trhů, ale je také hlavní hnací silou pro zlepšení výkonnosti společností. EHSV proto doporučuje Komisi, aby podporovala pilotní projekty orientované na vytváření vývozních strategií, jež by mohly poskytovat rámec nebo síť přizpůsobenou jednotlivým vývozním strategiím a potřebám společností, čímž by se usnadnil přístup zemědělsko-potravinářských produktů EU na tyto trhy.

1.16 Seznam produktů spadajících pod tuto právní úpravu by se měl rozšířit, aby byla umožněna podpora všech produktů, které šíří povědomí o kvalitě evropských produktů nebo ho mohou posílit. Je třeba také nalézt řešení pro jiné produkty, jako jsou např. startovací kultury.

1.17 EHSV by uvítal, aby se kladl značný důraz na výživný přínos produktů a na zdravé stravování/výživu tím, že se bude na zemědělsko-potravinářské produkty EU nahlížet ze všech úhlů pohledu. Měly by být zavedeny iniciativy podporující vyváženější stravu. V této souvislosti by bylo možné zdůraznit podporu nejdůležitějších zdravotních sdělení a jakost produktu.

1.18 Výbor se domnívá, že pravomoci k přijímání aktů v přenesené pravomoci a prováděcích aktů, jak je stanovuje návrh nařízení Evropského parlamentu a Rady, kterým se mění nařízení Rady (ES) č. 3/2008 (KOM(2011) 663 v konečném znění), zlepší konzistenci informačních a propagačních opatření na podporu zemědělských produktů a přispějí k jejich jednotnému provádění. EHSV doporučuje Komisi, aby udržovala pravidelné kontakty se zúčastněnými stranami a navrhujícími organizacemi a aby vhodně reagovala na jejich návrhy.

2. Úvod

2.1. Plán EU na podporu zemědělsko-potravinářských produktů je horizontální politikou pokrývající všechna zemědělsko-potravinářská odvětví a zdůrazňující obecné rysy a přidanou hodnotu SZP. Doplnjuje soukromé a veřejné úsilí o propagaci na úrovni členských států.

2.2. Evropská komise každoročně rozděljuje přibližně 50 milionů eur na podporu kampaní propagujících zemědělsko-potravinářské produkty a výrobní postupy EU. Tato pomoc se obvykle přiděluje organizacím nebo sdružením profesionálních výrobců propagujících vysoce kvalitní evropské zemědělsko-potravinářské přístupy.

2.3. Propagační kampaně vyzdvihují kvalitu, výživnou hodnotu a bezpečnost zemědělských produktů EU a upozorňují na jejich vysokou přidanou hodnotu vyplývající mimo jiné z výrobních postupů, označování, dobrých životních podmínek zvířat a ochrany životního prostředí.

2.4. Kampaně lze provádět v rámci EU i mimo její hranice s cílem otevřít nové trhy. V období let 2000–2010 bylo poskytnuto spolufinancování ze zdrojů EU na 458 propagačních programů a z tohoto opatření profitovaly všechny členské státy. Mezi propagační činnosti lze zahrnout reklamní kampaně ve sdělovacích prostředcích, propagaci v místě prodeje, účast na výstavách a veletrzích a řadu dalších činností.

2.5. Financování ze zdrojů EU pokrývá až polovinu celkových nákladů na kampaň. Nejméně 20 % by měla přispět organizace předkládající návrh, zbývající část mohou poskytnout celostátní orgány a jiné zdroje.

2.6. Je třeba, aby programy byly spíše víceleté a dostatečně rozsáhlé, aby jejich dopad mohl podstatným způsobem ovlivnit cílené trhy. Přednost mají programy, které navrhnou organizace z několika členských států nebo které zahrnují několik členských států či třetích zemí.

2.7. Více než dvě třetiny všech zemědělsko-potravinářských informačních a propagačních kampaní EU schválených v uplynulých pěti letech bylo zaměřeno na vnitřní trh. Pouze 8 % schválených programů zahrnuje více zemí a více než polovina všech žádostí v období let 2006–2010 byla zamítnuta.

2.8. Od chvíle vzniku propagačního plánu ho Komise ve svých zprávách Radě a Evropskému parlamentu pravidelně monitoruje. Také Evropský účetní dvůr ve své zvláštní zprávě v roce 2009 předložil doporučení na jeho vylepšení.

3. Hlavní body sdělení

3.1. Navzdory značným úspěchům stojí evropské zemědělské a zemědělsko-potravinářské odvětví před významnými výzvami. Není vždy oceňováno úsilí vyvíjené producenty EU v oblasti hygieny, životního prostředí a dobrých životních podmínek zvířat. Na tradičních trzích i na vznikajících trzích EU se prosadili noví konkurenti. A konečně má EU velmi rozmanité kuchařské dědictví a tradice, které je nutno plně zhodnotit.

3.2. Cílem v současnosti prováděných reforem společné zemědělské politiky (SZP) po roce 2013 je zajistit, aby se tato politika plně podílela na strategii Evropa 2020 tím, že podpoří zemědělství jako zdroj potravinové bezpečnosti, udržitelného využívání přírodních zdrojů a dynamičtějších venkovských oblastí. Zároveň s reformou SZP zahájila Komise proces rozsáhlé konzultace zainteresovaných stran s cílem určit obrysy cílenější a ambicióznější propagační strategie pro evropské zemědělství a potravinářství.

3.3. Konkrétní cíle na místních, evropských a světových trzích budou vymezeny později za účelem lepšího zaměření opatření, které je nutno provádět na každém z nich. Mezi celkové cíle reformované informační a propagační politiky bude patřit:

— lepší zhodnocení evropské zemědělské produkce a upevnění jejího postavení na trzích,

— podpora velmi přísných norem EU v oblasti bezpečnosti potravin, životního prostředí a dobrých životních podmínek zvířat a nabídnutí spotřebitelům lepších informací o evropském modelu produkce,

— seznámení spotřebitelů s novými produkty a zhodnocení rozmanitosti evropské nabídky,

— lepší seznámení se systémy zajištění jakosti a s produkty s vysokou přidanou hodnotou.

3.4. Zelená kniha je rozdělena do čtyř částí, v nichž se předkládají otázky o různých stránkách informační a propagační politiky a diskutuje se o nich: její evropská přidaná hodnota; cíle a opatření pro vnitřní trh (včetně místního a regionálního) a pro vnější trh; a obecnější hlediska obsahu a způsobů řízení.

3.5. Zelená kniha zdůrazňuje, že potenciál místních a regionálních trhů není dostatečně využit. Je nutné, aby existovala opatření na financování základních služeb, jako je např. založení obchodních středisek, obchodů či tržnic. Při propagaci krátkých odbytových kanálů by po roce 2013 mohl hrát významnou úlohu lépe začleněný nástroj LEADER.

3.6. Bylo by také možno podporovat spolupráci mezi členskými státy, aby vznikla komplementarita s informačními a propagačními kampaněmi vedenými členskými státy a/nebo soukromým sektorem a aby se povzbuzovala součinnost.

3.7. Návrhy mohou nyní předkládat profesní nebo meziprofesionální organizace zastupující dotčená odvětví v jednom nebo ve více členských státech či na celoevropské úrovni. V zelené knize se navrhuje možnost rozšířit přístup k financování také na jiné struktury než profesní organizace, jako např. na podniky nebo obchodní komory, aby byla zahrnuta odvětví, která nejsou v každém členském státě nutně strukturována prostřednictvím profesních organizací.

3.8. V současnosti se programy týkají konkrétních produktů nebo systémů zajištění jakosti (např. informování o mléce a jeho výživných vlastnostech). V zelené knize je navržen nový, pružnější a snad i důraznější přístup, který by v prvním období zdůrazňoval klíčová sdělení na celoevropské úrovni, po němž by pak následovalo uvádění těchto sdělení doprovázené znázorněním pomocí produktů tak, aby se zdůraznila rozmanitost, bohatství a vzájemná komplementarita evropské nabídky.

3.9. Zelená kniha zdůrazňuje, že pro provádění opatření jsou nutné jednoduché postupy. Postup při výběru je dvojí (členské státy a Evropská komise) a dlouhý (sedm měsíců mezi lhůtou podání návrhu a rozhodnutím Komise), což omezuje možnost připravit pragmatické kampaně schopné okamžitě reagovat.

3.10 Komise rovněž předložila návrh nařízení Evropského parlamentu a Rady, kterým se mění nařízení Rady (ES) č. 3/2008, aby jej uvedla v soulad s články 290 a 291 Smlouvy o fungování Evropské unie. V návrhu jsou uvedeny pravomoci Komise přijímat akty v přenesené pravomoci a prováděcí akty v rámci nařízení Rady (ES) č. 3/2008 a je zde stanoven vhodný postup pro přijetí těchto aktů. Dále začleňuje do nařízení (ES) č. 3/2008 některé pravomoci, které doposud vykonávala Komise.

4. Obecné připomínky

4.1 Hlavní výzvy, kterým čelí evropská zemědělská politika, se týkají změny klimatu, finanční a hospodářské krize, nerovnosti mezi starými a novými členskými státy EU a napětí způsobeného nekalou soutěží mezi nimi, nezbytných podmínek pro dumpingové ceny vytvořené uplatňováním SZP, nejistoty pracovního místa a nestálých trhů se značnými výkyvy. S ohledem na tyto výzvy je stále důležitější podporovat zemědělsko-potravinářské produkty EU, aby se napomohlo tomu, že budou považovány za produkty s vysokou přidanou hodnotou, a aby se zachovalo vedoucí postavení EU jakožto dodavatele potravin.

4.2 Propagační politika EU vyzdvihuje výhody evropské produkce, zejména pokud jde o kvalitu, hygienu a bezpečnost potravin, a to prostřednictvím pokročilého způsobu označování a možnosti zpětného vysledování za současného dodržování práv pracujících, dobrých životních podmínek zvířat a ochrany životního prostředí. To vyžaduje odpovídající finanční podporu.

4.3 Zemědělsko-potravinářský řetězec splňuje velmi přísné normy EU v oblasti bezpečnosti potravin, zdraví rostlin i zvířat, dobrých životních podmínek zvířat a ochrany životního prostředí. Komunikační a propagační kampaně jsou účinným a efektivním způsobem, jak ocenit úsilí zemědělců, výrobců a obchodníků. Propagační politika by proto měla mít dva hlavní cíle:

- propagace a prodej evropských zemědělsko-potravinářských produktů na vnějších trzích (podpora vývozu, především pro malé a střední podniky, jelikož ty představují hnací sílu hospodářské obnovy tohoto odvětví);
- informování spotřebitelů na trhu EU, zejména o zvláštních režimech pro kvalitu, bezpečnost a sledovatelnost, nutričních hodnotách, ochraně životního prostředí, dobrých životních podmínkách zvířat, pracovních podmínkách atd. Tato politika by se především měla zaměřit na větší informovanost spotřebitele, již od školních let, a to v souvislosti

s odpovídnou spotřebou a na podporu uznávání úsilí, které vyvíjejí producenti v oblasti zemědělství a potravinářství – zemědělci a průmysl – s cílem splnit přísné normy EU (1).

4.4 Propagační politika by měla zahrnovat nové sdělovací prostředky (například internetové stránky) za účelem informování spotřebitelů o iniciativách místních výrobců a přístupu k výrobkům, jež jsou prodávány přímo. Vznik „krátkých řetězců“ odpovídá novému očekávání společnosti.

4.5 Účetní dvůr doporučil, aby byla poskytnuta technická podpora výrobcům prostřednictvím:

- vytvoření větší součinnosti mezi výrobcí a programy. Opatření EU by měla podněcovat k seskupování malých a středních podniků, a umožnit jim tak dosáhnout kritického množství pro uvádění produktů na vnější trh. Rozvoj sítí by mohl pomoci k dosažení tohoto cíle a k podpoře vytváření součinnosti mezi výrobcí na úrovni EU;
- pomoci novým členským státům tak, že se způsobilá opatření rozšíří na přípravné výzkumné práce (např. jednoleté zkušební kampaň či průzkum trhu).

4.6 Co se týká návrhu Komise na rozšíření řady příjemců propagačních programů, EHSV se domnívá, že by měly být upřednostněny profesní organizace, protože právě ty propojují podniky a spolufinancují opatření.

4.7 EHSV se domnívá, že určité tradiční produkty, značky nebo označení původu by mohly otevřít trhy dalším evropským produktům, zvláště na vnějších trzích. Evropskou povahu produktů v rámci propagačních programů předkládaných profesními a/nebo meziprofesionálními organizacemi by bylo možné zdůrazňovat, aniž by byly nuceny odstranit označení původu nebo určitou značku, a zároveň zaručit, že oproti značce je evropské sdělení jasně v popředí. Aby byla informace úplná a transparentní, mělo by být povoleno uvádět původ produktu, a to i tam, kde se nejedná o chráněné označení původu či zeměpisné označení.

4.8 V souladu s články 290 a 291 Smlouvy o fungování Evropské unie (SFEU) bude mít Komise větší pravomoci. Výbor se domnívá, že pravomoci k přijímání aktů v přenesené pravomoci a prováděcích aktů, jak je stanovuje návrh Komise k nařízení Evropského parlamentu a Rady, kterým se mění nařízení Rady (ES) č. 3/2008 (KOM(2011) 663 v konečném znění), zlepší konzistenci informačních a propagačních opatření na podporu zemědělských produktů a přispějí k jejich jednotnému provádění. EHSV doporučuje Komisi, aby udržovala pravidelné kontakty se zúčastněnými stranami a navrhujícími organizacemi a aby vhodně reagovala

(1) Úř. věst. C 218, 23.7.2011, s. 114, a Úř. věst. C 218, 23.7.2011, s. 118.

na jejich návrhy na zjednodušený a hladký proces týkající se informačních a propagačních opatření na podporu zemědělských produktů na vnitřním trhu a ve třetích zemích.

5. Zvláštní připomínky

5.1 EHSV navrhuje, aby Komise uznala odvětvové organizace EU jako navrhující organizace.

5.2 Propagace zemědělských produktů EU ve třetích zemích by pomohla zemědělcům a zpracovatelům z EU při vstupu na velké trhy, jako je mimo jiné Brazílie, Rusko, Čína, Indie, Severní Amerika, Austrálie a Blízký východ. Výsledkem dobře cílené propagační politiky EU ve třetích zemích by mohl být dramatický nárůst prodeje zemědělsko-potravinářských produktů EU mimo EU.

5.3 Prosperita zámořských trhů v roce 2010 je klíčovým faktorem pro určení příležitostí pro podniky z EU.

5.4 EHSV navrhuje Komisi, aby pro posílení konkurenčního postavení:

- podporovala otevření a rozvoj trhů, a to zejména v souvislosti s vyjednáváním mezinárodních dohod, aby měli evropští výrobci více příležitostí vyvázet své produkty;
- napomohla řešení vývozních problémů a poskytla vývozcům pomoc prostřednictvím předávání informací a možné „zastřešující“ či unijní tematické generické činnosti.

5.5 EHSV doporučuje, aby za účelem optimalizace zásahu Evropské unie na vnějším trhu:

- byly maloobchodníkům a velkoobchodníkům poskytovány příslušné vývozní údaje, informace o zemích a kontakty v nich, rady v oblasti vývozu atd.;
- byla povzbuzena vývozní podpora bezplatných produktů a také meziodvětvová spolupráce ke zvýšení hmotnosti a účinnosti;
- byly podníceny malé a střední podniky k seskupování, a bylo jim tak umožněno dosáhnout kritického množství pro uvádění produktů na vnější trh;

— byly podporovány pilotní projekty v třetích zemích, jejichž cílem je vstoupit na nové trhy.

5.6 EHSV naléhá na Komisi, aby během zdravotních krizí a po nich poskytla podporu odvětvím v potížích, aby došlo k obnovení důvěry a oživení spotřeby. Při obnovování důvěry spotřebitelů mohou být velmi nápomocné dynamické a okamžité informační a komunikační nárazové kampaně.

5.7 EHSV se domnívá, že odvětvové organizace, které úspěšně zavedly propagační programy, by měly dostat příležitost podat žádost jako oprávněné organizace a provádějící orgány na základě usnadněného postupu.

5.8 EHSV vyzývá Komisi, aby iniciovala akce/kampaně, jež by dále povzbudily odvětvové organizace z členských států EU k aktivnějšímu podávání žádostí o propagační programy mimo EU, aby tak byly představeny nejlepší chutě, tradice a kvalita zemědělsko-potravinářských produktů EU. V tomto ohledu je zapotřebí upřednostňovat programy pro více zemí pokrývající několik produktů, a to formou výhodnějšího financování (60 % namísto 50 %), neboť přinesou programu skutečný evropský rozměr, a na druhé straně budou vyžadovat podporu Unie. Kromě toho je třeba přikládat prioritu zemím podle jejich tržního potenciálu. EHSV je toho názoru, že by Komise mohla zvýšit svůj příspěvek, pokud jde o programy v rozvíjejících se ekonomikách.

5.9 EHSV doporučuje, aby Komise hrála hlavní roli při usnadňování a podpoře přístupu malých výrobců a zpracovatelů z EU na trhy třetích zemí.

5.10 Programy pro vnitřní trh musí mít evropskou vizi a vizi založenou na přidané hodnotě, jež se bude zabývat více nežli jen vnitrostátním rozměrem: čím větší bude rozsah produktů a trhů, tím bude program lepší. Kromě toho se musí tyto programy doplňovat anebo musí vytvářet synergie s jinými vnitrostátními či regionálními programy, aby se zabránilo zdvojení činností nebo protichůdným sdělením. Potenciál oblasti vzdělávání a zdraví může a musí být využit, aby se zvýšila účinnost informačních opatření. Při sestavování a provádění budoucí propagační a informační politiky pro zemědělsko-potravinářské produkty je rovněž třeba zohlednit dopad na zaměstnanost.

V Bruselu dne 7. prosince 2011.

předseda
Evropského hospodářského a sociálního výboru
Staffan NILSSON

Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru k návrhu směrnice Evropského parlamentu a Rady, kterou se mění směrnice Rady 64/432/EHS, pokud jde o počítačové databáze, které jsou součástí sítí dozoru v členských státech

KOM(2011) 524 v konečném znění – 2011/0228 (COD)

a návrhu nařízení Evropského parlamentu a Rady, kterým se mění nařízení (ES) č. 1760/2000, pokud jde o elektronickou identifikaci skotu, a zrušují ustanovení o nepovinném označování hovězího masa

KOM(2011) 525 v konečném znění – 2011/0229 (COD)

(2012/C 43/14)

Zpravodaj: **pan BRICHART**

Ve dnech 14. a 20. září 2011 se Rada a dne 13. září 2011 Evropský parlament, v souladu s článkem 43 Smlouvy o fungování Evropské unie, rozhodly konzultovat Evropský hospodářský a sociální výbor ve věci

návrhu směrnice Evropského parlamentu a Rady, kterou se mění směrnice Rady 64/432/EHS, pokud jde o počítačové databáze, které jsou součástí sítí dozoru v členských státech

KOM(2011) 524 v konečném znění – 2011/0228 (COD)

a

návrhu nařízení Evropského parlamentu a Rady, kterým se mění nařízení (ES) č. 1760/2000, pokud jde o elektronickou identifikaci skotu, a zrušují ustanovení o nepovinném označování hovězího masa

KOM(2011) 525 v konečném znění – 2011/0229 (COD).

Specializovaná sekce Zemědělství, rozvoj venkova, životní prostředí, kterou Výbor pověřil přípravou podkladů na toto téma, přijala stanovisko dne 21. listopadu 2011.

Na 476. plenárním zasedání, které se konalo ve dnech 7. a 8. prosince 2011 (jednání dne 7. prosince), přijal Evropský hospodářský a sociální výbor následující stanovisko 180 hlasy pro, 3 hlasy byly proti a 9 členů se zdrželo hlasování.

1. Závěry a doporučení

1.1 EHSV konstatuje, že odvětví skotu vynaložilo značné úsilí na obnovení důvěry spotřebitelů po epidemii bovinní spongiformní encefalopatie (BSE).

1.2 Zavedený systém identifikace a registrace skotu umožňuje zajistit transparentnost a sledovatelnost, a to rychle a s velkou mírou přesnosti.

1.3 Tato schopnost lokalizovat zvířata a identifikovat je znamená mimo jiné významnou pomoc při tlumení infekčních nákaz.

1.4 Zavedení různých používaných identifikačních technik však pro toto odvětví představuje podstatnou finanční zátěž.

1.5 Od roku 1997 došlo k technickému pokroku, jenž může zúčastněným stranám v této oblasti přinést významnou pomoc, zejména díky elektronické identifikaci.

1.6 Bylo však konstatováno, že přímé náklady a výhody, jež vyplývají z používání těchto technik, nejsou rozděleny stejnoměrně po celé délce potravinového řetězce; náklady v podstatě nesou zemědělci, zatímco zúčastněné strany zapojené do pozdějších fází řetězce sklizejí velkou část finančních výhod.

1.7 Proto se EHSV domnívá, že na evropské úrovni je vhodnější nečinit systém elektronické identifikace skotu povinným, neboť není právě pravděpodobné, že by trh kompenzoval vysoké náklady na tuto technologii. Kromě toho pro spotřebitele neznamená skutečný dodatečný přínos.

1.8 Současně však je třeba umožnit, aby v případě, že zúčastněné strany zapojené do potravinového řetězce v některém členském státě používání tohoto systému akceptují, mohl onen stát tento systém na svém území zavést jako povinný.

1.9 EHSV se rovněž domnívá, že je třeba ponechat chovatelům možnost využívat elektronickou identifikaci na dobrovolné bázi.

1.10 V zájmu předcházení jakéhokoli narušování hospodářské soutěže, jež by mohlo ohrozit společný trh, tedy bude vhodné, aby země, která zavede povinnou elektronickou identifikaci, sama nesla odpovědnost za elektronickou identifikaci zvířat vyskytujících se na jejím území.

1.11 EHSV se kromě toho domnívá, že v zájmu harmonizace postupů by všechny elektronické značky měly používat stejnou technologii. Proto bude nezbytné provést jejich harmonizaci s odkazem na mezinárodní normy.

1.12 EHSV tedy celkově souhlasí s návrhem Komise pod podmínkou, že bude věnována zvláštní pozornost řádnému fungování společného trhu a dopadu na jednotlivé články tohoto řetězce.

1.13 V souvislosti s nepovinným označováním hovězího masa se EHSV neohrazuje proti zrušení unijních ustanovení, pokud hospodářské subjekty budou moci na štítcích uvádět dodatečné informace, jež považují za důležité.

2. Souvislosti

2.1 Nařízení Rady (ES) č. 1760/2000 stanovuje, že každý členský stát musí zavést systém identifikace a registrace skotu umožňující individuální identifikaci zvířat pomocí ušních značek, evidenci v každém zemědělském podniku, individuální pas pro každé zvíře obsahující údaje o všech přesunech a hlášení všech přesunů do počítačové databáze, která je schopna rychle sledovat zvířata a identifikovat kohorty v případě nákazy. Účelem tohoto režimu bylo zajištěním transparentnosti a úplné sledovatelnosti skotu obnovit důvěru spotřebitelů v hovězí maso a výroby z hovězího masa a také lokalizovat a sledovat zvířata pro veterinární účely, což má zásadní význam pro tlumení infekčních nákaz.

2.2 Nařízení bylo ve sdělení Komise Radě a Evropskému parlamentu „Akční program pro snižování administrativní zátěže v EU“ zařazeno mezi „informační povinnosti se zvláštním významem, pokud jde o zátěž, kterou představují pro podniky“. Akční plán nové strategie EU pro zdravé zvířat předpokládá, že Komise v průběhu zavádění elektronické evidence skotu (dále jen „EID“) zjednoduší informační povinnosti.

2.3 Při přijetí současných pravidel pro identifikaci skotu v roce 1997 však nebyla EID z technického hlediska dostatečně vyvinuta, aby mohla být v té době používána pro skot. EID založená na radiofrekvenční identifikaci (RFID) se během posledních 10 let značně vyvinula a umožňuje rychlejší a přesnější načítání kódů jednotlivých zvířat přímo do systémů pro zpracování údajů. Používání elektronických identifikátorů by mohlo pomoci snížit administrativní zátěž a papírování,

pokud je například evidence zemědělského podniku vedena v počítačové podobě, jak tomu je ve stále větším počtu zemědělských podniků. Rychlejší a spolehlivější systém navíc mimo jiné umožní rychlejší a přesnější čtení než u tradičních ušních značek, což usnadní postup hlášení přesunů zvířat do ústřední databáze, a proto umožní lepší a rychlejší sledovatelnost infikovaných zvířat a/nebo infikovaných potravin.

2.4 Elektronická evidence již byla v Unii zavedena u některých druhů zvířat. Několik členských států Evropské unie začalo EID využívat na dobrovolné bázi. Jelikož nebyly zavedeny žádné harmonizované technické normy Evropské unie, existuje riziko, že v jednotlivých členských státech budou používány různé druhy elektronických identifikátorů a čteček s různými frekvencemi RFID. Tento přístup by mohl vést k nedostatečné harmonizaci, jež by ohrozila elektronickou výměnu údajů, což by pak vedlo ke ztrátě přínosů existence systémů EID.

2.5 Posouzení dopadů dospělo k závěru, že EID skotu na bázi dobrovolnosti jako nástroj pro úřední identifikaci by zúčastněným stranám poskytl čas, aby se s tímto systémem seznámily. Povinné provádění EID by pro některé hospodářské subjekty mohlo mít nepříznivé ekonomické účinky.

2.6 Nařízení (ES) č. 1760/2000 rovněž obsahuje pravidla pro systém nepovinného označování hovězího masa; Komise u tohoto nařízení konstatovala nedostatky v souvislosti s náklady, nepřiměřenou administrativní zátěží a neexistencí jednotného uplatňování ve všech členských státech.

3. Návrhy Komise

3.1 Návrh Komise (KOM(2011) 525 v konečném znění) zohledňuje výsledky konzultací se zúčastněnými stranami a výsledek posouzení dopadů. Komise navrhuje zavést EID na nepovinné bázi. V tomto nepovinném režimu:

— by skot mohl být identifikován dvěma běžnými ušními značkami (stávající systém) nebo jednou běžnou viditelnou značkou a jedním elektronickým identifikátorem v souladu s normami harmonizovanými na úrovni Unie;

— se členským státům dává možnost zvolit na jejich území povinný režim.

3.2 Rovněž se navrhuje zrušit požadavek oznamovat veškeré doplňující údaje v režimu nepovinného označování, vzhledem k souvisejícím nákladům a přílišné administrativní zátěži.

3.3 Návrh upravuje nařízení (ES) č. 1760/2000 tak, aby bylo v souladu se Smlouvou o fungování Evropské unie.

3.4 Navrhovaný režim EID skotu vyžaduje následnou změnu směrnice Rady 64/432/EHS, pokud jde o počítačové databáze, které jsou součástí sítí dozoru v členských státech. Prvky počítačových databází stanovených ve směrnici 64/432/EHS dosud nezahrnují žádný odkaz na elektronické identifikační značky. Z těchto důvodů se uvedené dva návrhy KOM(2011) 524 a KOM(2011) 525 předkládají v rámci stejného legislativního balíčku.

V Bruselu dne 7. prosince 2011.

předseda
Evropského hospodářského a sociálního výboru
Staffan NILSSON

Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru k návrhu nařízení Evropského parlamentu a Rady o definici, popisu, obchodní úpravě, označování a ochraně zeměpisných označení aromatizovaných vinných výrobků

KOM(2011) 530 v konečném znění – 2011/0231 (COD)

(2012/C 43/15)

Zpravodaj: **pan ESPUNY MOYANO**

Dne 14. září 2011 se Rada a dne 15. září 2011 Evropský parlament, v souladu s článkem 43 Smlouvy o fungování Evropské unie, rozhodly konzultovat Evropský hospodářský a sociální výbor ve věci

návrhu nařízení Evropského parlamentu a Rady o definici, popisu, obchodní úpravě, označování a ochraně zeměpisných označení aromatizovaných vinných výrobků

KOM(2011) 530 v konečném znění – 2011/0231 (COD).

Specializovaná sekce Zemědělství, rozvoj venkova, životní prostředí, kterou Výbor pověřil přípravou podkladů na toto téma, přijala stanovisko dne 21. listopadu 2011.

Na 476. plenárním zasedání, které se konalo ve dnech 7. a 8. prosince 2011 (jednání dne 7. prosince 2011), přijal Evropský hospodářský a sociální výbor následující stanovisko 186 hlasy pro, 4 hlasy byly proti a 8 členů se zdrželo hlasování.

1. Závěry a doporučení

1.1 Evropský hospodářský a sociální výbor vítá návrh nařízení o definici, popisu, obchodní úpravě, označování a ochraně zeměpisných označení aromatizovaných vinných výrobků, který zjednodušuje, aktualizuje a nahrazuje zvláštní předpisy Společenství pro tyto výrobky (nařízení Rady (EHS) č. 1601/91, kterým se stanoví obecná pravidla pro definici, označování a obchodní úpravu aromatizovaných vín, aromatizovaných, vinných nápojů a aromatizovaných vinných koktejlů⁽¹⁾ a nařízení Komise (ES) č. 122/94 o aromatizaci a přidávání alkoholu do některých výrobků⁽²⁾).

1.2 EHSV konstatuje, že tento návrh nařízení pouze zjednodušuje a modernizuje tento nástroj, jenž umožnil správné fungování vnitřního trhu s těmito výrobky tím, že zajišťuje řádné informace a ochranu spotřebitelů; činí tak s cílem přizpůsobit jej vývoji předpisů v oblasti politiky jakosti vinných produktů, předpisům WTO a ustanovením Smlouvy o fungování Evropské unie (dále jen „Smlouvy“), přičemž zavádí jisté úpravy technického charakteru, které umožňují zejména následující zlepšení:

— lepší použitelnost, srozumitelnost a jasnost právních předpisů Unie o aromatizovaných vinných výrobcích;

— posílení a aktualizace politiky jakosti těchto výrobků, posílení dobré pověsti a kvality, které tyto výrobky dosáhly na vnitřním i světovém trhu, na základě platných definic

výrobků, aktualizace některých obchodních názvů, umožnění zvýšení úrovně vína namísto přímého přidání alkoholu, čímž se zajistí řádná informovanost spotřebitele;

— přizpůsobení pravidel pro přípravu těchto výrobků novým požadavkům a technickým možnostem;

— přizpůsobení pravidel Unie požadavkům WTO, včetně dohody TRIPS;

— aktualizace kritérií pro uznávání nových zeměpisných označení.

2. Úvod

2.1 Evropská komise navrhuje aktualizovat pravidla pro definici, popis, obchodní úpravu, označování a ochranu zeměpisných označení aromatizovaných vinných výrobků, za účelem zohlednění technologických inovací, vývoje trhu a měnících se očekávání spotřebitelů, přičemž se musí vzít v úvahu tradiční výrobní postupy; posílí tím dobrou pověst, které tyto výrobky dosáhly na vnitřním i světovém trhu.

2.2 S cílem zajistit ochranu zájmů spotřebitelů navrhuje Evropská komise, aby se toto nařízení vztahovalo na všechny aromatizované vinné výrobky uváděné na trh Unie, ať už jsou vyrobeny v členských státech nebo ve třetích zemích, a rovněž na výrobky tohoto typu vyrobené v Unii za účelem vývozu, a to za účelem posílení dobré pověsti aromatizovaných vinných výrobků z Unie na světovém trhu.

⁽¹⁾ JO L 149 du 14.6.1991, p. 1 (zvláštní vydání v českém jazyce: Kapitola 03 Svazek 11 S. 286 - 295).

⁽²⁾ JO L 21 du 26.1.1994, p. 7 (zvláštní vydání v českém jazyce: Kapitola 03 Svazek 16 S. 7 - 8).

2.3 Návrh v podstatě zachovává tradiční definice aromatizovaných vinných výrobků podle tradičních jakostních postupů, jsou však aktualizovány a zlepšeny s ohledem na technologický rozvoj, což umožňuje zvýšení úrovně vína namísto přímého přidání alkoholu. U některých produktů z kategorie vinných aromatizovaných výrobků se navrhuje výrazné snížení požadovaného minimálního obsahu alkoholu s cílem vyhovět rostoucí poptávce spotřebitelů po výrobcích s nižším obsahem alkoholu a s ohledem na technický pokrok umožňující nabídnout kvalitu, již bylo dříve možné dosáhnout pouze na základě vyššího minimálního obsahu alkoholu. Stanoví se také zvláštní opatření pro popis a obchodní úpravu těchto výrobků, která doplňují horizontální právní předpisy Unie v oblasti označování potravin; mělo by se tak zabránit tomu, aby byla obchodní označení aromatizovaných vinných výrobků zneužívána pro výrobky, které nespĺňují požadavky stanovené v tomto nařízení.

2.4 Návrh stanoví, že aromatizované vinné výrobky by se měly vyrábět v souladu s určitými pravidly, která zaručují, že budou splněna očekávání spotřebitelů, pokud jde o jakost a výrobní metody. Aby byly dodrženy mezinárodní normy v této oblasti, v souladu s tím, co bylo stanoveno pro vinné výrobky, budou tato pravidla zpravidla vycházet z doporučení Mezinárodní organizace pro révu a víno (OIV).

2.5 Návrh obsahuje zvláštní pravidla pro ochranu zeměpisných označení těchto výrobků, na něž se nevztahuje nařízení Evropského parlamentu a Rady č. XXXX/20RR o režimech jakosti zemědělských produktů [KOM(2010) 733 v konečném znění], nařízení Evropského parlamentu a Rady č. XXXX/20RR [KOM(2010) 799 v konečném znění], kterým se stanoví společná organizace zemědělských trhů a zvláštní ustanovení pro některé zemědělské produkty (jednotné nařízení o společné organizaci trhů), ani nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 110/2008 o definici, popisu, obchodní úpravě, označování a ochraně zeměpisných označení lihovin a o zrušení nařízení Rady (EHS) č. 1576/89 a stanoví postup

pro zápis, soulad, změnu a případné zrušení zeměpisných označení Unie a třetích zemí, v souladu s režimem stanoveným pro vinné výrobky.

2.6 Návrh také obsahuje nezbytné úpravy pravomocí svěřených Komisi podle nařízení (EHS) č. 1601/91 a nařízení (ES) č. 122/94, tak aby byly v souladu s články 290 a 291 Smlouvy.

2.7 Návrh nemá finanční dopad na rozpočet EU.

3. Přípomínky

3.1 EHSV vítá návrh nařízení o definici, popisu, obchodní úpravě, označování a ochraně zeměpisných označení aromatizovaných vinných výrobků.

3.2 Aromatizované vinné výrobky jsou důležité pro spotřebitele, výrobce a zemědělské odvětví v Unii. EU představuje přibližně 90 % celosvětové produkce těchto výrobků (kolem 3 milionů hl ročně) a její roční spotřeba dosahuje 2 milionů hl. Mezi hlavní výrobce v EU patří Itálie, Francie, Španělsko a Německo, ale existují tradiční výrobky zakořeněné v kultuře i mnoha jiných členských státech, jak na severu, tak v centru či na východu. Tyto výrobky navíc představují trh, který je velmi významný z hlediska kvantity i kvality pro hodnotový řetězec v rámci evropského odvětví vína, přinášejí stabilní odbyt pro evropskou produkci vína, zejména v případě bílých vín, přispívají k rovnováze na trhu s vínem a posilují jeho konkurenceschopnost, což je jedním z hlavních cílů SZP pro toto odvětví.

3.3 Navržená opatření se podílejí na posilování dobré pověsti, které tyto výrobky dosáhly na vnitřním i světovém trhu, přičemž zachovávají tradiční výrobní postupy a umožňují přizpůsobení poptávce spotřebitelů a technologické inovace, jež pomáhají zlepšovat kvalitu; tím je zajištěna vysoká úroveň ochrany spotřebitele, dosažení transparentnosti trhu a podmínky umožňující hospodářskou soutěž mezi příslušnými subjekty.

V Bruselu dne 7. prosince 2011.

předseda
Evropského hospodářského a sociálního výboru
Staffan NILSSON

Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru k návrhu směrnice Evropského parlamentu a Rady, kterou se mění směrnice Evropského parlamentu a Rady 2008/106/ES o minimální úrovni výcviku námořníků

KOM(2011) 555 v konečném znění – 2011/0239 (COD)

(2012/C 43/16)

Zpravodajka: **Dr BREDIMA**

Dne 30. září 2011 se Rada Evropské unie a dne 28. září 2011 Evropský parlament, v souladu s čl. 100 odst. 2 a článkem 304 Smlouvy o fungování Evropské unie, rozhodly konzultovat Evropský hospodářský a sociální výbor ve věci

návrhu směrnice Evropského parlamentu a Rady, kterou se mění směrnice Evropského parlamentu a Rady 2008/106/ES o minimální úrovni výcviku námořníků

KOM(2011) 555 v konečném znění – 2011/0239 (COD).

Specializovaná sekce Doprava, energetika, infrastruktura a informační společnost, kterou Výbor pověřil přípravou podkladů na toto téma, přijala stanovisko dne 23. listopadu 2011.

Na 476. plenárním zasedání, které se konalo ve dnech 7. a 8. prosince 2011 (jednání dne 7. prosince 2011), přijal Evropský hospodářský a sociální výbor následující stanovisko 176 hlasy pro, 3 hlasy byly proti a 10 členů se zdrželo hlasování.

1. Závěry a doporučení

1.1 Modernizovaný výcvik námořníků je klíčem k atraktivnosti námořních profesí v EU a cestou k větší námořní bezpečnosti. Námořní know-how má strategický význam pro zachování vedoucího postavení EU na mezinárodní scéně v oblasti námořní dopravy.

1.2 EHSV podporuje, aby návrh směrnice uvedl v soulad směrnici 2008/106/ES o minimální úrovni výcviku námořníků s manilskými změnami (2010) Mezinárodní úmluvy o normách výcviku, kvalifikace a strážní služby námořníků (úmluva STCW) z roku 1978.

1.3 Je velmi důležité, aby členské státy EU přijaly tuto navrhovanou směrnici, neboť od roku 2012 bude výcvik námořníků v důsledku vstupu manilských změn úmluvy STCW v platnost podléhat novým pravidlům, pokud jde o dovednosti, profesní profil, bezpečnost a kvalifikaci v celosvětovém měřítku.

1.4 EHSV nesouhlasí s navrhovaným zněním čl. 15 odst. 11, že „členské státy mohou schválit nebo registrovat kolektivní dohody, které umožňují výjimky z požadované doby odpočinku [námořníků]“. Směrnice EU by se neměla odchýlovat od znění stávajících mezinárodních a evropských právních předpisů, zejména úmluvy MOP č. 180, úmluvy MOP o práci na moři z roku 2006 a směrnice 1999/63/ES. Posledně jmenovaná směrnice, jež se týká úpravy pracovní doby námořníků, byla schválena po dlouhých a náročných jednáních mezi sociálními partnery a instituce EU by měly respektovat výsledek sociálního dialogu.

1.5 EHSV navrhuje, aby byl v navrhované směrnici specifikován standardizovaný formát pro zaznamenávání pracovní doby a doby odpočinku. Standardizovaný formát by se mohl odkazovat na pokyny IMO/MOP k tabulkám úprav pracovního režimu námořníků na palubě a formátům záznamů pracovní doby a doby odpočinku.

1.6 Zatímco úmluva STCW vstoupí v platnost dne 1. ledna 2012, EHSV upozorňuje, že navrhovaná směrnice vstoupí v platnost nejdříve v červenci 2012 z důvodu přípravných legislativních postupů v Radě EU a v Parlamentu. EHSV upozorňuje na to, že vzhledem k nové pracovní době námořníků nastanou problémy se státní přístavní inspekcí mimo EU a že námořníci EU nebudou mít v počáteční fázi kvalifikaci dle úmluvy STCW z roku 2010. Je nutné poskytnout právní objasnění.

1.7 Pokud jde o hodnocení třetích zemí za účelem uznání jejich výcvikových zařízení a osvědčení, EHSV se domnívá, že rozšíření stávající doby tří měsíců na osmnáct měsíců je realistické s ohledem na velkou pracovní zátěž přímořských zemí a nedostatek zdrojů v pevninských zemích.

1.8 EHSV považuje za pozitivní, že členské státy EU budou muset poskytnout Evropské komisi pro statistické účely standardizované informace o kvalifikaci námořníků.

1.9 EHSV navrhuje, aby byla do návrhu směrnice zahrnuta definice elektrotechnického mužstva podle ustanovení úmluvy STCW.

1.10 EHSV vyzývá Komisi a členské státy, aby vzhledem k celosvětové eskalaci pirátských útoků co nejdříve prozkoumaly protipirátský výcvik námořníků. Takovýto výcvik by měl vycházet z osvědčených postupů řízení OSN a z Mezinárodního předpisu pro bezpečnost lodí a přístavních zařízení (ISPS).

2. Úvod

2.1 Klíč k ziskové námořní dopravě spočívá v kvalitě výcviku, který mají námořníci k dispozici. Ani v dobách světové hospodářské nestability by výcvik námořníků neměl být považován za náklad, ale spíše za investici. Výcvik námořníků je cestou k větší námořní bezpečnosti.

2.2 Úmluva o normách výcviku, kvalifikace a strážní služby námořníků (úmluva STCW) z roku 1978, kterou přijala Mezinárodní námořní organizace (IMO), se týká především požadavků na výcvik důstojníků. Úmluva STCW byla původně pozměněna v roce 1995 a poté v červnu 2010 tzv. manilskými změnami.

2.3 V minulých stanoviscích⁽¹⁾ EHSV zdůraznil význam evropského námořního know-how, soulad směrnic EU s úmluvou STCW a modernizaci vzdělávání námořníků jako jednu z hlavních činností pro přilákání mládeže k práci na moři (konference pořádaná EHSV na téma Zvýšení atraktivnosti námořních profesí v EU, která se konala dne 11. března 2010). Je velice důležité, aby si EU zachovala svůj sbor 250 000 námořníků, protože pokud o ně přijde, mohla by ztratit další více než dva miliony osob pracujících v námořním odvětví EU. Modernizovaný výcvik námořníků má tedy strategický význam pro zachování vedoucího postavení EU na mezinárodní scéně.

2.4 Dvojnásobným účelem návrhu směrnice, kterou se mění směrnice 2008/106/ES, je: zaprvé, dát v soulad právo EU s mezinárodními předpisy prostřednictvím provedení revidované úmluvy STCW IMO z roku 1978, která byla přijata na konferenci v Manile v roce 2010, a zadruhé stanovit požadavky, aby členské státy EU poskytovaly informace týkající se

osvědčení a aby rozšířily období nutné na uznání vzdělávacích systémů třetích zemí. Nové mezinárodní normy vstoupí v platnost dne 1. ledna 2012. Navrhovaná lhůta pro provedení na úrovni EU je 31. prosince 2012. Konečným výsledkem bude zajistit jednotné používání aktualizované úmluvy STCW členskými státy EU a také zajistit, aby měli námořníci pracující na vlajkových lodích EU a vlastníci osvědčení vydaná v zemích, které nejsou členy EU, řádný výcvik.

3. Obecné připomínky

3.1 Od roku 2012 bude výcvik námořníků podléhat novým pravidlům, pokud jde o dovednosti, profesní profil, bezpečnost a kvalifikaci. Výcvik a kvalifikace jsou klíčové pro námořní bezpečnost, neboť k nehodám obvykleji dochází v případě nedostatečného výcviku a absence řádné kvalifikace. Úmluva STCW IMO je jednou ze čtyř hlavních námořních úmluv ve světovém měřítku. Třemi dalšími jsou: Mezinárodní úmluva o bezpečnosti lidského života na moři (SOLAS), Mezinárodní úmluva o prevenci znečištění moří (MARPOL) a Úmluva o práci na moři (MLC). Vzhledem k tomu, že členské státy EU jsou rovněž signatáři této úmluvy, je důležité, aby byly mezinárodní a evropské právní předpisy ve vzájemném souladu. Tyto změny vedly k přísnějším normám, pokud jde o: zdravotní způsobilost, způsobilost ke službě a zneužívání alkoholu a zavedení nových profesních profilů pro námořníky první třídy, elektrotechnické důstojníky, jakož i bezpečnostní výcvik všech námořníků a zjednodušené a jasnější typy osvědčení. Návrh směrnice obsahuje zlepšení týkající se postupů (např. komitologie a uznávání škol třetích zemí) a požadavek, aby členské státy poskytovaly statistiky o výcviku námořníků.

3.2 EHSV podporuje návrh, jehož cílem je dát do souladu směrnici 2008/106/ES o minimální úrovni výcviku námořníků s manilskými změnami úmluvy STCW. Navrhuje, aby Evropská komise řádně zajistila, že budou členské státy provádět směrnici STCW, a trvá na tom, aby úmluva STCW byla dodržována při hodnocení třetích zemí za účelem uznání jejich výcvikových zařízení a osvědčení. Třebaže návrh je do značné míry doslovným provedením manilských změn v právu EU, navrhuje též, aby byly do stávajících evropských předpisů týkajících se uznávání průkazů způsobilosti námořníků začleněny drobné změny.

3.3 EHSV upozorňuje, že pracovní skupina pro zaměstnanost a konkurenceschopnost v oblasti námořní dopravy Evropské komise (GR MOVE) (červenec 2011) doporučila návrhy týkající se provádění manilských změn úmluvy STCW v právu EU. Standardizace výcviku na světové úrovni umožňuje evropským lodím mít dobře vyškolené námořníky bez ohledu na to, kde posádka tento výcvik získá. Jak prohlásil komisař pro dopravu Kallas, „vzhledem k tomu, že námořní doprava je světovým průmyslovým odvětvím, je velice důležité stanovit minimální normy výcviku v mezinárodním měřítku“.

⁽¹⁾ Úř. věst. C 168, 20.7.2007, s. 50-56.

Úř. věst. C 211, 19.8.2008, s. 31-36.

Úř. věst. C 255, 22.9.2010, s. 103-109.

Úř. věst. C 248, 25.8.2011, s. 22-30.

Úř. věst. C 14, 16.1.2001, s. 41.

Úř. věst. C 80, 3.4.2002, s. 9-14.

Úř. věst. C 133, 6.6.2003, s. 23-25.

Úř. věst. C 157, 28.6.2005, s. 42-47.

Úř. věst. C 157, 28.6.2005, s. 53-55.

Úř. věst. C 97, 28.4.2007, s. 33-34.

Úř. věst. C 151, 17.6.2008, s. 35.

3.4 EHSV ve svém nedávno přijatém stanovisku k Bílé knize o dopravě (stanovisko k bílé knize Plán jednotného evropského dopravního prostoru – CESE 1607/2011 ze dne 26. října 2011, zpravodaj: pan Coulon, spoluzpravodaj: pan Back) znovu připomněl, že „legislativa EU by měla být v plném souladu s mezinárodní legislativou, zejména s úmluvou Mezinárodní organizace práce o práci na moři a úmluvou Mezinárodní námořní organizace o výcviku, kvalifikaci a strážní službě námořníků“.

3.5 Výzkum z poslední doby dokazuje, že na mezinárodním trhu práce existuje znepokojující problém týkající se podvodného vydávání osvědčení, zejména mezi členy mužstva, což vyvolává pochybnosti ohledně platnosti jejich osvědčení. Kromě toho mnoho členů mužstva ze zemí, které nejsou členy EU, není s to vykompenzovat jakýkoliv nedostatek mužstva EU na trhu práce z důvodu kulturních odlišností, jazykových problémů a pracovního omezení. ⁽²⁾

4. Konkrétní připomínky

4.1 Čl. 15 odst. 9 (Standardizovaný formát pro záznamy o denní době odpočinku)

4.1.1 Čl. 15 odst. 9 nespecifikuje standardizovaný formát pro záznamy o denní době odpočinku a pracovní době, který musí administrativy vést. Oddíl A-VIII/1, odstavec 7 úmluvy STCW ve znění manilských změn se odkazuje na pokyny IMO/MOP k tabulkám úprav pracovního režimu námořníků na palubě a formátům záznamů pracovní doby a doby odpočinku. Kromě toho je odkaz na standardizovaný formát pro záznam pracovní doby a doby odpočinku také obsažen v nařízení 2.3 – norma A2.3 odstavce 10 a 11 úmluvy o práci námořníků MOP.

4.1.2 EHSV navrhuje, aby byl v návrhu směrnice specifikován standardizovaný formát pro zaznamenávání doby odpočinku a pracovní doby. Standardizovaný formát by se měl odkazovat na pokyny IMO/MOP k tabulkám úprav pracovního režimu námořníků na palubě a formátům záznamů pracovní doby a doby odpočinku.

4.2 Čl. 15 odst. 11 (doba odpočinku)

4.2.1 Revidované znění čl. 15 odst. 11 uvádí, že „členské státy mohou schválit nebo registrovat kolektivní smlouvy, které umožňují výjimky z požadované doby odpočinku.“ To představuje výrazné zúžení znění stanoveného ve stávajících mezinárodních a evropských právních předpisech, zejména v revidované úmluvě STCW a úmluvě MOP č. 180 (a tudíž úmluvě o práci námořníků MOP).

4.2.2 Znění čl. 15 odst. 11 je odlišné od znění směrnice 1999/63/ES ze dne 21. června 1999 o dohodě o úpravě pracovní doby námořníků uzavřené mezi Svazem provozovatelů námořních plavidel Evropského společenství (ECSA) a Evropskou federací pracovníků v dopravě (ETF). Tyto dohody jsou výsledkem dlouhých a náročných jednání mezi sociálními partnery a konečný výstup z těchto jednání představuje křehkou rovnováhu. Ke každé změně nebo úpravě znění dohody uzavřené mezi sociálními partnery by mělo docházet po diskusi a jednání se sociálními partnery. Nové, užší znění čl. 15 odst. 11 neodráží diskusi či jednání mezi sociálními partnery. Evropská komise jej zavedla bez předchozí konzultace sociálních partnerů. EHSV naléhá na Komisi, aby respektovala znění stanovené ve směrnici 1999/63/ES o dohodě sociálních partnerů o úpravě pracovní doby námořníků.

4.3 Vstup v platnost nové směrnice

4.3.1 Manilské změny úmluvy STCW vstoupí v platnost dne 1. ledna 2012. Při zohlednění řádného legislativního postupu v Radě ministrů a Evropském parlamentu však Evropská komise předpokládala, že „vzhledem k tomu, že k uvedenému datu (tj. 1. ledna 2012) nebude tento návrh ještě přijat, předpokládalo se, že navrhovaná směrnice by měla vstoupit v platnost ihned po zveřejnění v Úředním věstníku“.

4.3.2 Z důvodu zpoždění přijetí směrnice nastane právní paradox, tj. konflikt mezi manilskou dohodou a revidovaným zněním směrnice STCW, především s ohledem na datum vstupu v platnost. Buď členské státy nesplní mezinárodní závazky k 1. lednu 2012, anebo pokud ratifikují úmluvu, nesplní požadavky stávající směrnice STCW. Členské státy budou pravděpodobně čekat na konečný výsledek směrnice před tím, než ratifikují manilskou dohodu. V mezidobí budou vlajkové lodě EU i nadále obchodovat s třetími zeměmi, jež již mohly ratifikovat manilskou dohodu. Tím by vznikl závažný problém pro vlajkové lodě EU, jelikož země EU, pod jejichž vlajkou tyto lodě plují, by dosud neplnily pravidla manilské dohody.

4.3.3 EHSV upozorňuje na to, že nastanou problémy se státní přístavní inspekcí mimo EU, zejména pokud jde o nová ustanovení o době odpočinku. Tato obava se týká uplatnění nových požadavků na dobu odpočinku. Je třeba uznat, že některé vlajkové lodě EU mohou mít problémy se státní přístavní inspekcí mimo přístavy EU. Existuje možnost, že námořníci EU se stanou nekonkurenceschopnými, jelikož nebudou mít v počáteční fázi osvědčení STCW z roku 2010. Dále nastanou problémy s platností osvědčení a tato skutečnost bude mít dopad na dobu platnosti osvědčení vydaných námořníkům EU zeměmi, které nejsou členy EU. S ohledem na výše uvedené skutečnosti je nutné poskytnout právní objasnění.

⁽²⁾ Úř. věst. C 80, 3.4.2002, s. 9-14.

4.4 Uznávání vzdělávacích systémů a systémů osvědčení třetích zemí

4.4.1 Pokud jde o hodnocení třetích zemí za účelem uznání jejich výcvikových zařízení a osvědčení, návrh rozšiřuje stávající tříměsíční lhůtu na osmnáct měsíců. Některé členské státy by si přály delší lhůtu z důvodu související velké pracovní zátěže pro přímořské státy (např. Malta) nebo kvůli nedostatku zdrojů v pevninských zemích. EHSV konstatuje, že toto rozšíření je realistické, aby byla zohledněna velká pracovní zátěž přímořských zemí.

4.5 Informační systém STCW

4.5.1 Komise lituje, že neexistují přesné údaje o osvědčeních. Navrhuje, aby byly harmonizovaným a důsledným způsobem shromažďovány již existující informace obsažené ve vnitrostátních rejstřících. EHSV považuje za pozitivní, že členské státy EU budou muset poskytnout Evropské komisi standardizované informace o osvědčování námořníků pro statistickou analýzu. Využívání „informačního systému STCW“ vyvinutého agenturou EMSA jako platforma pro shromažďování požadovaných informací by napomohlo tomuto průmyslovému odvětví vypočítat stávající a odhadnout budoucí nabídku a poptávku, pokud jde o námořníky.

4.6 Elektrotechnické mužstvo

4.6.1 Třebaže se návrh směrnice odkazuje na pravidlo III/7, definice elektrotechnického mužstva stanovená v pravidlu I/1 odst. 36 nebyla začleněna do nového návrhu směrnice.

4.6.2 EHSV navrhuje, aby návrh směrnice obsahoval definici elektrotechnického mužstva z pravidla 1/1 odst. 36 úmluvy STCW, jež zní takto: „Elektrotechnickým mužstvem se rozumí člen mužstva kvalifikovaný v souladu s ustanoveními pravidla III/7 úmluvy“.

4.7 Protipirátský výcvik

4.7.1 EHSV očekává, že bude naléhavě žádán protipirátský výcvik z důvodu eskalace jevu pirátství a jeho dopadů na námořníky. Proto naléhá na Komisi, aby tuto otázku projednala s členskými státy a aby zároveň zohlednila příslušná ustanovení osvědčených postupů řízení OSN a Mezinárodní předpis pro bezpečnost lodí a přístavních zařízení (ISPS).

V Bruselu dne 7. prosince 2011.

předseda
Evropského hospodářského a sociálního výboru
Staffan NILSSON

Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru ke sdělení Komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů Obchod, růst a celosvětové záležitosti – Obchodní politika jako klíčový prvek strategie EU 2020

KOM(2010) 612 v konečném znění

(2012/C 43/17)

Zpravodajka: **paní PICHENOT**

Dne 9. listopadu 2010 se Evropská komise v souladu s článkem 304 Smlouvy o fungování Evropské unie rozhodla konzultovat Evropský hospodářský a sociální výbor ve věci

Obchod, růst a celosvětové záležitosti – obchodní politika jako klíčový prvek strategie EU 2020

KOM(2010) 612 v konečném znění.

Specializovaná sekce Vnější vztahy, kterou Výbor pověřil přípravou podkladů na toto téma, přijala stanovisko dne 22. listopadu 2011.

Na 476. plenárním zasedání, které se konalo ve dnech 7. a 8. prosince 2011 (jednání dne 7. prosince 2011), přijal Evropský hospodářský a sociální výbor následující stanovisko 185 hlasy pro, 1 hlas byl proti a 5 členů se zdrželo hlasování.

1. Závěry a doporučení

1.1 Koncem roku 2010 zveřejnila Evropská komise nové sdělení – v době, kdy mezinárodní obchod prochází hlubokými přeměnami, jež současný proces globalizace odlišuje od předchozí fáze. Jakožto externí rozměr strategie Evropa 2020⁽¹⁾ by obchodní politika EU měla zajistit, aby obchod jasně přispíval k silnému růstu, který v současné době chybí k vybědnutí z krize, a současně zabezpečil zachování sociálně tržního hospodářství a podporoval přechod na nízkouhlíkové hospodářství.

1.2 Výbor se zájmem upozorňuje, že tato „revidovaná obchodní politika“, která je představena ve sdělení Obchod, růst a celosvětové záležitosti⁽²⁾, je jednou z fází a užitečným způsobem naznačuje, jaké budou další obchodní priority v souvislosti se strategií Evropa 2020:

— otevřenost trhu přizpůsobená přeměrování obchodních aktivit směrem do Asie;

— velmi důležité propojení s bezpečností dodávek surovin a zdrojů energie;

— zásadní význam obchodních a investičních překážek (necelních překážek či překážek v právních předpisech), včetně otázek přístupu k veřejným zakázkám;

— požadavek recipacity při multilaterálních a bilaterálních jednáních se strategickými ekonomickými partnery Unie, včetně otázek souvisejících s duševním vlastnictvím;

— využívání mechanismů obrany obchodu.

1.3 U některých témat se Výbor domnívá, že je třeba vyjasnit stávající právní předpisy, zejména pokud jde o dotace a státní podpory, a prosadit své hodnoty a normy, v případě potřeby za využití mechanismů Orgánu WTO pro řešení sporů, a to s cílem přispět k vytvoření judikatury, jež by více odpovídala jeho předstávě o spravedlivé hospodářské soutěži, zejména ve vztahu k rozvíjejícím se zemím.

1.4 Zvýšený počet a obtížnost bilaterálních jednání nesmí vést ke snížení požadavků EU v sociální a environmentální oblasti. Tyto dva rozměry jednání je třeba řádně zohlednit, a to ve stejné míře jako rozměr hospodářský. Výbor proto věnuje zvláštní pozornost obsahu a monitorování kapitoly týkající se udržitelného rozvoje. Zdůrazňuje, že příprava této kapitoly úzce souvisí s kvalitou posouzení dopadu a vhodností doprovodných opatření.

1.5 EHSV doporučuje, aby OSN vypracovala světovou chartu, která by stanovila minimální práva ve vztahu k minimální úrovni sociální ochrany MOP a jež by mohla být přiložena k přezkumu rozvojových cílů tisíciletí, s nímž se počítá pro rok 2015. Tato charta by představovala referenci, která by byla v souladu se závazky v oblasti obchodu a rozvoje. Nejprve však musí být MOP přiznán status pozorovatele ve WTO a musí být postupně zapojena do jejího mechanismu přezkoumávání obchodní politiky.

⁽¹⁾ Viz Strategie Evropa 2020 – Strategie pro inteligentní a udržitelný růst podporující začlenění (KOM(2010) 2020 ze dne 3. března 2010), odst. 3.3 – Využívat nástroje v oblasti vnější politiky.

⁽²⁾ Obchod, růst a celosvětové záležitosti, KOM(2010) 612 v konečném znění.

1.6 EHSV žádá, aby byla věnována větší pozornost problematice rozvojové spolupráce, celosvětové solidaritě a diskusi o rozvojových cílech tisíciletí. Navrhuje, aby byl rok 2015 věnován „rozvoji a spolupráci“ (pracovní název). Vzhledem k tomu, že EU a členské státy se rovněž rozhodly dosáhnout těchto cílů do roku 2015, navrhuje Výbor využít tohoto evropského roku ke zvýšení uvědomění a pocitu sdílené odpovědnosti vůči realizaci cílů již stanovených i těch nových, jež budou vytyčeny po roce 2015, a to u každého občana, v rámci občanské společnosti a na evropské úrovni i národních úrovních.

1.7 Mezinárodní obchod je jednak součástí problému, jednak součástí řešení otázek souvisejících se zajištěním potravin na světové úrovni. Pravidla mezinárodního obchodu musí upřednostňovat zajišťování potravin, zejména v méně rozvinutých zemích, a zaručit těmto zemím volný přístup na trhy rozvinutých zemí a rovněž rychle se rozvíjejících zemí, v souladu se zásadou zvláštního a diferencovaného zacházení.

1.8 Aby Evropa rozvinula ekologické hospodářství v kontextu celosvětové konkurence a udržela si své vedoucí postavení v této oblasti, měla by ve svém zájmu i v zájmu klimatu zachovat vysoké cíle, pokud jde o snižování emisí skleníkových plynů. Výbor navrhuje vypracovat posouzení dopadu (z hlediska konkurenceschopnosti, zaměstnanosti, životního prostředí) a uspořádat veřejné diskuse, aby se předjímaly přeměny mezi lety 2020 a 2050 a stabilizovala očekávání hospodářských činitelů a občanů ohledně dalšího vývoje.

1.9 Dlouhodobě by měla Unie přispět k reformě WTO koncipované jako mnohostranné řízení globalizace v duchu původního projektu Mezinárodní obchodní organizace, jak byl popsán v roce 1948 Havanskou chartou, a explicitně do ní začlenit otázky zaměstnanosti a investic.

1.10 Výbor vyzdvihuje rostoucí význam zapojení občanské společnosti do provádění a monitorování obchodních dohod EU, zejména pokud jde o kapitoly týkající se udržitelného rozvoje, jak tomu bylo v nedávné dohodě o volném obchodu s Jižní Koreou. EHSV je připraven aktivně se podílet na uplatňování ustanovení obsažených v této dohodě, jakož i v příštích obchodních dohodách. Navrhuje, že přispěje k mechanismu monitorování shromažďováním připomínek evropské občanské společnosti a všech zainteresovaných stran pro výroční zprávu. Dále navrhuje, že bude prostředníkem pro činnosti vykonávané ve spolupráci s občanskou společností partnerských zemí a přispěje tak k zohlednění konkrétních důsledků těchto dohod. Podle EHSV by urychlené zavedení mechanismů monitorování prvních dohod výrazně zvýšilo důvěryhodnost v rámci vývoje revidované obchodní politiky. Pomohlo by to nastolit atmosféru důvěry mezi partnerskými zeměmi a usnadnilo zapojení občanské společnosti do probíhajících obchodních jednání.

2. Předjímání velkých přeměn globalizace

2.1 Spravedlivý a otevřený mezinárodní obchod je celosvětový veřejný statek, jež je třeba zachovat a posílit. Pro každou zemi či svazek zemí to znamená přispívat k udržitelnému řízení tohoto statku, přičemž současně z něj na oplátku plynou výhody, jež jsou úměrné síle závazku jednotlivých účastníků. To je základ závazku EU v rámci liberalizace obchodu na multilaterální úrovni, již v současné době představuje WTO. V tomto duchu EHSV od roku 2006 podporuje obchodní politiku Unie⁽³⁾.

2.2 Koncem roku 2010 Evropská komise vydala nové sdělení – v době, kdy mezinárodní obchod prochází hlubokými přeměnami, jež současný proces globalizace odlišuje od předchozí fáze. Hlavním úkolem obchodní politiky EU, jakožto externího rozměru strategie Evropa 2020, je zajistit, aby obchod mohl přispívat k silnému růstu a k zachování sociálně tržního hospodářství a zároveň podporovat přechod na nízkouhlíkové hospodářství.

2.3 Za účelem rozboru současných proměn globalizace klade Výbor důraz na pět velkých trendů dekády, které by měly orientovat diskusi jak ve fóru občanské společnosti ve WTO, tak uvnitř fóra občanské společnosti GR pro obchod, a které by se zaměřily na to, jak obchodní politice EU dodat strategičtější a dlouhodobější charakter:

— **Rozšíření oblasti hospodářské soutěže.** Nové technologie – od těch, jež souvisejí s informacemi či dopravou, až po budoucí zelené technologie – mění způsoby vytváření bohatství, rozdělení přidané hodnoty a zdůrazňují konkurenci mezi jednotlivými zeměmi. Zvyšují mobilitu zboží, služeb a výrobních faktorů, zejména kapitálu⁽⁴⁾, a zvyšují tedy počet hospodářských a sociálních odvětví otevřených mezinárodní konkurenci.

— Znalosti a inovace zůstávají hnacími silami růstu, ale v současné době převratně mění koncepci mezinárodního obchodu, zděděnou z klasických teorií. Země už nevyměňují víno za len jako v Ricardových časech. Přibližně jednu dekádu se země na úrovni pracovníků specializují na úkoly, kde mají navrch nad konkurencí, často za cenu sociálního a daňového dumpingu. „**Obchod úkolů**“ postupně vytlačuje obchod průmyslovým zbožím, jež nadále převládá. **Podíl služeb** na obchodních výměnách (20 %) nabývá rostoucího významu, ještě více v souvislosti s jejich podílem na národním bohatství zemí (70 % evropského HDP).

⁽³⁾ Stanoviska CESE; Úř. věst. C 211, 19.8.2008, s. 82; Úř. věst. C 318, 29.10.2011, s. 150; Úř. věst. C 255, 22.9.2010, s. 1

⁽⁴⁾ Úř. věst. C 318, 29.10.2011, s. 150

— Tato nebyvalá konkurence povolání a hospodářských činitelů vede ke stimulování inovací, zvýšení počtu ekonomických příležitostí, tedy i celkové účinnosti. Nicméně rovněž přispívá ke zvýšení **nerovností** uvnitř jednotlivých zemí. Nerovných příležitostí a odměn pro mobilní a nemobilní pracovníky, kvalifikované a nekvalifikované, mezi držiteli kapitálu a držiteli jejich jediné pracovní síly, mezi zaměstnanci sektoru obchodovatelného zboží a služeb a zaměstnanci ostatních odvětví.

— Tím, že mezinárodní obchod přesouvá aktivity a zdroje v reakci na náklady a ceny, působí jako lupa: zveličuje kvalitu země a současně zvýrazňuje její slabiny. Obchodní politika tedy nemůže být koncipována nezávisle na ostatních politikách Unie – zejména na politice přechodu a politice pro přizpůsobení se trhu práce, politice snižování emisí skleníkových plynů, politice sociální a územní soudržnosti, politice jednotného trhu a rozvojové politice a politice spolupráce.

— Ve světě, jenž se znovu začíná potýkat s problémem vzácnosti, se **úkol zabezpečit zásobování** ⁽⁵⁾ připojuje k tradičnějšímu úkolu, jakým je stabilita přístupu na vnější trhy. Setrvalý tlak na energetické a potravinové zdroje a nebyvalá konkurence v přístupu k přírodním zdrojům tak představují určující prvky hospodářské a bezpečnostní politiky.

3. Jak reformovat otevřený obchodní systém, aby byl slučitelný se spravedlivým přechodem

3.1 Vliv na budoucí reformu WTO

3.1.1 Velké změny související s globalizací a jejich důsledky pro Unii nejsou tématem vyhrazeným pro obchodní politiku, ale jde o úkoly pro celou Unii. Unie by proto měla iniciovat vypracování prognóz a zahájit veřejnou diskusi o podmínkách spravedlivého přechodu. EHSV v této souvislosti uznává přínos reflexní skupiny pro Evropskou radu k budoucnosti EU do roku 2030 ⁽⁶⁾, jež definuje a reviduje „strategickou koncepci“ a priority dlouhodobého vnějšího působení Unie.

3.1.2 Evropa musí v nadcházející reformě WTO koncipovat svou obchodní politiku jakožto páku. EHSV podporuje návrh Komise vytvořit „grémium významných osobností z rozvinutých a rozvojových zemí, které nám poskytnou nezávislá doporučení, na jejichž základě si vytvoříme evropský názor na budoucí agendu a fungování WTO po ukončení jednacího kola v Dohá“. Výbor si přeje být zapojen a požaduje průzkumné stanovisko k tomuto tématu.

⁽⁵⁾ Úř. věst. C 132, 3.5.2011, s. 15; Úř. věst. C 54, 19.2.2011, s. 205

⁽⁶⁾ Projekt pro Evropu do roku 2030, výzvy a příležitosti, zpráva předaná do rukou Hermana Van Rompuye dne 9. května 2010: http://www.consilium.europa.eu/uedocs/cmsUpload/fr_web.pdf.

3.1.3 Podle EHSV si musí Unie stanovit jakožto svůj cíl přispět v dlouhodobé perspektivě ke změně tváře WTO a přijít s novou koncepcí multilateralismu, v duchu původního projektu WTO. Mezinárodní obchodní organizace (MOO) měla být podle definice z roku 1948 obsažené v Havanské chartě multilaterální organizací, jež by se zabývala bez výjimek všemi stránkami mezinárodního obchodu, tedy včetně otázek zaměstnanosti a investic.

3.1.4 Slepá ulička, do které se dostala jednání v Dohá, a zpoždění, k nimž došlo při vyjednávání dohod o hospodářském partnerství, zavazují Evropu k tomu, aby přehodnotila vazby mezi rozvojem a obchodem. Za účelem přepracování naší strategie v oblasti obchodu a rozvoje EHSV upozorňuje na výsledky iniciativy „Vše kromě zbraní“ a na dohody o hospodářském partnerství. Obchodní politika je pojmána jako celek a Výbor vítá dodatečné úsilí v rámci stávajícího sdělení o reformě všeobecného systému preferencí a budoucího sdělení o obchodě a rozvoji.

3.2 Učinit ze zajišťování potravin prioritou

3.2.1 Výbor ve svých různých stanoviscích ⁽⁷⁾ naznačil, jak vytvořit strategičtější vizi obchodní politiky. V návaznosti na konferenci, která se uskutečnila v květnu 2011, EHSV představil svá doporučení, jež by měla sloužit jako podklady pro práci G20. Domnívá se, že mezinárodní obchod je jedním z rozhodujících faktorů zajišťování potravin a zaručení uplatňování práva na výživu. Závěry z této konference ⁽⁸⁾ upřesňují dopad obchodu na zajišťování potravin a rozvoj:

3.2.2 Zaručit, aby pravidla mezinárodního obchodu podporovala zajišťování potravin.

3.2.3 Dbát na to, aby se v reformách souvisejících s obchodem a v obchodních jednáních vhodně zohledňovala potřeba přispět ke zmírnění nedostatečného zajišťování potravin a výživy u nejzranitelnějších obyvatel rozvojových zemí.

3.2.4 Výrazně omezit státní podporu, která způsobuje narušení obchodu, a zrušit vývozní dotace:

— lépe definovat, kdy a jak by bylo možné přistoupit k opatřením omezujícím vývoz, a současně posílit postupy konzultace a oznámení. Vyhodnotit zejména negativní dopady takových opatření na zajišťování potravin v jiných zemích;

⁽⁷⁾ Úř. věst. C 318, 29.10.2011, s. 150; Úř. věst. C 248, 25.8.2011, s. 55; Úř. věst. C 218, 23.7.2011, s. 25; Úř. věst. C 21, 21.1.2011, s. 15; Úř. věst. C 255, 22.9.2010, s. 1; Úř. věst. C 128, 18.5.2010, s. 41; Úř. věst. C 211, 19.8.2008, s. 82.

⁽⁸⁾ <http://www.eesc.europa.eu/resources/docs/food-for-everyone-conclusions-en.pdf>.

— odstranit překážky, jež brání vývozu, přepravě a dovozu humanitární potravinové pomoci do zemí, jimž je určena, a v sousedních zemích.

3.2.5 Přispět k tomu, aby rozvojové země měly z regulací obchodu větší prospěch:

— udělit rozvojovým zemím oprávnění k tomu, aby dostatečně využívaly ustanovení o zvláštním a diferencovaném zacházení, a podpořit je, tak aby se jim dostalo pomoci ve věci ochrany vlastních trhů s potravinami. Je zvláště důležité, aby jim při mnohostranných, regionálních i dvojstranných jednáních bylo usnadněno použít ochranná opatření, jež jim umožní jednat v případě silného nárůstu dovozu, který by mohl ohrozit místní produkci potravin;

— zaručit zemědělským produktům z rozvojových zemí lepší přístup na trhy rozvinutých zemí. Ostatní rozvinuté země by měly následovat příkladu Evropské unie a přijmout systém podobný iniciativě „Vše kromě zbraní“. Bylo by vhodné podstatně snížit celní sazby na zpracované produkty pocházející z rozvojových zemí, aby byl podpořen vznik místních zpracovatelských infrastruktur;

— zařídit, aby pro iniciativu *Aid for Trade* (pomoc obchodu) byly k dispozici dodatečné zdroje k posílení schopnosti rozvojových zemí účastnit se mezinárodního obchodu s potravinami a těžit z něj. Taktéž by bylo vhodné posílit technickou pomoc, aby se rozvojovým zemím dostalo pomoci, pokud jde o přizpůsobení stávajícím zemědělským a potravinářským předpisům a normám;

— povzbudit regionální integraci, obchod a spolupráci v rámci jihu prostřednictvím stimulace regionálních ekonomických uskupení. Mezinárodní společenství a EU, která má cenné zkušenosti, by měly tento proces podpořit.

3.2.6 Výbor by si přál, aby Komise zohlednila jeho návrhy při přípravě sdělení o obchodu a rozvoji.

3.2.7 Pro zdůraznění svých doporučení a zajištění zvýšené pozornosti pro téma rozvojové spolupráce, celosvětovou solidaritu a diskusi o rozvojových cílech tisíciletí navrhuje Výbor věnovat rok 2015 „rozvoji a spolupráci“ (pracovní název). Vzhledem k tomu, že EU a členské státy se rovněž rozhodly dosáhnout těchto cílů do roku 2015, navrhuje Výbor využít tohoto evropského roku ke zvýšení uvědomění a pocitu sdílené odpovědnosti vůči realizaci cílů již stanovených i těch nových, jež budou vtyčeny po roce 2015, a to u každého občana, v rámci občanské společnosti a na evropské úrovni i národních úrovních.

4. Vytvoření účinných opatření k dosažení spravedlivější hospodářské soutěže

4.1 Pokud jde o hospodářskou soutěž, světová správa vykazuje závažné nedostatky. Hospodářskou soutěží se WTO stále zabývá pouze dílčím způsobem a neuspokojivě. Do její kompetence nepatří zejména problémy soukromého monopolu, zneužívání dominantního postavení a necelních překážek, jež jsou důsledkem soukromých iniciativ (normy a standardy). Obchodní právo v oblasti dumpingu, státních dotací i pomoci je nadále podřízeno výkladu judikatury Orgánu pro řešení sporů.

4.2 Vzhledem k tomu, že sama o sobě nedokáže napravit nedostatky světové správy věcí veřejných, Unie se musí snažit vyjasnit stávající právo a prosazovat své hodnoty a své normy do nástrojů, jež chrání a zabezpečují spravedlivou hospodářskou soutěž:

— prostřednictvím spolupráce se sekretariátem WTO na konsolidaci hodnocení podmínek hospodářské soutěže při vývozu v rámci Mechanismu přezkoumávání obchodní politiky;

— podporou vypracování výroční zprávy o překážkách obchodu a investic;

— podporou různých iniciativ, jejichž smyslem je zapracovat tzv. singapurská témata (investice, veřejné zakázky, hospodářská soutěž) do nové multilaterální agendy a nadále usnadňovat obchodní výměny. Zejména musí být znovu potvrzeno, že je potřeba mnohostranná dohoda o veřejných zakázkách, a to případně pomocí politiky „cukru“ (např. technologické transfery) a „biče“ (omezení přístupu k unijním veřejným zakázkám);

— omezením narušení hospodářské soutěže mezi evropskými členskými zeměmi při dobývání zahraničních trhů národními podniky členských zemí, a to pomocí harmonizace politik zaměřených na podporu, pojištění a vývozní úvěry a postupnou integraci obchodních komor a jejich zastoupení ve třetích zemích. Posílení a rozvoj evropských center podpory MSP ve třetích zemích (*European Business Centre* ⁽⁹⁾) a zajištění plné funkčnosti týmů pro přístup na trh (*market access teams* ⁽¹⁰⁾) by v této souvislosti umožnilo vybavit EU účinnými nástroji;

— dohledem na respektování duševního vlastnictví v rámci dohody o duševním vlastnictví WTO (TRIPS), dohody o potírání padělání (ACTA) a bilaterálních dohod;

⁽⁹⁾ V Číně, Thajsku, Indii a Vietnamu.

⁽¹⁰⁾ Úř. věst. C 218, 23.7.2011, s. 25

— využitím mechanismů Orgánu WTO pro řešení sporů, jakmile je to nezbytné, aby se přispělo k posílení judikatury, která odpovídá vizím a hodnotám Unie.

5. Dosažení toho, aby podpora obchodu zaměřená na inkluzivní strategii byla účinná, a podpoření sociálního rozměru obchodních výměn

5.1 Sociální rozměr globalizace zůstává nadále nevyhnutelnou otázkou, kterou bude třeba vyřešit prostřednictvím jednání na mnohostranné úrovni, a zejména ve WTO. V bezprostřední budoucnosti je třeba, aby MOP získala status pozorovatele ve WTO; EU toho musí dosáhnout přesvědčováním zemí, které jsou nadále proti. MOP by mohla být dále postupně zapojována do činnosti Mechanismu přezkoumávání obchodní politiky členských zemí WTO a podílet se na ní formou příspěvků o sociálních politikách dotčených zemí.

5.2 EHSV konstatuje, že Evropa představuje konstruktivní zkušenosti se zohledňováním sociálního rozměru v obchodních výměnách, které mohou sloužit jako konkrétní příklady na mezinárodní úrovni, aniž by to znamenalo vystavovat se kritice za skrytý protekcionismus. Stálým cílem Výboru totiž je, aby byl přikládán větší význam zavedení složky udržitelného rozvoje, jejíž součástí je i sociální rozměr, do všech obchodních dohod, zohlednění základních úmluv MOP v sociální oblasti, zkušenosti s podmíněností coby součástí mechanismu všeobecného systému preferencí a existenci Evropského fondu pro přizpůsobení se globalizaci.

5.3 K tomuto nedávnému vývoji náleží používání posouzení dopadu, které by díky revidované metodice umožnilo lépe předjímat dopady na zaměstnanost a lépe připravit doprovodná opatření⁽¹¹⁾. EHSV věnuje zvláštní pozornost zřízení monitorovacích výborů v rámci všech obchodních dohod podepsaných EU, které zajistí dohled nad sociálním a environmentálním rozměrem těchto dohod.

5.4 Unie a členské státy by měly nadále plnit svůj finanční závazek v souvislosti s propagací a prováděním 8 základních úmluv MOP, ovšem je naprosto jasné, že smyslem tohoto nástroje není okamžitě odstranit potíže s konkurenceschopností a zaměstnaností v Evropě. Kromě toho, pozorné sledování iniciativy MOP, jejímž smyslem je vytvořit minimální úroveň sociální ochrany a podpořit programy ve prospěch důstojné práce, nabízí nové příležitosti, jak provázat obchod a zaměstnanost. EHSV očekává, že se G20 bude spolu s MMF a Světovou bankou zabývat způsoby možného financování univerzální minimální úrovně sociální ochrany.

5.5 Unie musí v posouzeních dopadu využít odvětvové sociální dialogy pro definování opatření vedoucích ke kompenzaci účinků svých rozhodnutí týkajících se obchodu. Rovněž musí explicitně promítnout důsledky horizontální sociální doložky⁽¹²⁾ Lisabonské smlouvy do své obchodní politiky. Během jednání o budoucím finančním výhledu je třeba zachovat Evropský sociální fond a zaměřit jej na otázky průmyslové přeměny, jež souvisejí s přesuny a restrukturalizacemi. Podmínky pro čerpání z Evropského fondu pro přizpůsobení se globalizaci je třeba zmírnit, aby umožnily způsobilost většího počtu pracovníků, kteří jsou oběma vývoje v odvětví průmyslu a rovněž v zemědělství. Tento fond by rovněž mohl podporovat sociální experimentování.

5.6 EHSV žádá, aby byla do kapitoly dohod o udržitelném rozvoji zařazena otázka lidských práv a aby byla sestavena doprovodná opatření k dohodě v součinnosti s Evropským nástrojem pro demokracii a lidská práva. Lepší provádění obecných zásad OSN přispěje k dosažení cílů Unie, jež se týkají specifických otázek v oblasti lidských práv. V souladu se sdělením k sociální odpovědnosti podniků (říjen 2011)⁽¹³⁾ představují tyto zásady hlavní výzvu v oblasti obchodu a rozvoje.

6. Konkrétní převedení závazků na poli životního prostředí do obchodní politiky

6.1 Jednání o ekologickém zboží a službách v rámci jednacího kola z Dohy mohou přispět k cílům Evropské unie zlepšit přístup ke zboží a technologiím šetrným k životnímu prostředí. Nicméně pro širokou škálu produktů, a to je zejména případ obnovitelných energií, jsou celní překážky nízké či mírné, zatímco necelní překážky i nadále významně brání jejich šíření. Zajistit včasnou a samostatnou dohodu ve WTO týkající se obchodu s ekologickým zbožím a službami, tak aby obsahovala otázky celní i necelní ochrany, to je nový návrh Komise, který EHSV podporuje.

6.2 Aby Evropa rozvinula zelenou ekonomiku v kontextu celosvětové konkurence a udržela si své vedoucí postavení v této oblasti, měla by ve svém zájmu i v zájmu klimatu udržet cíl, jakým je snížení emisí skleníkových plynů o 80 % do roku 2050, a stanovit si například cíl v polovině období snížit emise o 40 % mezi lety 2020 a 2030. Výbor navrhuje vypracovat posouzení dopadu (z hlediska konkurenceschopnosti, zaměstnanosti, životního prostředí) a uspořádat veřejné diskuse, aby se předjímal přeměny mezi lety 2020 a 2050 a stabilizovala očekávání hospodářských činitelů a občanů ohledně dalšího vývoje.

⁽¹²⁾ Stanovisko CESE *Posílení soudržnosti a koordinace sociální politiky* (dosud nezveřejněno v Úř. věstníku).

⁽¹³⁾ Sdělení Komise *Obnovená strategie EU pro sociální odpovědnost podniků na období 2011–2014*, KOM(2011) 681 v konečném znění.

⁽¹¹⁾ Úř. věst. C 218, 23.7.2011, s. 19

6.3 Stanovení tohoto cíle v polovině období musí vycházet z regulačních a daňových opatření, jež by podpořila nárůst investic do výzkumu a vývoje čistých technologií. Podle analýzy Komise⁽¹⁴⁾ musí být použití kompenzačních opatření mezi státy v souvislosti s uhlíkem přísně omezeno na několik prokázaných případů ztráty konkurenceschopnosti a úniku uhlíku, přičemž je nutné dodržovat pravidla WTO.

6.4 Vzhledem k pomalému a nejistému vývoji projektů zaměřených na vytvoření světového trhu s emisními povolenkami pro CO₂ budou členské státy EU patřit ještě několik let k těm několika málo zemím, které pevně stanovují cenu za CO₂. Jelikož v některých evropských odvětvích, na něž se vztahuje systém EU pro obchodování s emisemi (EU ETS), hrozí nebezpečí „úniku“ uhlíku, doporučuje Výbor doplnit stávající bezplatné přiděly emisních kvót, jež zavedla Komise, o významné navýšení dlouhodobých investic do dekarbonizace ekonomiky a vytvoření stabilního a předvídatelného rámce, který bude podporovat inovace, výzkum a vývoj v oblasti čistých technologií, jež zatím nelze uvést na trh.

6.5 Pokud jde o dopravu, EHSV podporuje přijetí celosvětových cílů stanovených Rámcovou úmluvou OSN o změně klimatu: snížení emisí o 10 % v případě letecké dopravy a o 20 % v námořní dopravě. Rozhodnutí o společném úsilí o snížení emisí se týká rovněž odvětví dopravy, jelikož letecká doprava bude od roku 2012 postupně začleněna do EU ETS. K těmto snahám by měla přispět i evropská iniciativa zaměřená na stanovení cílů energetické účinnosti v rámci dopravy na volném moři.

6.6 K otázce posouzení dopadů na udržitelnost EHSV opakuje svá doporučení revidovat současný mechanismus uvedená v předchozím stanovisku⁽¹⁵⁾. Zejména by bylo vhodné zlepšit informování o dopadu obchodních politik na životní prostředí užším zapojením sekretariátů mnohostranných dohod o životním prostředí.

6.7 Iniciativa v případě norem a „ekologického“ označování nebo „udržitelného rozvoje“ sice musí v EU zůstat na soukromé a decentralizované úrovni, avšak je nezbytný společný rámec pro měření a vyhodnocování, který by byl v gesci některého z resortů Komise nebo zvláštní agentury.

V Bruselu dne 7. prosince 2011.

předseda
Evropského hospodářského a sociálního výboru
Staffan NILSSON

⁽¹⁴⁾ *Trade as a driver of prosperity* (Obchod jako hnací síla prosperity – k dispozici pouze v angličtině), SEC(2010) 1269 http://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2010/november/tradoc_146940.pdf.

⁽¹⁵⁾ Úř. věst. C 218, 23.7.2011, s. 19

Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru k návrhu nařízení Evropského parlamentu a Rady, kterým se mění nařízení Rady (EHS) č. 3821/85 o záznamovém zařízení v silniční dopravě a nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 561/2006

KOM(2011) 451 v konečném znění – 2011/0196 (COD)

(2012/C 43/18)

Zpravodaj: **pan SIMONS**

Dne 1. září 2011 a dne 29. září 2011 resp. se Rada a Evropský parlament, v souladu s čl. 91 a článkem 304 Smlouvy o fungování Evropské unie, rozhodly konzultovat Evropský hospodářský a sociální výbor ve věci

návrhu nařízení Evropského parlamentu a Rady, kterým se mění nařízení Rady (EHS) č. 3821/85 o záznamovém zařízení v silniční dopravě a nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 561/2006

KOM(2011) 451 v konečném znění – 2011/0196 (COD).

Specializovaná sekce Doprava, energetika, infrastruktura a informační společnost, kterou Výbor pověřil přípravou podkladů na toto téma, přijala stanovisko dne 23. listopadu 2011.

Na 476. plenárním zasedání, které se konalo ve dnech 7. a 8. prosince 2011 (jednání dne 7. prosince), přijal Evropský hospodářský a sociální výbor následující stanovisko 136 hlasy pro, 1 hlas byl proti a 4 členové se zdrželi hlasování.

1. Závěry a doporučení

1.1 Výbor obecně vítá návrh nařízení, kterým se mění nařízení č. 3821/85 o záznamovém zařízení v silniční dopravě a nařízení č. 561/2006 o době řízení a odpočinku řidičů, a to především proto, že přispívá ke zvyšování bezpečnosti na silnicích, zlepšování pracovních podmínek řidičů a zajištění spravedlivé hospodářské soutěže mezi společnostmi v silniční dopravě.

1.2 Výbor hodnotí kladně záměr Komise spojit funkci karty řidiče s funkcí řidičského průkazu, čímž se má zvýšit bezpečnost systému a podstatně snížit administrativní zátěž, bude-li to v praxi možné. To platí také pro možnost, stanovenou v článku 6, spočívající v začlenění digitálních tachografů do inteligentních dopravních systémů (ITS), což by ostatním aplikacím ITS umožnilo jednodušeji využívat údaje, jež tachograf zaznamená a vytvoří.

1.3 Výbor souhlasí rovněž s možností dálkové komunikace z tachografů pro kontrolní účely, která se návrhem úpravy zavádí, čímž se řidiči, kteří předpisy dodržují, vyhnou cíleným silničním kontrolám.

1.4 Výbor uvítal předkládané články 7 až 16 týkající se schválení typu. Považuje je za vynikající příklad pro jasné a úplné stanovení úkolů, které mají členské státy provést v souladu s evropskými právními předpisy.

1.5 V čl. 19 odst. 4 navrhuje Komise omezit v celé Evropě přístup na trh dílnám spravujícím digitální tachografy pro

dopravce pouze na vozidla, která nepatří dopravci, za účelem zamezení střetu zájmů, aniž by prokázala existenci těchto střetů. S ohledem především na nárůst nákladů je nutné, aby o tomto omezení bylo možné případně rozhodnout pro každý členský stát jednotlivě, jak se uvádí v první větě odstavce 4 příslušného článku, a to prostřednictvím záruky za tyto opravy a kalibráže vydané uznaným nezávislým orgánem.

1.6 Ohledně odpovědnosti za porušení nařízení Komise navrhuje, aby tuto odpovědnost nesl dopravce, ponechává mu však možnost prokázat, že za porušení, k nimž došlo, nemůže být objektivně odpovědný. Výbor se domnívá, že je to spravedlivé.

1.7 Výbor se domnívá, že u budoucích úprav nařízení a jeho příloh má být zapojen výbor uvedený v článku 40 předkládaného nařízení, jakož i sociální partneři.

1.8 Výbor se domnívá, že schopnost komunikovat v brzké době prostřednictvím evropského satelitu by mohla umožnit používat jiné kontrolní mechanismy, jež by dlouhodobě byly levnější, spolehlivější a méně náročné na kabinový prostor a které by usnadňovaly kontrolu. Výbor žádá Komisi, aby prozkoumala, zda např. prostřednictvím specifického softwaru zabudovaného do palubního počítače, jímž je již dnes vybaveno mnoho nákladních vozidel, by nebyla zaručena stejná či vyšší úroveň kvality cílů, jež mají být dosaženy digitálními tachografy.

2. Úvod

2.1 Evropská komise zveřejnila dne 19. července 2011 návrh nařízení Evropského parlamentu a Rady, kterým se mění nařízení Rady (EHS) č. 3821/85 o záznamovém zařízení v silniční dopravě a nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 561/2006 o době řízení a odpočinku řidičů (KOM(2011) 451 v konečném znění). Evropský parlament a Rada požádaly v souladu s čl. 304 SFEU Evropský hospodářský a sociální výbor o vypracování stanoviska na toto téma.

2.2 Výbor tomuto přání rád vyhovuje, neboť se stejně jako Komise domnívá, že zlepšení systému tachografů a jejich kontrola jsou z následujících důvodů významné.

2.3 Přispívá to ke zvýšení bezpečnosti dopravy, protože to umožňuje lepší dohled na doby řízení a odpočinku řidičů silniční dopravy.

2.4 Přispívá to rovněž ke zlepšování pracovních podmínek řidičů.

2.5 V neposlední řadě to má zajistit spravedlivou hospodářskou soutěž mezi společnostmi v silniční dopravě.

2.6 Zajištění lepší nákladové efektivity tachografů vhodně zapadá do strategie Komise pro další integraci trhu dopravy a zvýšení bezpečnosti, efektivity a konkurenceschopnosti silniční dopravy, jak je uvedeno v bílé knize o dopravě z 28. března 2011.

2.7 V praxi dnes přes 6 milionů řidičů používá ještě dva typy tachografů: ve vozidlech, která byla uvedena na trh před 1. květnem 2006, se od roku 1985 ještě používají analogové tachografy, zatímco vozidla, která byla uvedena na trh po 1. květnu 2006, musí být vybavena digitálním tachografem.

3. Obecné připomínky

3.1 Výbor obecně vítá návrh nařízení, kterým se mění nařízení č. 3821/85 o záznamovém zařízení v silniční dopravě a nařízení č. 561/2006 o době řízení a odpočinku řidičů. Výboru se především líbí cíle, k nimž patří zejména to, že plánovaná změna nařízení přispívá ke zvyšování bezpečnosti na silnicích, zlepšování pracovních podmínek řidičů a zajištění spravedlivé hospodářské soutěže mezi společnostmi v silniční dopravě.

3.2 Komise navrhuje v článku 27 předložené úpravy nařízení spojit funkci karty řidiče s funkcí řidičského průkazu, čímž se má zvýšit zabezpečení systému a podstatně snížit administrativní zátěž. Řidiči tak mají mít menší sklon k tomu použít svůj řidičský průkaz za podvodných okolností. Současně s předkládaným návrhem nařízení má dojít k menšímu přizpůsobení směrnice o řidičských průkazech (směrnice 2006/126/ES). Výbor s tímto souhlasí, pokud je to proveditelné v praxi.

3.3 Výbor uvítal předkládané články 7 až 16 týkající se schválení typu. Považuje je za vynikající příklad pro jasné a úplné stanovení úkolů, které mají členské státy provést v souladu s evropskými právními předpisy.

4. Konkrétní připomínky

4.1 Co se oblasti působnosti týče (článek 3), nepoukazuje se pouze na oblast působnosti nařízení (ES) č. 561/2006 s předpisy v sociální oblasti, ale členské státy mají rovněž možnost vybavit záznamovým zařízením všechna vozidla, tedy i vozidla pod 3,5 tuny. Výbor s tímto souhlasí.

4.2 Předkládané nařízení má umožnit dálkovou komunikaci z tachografu pro kontrolní účely, čímž kontrolní orgány získají ještě předtím, než vozidlo zastaví k silniční kontrole, určité základní poznatky o tom, jak jsou dodržovány předpisy. Využitím této možnosti se řidiči, kteří předpisy dodržují, vyhnou cíleným silničním kontrolám. Výbor souhlasí s přístupem uvedeným v článku 5.

4.2.1 EHSV poukazuje na zásadní problém ochrany údajů, na který dne 6. října 2011 upozornil evropský inspektor ochrany údajů (EDPS/11/9), a sice že je třeba předejít opatřením ze strany průmyslu, jež nejsou vstřícná ochraně údajů a vznikají za neexistence jasných postupů pro správu a ukládání údajů o řidičích, dokud neproběhne aktualizace technických specifikací.

4.3 48 měsíců od vstupu tohoto nařízení v platnost má docházet k automatizovanému záznamu přesné polohy vozidel prostřednictvím družicového navigačního systému (GNSS). Podle Komise se tak kontrolním orgánům dostane více informací pro kontrolu dodržování předpisů v sociální oblasti. Tato možnost je uvedena v článku 4. Výbor si dokáže představit, že výbor uvedený v článku 40 (výbor ve smyslu nařízení (EU) č. 182/2011) bude ve spolupráci s Komisí hrát určitou roli.

4.4 Výbor hodnotí pozitivně možnost uvedenou v článku 6 spočívající v začlenění digitálního tachografu do inteligentních dopravních systémů (ITS), díky čemuž budou mít další aplikace ITS snazší přístup k údajům, jež digitální tachograf zaznamená a vytvoří.

4.5 V čl. 19 odst. 4 Komise uvádí, že chce zvýšit důvěryhodnost dílen tím, že se zpřísní právní rámec pro schvalování dílen. Jeden z návrhů uvádí, že větší dopravci, kteří mají sami dílny na opravy a kalibrování digitálních tachografů, to v budoucnu už nesmí provádět ve vlastních vozidlech. Tímto způsobem má být zamezeno potenciálnímu střetu zájmů. S ohledem především na nárůst nákladů je nutné, aby o tomto omezení bylo možné případně rozhodnout pro každý členský stát jednotlivě, jak se uvádí v první větě odstavce 4 příslušného článku, a to prostřednictvím záruky za tyto opravy a kalibráže vydané uznaným nezávislým orgánem.

4.6 Dle článku 29 nese dopravce odpovědnost za porušení tohoto nařízení, kterých se dopustí řidiči u něj zaměstnaní, dopravci je však ponechána možnost prokázat, že za porušení, k nimž došlo, nemůže být objektivně odpovědný. Výbor s tímto předpisem o odpovědnosti souhlasí.

4.7 Výbor souhlasí s články 30 až 36 předkládanými Komisí, jež se týkají používání karet řidiče a záznamových listů, jakož i ostatních dokumentů, které musí mít řidič u sebe, a školení pro kontrolní pracovníky. Zejména tento posledně uvedený aspekt Výbor vítá, neboť umožní zajistit harmonizovanější a účinnější provádění právních předpisů EU.

4.8 V článku 37 se Komise zabývá sankcemi. V třetím odstavci Komise uvádí, že sankce stanovené členskými státy za velmi vážná porušení vymezená směrnicí 2009/5/ES musí být nejvyšší kategorie použitelné v daném členském státě za porušení právních předpisů v silniční dopravě. Výbor může v tomto s Komisí souhlasit.

4.9 Komise oznamuje v článcích 38 až 40, že má pravomoc přizpůsobit přílohy I, IB a II technickému pokroku. Výbor je zastáncem toho, aby výbor uvedený v článku 40 činil návrhy na úpravy a aby ke schůzím výboru byli přizváni sociální partneři.

4.10 Výbor kladně hodnotí návrh Komise uvedený v článku 41 zřídit fórum pro tachografy, jehož se budou účastnit odborníci z členských států a odborníci ze zemí AETR (Evropská dohoda o práci posádek vozidel v mezinárodní silniční dopravě). Účelem je harmonizovat právní předpisy a technická provedení v této oblasti v členských státech EU a zemích AETR.

4.11 Předkládaným návrhem pokračuje Komise v technických zlepšováních týkajících se digitálních tachografů. Výbor si klade otázku, zda schopnost komunikovat v brzké době prostřednictvím evropského satelitu neumožní používat jiné kontrolní mechanismy, jež by dlouhodobě byly levnější, spolehlivější a méně náročné na kabinový prostor a které by usnadňovaly kontrolu. Výbor navrhuje Komisi prozkoumat, zda např. prostřednictvím specifického softwaru zabudovaného do palubního počítače, jímž je již dnes vybaveno mnoho nákladních vozidel, by nebyla zaručena stejná či vyšší úroveň kvality

cílů, jež mají být dosaženy digitálními tachografy. Výbor má na mysli jedno zařízení umístěné v kabině řidiče, které by vykonávalo kombinaci různých úkolů vyplývajících z právních nebo podnikových předpisů.

4.12 Nařízení č. 561/2006, které má být jako takové bezprostředně prováděno ve všech členských státech, a poté také ještě šest dalších právně nezávazných prováděcích pokynů týkajících se rozdílných aspektů interpretace, které vypracovaly kontrolními orgány pro jejich potřebu, zřejmě ještě neodstranilo všechny různé interpretace při provádění nařízení těmito kontrolními orgány. Výbor doporučuje, aby tyto rozdíly byly pokud možno ještě před vstupem nového upraveného nařízení v platnost, který s očekává za dva roky, odstraněny za účelem skutečné jednoty v provádění kontrol.

4.13 Výbor má ještě tři připomínky, jež sice nejsou předmětem dvou nyní upravovaných nařízení a třetího, jež bude upraveno později, mohou však být uvedeny v tomto stanovisku, aniž by to bylo na škodu.

4.13.1 Zabudování senzorů váhy má signalizovat přetížení, což může být prospěšné jak pro dopravce, tak pro kontrolní orgány.

4.13.2 V rámci Výboru bylo navrženo, aby digitální záznamové zařízení zaznamenávalo také přes GNSS satelit polohu na začátku a na konci cesty. To by zlepšilo kontrolu kabotáže členskými státy. V této souvislosti připomínáme, že kabotáž bude povolována bez omezení od roku 2014, ne-li dříve, jak se uvádí v bílé knize 2011, s čímž Výbor souhlasí.

4.13.3 Výbor byl vždy zastáncem jednotného uplatňování a provádění předpisů v přeshraniční dopravě. Tyto prvky mají významnou úlohu. Spravedlivá hospodářská soutěž mezi společnostmi v silniční dopravě je možná pouze tehdy, když jsou předpisy a jejich kontrola v EU prováděny jednotně. Projednané návrhy nařízení jsou – kromě kritických připomínek uvedených ve stanovisku – příkladem toho, jak může být tato jednotna vytvořena. Výbor vyzývá k stejné pozornosti při vypracovávání budoucích nových či upravených právních předpisů.

V Bruselu dne 7. prosince 2011.

předseda
Evropského hospodářského a sociálního výboru
Staffan NILSSON

Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru k návrhu nařízení Evropského parlamentu a Rady o uplatňování systému všeobecných celních referencí

KOM(2011) 241 v konečném znění

(2012/C 43/19)

Zpravodaj: **pan PEEL**

Dne 14. června 2011 se Evropská komise, v souladu s článkem 304 Smlouvy o fungování Evropské unie, rozhodla konzultovat Evropský hospodářský a sociální výbor ve věci

návrhu nařízení Evropského parlamentu a Rady o uplatňování systému všeobecných celních preferencí

KOM(2011) 241 v konečném znění.

Specializovaná sekce Vnější vztahy, kterou Výbor pověřil přípravou prací na toto téma, přijala stanovisko dne 22. listopadu 2011.

Na 476. plenárním zasedání, které se konalo ve dnech 7. a 8. prosince 2011 (jednání dne 8. prosince 2011), přijal Evropský hospodářský a sociální výbor následující stanovisko 120 hlasy pro, 7 hlasů bylo proti a 7 členů se zdrželo hlasování.

1. Závěry a doporučení

1.1 Výbor velmi oceňuje, že se Komise důsledně drží svého závazku klást v přezkumu systému všeobecných celních preferencí (GSP) ještě větší důraz na podporu nejpotřebnějších zemí pobízením ke zvýšení příjmů z vývozu, díky nimž bude možné snáze dosáhnout skutečného snížení chudoby. Výbor je znepokojen tím, že konkurenční znevýhodnění mnoha chudších zemí se v posledních letech ještě zhoršilo následkem vzestupu určitého počtu vyspělých rozvojových zemí. Vzhledem k všeobecně klesajícím celním sazbám plně podporujeme záměr soustředit využívání preferencí EU na nejpotřebnější země.

1.1.1 Proto Výbor podporuje záměr Komise snížit počet zemí způsobilých pro systém GSP, ale nerozšiřovat výrazně počet dotčených celních položek či produktů, aby i nadále zůstaly zvýhodněny země, které to nejvíce potřebují. Výbor konstatuje, že se v konečném důsledku ani v režimu GSP+ na některé „citlivé“ produkty, především zemědělské produkty a textil, stále nebudou vztahovat zcela nulové celní sazby, aby si nejméně rozvinuté země mohly zachovat zvláštní výhody vyplývající z režimu „vše kromě zbraní“ (*Everything But Arms – EBA*).

1.1.2 Výbor poznamenává, že systém GSP, a zejména režim GSP+, jakožto rozvojový nástroj s funkcí pobídky (spíše než sankce) musí i nadále zůstat dostatečně atraktivní pro všechny způsobilé země.

1.2 Výbor si velmi cení toho, že tato příležitost byla využita pro povzbuzení k důslednějšímu dodržování základních lidských a pracovních práv, spolu se základními zásadami udržitelného rozvoje a řádné správy věcí veřejných a současně pro vytvoření větší právní jistoty a stability.

1.3 Výbor podporuje Komisi v záměru, aby se u režimu GSP+ nerozšiřoval jeho základ, tedy celkový počet stanovených úmluv, a to tím spíše, že vybrané úmluvy poskytují zemím realistickou příležitost zaměřit se na základní body⁽¹⁾, ačkoli výslovně vítá začlenění Rámcové úmluvy OSN o změně klimatu (1992), jež je do tohoto kontextu začleněna poprvé. Je třeba usilovat o vyvážený poměr mezi zajištěním lidských práv a dosažením sociálních, environmentálních a politických zlepšení na jedné straně a na druhé straně technickými a finančními kapacitami chudších zemí plnit dodatečné požadavky, a to i v případech poskytované technické pomoci; v konečném důsledku si přijímající země musí vybrat podle svých vlastních kulturních a politických podmínek.

1.4 Výbor tedy zdůrazňuje, že tyto návrhy musí být doprovozeny jasněji zacílenými opatřeními pro budování kapacit. Účelem těchto opatření je poskytnout větší podporu, jež by měla zemím pomáhat dodržovat úmluvy a požadované etické standardy. Výbor vyzývá k včasnému začlenění specifického programu EK probíhajícího souběžně s tímto nařízením, v němž by byla podrobně popsána dostupná podpora takovému budování kapacit pro přijímající země, jež o to v rámci systému GSP požádaly.

1.4.1 Dále doporučujeme, aby takové budování kapacit vycházelo také z dialogu, který využije zkušenosti občanské společnosti k určení a zacílení skutečných potřeb. I středisko CARIS⁽²⁾, jež provedlo oficiální hodnocení GSP z pověření Komise a má přístup k sofistikované analýze a analytikům, se ve své zprávě stěžuje dobírá závěrů, když hodnotí obchodní pokrok v systému GSP. Od rozvojových zemí s nevelkými

⁽¹⁾ INFO PACK k návrhu Evropské komise na nový GSP, GR TRADE, str. 8.

⁽²⁾ Centre for the Analysis of Regional Integration at (the University of) Sussex: Zpráva o střednědobém přezkumu GSP, 2009.

zdroji se přesto očekává, že budou činit politická rozhodnutí, i když jejich kapacita pro přesnou prognózu je velmi malá.

1.5 Výbor velmi vítá oznámený úmysl Komise zapojit občanskou společnost a zejména samotný Výbor pro jeho schopnost poskytnout na danou problematiku širší náhled jménem organizované občanské společnosti, a to začleněním veškerých informací, které považuje za vhodné v souladu s článkem 14 a s ohledem na dodržování základních úmluv uvedených v příloze VIII. V tomto kontextu očekáváme, že Komise ve vhodnou dobu předloží oddělené nařízení o provádění postupů, jež budou přijaty a jimiž se bude řídit uplatňování režimu GSP+, a zejména stažení a znovuzavedení režimů GSP, GSP+ a EBA, v souladu s čl.10 odst. 8, čl. 15 odst. 2 a čl. 19 odst. 12 navrhovaného nařízení, spolu s bezpečnostními opatřeními obsaženými v čl. 22 odst. 4.

1.5.1 Aniž by měl v úmyslu zpochybňovat práva či schopnosti jakékoli zúčastněné strany poskytovat informace o dodržování pravidel, Výbor nicméně doporučuje Komisi, Radě a Parlamentu zřídit mechanismus pro monitorování nebo konzultace, kterým by občanská společnost mohla oznamovat případy domnělého porušení kterékoli ze stanovených úmluv některou zemí zvýhodněnou v systému GSP. Výbor by pak na základě svých stávajících odborných znalostí měl tento mechanismus usnadňovat a koordinovat a fungovat jako snadno dostupný kontaktní bod pro registraci stížností.

1.5.2 Výbor doporučuje, že by to ve vhodným případech mělo být založeno na očekávaných precedencích, které mají být stanoveny pro monitorování provádění dohody o volném obchodu mezi EU a Jižní Koreou a monitorování dalších nedávno sjednaných dohod vykonávané občanskou společností. Jedná se zejména o opatření pro zajištění specifických vstupních informací z EU a/nebo pro zřízení poradní skupiny na úrovni EU, která bude předstupněm před postoupením projednávaných otázek formálním společným orgánům stanoveným v těchto dohodách o volném obchodu.

1.6 Za tímto účelem vyzýváme Komisi, aby s Výborem brzy zřídila společnou pracovní skupinu pověřenou úkolem vydávat zásadní doporučení v této oblasti.

2. Souvislosti/nový návrh

2.1 Navrhované nařízení nahradí současný systém GSP, který má vypršet koncem roku 2011, ale byl o dva roky prodloužen, aby změna mohla proběhnout hladce. Nařízení má také uvést systém GSP do souladu s Lisabonskou smlouvou a z ní vyplývajícími požadavky včetně většího zapojení Evropského parlamentu. Této příležitosti se využívá k navržení radikálních změn, k nimž patří zejména přesnější zaměření systému GSP a jeho

soustředění na nejpotřebnější země, ale také podpora jednoduchosti, předvídatelnosti a stability, jež jsou zásadní pro povzbuzení dovozců k tomu, aby systém využívali. Z tohoto hlediska vzato bude tedy na konci příštího pětiletého období zapotřebí pouze provést přezkum systému GSP, spíše než jej nahradit.

2.2 EU v rámci společné obchodní politiky v souladu s pravidly WTO poskytuje obchodní preference rozvojovým zemím prostřednictvím systému GSP od roku 1971, kdy byl tento systém vyvinut na základě doporučení UNCTAD. Systém GSP je jedním z klíčových nástrojů, kterými EU pomáhá rozvojovým zemím snížit chudobu vytvářením příjmů z většího objemu obchodu a současně tyto země povzbuzuje k většímu úsilí, co se týče zajištění základních lidských a pracovních práv, snížení chudoby a podpory udržitelného rozvoje a řádné správy věcí veřejných.

2.3 Jak lze vyčíst z příloh V a IX návrhu nařízení, systém GSP funguje tak, že jsou určeny kódy KN, kde mají být dovozní cla EU na obchodování se zbožím snížena nebo odstraněna. Nejedná se tedy o nástroj, který by v prvé řadě pomáhal řešit změnu klimatu nebo zabezpečit potraviny ani zajistit suroviny. Kódy KN jsou až osmiciferné, což pro laika může vypadat nesrozumitelně, rozlišuje se v nich např. mezi praženou kávou s kofeinem (0901 21 00) a praženou kávou dekofeinovanou (0901 22 00). Systém GSP funguje tak, že jej používají dovozci, kteří si přejí využít poskytované zvýhodněné či nulové celní sazby. Aby byl systém využíván, musí být jednoznačný, stabilní a dostatečně předvídatelný. Výbor konstatuje, že ne všichni dovozci, kteří by mohli, si automaticky zajišťují zdroje ze zemí zvýhodněných v systému GSP: je využíváno jen asi 69 %, snížených celních sazeb dostupných pro nejméně rozvinuté země prostřednictvím režimu EBA, tato míra je vyšší u režimu GSP+ (85 %).

2.4 Vzhledem k všeobecnému snižování celních sazeb v celém světě se objem systému GSP zmenšuje. Dovozy v rámci systému GSP představují pouhých 4 % dovozu EU (9,3 % dovozu z rozvojových zemí) a v roce 2009 byla pro EU čistá roční ztráta na celních příjmech způsobená používáním systému GSP pouze 2,97 miliardy EUR (čistá ztráta po odečtení nákladů na výběr pak 2,23 miliardy EUR). Tato částka se nyní snížila přibližně na 1,77 miliardy EUR. Některé členské státy se proto táží, zda navrhovaná technická snížení nezacházejí příliš daleko v čase hospodářské krize, obchodní nejistoty a vsudypřítomné hrozby využívání protekcionismu jakožto lákavého prostředku řešení hospodářských problémů určité země. Výbor, jenž tyto technické stránky prozkoumal, však věří, že jakékoli oslabení navrhovaných změn, a to jak v odstupňování, tak i v přísných pravidlech způsobilosti pro některé země, by prospělo těm, kdo se již nyní nacházejí v lepší pozici. Klíčovým bodem systému GSP je pomoc nejpotřebnějším.

2.5 Od roku 2004, kdy se Výbor systémem GSP⁽³⁾ naposledy zabýval a kdy se prováděl přezkum celého systému, jsou k dispozici tři druhy preferenčních dohod:

- obecný režim GSP: otevřený všem způsobilým zemím (v současnosti 176), jenž poskytuje preference snížením nebo zrušením celních sazeb u přibližně 6 200 celních položek z celkových asi 7 100 položek, kde jsou sazby vyšší než nulové⁽⁴⁾. Většina z těchto položek (3 800) je označena za „citlivé“ a nabízejí se pro ně pevně stanovené snížené celní sazby, zejména v zemědělství, ale také pro textil a oděvy. V roce 2009 byly v rámci obecného režimu GSP (otevřeného 111 zemím) do EU dovezeny produkty v hodnotě 48 miliard EUR, což představuje 81 % z celkového systému GSP;
- GSP+: pobídkový režim pro menší, „zranitelnější“ a chudší země s úzkou daňovou základnou, které však nepatří k nejméně rozvinutým zemím a jejichž vývoz do EU je výrazně soustředěn na několik produktů (5 největších tříd dovážených produktů představuje přes 75 % celkového dovozu), kde se poskytují dodatečné preference, většinou bezcelní, na některé „citlivé“ produkty. Tento režim se však vztahuje pouze na dalších 70 celních položek navíc k oněm 6 200 položkám krytým obecným režimem GSP. GSP+ také zahrnuje speciální pobídky na podporu udržitelného rozvoje a řádné správy věcí veřejných pro zúčastněné země, které se musí zavázat k přijetí širšího okruhu základních univerzálních hodnot v oblasti lidských a pracovních práv, životního prostředí a řádné správy věcí veřejných – viz část 4 níže. V roce 2009 prostřednictvím režimu GSP+ vyvezlo 15 zemí do EU zboží v hodnotě 5 miliard EUR (9 % celkového objemu systému GSP);
- zvláštní režim „vše kromě zbraní“ (EBA) či bezcelní a bezkvóťový režim pro přístup do EU pro všechny dovážené produkty z 49 nejméně rozvinutých zemí určených podle seznamu OSN, s výjimkou zbraní a střeliva (a původně rovněž cukru, rýže a banánů). Původně se jednalo o iniciativu EK v souvislosti s jednáním v Dohá, jež byla začleněna do systému GSP v roce 2004. I přes ministerskou dohodu ve WTO z roku 2005 o začlenění podobných bezcelních a bezkvóťových opatření do rámce jednání v Dohá, zůstává EU stále jediným obchodním regionem, který tak štedré podmínky v praxi zavedl. V roce 2009 režim EBA představoval 6 miliard EUR dovozu do EU (10 % z celkového systému GSP).

2.6 Pouze 9 % celních položek zůstává zcela vyňato ze obecného režimu GSP a z režimu GSP+ (jsou však zahrnuty v režimu EBA), většinou se jedná o zemědělské produkty. Jejich případné začlenění do obecného režimu GSP nebo i režimu GSP+ by znamenalo, že některé z výhod režimu EBA (a potažmo režimu GSP+) by byly odstraněny, a nejhudší země by na to doplatily⁽⁵⁾. Mezi těmito položkami se však nacházejí zemědělské produkty, s nimiž byly během jednání v Dohá

spojeny takřka neřešitelné problémy. Zřejmě nejožehavějším příkladem jsou produkty v odvětví cukru. Po více než dvou desetiletích nerovných podmínek⁽⁶⁾ je cukr pro EU velmi citlivým dovozním produktem. Tuto plodinu může produkovat Mozambik (patřící mezi nejméně rozvinuté země) podle tržních kurzů, ten by však byl velmi zranitelný v otevřené hospodářské soutěži se zeměmi s vyššími středními příjmy jako Brazílie. Tyto úvahy se vztahují rovněž na textil a oblečení, což je další velmi citlivou oblastí dovozu do EU, a také na hospodářskou soutěž mezi nejméně rozvinutými zeměmi a jejich sousedy.

2.7 Klíčovým důsledkem navrhovaných změn bude přerodění původu některých produktů dovážených do EU. V návrhu nařízení se navrhuje vyloučit ze seznamu více než polovinu zemí nyní způsobilých pro systém GSP, aby bylo možné tento systém lépe zacílit a soustředit se na nejpotebnější země, což je v zásadě vítaným krokem. V důvodové zprávě Komise se uvádí, že „díky většímu objemu obchodu se do globálního trhu úspěšně začlenilo mnoho rozvojových zemí a výrobních odvětví ... (jež) jsou schopny dále expandovat bez podpory“. Tyto rozvinutější země „vyvíjejí tlak na vývoz mnohem chudších zemí, které skutečně potřebují pomoc“.

2.7.1 Současně však upozorňujeme na ústřední obavy dovozců EU, že již přijaté změny o pravidlech původu mohou vést k podstatnému snížení účasti v tomto systému v roce 2017, kdy požadavky na certifikaci, podle nichž mohl být důkaz o původu vystaven veřejnými orgány, budou nahrazeny prohlášením registrovaných výrozců. Mnohé malé a střední podniky to považují za příliš riskantní. Zde se Výbor domnívá, že navrhovaný systém autocertifikace musí být pod dohledem nezávislé profesionální instituce, která bude provádět audity a poskytovat akreditaci na mezinárodním základě. V posledních letech se v dovozu do EU vyskytovalo příliš mnoho příkladů pokusů o podvod či „obcházení“, zejména u cukru.

2.8 Země s vysokými příjmy (podle klasifikace Světové banky) budou i nadále vyloučeny, avšak bez dřívějších výjimek. Nyní se také navrhuje vypustit všech 33 zámořských zemí a zámořských území spojených s EU, USA, Austrálií a Novým Zélandem, kde se systém GSP využívá pouze okrajově. Sem patří Grónsko, Bermudy a Americká Samoa.

2.8.1 Vyloučeny budou také:

- všechny partnerské země dohody o volném obchodu a všechny další země, které těží z preferenčních režimů přístupu na trh s EU za stejných či lepších celních podmínek (i když tyto země zůstanou způsobilé, kdyby zmíněné režimy přestaly fungovat) – v tomto případě bude dána dvouletá výpověď. Doposud bylo rozlišování chaotické, nyní

⁽³⁾ Úř. věst. C 110, 30.4.2004, s. 34.

⁽⁴⁾ U dalších 2 300 položek je již stanovena standardní nulová sazba.

⁽⁵⁾ Zpráva CARIS.

⁽⁶⁾ Jejich původ sahá do doby napoleonských válek a zastavení dovozu cukrové třtiny do evropského kontinentu.

však může během několika let dojít k významnému nárůstu ratifikovaných dohod EU o volném obchodu, což je rovněž třeba zohlednit, neboť by to mohlo časem vést k podstatnému snížení počtu způsobilých zemí;

- země klasifikované Světovou bankou jako země s vysokými či vyššími středními příjmy (na základě hrubého národního důchodu na obyvatele) v předchozím tříletém období – v tomto případě bude dána výpověď s lhůtou jeden rok. To je dále řešeno v části 3 níže.

2.9 Současný systém odstupňování nastavený tak, aby preference byly odstraňovány z odvětví, kde již nejsou zapotřebí, bude změněn. Dřívější prahové hodnoty určovaly, že pokud vývoz některé země do EU během tří po sobě jdoucích let překročí 15 % celkového dovozu v systému GSP, tato země přestává být způsobilou (kromě případů, kdy tato třída či skupina produktů představovala přes 50 % celkového vývozu této země v systému GSP). Tato prahová hodnota bude nyní kvůli cílenějšímu zaměření systému GSP zvýšena na 17,5 %, ačkoli to ve skutečnosti znamená určité zpřísnění. U oblečení a textilu bude prahová hodnota zvýšena z 12,5 % na 14,5 %.

2.10 V zájmu zajištění větší objektivnosti a citlivosti bude podobně rozšířen také počet stanovených tříd produktů z 21 na 32, nebudou však cíleny tak přísně, aby odstranily potřebnou jednoduchost, stabilitu a předvídatelnost. Tato úvaha je klíčová, i když se tento nástroj ve skutečnosti používá zřídka – v současnosti se vztahuje pouze na sedm zemí, zejména na Čínu, ale zahrnuje také Brazílii, Indii a další asijské země. Byl rovněž používán v minulosti, než se od něj upustilo, a měly z něj prospěch Rusko a Indie.

2.10.1 Odstupňování se již nebude vztahovat na země v režimu GSP+, přičemž na režim EBA se nevztahovalo nikdy.

2.10.2 U režimu GSP+ bude požadavek, aby zúčastněné země nepředstavovaly více než 1 % celkového dovozu do EU krytého systémem GSP, nyní zvýšen na 2 % v důsledku cílenějšího a omezeného krytí systémem GSP, ačkoli ve skutečnosti to znamená, že režim GSP+ se otevře pro Pákistán (kde je míra dovozu textilu do EU otázkou mimo jiné proto, že se některé strany domnívají, že Pákistán si pravděpodobně polepší na úkor blízkých nejméně rozvinutých zemí) a Filipíny, splní-li podmínky a budou-li jej chtít využívat.

3. Budoucí způsobilost pro systém GSP/režim GSP+

3.1 Vzhledem k všeobecnému snižování celních sazeb v celém světě (zejména u položek mimo zemědělství a textil) a k pravděpodobnému vstupu v platnost zvýšeného počtu zemí dohody EU o volném obchodu se objem systému GSP zmenšuje. Po očekávaných změnách a vypuštění popsanych výše se odhaduje, že:

— celkem bude pro systém GSP způsobilých asi 80 zemí, podle toho, kdo v daném čase splní kritéria;

— 49 z nich patří k nejméně rozvinutým zemím a jsou způsobilé pro režim EBA;

— z oněch přibližně 30 zemí, jež splňují podmínky pro systém GSP či režim GSP+, ale nikoli pro režim EBA, by jich pouze 7 či 8 mělo být způsobilých pro režim GSP+. Zdaleka však není jasné, zda režim GSP+ bude pro většinu z nich dostatečně atraktivní na to, aby jej přijaly. Mnohé z nich volí neúčast v tomto režimu. Režim GSP+ by tedy mohl být zredukován pouze na 3 až 5 zemí⁽⁷⁾ i za předpokladu, že bude stanovena vyšší 2 % hodnota (viz 2.10.2), zejména budou-li dohody EU o volném obchodu uzavřeny v plném rozsahu se zeměmi střední Ameriky (což ještě nebylo schváleno) a s příslušnými zeměmi Východního partnerství;

— na druhé straně země, jež jsou způsobilé jen pro obecný režim GSP by se kromě toho brzy mohly z větší části stát nezpůsobilými. Patří mezi ně Indie, Čína, Ukrajina a tři země ASEAN, jež se všechny rychle rozvíjejí a některé z nich rovněž vyjednávají dohody o volném obchodu s EU;

— tato možnost dalšího snížení počtu zemí pravděpodobně způsobilých proto vyvolává otázku, zda by EU měla dlouhodobě zachovat jak systém GSP, tak i režim GSP+.

3.2 Výbor uznává, že Komise k možnému rozšíření režimu GSP+ přistupuje velmi opatrně poté, co v roce 2004 prohrála spor ve WTO s Indií o systému GSP v souvislosti s omamnými látkami. Kdyby měla EU čelit dalším sporům ve WTO, mohla by je rovněž prohrát, neboť legální diskriminaci mezi rozvojovými zeměmi lze uplatňovat pouze za velmi specifických podmínek.

3.3 Výbor na druhé straně chápe, že zvýšení počtu zemí způsobilých pouze pro obecný systém GSP by znamenalo, že do něj musí být začleněny všechny země zařazené Světovou bankou mezi země s vyššími středními příjmy (více než 3 976 USD), i když jich není mnoho). Patří sem Rusko, Brazílie, Argentina a Malajsie (jež mají všechny roční příjem na jednoho obyvatele vyšší než Rumunsko a Bulharsko). Klíčovým bodem systému GSP zůstává pomoc nejpotřebnějším.

3.4 Výbor se tedy domnívá, že ve většině případů je při rozhodování pro účast v systému GSP či režimu GSP+ hlavním rozdílem volba, kterou činí způsobilé země. Otázkou pak je, zda či do jaké míry lze režim GSP+ učinit natolik atraktivní, aby se do něj zapojilo co nejvíce zemí, k nimž by mohly patřit

⁽⁷⁾ Bolívie, Ekvádor a Mongolsko, s možným rozšířením o Pákistán a Filipíny.

země střední Asie a Nigérie (která se již rozhodla, že systém GSP+ nebude používat), Sýrie, Írán a řada ostrovních států. Bude-li více z těchto zemí povzbuzováno k přijetí režimu GSP+ a tedy k důslednějšímu přijetí a dodržování zásad stanovených v 27 předepsaných úmluvách, bude to k většímu prospěchu všech zúčastněných.

4. Základní úmluvy – o lidských a pracovních právech, životním prostředí a řádné správě věcí veřejných

4.1 Z pohledu Výboru je zásadním rysem systému GSP+ fakt, že zvýhodněné země na oplátku přijmou závazek založený na všeobecných právech. Pro účast v systému GSP či režimu EBA žadatel nesmí žádající země závažným způsobem a opakovaně porušit zásady stanovené v úmluvách uvedených v části A přílohy VIII navrhovaného nařízení, jež zahrnuje základní úmluvy OSN o lidských a pracovních právech a 8 základních úmluv MOP. Jedinou navrhovanou změnou v návrhu nařízení je odstranění úmluvy o apartheidu.

4.2 Pro účast v režimu GSP+ však musí všechny země ratifikovat, provádět a dodržovat úmluvy uvedené v části A přílohy VIII a dalších 12 úmluv (uvedených v části B). Zde se navrhuje doplnit Rámcovou úmluvu OSN o změně klimatu (1992), což nadšeně vítáme.

4.2.1 U systému GSP+ se navrhuje, že zvýhodněné země budou nyní muset prokázat výraznější angažovanost, klást větší důraz na dodržování úmluv a také posílit mechanismy zajišťující provádění. Za tímto účelem:

- musí zvýhodněné země nyní přijmout závazek, že budou dodržovat ratifikované úmluvy, doprovodné právní předpisy a další metody provádění, přijmout pravidelné monitorování a přezkumy a nevykazovat žádné závažné nedostatky při kontrole příslušnými monitorovacími orgány;
- vzhledem k tomu, že režim GSP+ je založen na pobídkách (spíše než na sankcích), bude probíhat pravidelný dialog mezi Komisí a každou zvýhodněnou zemí, jehož smyslem bude mimo jiné zajistit, aby se provádění s postupem času zlepšovalo, a nikoli zhoršovalo;
- bude posíleno monitorování, zprávy se budou podávat každé dva roky (namísto každých tří let) Radě a nyní také EP;
- nedostatečná spolupráce povede bez prošetřování k rychlému vyloučení;

- nyní bude na přijímající zemi, aby prokázala, že své povinnosti dodržuje;
- Komise bude nyní moci využívat další zdroje spolehlivých informací, včetně zejména informací od občanské společnosti.

4.3 To bude pro řadu přijímajících zemí v režimu GSP+ znamenat požadavky náročné po technické i finanční stránce, proto pro ně bude podpora EU zásadní. Návrh nařízení tuto otázku přechází mlčením. Výbor vyzývá k včasnému začlenění specifického programu EK probíhajícího souběžně s tímto nařízením, v němž bude podrobně popsána dostupná podpora a finanční pomoc takovému budování kapacit pro přijímající země, jež o to v rámci systému GSP požádaly. V konečném důsledku provádí volbu přijímající země podle svých vlastních podmínek.

4.4 Výbor podporuje zachování 27 úmluv se dvěma navrhovanými změnami. Komise zdůrazňuje, že vybrané úmluvy poskytují zemím realistickou příležitost zaměřit se na základní body⁽⁸⁾. Na pobídkách založený režim GSP+ musí být pro příslušné země natolik atraktivní, aby se jej nadále účastnily. Je třeba usilovat o vyvážený poměr mezi zajištěním lidských práv a dosažením sociálních, environmentálních a politických zlepšení na jedné straně a na druhé straně kapacitami chudších zemí plnit dodatečné požadavky, a to i v případech poskytované technické pomoci pro oblast obchodu. Jak konstatuje zpráva střediska CARIS, dosavadní zisky jsou nepodstatné.

4.4.1 Ne všechny způsobilé země si však přejí systém GSP využívat, což je způsobeno jedním ze tří důvodů:

- jejich klíčové vývozní produkty nejsou „citlivé“, nemohou tedy moc získat;
- vlády se nechtějí podřizovat stanoveným požadavkům;
- mají své vnitřní problémy, včetně válek, konfliktů a/nebo nedostatečné administrativní kapacity, jež činí plnění požadavků nereálným.

4.4.2 Dříve EU pouze kladla důraz na ratifikaci úmluv a vycházela z předpokladu, že účinné provádění země zajistí. Kdyby tento požadavek byl kladen hned zpočátku, pravděpodobně by se za těchto podmínek dokázalo kvalifikovat pouze Norsko a Švýcarsko. Zpráva CARIS konstatuje, že „režim GSP+ se zdá být účinnou pobídkou k ratifikaci 27 úmluv“, avšak „jeho konkrétní účinky jsou hůře rozpoznatelné“. Systém GSP

⁽⁸⁾ INFO PACK k návrhu Evropské komise na nový GSP, GR TRADE, str. 8, odst. 5.

nicméně dodává vnitřní pobídky pro účinné provádění a pro zúčastněné strany by jeho případné pozdější stažení znamenalo značnou ztrátu.

4.5 Všechny režimy GSP mohou být dočasně pozastaveny při závažném a opakovaném porušení příslušných hlavních zásad a také z řady dalších důvodů, k nimž patří nekalé obchodní praktiky, podvody či vážné nedostatky v celních kontrolách.

4.5.1 K dnešnímu dni bylo poskytování výhod v rámci systému GSP zastaveno Myanmaru⁽⁹⁾ (1997) a Bělorusku (2006) na základě porušování pracovních práv a dosud nebylo obnoveno. Srí Lanka přišla o výhody režimu GSP+ v roce 2010 kvůli neúčinnému provádění úmluv o lidských právech. U některých zemí, např. Salvadoru, však již samotné zahájení vyšetřování bylo dostatečným popudem ke změně.

4.5.2 Pro Výbor je zásadní otázkou, zda by zejména v revidovaném, přísnějším systému zahájení komplexního vyšetřovacího postupu – a řada zemí má před sebou spoustu nevyřešených otázek – nevyhnutelně vedlo k odebrání preferenčního zacházení, nebude-li možné rychle nalézt pozitivní řešení. To by nikomu neprospělo. Musí zde být vyváženost mezi cukrem a bičem. Pro některé velmi chudé země, kterým může hrozit hlad a další potíže, mohou být tyto cíle krátkodobě nedosažitelné. Ačkoli má Komise podávat zprávy Parlamentu každé dva roky, Výbor chápe, že mezi nimi bude probíhat příležitostný dialog a že Komise bude průběžně monitorovat situaci ve zvýhodněných zemích, včetně prostřednictvím materiálu shromážděného příslušnými mezinárodními monitorovacími orgány. Výbor od Komise očekává, že při zjištění skutečně problematických oblastí bude v této fázi jednat co nejtransparentněji.

4.5.3 Zvláštní otázka přetrvává v souvislosti s Uzbekistánem (který by jinak byl způsobilý pro režim GSP+, ale pro účast v tomto režimu se nerozhodl), kde existují vážné obavy ohledně využívání práce dětí při sklizni bavlny. Deklarovaným účelem režimu GSP+ je podporovat zvýhodněné země v dalším zlepšování. Proto je třeba nalézt rovnováhu mezi povzbuzováním k pozitivním změnám a prohloubením izolovaného postavení dané země, které by pokrok zbrzdilo či zvrátilo, snad i na několik let.

5. Úloha občanské společnosti

5.1 Co se týče budování dalších kapacit, zmiňovaného v odstavci 4.3 výše, Výbor doporučuje, že by mělo vycházet z dialogu, který využije zkušenosti občanské společnosti k určení a cílení skutečných potřeb. Jak již bylo zmíněno,

i středisko CARIS, které má přístup k sofistikované analýze a analytikům, se ve své zprávě stěžuje dobírá závěrů, když hodnotí obchodní pokrok v systému GSP. Od rozvojových zemí s nevelkými zdroji se přesto očekává, že budou činit politická rozhodnutí, i když jejich kapacita pro přesnou prognózu je velmi malá.

5.2 V článku 14 navrhovaného nařízení se uvádí, že v souvislosti s dodržováním základních úmluv uvedených v příloze VIII Komise může požadovat „jakékoli informace, které (...) považuje za vhodné“. Komise dává jasně najevo, že kromě zpráv mezinárodních monitorovacích orgánů bude moci využívat další zdroje přesných informací⁽¹⁰⁾, jež by měly být osvědčené a spolehlivé.

5.3 Komise za jeden takový zdroj považuje Výbor, jehož si cení pro jeho vyváženější přístup a schopnost poskytnout na danou problematiku širší náhled jménem organizované občanské společnosti. K dalším potenciálním zdrojům patří podniky a podnikatelské organizace, odbory a další organizace, které mohou prokázat aktivní zapojení.

5.4 Výbor také bere na vědomí, že Komise má v úmyslu ve vhodnou dobu předložit oddělené nařízení o provádění postupů, jež budou přijaty a jimiž se bude řídit uplatňování režimu GSP+, a zejména stažení a znovuzavedení režimů GSP, GSP+ a EBA, v souladu s čl.10 odst. 8, čl. 15 odst. 2 a čl. 19 odst. 12 navrhovaného nařízení, spolu s bezpečnostními opatřeními obsaženými v čl. 22 odst. 4. Výbor k tomu rád poskytne svůj komentář během fáze přípravy a konzultací.

5.4.1 Aniž by měl v úmyslu zpochybňovat práva či schopnosti jakékoli zúčastněné strany poskytovat informace o dodržování pravidel, Výbor nicméně doporučuje Komisi, Radě a Parlamentu zřídit mechanismus pro monitorování nebo konzultace, kterým by občanská společnost mohla oznamovat případy domnělého porušení kterékoli ze stanovených úmluv některou ze zemí zvýhodněných v systému GSP. Prosazujeme rovněž, že Výbor sám by měl tento mechanismus usnadňovat a koordinovat, fungovat jako snadno dostupný kontaktní bod pro registraci stížností, a to ve vhodných případech na základě očekávaných precedentů, které bude třeba stanovit pro monitorování provádění dohody o volném obchodu mezi EU a Jižní Koreou a monitorování dalších nedávno sjednaných dohod vykonávané občanskou společností. Jedná se zejména o opatření pro zajištění specifických vstupních informací z EU a/nebo zřízení poradních skupin na úrovni EU, které budou předstupněm před postoupením projednávaných otázek formálním společným orgánům stanoveným v těchto dohodách o volném obchodu.

⁽⁹⁾ Jinak by nyní byl způsobilý pro EBA.

⁽¹⁰⁾ INFO PACK k návrhu Evropské komise na nový GSP, GR TRADE, str. 8.

5.4.2 Za tímto účelem žádáme Komisi, aby s Výborem v blízké budoucnosti zřídila společnou pracovní skupinu pověřenou úkolem vydávat zásadní doporučení v této oblasti.

V Bruselu dne 8. prosince 2011.

předseda
Evropského hospodářského a sociálního výboru
Staffan NILSSON

Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru ke společnému sdělení Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů Nový přístup k sousedství, jež prochází změnami

KOM(2011) 303 v konečném znění

(2012/C 43/20)

Zpravodajka: **paní BUTAUD-STUBBS**

Dne 19. července 2011 se Evropská komise a Vysoká představitelka Evropské unie pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku, v souladu s článkem 304 Smlouvy o fungování Evropské unie, rozhodly konzultovat Evropský hospodářský a sociální výbor ve věci

společného sdělení Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů Nový přístup k sousedství, jež prochází změnami

KOM(2011) 303 v konečném znění.

Specializovaná sekce Vnější vztahy, kterou Výbor pověřil přípravou podkladů na toto téma, přijala stanovisko dne 22. listopadu 2011.

Na 476. plenárním zasedání, které se konalo ve dnech 7. a 8. prosince 2011 (jednání dne 7. prosince), přijal Evropský hospodářský a sociální výbor následující stanovisko 119 hlasy pro, 3 hlasy byly proti, nikdo se nezdržel hlasování.

1. Závěry a doporučení

1.1 EHSV vítá společné sdělení ESVC a Evropské komise, které je včasou a naléhavou úpravou politiky EU. Plně souhlasí s cílem stanoveným ve sdělení, tedy s rozvojem nového přístupu k sousedství EU za účelem posílení partnerství mezi EU a jejími partnerskými zeměmi.

1.2 EHSV zdůrazňuje, že sdělení lze považovat pouze za výchozí bod budoucího partnerství, a vyzývá instituce EU, aby připravily dlouhodobou strategii, která by se prováděla v rámci finančního výhledu na období 2014–2020 a do níž by byly zahrnuty stanovené priority a odpovídající rozpočet pro posílená partnerství a různé úrovně politiky EU.

1.3 EHSV doufá, že EU bude schopná pomocí postupu popsaného ve sdělení o zemích Euromed⁽¹⁾ vhodně, tj. rozhodně a jednotně, reagovat na události, ke kterým nedávno došlo v sousedních zemích, v nichž dosud nebyla nastolena skutečná a trvalá demokracie.

1.4 EHSV souhlasí se zásadami diferenciací a podmíněnosti a s potřebou větší flexibility ve vztazích s partnerskými zeměmi. Zároveň však žádá EU, aby zaručila, že zásada *méně pro méně lidí* nepoškodí potenciál partnerské země činit pokrok svým vlastním tempem a podle své absorpční kapacity.

1.5 Výbor je potěšen, že Komise klade nově důraz na klíčovou úlohu občanské společnosti v posilování

demokratických procesů a že prioritou je podpora široké škály organizací občanské společnosti, včetně sociálních partnerů.

1.6 EHSV je toho názoru, že základním kritériem pro posuzování správy v určité zemi jsou její podmínky pro činnost občanské společnosti, ochrana lidských práv, hospodářských, sociálních a kulturních práv a svoboda náboženského vyznání.

1.7 EHSV se domnívá, že podpora poskytovaná EU v rámci evropské nadace pro demokracii by měla být dostupná širší škále organizací občanské společnosti, včetně neregistrovaných opozičních skupin, a měla by reagovat na jejich bezprostřední potřeby. Tato nadace by měla doplňovat stávající nástroje, jako např. evropský nástroj pro demokracii a lidská práva a nástroj stability.

1.8 EHSV v této souvislosti zdůrazňuje, že zaměstnavatelům a odborovým organizacím a jiným socioprofesionálním skupinám by měla být nabídnuta větší a cílenější podpora, neboť představují důležitý aspekt společenského, hospodářského a politického života a jsou potenciální zárukou stability. Někteří z nich sehráli klíčovou úlohu v mobilizaci za demokracii. Výbor vítá skutečnost, že nadace předpokládá podporu těchto aktérů, a doufá, že k tomuto účelu bude rovněž využit nástroj pro podporu občanské společnosti.

1.9 EHSV žádá, aby se zlepšila efektivnost projektů, které financuje EU. Následkem složitosti postupu financování EU je totiž mnoho nestátních subjektů mimo hru. Pomoc organizacím

⁽¹⁾ Sdělení *Partnerství pro demokracii a sdílenou prosperitu s jižním Středomořím*, KOM(2011) 200 v konečném znění.

se získáváním finančních prostředků, např. prostřednictvím školení zvyšujících schopnosti, jež by pořádala delegace EU, by měla být jedním z cílů iniciativy.

1.10 Výbor dále žádá EU, aby zavedla preventivní opatření a základní zásady řádné správy věcí veřejných pro vlády partnerských zemí, které by chtěly využít složky 3 nástroje pro podporu občanské společnosti, která jim dává možnost vytvořit projekty budování kapacit na posílení organizací občanské společnosti a jejich zapojení do domácích politik a rozhodovacích postupů.

1.11 Co se týče obchodních vztahů, základním cílem prohloubené a komplexní dohody o zóně volného obchodu je dosáhnout vysoké úrovně hospodářské integrace mezi EU a partnerskými zeměmi. EHSV žádá EU, aby zvažila diferencované balíčky *acquis* této dohody, které by odrážely různé úrovně zájmu o evropskou hospodářskou integraci a různé agendy v partnerských zemích. Během jednání o prohloubené a komplexní dohodě o zóně volného obchodu a během jejího provádění, jakož i u dalších dohod, je důležité stanovit coby nezbytnou podmínku účast občanské společnosti a vytvořit mechanismus pro trvalý dialog s ní. Občanská společnost by se měla konzultovat také v rámci posouzení dopadů na udržitelnost.

1.12 Je rovněž prvořadé podporovat v rámci občanských svobod svobodu projevu, svobodu náboženského vyznání a svobodné sdělovací prostředky a umožnit neomezený přístup k internetu a sociálním sítím, neboť to přispívá ke zvýšení transparentnosti a posiluje proces demokratizace. Vyžaduje proto zvláštní pozornost a cílená opatření.

1.13 I přestože je úspěch jen velmi relativní, vítá EHSV závazek EU v oblasti prevence konfliktů v jejím nejbližším sousedství a žádá EU, aby v této oblasti vypracovala komplexní strategii.

1.14 EHSV žádá, aby se usnadnila mobilita lidí ze zemí sousedství, zejména mladých lidí a studentů, umělců, výzkumných pracovníků, vědců a obchodníků, aby se zvýšily mezilidské kontakty, z čehož by měly prospěch jak partnerské země, tak EU.

1.15 EHSV jakožto zástupce občanské společnosti na úrovni EU je připraven aktivně přispívat a dělit se o své zkušenosti, aby se vytvořil účinnější evropský rámec spolupráce se společností v zemích sousedství⁽²⁾. Bude zejména:

— pomáhat s mapováním organizací občanské společnosti a dokumentováním stavu činnosti občanské společnosti v regionu prostřednictvím otevřeného dialogu, do nějž bude zapojena celá škála subjektů;

⁽²⁾ Viz konkrétní doporučení EHSV v jeho nedávných stanoviscích k tématu *Příspěvek občanské společnosti k Východnímu partnerství* (Úř. věst. C 248. 25.8.2011, s. 37–42), k tématu *Podpora zastupitelských občanských společností v evropsko-středomořském regionu* (Úř. věst. C 376, 22.12.2011, s. 32–37) a k tématu *Nová zahraniční politika EU a úloha občanské společnosti* (přijato 27. října 2011, dosud nezveřejněno v Úředním věstníku).

— sdílet své odborné poznatky, včetně poznatků ze spolupráce s východními sousedy EU, při definování konkrétních kritérií a postupů pro vytvoření skutečně reprezentativních institucí pro konzultaci občanské společnosti během tvorby politik v partnerských zemích;

— podporovat nezávislé a reprezentativní organizace občanské společnosti, zejména ty, které zastávaly aktivní úlohu při opozici proti nedemokratickým režimům, prostřednictvím budování kapacit a sdílení svých odborných poznatků v široké škále oblastí, např. co se týče sociálního dialogu (včetně odvětvové úrovně) a hospodářských a sociálních práv;

— vyměňovat si osvědčené postupy v oblastech, jako je sociální dialog, rovnost žen a mužů, podnikání a sociální odpovědnost podniků;

— podílet se na utváření nástrojů, akčních plánů a programů EU k posílení socioekonomických organizací a na monitorování jejich provádění;

— aktivně se podílet na definování operačních postupů pro nástroj pro podporu občanské společnosti a evropskou nadaci pro demokracii.

2. Poučení z minulosti

2.1 Kritická analýza dřívějších aktivit Evropské unie

2.1.1 Kromě několika výjimek naprostá absence demokratického prostředí přiměla EU, aby přizpůsobovala své politiky pragmatickým hlediskům a akceptovala jako partnery osoby, jež v žádném případě nebylo možné označit za demokratické zástupce svého lidu.

2.1.2 V průběhu celého barcelonského procesu například neprobíhala dostatečná komunikace a spolupráce mezi EU, organizacemi občanské společnosti, odborovými svazy a organizacemi pro lidská práva, jež nebyly uznány vládami, a tím se promarnila možnost ovlivnit politický a společenský vývoj.

2.1.3 Zkušenosti – zejména ve středomořském regionu – ukázaly tendenci nečerpat plně finanční prostředky, jež má občanská společnost k dispozici, v důsledku slabého postavení těchto organizací v nedemokratických zemích.

2.1.4 Určité osvědčené postupy zapojení občanské společnosti již byly vytvořeny v rámci Východního partnerství, např. zřizování tematických platform, pracovních skupin a panelů. Tyto postupy by mohly být přizpůsobeny a poté vhodně použity i na jihu.

3. Hlavní prvky nového přístupu

3.1 Použití zásady diference a podmíněnosti

3.1.1 EHSV plně souhlasí s důrazem, jenž je ve sdělení kladen na tyto dvě zásady, a sám pracuje na posílení jejich použití ve své činnosti, např. v kritériích účasti na Evropsko-středomořském summitu hospodářských a sociálních rad a obdobných institucí a při organizaci zahraničních misí.

3.1.2 EU musí ve svém přístupu *více pro více lidí* zohlednit různé historické souvislosti regionů a států, jejich úroveň rozvoje, různé fáze vztahů s EU a specifické potřeby a problémy. Takový přístup rovněž přispěje k efektivnějšímu využívání finančních prostředků EU, jež je pro EU klíčovou povinností ve vztahu k evropskému daňovému poplatníkovi.

3.1.3 Domníváme se zároveň, že je důležité neuplatňovat zásadu *méně pro méně lidí* tak, aby došlo k poškození růstového potenciálu partnerské země, v níž je pokrok méně znatelný.

3.2 Budování pevné a udržitelné demokracie

3.2.1 EU správně zdůraznila, že je třeba podporovat pevnou demokracii, a to tím, že se v regionu EPS posílí občanská společnost a zvýší její úloha v procesu demokratizace a že zde pevně zakoření standardy řádné správy.

3.2.2 Vítá zavedení nových konkrétních nástrojů na posílení výtěžků demokracie. EHSV je v této souvislosti připraven zapojit se do definování operačních postupů pro Evropskou nadaci pro demokracii a zvláště pro nástroj pro podporu občanské společnosti. Tyto nástroje by měly být flexibilní a schopné reagovat na měnící se potřeby a měly by obsahovat cílená opatření na podporu demokratických procesů v sousedství EU, a to včetně podpory vzniku politických stran a svobodných sdělovacích prostředků a posilování účasti občanské společnosti v demokratických procesech.

3.2.3 Ačkoliv se evropský nástroj pro demokracii a lidská práva, nástroj stability, evropská nadace pro demokracii a nástroj pro podporu občanské společnosti liší ve svých finančních, operačních a řídicích postupech, je nutné zajistit a posilovat jejich provázanost a synergie mezi nimi.

3.2.4 EHSV žádá Komisi, aby vypracovala jednoduché, uživatelsky přívětivé vysvětlující dokumenty za účelem zvýšení informovanosti organizací a jejich schopnosti tyto nástroje využívat.

3.2.5 EHSV považuje dodržování svobody náboženského vyznání a občanských svobod za základní lidská práva, která by měla být plně ochráněna v regionu, který je charakteristický náboženskou a politickou různorodostí. Vyzývá státy, které ještě

neratifikovaly stávající všeobecné a regionální úmluvy a dohody týkající se politických, občanských a kulturních svobod a hospodářských a sociálních práv, která se zakládají na Všeobecné deklaraci lidských práv, aby tak bezodkladně učinily.

3.2.6 Sdělovací prostředky v evropsko-středomořském regionu hrají klíčovou úlohu v rámci informování o vývoji změn, ke kterým dochází, a jeho předpovídání. Podpora ze strany EU se musí zaměřit na iniciativy zacílené na zvýšení profesionality a nezávislosti existujících sdělovacích prostředků a na vytvoření podmínek, ve kterých může docházet k rozvoji jejich diverzity a svobody.

3.3 Posílení úlohy EU v řešení konfliktů

3.3.1 Přetrvávající vleklé konflikty v sousedství EU (na jihu a na východě) představují velkou výzvu jak pro EU, tak pro samotné partnerské země. EU přiznala, že její dosavadní zásahy byly málo účinné. Lisabonská smlouva EU nově pověřuje zajišťováním míru a dává jí k tomu potřebnou strukturu. Vzniká tak skutečná příležitost pro nové zaměření.

3.3.2 EHSV vyzývá EU, aby vytyčila komplexní strategii prevence konfliktů a budování míru, zejména pro své nejbližší sousedství, a zaměřila se na zajištění většího souladu mezi svými programy a politikami v této oblasti.

3.3.3 Výbor žádá, aby všechny mírové projekty podporovaly a zahrnovaly demokratické zásady a aby systémy monitorování hodnotily – se zapojením organizací občanské společnosti – pokroky v reformách. Měla by se věnovat větší pozornost skupinám, jež mají značný vliv na budování míru, jejichž hlas však zřídka zaznívá. Mezi tyto skupiny patří sdružení žen a mládeže, odborové svazy a místní podniky. Podporu si zaslouží i úsilí o pokračování obchodních činností v oblastech konfliktů, jež je důkazem houževnatosti, stejně jako aktivity odborových svazů, např. mírové manifestace a solidární demonstrace. Neohroženější skupiny, např. ženy, děti a oběti konfliktů, vyžadují zvláštní pozornost a cílené programy.

4. Posílení obchodní vazby

4.1 Kromě navazování obchodních vztahů je jedním ze základních cílů prohloubené a komplexní dohody o volném obchodu dosáhnout vysoké úrovně hospodářské integrace mezi EU a partnerskými zeměmi. Provádění této dohody a její plnění vyžaduje, aby partnerské země zásadně restrukturalizovaly své legislativní a hospodářské rámce. K tomu by byla zapotřebí značná dodatečná pomoc EU, která by těmto zemím pomohla dosáhnout potřebné úrovně rozvoje, aby splnily požadavky.

4.2 Výbor žádá, aby byla do všech obchodních dohod, které EU vyjednává se svými partnery, zahrnuta kapitola o udržitelném rozvoji, a domnívá se, že občanská společnost by se měla konzultovat také v rámci posouzení dopadů na udržitelnost, před zahájením jednání. Toto zapojení přispěje ke zvýšení povědomí veřejnosti o krátkodobých a střednědobých výhodách, jež může prohloubená a komplexní dohoda o volném obchodu přinést, a napomůže tomu, aby veřejnost přijala odpovědnost za tento proces⁽³⁾.

4.3 Za tímto účelem by budoucí prohloubené a komplexní dohody o volném obchodu a jiné dohody měly zajistit mechanismy konzultace občanské společnosti, jako jsou smíšené poradní výbory, aby se skutečně monitorovalo, jak se provádějí ustanovení kapitoly o udržitelném rozvoji.

4.4 Co se týče sociálních norem a průmyslových vztahů, Výbor naléhá, aby byly ratifikovány a řádně provedeny příslušné úmluvy MOP.

5. Cesta k účinnému regionálnímu partnerství

5.1 EU potřebuje vytvořit správnou rovnováhu mezi bilaterálním a regionálním rozměrem svých vztahů s partnerskými zeměmi a usilovat o synergie mezi těmito rozměry.

5.2 Je zřejmé, že regionální partnerství s východem a jihem přispělo k dalšímu pokroku ve vztazích mezi EU a jejími sousedy. Východní partnerství a Unie pro Středomoří, jež doplnily evropsko-středomořskou spolupráci, však vykazují řadu nedostatků.

5.3 Unii pro Středomoří, jejíž úlohou bylo doplnit bilaterální vztahy mezi EU a jejími partnerskými zeměmi, se dosud nepodařilo dosáhnout očekávaných výsledků. Je proto třeba radikálně přehodnotit její úlohu a cíle. Musí rovněž zajistit stále mechanismy zapojení občanské společnosti z její vlastní iniciativy. EHSV vyzývá, aby byla přijata okamžitá rozhodnutí ohledně úlohy, poslání, organizace a financování Unie pro středomoří. Domnívá se dále, že činnost Unie pro Středomoří je třeba více sladit s celkovou strategií EU pro tento region⁽⁴⁾.

5.4 Obecně lze říci, že většina partnerských zemí zlepšila a prohloubila své vztahy s EU prostřednictvím dialogu o dohodách o přidružení, prohloubených a komplexních zónách volného obchodu, uvolnění vízového režimu a partnerství v oblasti mobility, spolupráci v oblasti zabezpečení

dotávek energie a o jiných otázkách. Bělorusko bohužel učinilo velký krok zpět ve svých vztazích s EU a situace v oblasti demokratických svobod a prostředí pro činnost občanské společnosti se zhoršily rovněž v jiných partnerských zemích, včetně Ukrajiny.

5.5 Měl by se i nadále podrobně sledovat vývoj politické situace v sousedních zemích EU a úroveň hospodářské integrace a obchodních vztahů by měla odrážet míru jejich závazku budovat udržitelnou demokracii a dodržovat lidská práva.

5.6 EHSV je přesvědčen, že partnerské země by měly prospěch z podpory vyšší mobility, zejména mladých lidí a studentů ze zemí sousedství, a rovněž by zvýšily mezilidské kontakty. To samé platí pro umělce, vědce, výzkumné pracovníky a lidi vykonávající obchodní cesty. To by se mělo doplnit uvolněním vízových režimů, osvobozením od poplatků a možností zisku víz pro několik vstupů, společně s pokračujícím úsilím o rozvoj integrované správy hranic, řádným řízením migrace, bojem proti nelegální migraci, zákony o azylu a humanitární pomocí pro uprchlíky.

6. Podpora občanské společnosti v sousedství EU prostřednictvím nástroje pro podporu občanské společnosti a evropské nadace pro demokracii

6.1 Podpora organizací občanské společnosti musí být široká, věrohodná, mnohotvárná a uzpůsobená jejich potřebám. EHSV již několik let argumentuje pro úlohu občanské společnosti v přípravě EPS a v monitorování jejího provádění, pro specifické programy budování kapacit pro občanskou společnost a pro zlepšení dialogu mezi vládami a občanskou společností v sousedních zemích EU⁽⁵⁾. Souhlasí tedy se třemi složkami nástroje pro podporu občanské společnosti.

6.2 K provádění těchto složek je zapotřebí široké, inkluzivní definice „organizace občanské společnosti“, jak navrhuje Komise ve sdělení o minimálních normách pro konzultaci⁽⁶⁾. K provádění těchto složek je tedy zásadně důležité mapování občanské společnosti. EHSV je se svými různými sítěmi připraven i nadále pomáhat s mapováním vznikajících nestátních subjektů a vytvářet síť s nevládními organizacemi na regionální úrovni. Je snadné nalézt synergie s činností Komise, Evropské služby pro vnější činnost a delegací EU v těchto oblastech.

⁽³⁾ Stanovisko EHSV k tématu Posouzení dopadů na udržitelnost a obchodní politika Evropské unie, Úř. věst. C 218, 23.7.2011, s. 14–18.

⁽⁴⁾ KOM(2011) 200 v konečném znění.

⁽⁵⁾ Stanovisko EHSV k tématu Zapojení občanské společnosti ve Východním partnerství, Úř. věst. C 277, 17.11.2009, s. 30–36; stanovisko EHSV k tématu Účast občanské společnosti na provádění akčních plánů v rámci evropské politiky sousedství v zemích Zakavkazska: Arménii, Ázerbájdžánu a Gruzii, Úř. věst. C 277, 17.11.2009, s. 37–41.

⁽⁶⁾ Sdělení Komise Towards a reinforced culture of consultation and dialogue – General principles and minimum standards for consultation of interested parties by the Commission (Směřujeme k zesílené kultuře konzultace a dialogu – obecné zásady a minimální standardy Komise pro konzultace zainteresovaných stran – není k dispozici v češtině), KOM(2002)704 v konečném znění, s. 6.

6.3 Zkušenosti organizací evropské občanské společnosti lze mimo to využít při přípravě programů budování kapacit. Kromě řady sítí nevládních organizací v EU by měly být rovněž zapojeny hlavní evropské hospodářské a sociální subjekty. Jejich odborné poznatky by se mohly poskytovat protějškům v partnerských zemích, aby se přenášely znalosti z evropských politik a podpořila se občanská společnost v analýze politik, prosazování politik EU a monitorování konvergence s politikami EU.

6.4 Výbor vítá návrh zvýšit zapojení organizací občanské společnosti do dialogu o odvětvových politikách mezi EU a partnerskými zeměmi, neboť tato oblast byl v minulosti často zanedbávána. Co se týče hospodářských a sociálních subjektů, zvláštní pozornost by se měla věnovat programům na podporu odvětvového sociálního dialogu v cílových zemích. EHSV rád přispěje k posílení sociálního dialogu a v této souvislosti rovněž žádá o zapojení MOP, které považuje za klíčové, a Evropské nadace odborného vzdělávání, která by mohla sociálním partnerům v sousedních zemích zajistit školení o odvětvovém dialogu.

6.5 Složka 3 nástroje pro podporu občanské společnosti stanovuje podporu pro bilaterální projekty v jednotlivých zemích a podněcuje vlády partnerských zemí, aby posilovaly kapacitu organizací občanské společnosti a jejich zapojení do domácích politik a rozhodovacích postupů. Výbor je přesvědčen, že je velmi potřebný interinstitucionální mechanismus konzultace občanské společnosti a že hospodářské a sociální rady jsou jedním z nejlepších nástrojů k tomuto dialogu. Pro vlády, které by chtěly této podpory využít, by však měla být zavedena preventivní opatření a základní zásady řádné správy věcí veřejných. EHSV je připraven vytvořit soubor zásad, které je třeba dodržovat při zřizování reprezentativních hospodářských a sociálních rad a obdobných institucí.

6.6 V sousedních zemích již existují regionální platformy občanské společnosti: fórum občanské společnosti Východního partnerství a evropsko-středomořské shromáždění hospodářských a sociálních rad a obdobných institucí, jehož zřízení

bylo výsledkem iniciativy, v jejímž čele stál EHSV. EHSV sehrál klíčovou úlohu při zřizování hospodářských a sociálních rad v mnoha zemích na jižním pobřeží Středozemního moře. Výbor během tohoto procesu propagoval co nejširší zastoupení různých nestátních subjektů v těchto radách. Bylo by užitečné přidat odborné poznatky EHSV a jeho podporu při zřizování HSR jako institucí pro konzultaci občanské společnosti při tvorbě politik k možnostem spolupráce v rámci nástroje pro podporu občanské společnosti.

6.7 Následkem složitého postupu financování EU je mimo hru mnoho nestátních subjektů, jež mají největší potenciál žádat o financování EU, ale jen malé zkušenosti v této oblasti. Tento problém se opakuje ve všech zemích a regionech, jež čerpají prostředky z unijních fondů spolupráce. Jedním z cílů tohoto nástroje by tedy mohla být pomoc těmto organizacím, např. formou školení o způsobu přípravy žádosti o financování, která by pořádaly delegace EU.

6.8 EHSV je připraven zapojit se do definování operačních postupů pro Evropskou nadaci pro demokracii. Domnívá se, že tento nástroj by měl být flexibilní a reagovat na bezprostřední potřeby. Měl by využívat cílených opatření na podporu demokratických procesů v sousedství EU, která budou stimulovat vznik politických stran, svobodné sdělovací prostředky a nezávislé odborové svazy a posilovat účast občanské společnosti v demokratických procesech.

6.9 EHSV se domnívá, že evropská nadace pro demokracii by měla být nástrojem, jenž se bude řídit poptávkou, nebude zaměřen na projekty, ale na budování kapacit a bude flexibilní a transparentní. Pomoc by měla být poskytována zejména organizacím, které nemají přístup k jiné formě financování EU, např. nástroji pro podporu občanské společnosti, evropskému nástroji pro demokracii a lidská práva nebo programu pro nestátní subjekty a místní orgány. Nástroj by měl být spravován na státní úrovni s minimálními byrokratickými požadavky a požadavky na podávání zpráv, měl by ho však doplňovat účinný mechanismus hodnocení výsledků. Počítat by se rovněž mělo s možností společných opatření s jinými dárci.

V Bruselu dne 7. prosince 2011.

předseda
Evropského hospodářského a sociálního výboru
Staffan NILSSON

Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru k pozměněnému návrhu nařízení Evropského parlamentu a Rady, kterým se mění nařízení Rady (ES) č. 1290/2005 a nařízení Rady (ES) č. 1234/2007, pokud jde o rozdělování potravinářských produktů nejchudším osobám v Unii

KOM(2011) 634 v konečném znění – 2008/0183 (COD)

(2012/C 43/21)

Zpravodaj: **pan SOMVILLE**

Dne 17. října 2011 se Rada, v souladu s čl. 43 odst. 2 Smlouvy o fungování Evropské unie, rozhodla konzultovat Evropský hospodářský a sociální výbor ve věci

pozměněného návrhu nařízení Evropského parlamentu a Rady, kterým se mění nařízení Rady (ES) č. 1290/2005 a nařízení Rady (ES) č. 1234/2007, pokud jde o rozdělování potravinářských produktů nejchudším osobám v Unii

KOM(2011) 634 v konečném znění – 2008/0183 (COD).

Specializovaná sekce Zemědělství, rozvoj venkova, životní prostředí, kterou Výbor pověřil přípravou podkladů na toto téma, přijala stanovisko dne 21. listopadu 2011.

Na 476. plenárním zasedání, které se konalo ve dnech 7. a 8. prosince 2011 (jednání dne 8. prosince), přijal Evropský hospodářský a sociální výbor následující stanovisko 139 hlasy pro, 1 hlas byl proti a 5 členů se zdrželo hlasování.

1. Závěry a doporučení

1.1 EHSV hodnotí návrh Komise příznivě, obzvláště pak vítá záměr rozšířit právní základ pro provádění evropského programu potravinové pomoci určené nejchudším osobám (PEAD) v letech 2012 a 2013. Tento program by tak byl zaměřen na dosahování cílů SZP a současně by posiloval sociální soudržnost v Unii. Tato změna je o to důležitější, že odráží cíle strategie Evropa 2020.

1.2 EHSV souhlasí s tím, že je nezbytné pokračovat v provádění tohoto programu a že musí být v letech 2012 a 2013 i nadále financován z rozpočtu SZP, a to ve stávající výši. Solidarita se znevýhodněnými skupinami obyvatelstva vždy patřila k hodnotám, jež Unie hájí ve svých různých politikách, a musí tomu tak zůstat.

1.3 Pro EHSV má tato podpora opravdu zásadní význam, jelikož v důsledku hospodářské a finanční krize neustále roste počet příjemců pomoci v rámci tohoto programu.

1.4 EHSV coby zástupce občanské společnosti podporuje tento návrh o to více, že program PEAD je v členských státech prováděn velkým počtem dobrovolníků působících v humanitárních organizacích, pro něž by bylo nepochopitelné, pokud by mezi lety 2011 a 2012 došlo ke snížení prostředků vyčleněných na program PEAD o 75 % či dokonce k téměř úplnému zániku této pomoci v roce 2013 kvůli nedostatku intervenční zásob. Výbor je toho názoru, že tento program financovaný z prostředků EU přispívá k pozitivnímu vnímání Unie evropskými občany.

1.5 EHSV dále vítá skutečnost, že Komise zohlednila některá doporučení uvedená v předchozím stanovisku Výboru z ledna 2011⁽¹⁾, např. doporučení ohledně zachování sto procentního financování tohoto programu z rozpočtu SZP v letech 2012 a 2013 a možnosti hrazení určitých správních výdajů, nákladů na dopravu a nákladů na skladování, které nesou humanitární organizace.

1.6 EHSV podporuje návrh, aby členské státy měly možnost dát přednost produktům pocházejícím z Unie. Díky tomu bude tento režim nejen plnit svůj úkol stabilizace vnitřního trhu, ale poskytne rovněž veškeré záruky pro to, že dodávané produkty budou vyhovovat přísným normám, jimiž se musejí řídit evropské výrobce.

2. Souvislosti

2.1 Je třeba připomenout, že s bezplatným rozdělováním potravin nejchudším osobám ve Společenství se začalo na přelomu let 1986/1987 v důsledku mimořádně tuhé zimy. Potraviny, jež byly v jednotlivých členských státech rozdělovány humanitárními organizacemi, pocházely z intervenčních zásob.

2.2 Tato pomoc byla následně formalizována a skutečnost, že při ní byly využívány intervenční zásoby, umožnila dosáhnout dvou cílů: pomoci nejchudším osobám v Unii a zároveň přispět k obnovení určité stability zemědělských trhů.

⁽¹⁾ Úř. věst. C 84, 17.3.2011, s. 49.

2.3 Postupné reformy SZP zahájené v roce 1992 vedly ke značnému snížení intervenčních zásob. Kdysi strukturální zásoby postupně nabyly konjunkturálního charakteru. Při stávající úrovni již tyto zásoby v posledních letech nestačí na to, aby samy o sobě uspokojily poptávku po potravinové pomoci.

2.4 Už v roce 1995 umožnila úprava tohoto programu doplňovat produkty chybějící v intervenčních zásobách jejich nákupem na trzích.

2.5 Rozšíření Evropské unie přimělo Komisi k další úpravě tohoto programu v roce 2009, kdy navýšila jeho rozpočet.

2.6 Vzhledem k tehdejšímu vývoji situace zahájila Komise v roce 2008 diskusi o programu potravinové pomoci určené nejchudším osobám. Výsledkem byl návrh nařízení Rady, jehož cílem bylo zachovat systém pomoci nejchudším osobám.

2.7 Tento návrh vnesl do stávajících pravidel řadu změn: zdroje zásobování, rozšíření nabídky dostupných produktů, tříletý plán rozdělování, stanovování priorit činnosti členskými státy, postupné zavedení spolufinancování, navýšení dostupného rozpočtu. V Radě byl tento návrh zablokován blokační menšinou.

2.8 17. září 2010 přijala Komise pozměněný návrh, v němž částečně zohlednila stanovisko Evropského parlamentu k původnímu návrhu (stanovisko ze dne 26. března 2009): vyšší míra spolufinancování, stanovení roční maximální částky 500 milionů EUR pro finanční příspěvek Unie, umožnění členským státům, aby dávaly přednost potravinářským produktům evropského původu.

2.9 Na zasedání Rady ve složení pro zemědělství a rybolov dne 27. září 2010 proběhla diskuse, která skončila potvrzením blokační menšiny.

2.10 EHSV k tomuto pozměněnému návrhu vydal stanovisko 20. ledna 2011 ⁽²⁾.

2.11 13. dubna 2011 vynesl Soudní dvůr EU rozsudek ve věci žaloby (věc T-576/08) podané Německem proti plánu dodávek potravin pocházejících z intervenčních zásob nejchudším osobám v Unii pro rok 2009. Zrušení se týká veškerých nákupů na trhu, nevztahuje se na objem potravin z intervenčních zásob.

2.12 V důsledku toho stanovila Komise pro rok 2012 výrazně nižší rozpočet vzhledem k tomu, že v úvahu byly vzaty pouze intervenční zásoby.

2.13 Při zasedání Rady ve složení pro zemědělství a rybolov dne 20. září 2011 nezískal návrh ze 17. září 2010 dostatečnou většinou podporu.

2.14 20. října 2011 byl Radě ve složení pro zemědělství a rybolov předložen nový pozměněný návrh ze dne 3. října 2011, který byl – ačkoli byl původní návrh doplněn – i tentokrát zablokován blokační menšinou. Právě k tomuto novému návrhu se má EHSV neprodleně vyjádřit.

3. Návrh Komise

3.1 Po dobu více než dvaceti let pocházela potravinová pomoc určená nejchudším osobám z intervenčních zásob. Zpočátku byly tyto zásoby rozsáhlé, postupné reformy SZP však vedly k jejich výraznému snížení. Původně strukturální zásoby nabyly konjunkturálního charakteru.

3.2 Důraz se postupně přesunul z hlavního cíle původní SZP, tj. zvýšení produktivity, na udržitelnost zemědělství, kam spadá rovněž lepší sladění nabídky s poptávkou. Toto nové zaměření vyžaduje úpravu právního rámce evropského programu potravinové pomoci určené nejchudším osobám (PEAD).

3.3 Postupné rozšiřování Unie, rostoucí ceny potravin a nejnověji hospodářská krize měly za následek značný nárůst potřeby potravin. Počet nejchudších osob v Unii totiž neustále stoupá. V roce 2008 pomohl tento režim více než 13 milionům osob. V roce 2010 jich bylo více než 18 milionů ve 20 členských státech, v nichž byl program PEAD spuštěn.

3.4 Pokud bude stávající režim potravinové pomoci i nadále založen na rozdělování produktů z evropských intervenčních zásob, je v souvislosti s tímto vývojem situace navrhována možnost dočasných nákupů na trhu s cílem doplnit produkty chybějící v zásobách.

3.5 V dubnu 2011 bylo rozsudkem Soudního dvora EU zrušeno ustanovení plánu rozdělování potravin na rok 2009, které vzhledem k momentálně nízkým intervenčním zásobám umožňovalo nákupy na trhu.

3.6 V souvislosti s tímto rozsudkem dohlédla Komise ve svém prováděcím nařízení na to, aby potraviny rozdělované v rámci programu PEAD v roce 2012 pocházely výhradně z intervenčních zásob. Konkrétně to znamená, že na tento program bude v roce 2012 k dispozici 113 milionů EUR, což představuje čtvrtinu jeho rozpočtu v uplynulých letech.

⁽²⁾ Úř. věst. C 84, 17.3.2011, s. 49.

3.7 Komise ve svém návrhu, který je posuzován v tomto stanovisku, zohledňuje usnesení Evropského parlamentu ze dne 7. července 2011, v němž Evropský parlament vyzval Komisi a Radu, aby pro zbývající roky stávajícího víceletého finančního rámce našly přechodné řešení, které zabrání náhlému a prudkému poklesu potravinové pomoci a zajistí, že osoby závislé na této pomoci nebudou ohroženy nedostatkem potravin.

3.8 Tento nový návrh Komise spočívá na dvojím právním základu, jelikož odkazuje nejen na články Smlouvy týkající se SZP, ale také na článek o hospodářské a sociální soudržnosti.

3.9 Návrh přebírá různé prvky, které byly obsaženy už v návrhu z roku 2010, např. členským státům umožňuje, aby daly přednost produktům pocházejícím z Unie nebo aby hradily určité správní výdaje, náklady na dopravu a náklady na skladování, jež v současnosti nesou příslušné organizace. To vše samozřejmě v rámci dostupných zdrojů.

3.10 Tento nový návrh upouští od zavedení spolufinancování, jež bylo stanoveno v původním návrhu z roku 2008 a potvrzeno v návrhu z roku 2010. Nový návrh totiž zachovává stávající stoprocentní financování programu PEAD z rozpočtu EU. Pro finanční příspěvek Unie má i nadále platit roční maximální částka 500 milionů EUR.

4. Obecné připomínky

4.1 Jak EHSV připomněl ve svém předchozím stanovisku, „režim rozdělování potravin chudým osobám je uskutečňován ve 20 členských státech [...] rozdělování potravin příjemcům [se] provádí ve spolupráci s nevládními organizacemi“.

4.2 V těchto organizacích působí značný počet dobrovolníků, pro které je stěžejní pochopitelné, že hrozí 25 % snížení jejich humanitární činnosti oproti předcházejícím letům, pokud nebude urychleně dosaženo dohody na evropské úrovni. Nikdy předtím přitom nebyla potřeba opatření v této oblasti tak vysoká.

4.3 Postupné reformy SZP zahájené v roce 1992 vedly krok za krokem k tomu, že intervenční zásoby znovu nabyly konjunkturálního charakteru. V souladu s vyhlídkami na trzích by tyto reformy v budoucnu měly mít za následek snížení zásob, či dokonce absenci zásob některých produktů v určitých obdobích.

4.4 Za této situace pokládá EHSV za zásadní, aby byl co nejrychleji předložen návrh, podle něhož by členské státy mohly v případě nedostatečných intervenčních zásob doplnit zásoby prostřednictvím nákupů na trhu. Tato možnost je

podle Výboru o to důležitější, že počet osob využívajících tuto potravinou pomoc neustále stoupá.

4.5 EHSV má za to, že je třeba urychleně splnit požadavek uvedený v odstavci 4.4, aby nedošlo k prudkému snížení množství potravin dostupných v rámci programu PEAD do roku 2014, kdy se očekává vydání nových ustanovení o víceletém finančním rámci na období 2014–2020.

4.6 Pro EHSV, jenž zastupuje evropskou občanskou společnost v celé její rozmanitosti, je nepochopitelné, proč chce EU snížit svou pomoc nejchudším osobám právě v tomto období hospodářské a finanční krize. Připomeňme, že v roce 2008 činil počet příjemců pomoci v rámci programu PEAD 13 milionů v 18 členských státech EU a že v roce 2010 jich bylo více než 18 milionů.

4.7 V této souvislosti EHSV vítá, že polské předsednictví Rady chce – i přes neúspěch jednání o tomto tématu v Radě ve složení pro zemědělství a rybolov dne 20. října 2011 – pokračovat v úsilí o nalezení řešení, které by zabránilo snížení prostředků vyčleněných na program PEAD v roce 2012 o 75 % a hrozící neexistenci jakéhokoliv plánu pomoci nejchudším osobám v roce 2013 v důsledku nedostatku – momentálně postačujících – intervenčních zásob.

4.8 EHSV vysoce oceňuje skutečnost, že tento návrh (je třeba připomenout, že má platit pouze pro roky 2012 a 2013) spočívá na dvojím právním základu a stanoví za cíl programu nejen dosahování cílů SZP, mezi něž patří zajišťování potravin pro obyvatelstvo, ale také posílení sociální soudržnosti v Unii.

4.9 Tyto aspekty jsou nedílnou součástí strategie Evropa 2020. Pokud jde o sociální soudržnost, odkazuje EHSV na kapitulu této strategie věnovanou boji proti chudobě. Právo na dostatečnou a vyváženou stravu je základem všech programů boje proti vyloučení.

4.10 EHSV je potěšen tím, že Komise neupustila od návrhu umožnit hrazení určitých správních výdajů, nákladů na dopravu a nákladů na skladování, jež nesou příslušné organizace. Upozorňuje však na to, že se tím snižuje množství finančních prostředků, jež jsou k dispozici na provádění tohoto plánu.

4.11 Stejně jako Evropský parlament i EHSV vítá, že je členským státům ponechána možnost dát ve svých výzvách k podávání nabídek přednost produktům pocházejícím z Unie. Jelikož tento režim pomoci plní společenský a hospodářský úkol, přispěje ke stabilizaci vnitřního trhu a současně poskytne potřebné záruky pro to, že produkty určené pro program PEAD budou vyhovovat přísným normám, jimiž se musejí řídit evropští výrobci.

4.12 Co se týče spolufinancování, vyjadřuje EHSV uspokojení nad tím, že zde na rozdíl od předchozího pozměněného návrhu zůstává zachováno stoprocentní financování programu PEAD z rozpočtu EU. Odpovídá to jednomu z doporučení uvedených v předchozím stanovisku EHSV. Tento prvek je o to důležitější, že za současné hospodářské a finanční krize hrozí, že by některé členské státy s omezenými finančními možnostmi nebyly schopny spolufinancovat tento program, pokud by byla potvrzena procentuální míra spolufinancování navrhovaná v předchozí verzi.

V Bruselu dne 8. prosince 2011.

předseda
Evropského hospodářského a sociálního výboru
Staffan NILSSON

Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru k návrhu nařízení Evropského parlamentu a Rady o urychleném zavádění požadavků dvojitého trupu nebo rovnocenné konstrukce u ropných tankerů s jednoduchým trupem (přepracované znění)

KOM(2011) 566 v konečném znění – 2011/0243 (COD)

(2012/C 43/22)

Dne 29. září 2011 se Evropský parlament a dne 18. října 2011 Rada, v souladu s čl. 100 odst. 2 Smlouvy o fungování Evropské unie, rozhodly konzultovat Evropský hospodářský a sociální výbor ve věci

návrhu nařízení Evropského parlamentu a Rady o urychleném zavádění požadavků dvojitého trupu nebo rovnocenné konstrukce u ropných tankerů s jednoduchým trupem (přepracované znění)

KOM(2011) 566 v konečném znění – 2011/0243 (COD).

Jelikož se Výbor domnívá, že obsah návrhu je uspokojivý, a nemá k němu žádné připomínky, rozhodl se na 476. plenárním zasedání, které se konalo ve dnech 7. a 8. prosince 2011 (jednání dne 7. prosince) zaujmout k navrhovanému znění příznivé stanovisko 177 hlasy pro; 11 členů se zdrželo hlasování.

V Bruselu dne 7. prosince 2011.

předseda
Evropského hospodářského a sociálního výboru
Staffan NILSSON

2012/C 43/12	Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru k návrhu nařízení Evropského parlamentu a Rady, kterým se mění nařízení Rady (ES) č. 1967/2006 o opatřeních pro řízení udržitelného využívání rybolovných zdrojů ve Středozezemním moři KOM(2011) 479 v konečném znění – 2011/0218 (COD).....	56
2012/C 43/13	Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru k zelené knize o propagačních a informačních opatřeních na podporu zemědělských produktů: strategie propagace chutí Evropy s vysokou evropskou přidanou hodnotou KOM(2011) 436 v konečném znění a k návrhu nařízení Evropského parlamentu a Rady, kterým se mění nařízení Rady (ES) č. 3/2008 o informačních a propagačních opatřeních na podporu zemědělských produktů na vnitřním trhu a ve třetích zemích KOM(2011) 663 v konečném znění – 2011/0290 (COD)	59
2012/C 43/14	Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru k návrhu směrnice Evropského parlamentu a Rady, kterou se mění směrnice Rady 64/432/EHS, pokud jde o počítačové databáze, které jsou součástí sítí dozoru v členských státech KOM(2011) 524 v konečném znění – 2011/0228 (COD) a návrhu nařízení Evropského parlamentu a Rady, kterým se mění nařízení (ES) č. 1760/2000, pokud jde o elektronickou identifikaci skotu, a zrušují ustanovení o nepovinném označování hovězího masa KOM(2011) 525 v konečném znění – 2011/0229 (COD)	64
2012/C 43/15	Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru k návrhu nařízení Evropského parlamentu a Rady o definici, popisu, obchodní úpravě, označování a ochraně zeměpisných označení aromatizovaných vinných výrobků KOM(2011) 530 v konečném znění – 2011/0231 (COD)	67
2012/C 43/16	Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru k návrhu směrnice Evropského parlamentu a Rady, kterou se mění směrnice Evropského parlamentu a Rady 2008/106/ES o minimální úrovni výcviku námořníků KOM(2011) 555 v konečném znění – 2011/0239 (COD)	69
2012/C 43/17	Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru ke sdělení Komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů Obchod, růst a celosvětové záležitosti – Obchodní politika jako klíčový prvek strategie EU 2020 KOM(2010) 612 v konečném znění	73
2012/C 43/18	Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru k návrhu nařízení Evropského parlamentu a Rady, kterým se mění nařízení Rady (EHS) č. 3821/85 o záznamovém zařízení v silniční dopravě a nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 561/2006 KOM(2011) 451 v konečném znění – 2011/0196 (COD)	79
2012/C 43/19	Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru k návrhu nařízení Evropského parlamentu a Rady o uplatňování systému všeobecných celních referencí KOM(2011) 241 v konečném znění	82
2012/C 43/20	Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru ke společnému sdělení Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů Nový přístup k sousedství, jež prochází změnami KOM(2011) 303 v konečném znění	89

2012/C 43/21	Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru k pozměněnému návrhu nařízení Evropského parlamentu a Rady, kterým se mění nařízení Rady (ES) č. 1290/2005 a nařízení Rady (ES) č. 1234/2007, pokud jde o rozdělování potravinářských produktů nejchudším osobám v Unii KOM(2011) 634 v konečném znění – 2008/0183 (COD)	94
2012/C 43/22	Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru k návrhu nařízení Evropského parlamentu a Rady o urychleném zavádění požadavků dvojitého trupu nebo rovnocenné konstrukce u ropných tankerů s jednoduchým trupem (přepracované znění) KOM(2011) 566 v konečném znění – 2011/0243 (COD)	98

CENY PŘEDPLATNÉHO NA ROK 2012 (bez DPH, včetně poštovního za obvyklou zásilku)

Úřední věstník EU, řady L + C, pouze tištěné vydání	22 úředních jazyků EU	1 200 EUR ročně
Úřední věstník EU, řady L + C, tištěné vydání + roční DVD	22 úředních jazyků EU	1 310 EUR ročně
Úřední věstník EU, řada L, pouze tištěné vydání	22 úředních jazyků EU	840 EUR ročně
Úřední věstník EU, řady L + C, měsíční DVD (souhrnný)	22 úředních jazyků EU	100 EUR ročně
Dodatek k Úřednímu věstníku (řada S), DVD, jedno vydání týdně	mnohojazyčné: 23 úředních jazyků EU	200 EUR ročně
Úřední věstník EU, řada C – Výběrová řízení	jazyky, kterých se týká výběrové řízení	50 EUR ročně

Předplatné *Úředního věstníku Evropské unie*, který vychází v úředních jazycích Evropské unie, je k dispozici ve 22 jazykových verzích. Zahrnuje řady L (Právní předpisy) a C (Informace a oznámení).

Každá jazyková verze má samostatné předplatné.

V souladu s nařízením Rady (ES) č. 920/2005, zveřejněným v Úředním věstníku L 156 ze dne 18. června 2005, které stanoví, že orgány Evropské unie nejsou dočasně vázány povinností sepsat všechny akty v irštině a zveřejňovat je v tomto jazyce, je Úřední věstník vydávaný v irském jazyce prodáván zvlášť.

Předplatné dodatku k Úřednímu věstníku (řada S – Dodatek k *Úřednímu věstníku Evropské unie*) zahrnuje znění ve všech 23 úředních jazycích na jednom mnohojazyčném DVD.

Předplatné *Úředního věstníku Evropské unie* opravňuje na požádání k obdržení různých příloh Úředního věstníku. Předplatitelé jsou na vydávání příloh upozorňováni prostřednictvím „oznámení čtenářům“ zveřejňovaného v *Úředním věstníku Evropské unie*.

Prodej a předplatné

Předplatné různých placených periodik, jako například předplatné *Úředního věstníku Evropské unie*, lze získat u našich distributorů. Seznam distributorů se nachází na této internetové adrese:

http://publications.europa.eu/others/agents/index_cs.htm

EUR-Lex (<http://eur-lex.europa.eu>) nabízí přímý a bezplatný přístup k právu Evropské unie. Tyto internetové stránky umožňují nahlížet do *Úředního věstníku Evropské unie* a obsahují rovněž smlouvy, právní předpisy, judikaturu a návrhy právních předpisů.

Více informací o Evropské unii naleznete na adrese: <http://europa.eu>

